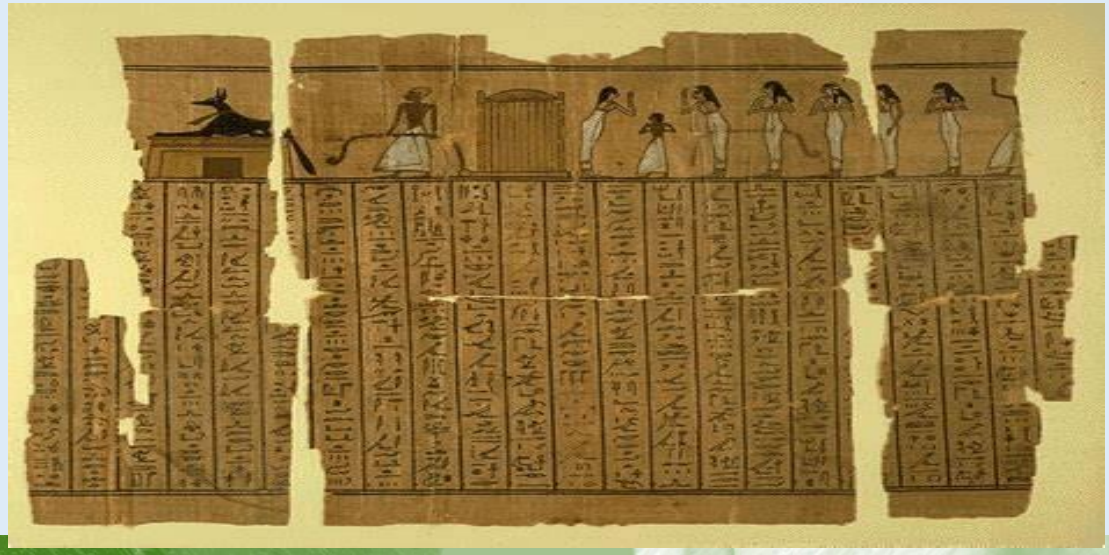
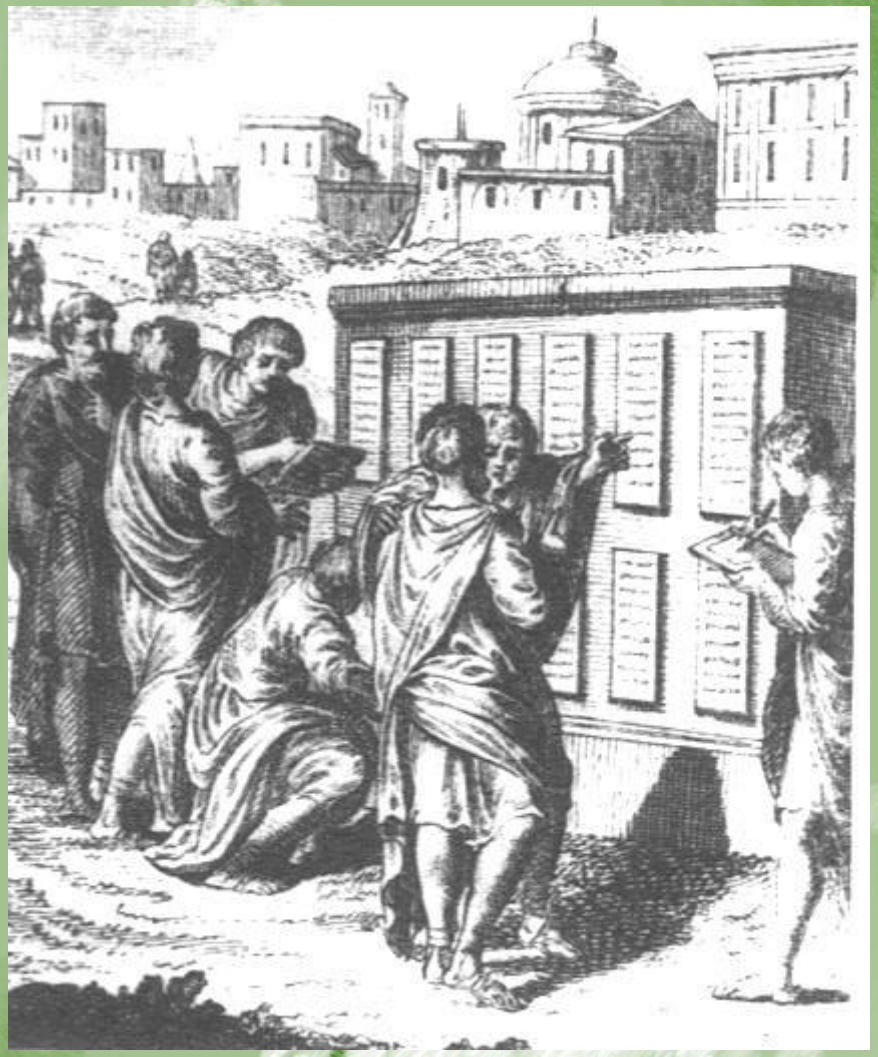
คำอธิบายกฎหมายละเมิด
โดยนายไสลเกษ วัฒนพันธุ์
อดีตประธานศาลฎีกา

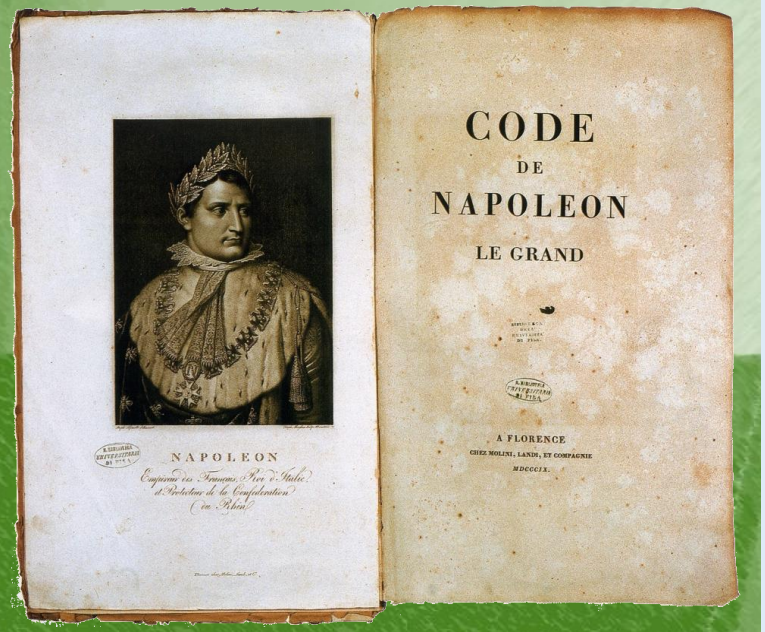
วิวัฒนาการกฎหมายละเมิด

- หลักการแก้แค้น ประมวลกฎหมายฮัมบูราบี อาศัยหลักกฎหมายตาลิโอ (Lex Talionis) ที่เรียกว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” "An eye for an eye, a tooth for a tooth." หมายถึง (๑) ทำผิดอย่างไร ได้โทษอย่างนั้น (Authorization of Retribution) (๒) เดิมถูกใช้เพื่อจำกัดให้คนล้างแค้นแบบไม่เกินเลย (Limitation of Revenge) กฎหมายละเมิดจึงเริ่มมาจากหลักการแก้แค้น

- ปี ๔๕๐ ก่อนคริสตศักราช กฎหมายโรมันได้บัญญัติกฎหมายสิบสองโต๊ะ (The XII Tables) ขึ้น ซึ่งรวมละเมิดกับคดีอาญาไว้ในโต๊ะที่ ๘ โดยบัญญัติให้ผู้เสียหายจากการละเมิดมีสิทธิจะเรียกให้ผู้ทำละเมิดชำระเงินค่าปรับให้แก่ตนตามอัตราที่กฎหมายกำหนดได้ (ปรากฏหลักว่า ผู้ทำละเมิดคือลูกหนี้ของผู้เสียหายทันทีที่ทำละเมิด) แม้จะมีการปรับให้ชำระเงินแก่ผู้เสียหาย แต่ก็เป็นการลงโทษ ไม่ใช่เยียวยาผู้เสียหายโดยคำนวณให้เหมาะสมกับความเสียหาย นอกจากนี้ ผู้ทำละเมิดอาจได้รับการลงโทษทางอาญาด้วย

- ศตวรรษที่ ๖ อาณาจักรโรมันได้บัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งขึ้นเป็นฉบับแรก (Corpus Juris Civilis) อันเป็นที่มาของละเมิดตามระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil law) ซึ่งบัญญัติให้ละเมิดเป็นหนี้อย่างหนึ่งในทางแพ่งที่จะต้องมีการชดใช้ และแยกออกจากคดีอาญาที่มีมาแต่เดิม
- ประมวล Napoleon Code มาตรา ๑๓๘๒ กำหนดความรับผิดในผลแห่งการกระทำเสียหายต่อบุคคลอื่นด้วยวิธีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำละเมิดกับผู้เสียหายจึงมีความสัมพันธ์ในทางหนี้อย่างเดียว เพื่อเยียวยาความเสียหายที่แท้จริง ความรับผิดทางละเมิดต้องมีการพิสูจน์ว่ามีการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่

แนวคิดสมัยใหม่ ใช้กฎหมายละเมิดสร้างหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม

(๑) ต้องแจ้งเตือนข้อมูลที่จำเป็น (Henley Case)

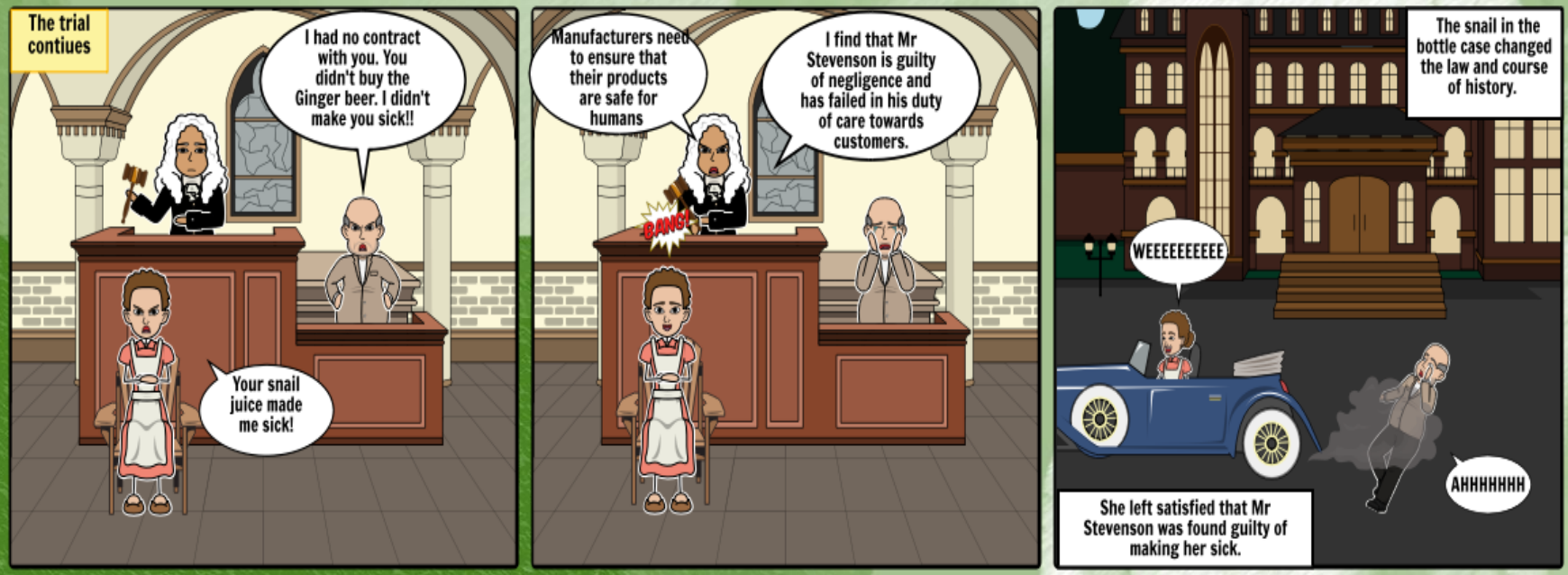
คดี Henley v Phillip Morris ผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งจากการสูบบุหรี่เป็นเวลานาน ได้ฟ้องบริษัทบุหรี่เพื่อให้รับผิดชอบต่อความเจ็บป่วย คณะลูกคุณตัดสินให้จ่ายค่าเสียหาย ๑.๕ ล้านดอลลาร์ และค่าเสียหายเพื่อลงโทษ ๕๐ ล้านดอลลาร์ ศาลปฏิเสธข้ออ้างของจำเลยที่ว่าโจทก์เสี่ยงภัยเอง (assumption of risk) ซึ่งเคยเป็นข้อต่อสู้ที่ทำให้บริษัทบุหรี่ชนะคดีมาตลอดเพราะจะเป็นการได้รับชดใช้จากความประพฤติจากความโง่เขลาของผู้สูบเอง โดยศาลเห็นว่าบริษัท “จงใจปกปิดข้อมูล” งานวิจัยที่ชี้ว่าการสูบบุหรี่จะทำให้มีความเสี่ยงที่จะทำเป็นมะเร็ง บริษัทจึงผิดที่ “ไม่แจ้งเตือนข้อมูล” แก่ผู้บริโภคอย่างเพียงพอว่าการสูบบุหรี่จะทำให้เกิดอันตราย

(๒) แม้ไม่มีความสัมพันธ์ตามสัญญา ก็เป็นละเมิดได้ "Snail in the Bottle" case

คดี Donoghue v Stevenson [๑๙๓๒] นาย Donoghue ขับรถไปที่คาเฟ่ในสก๊อตแลนด์ เพื่อนของโจทก์ซื้อน้ำขวด (ginger bee) บรรจุในขวดทึบแสง จากร้านค้า ๒ ขวด แล้วแบ่งให้โจทก์ ๑ ขวด โจทก์ดื่มน้ำไปบางส่วน แล้วพบว่ามีเศษซากสัตว์ตายในขวดน้ำ ทำให้โจทก์เจ็บป่วย โจทก์ฟ้องผู้ผลิตได้ แม้โจทก์ไม่ได้เป็นผู้ซื้อน้ำขวดจากผู้ผลิต จึงไม่ใช่คู่สัญญากัน

ศาลวางหลัก The "Neighbor Principle" โดย Neighbor คือผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงและใกล้ชิดกับการกระทำของผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย ดังนั้น ละเมิดจึงเป็นกรณีที่ไม่กระทำหน้าที่ของผู้ผลิต (Duty of Care) และเป็นความประมาทเลินเล่อ แต่ไม่จำเป็นต้องมีสัญญาต่อกัน

คดีนี้เป็นการวางมาตรฐานแก่บริษัทผู้ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ต่อมาทำให้บริษัทรถยนต์ต้องเรียกคืนชิ้นส่วนที่ผิดมาตรฐาน มีการพัฒนาแนวคิดที่หมอหรือผู้ประกอบวิชาชีพมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวัง (Duty of Care)

คดี Liebeck v. McDonald's Restaurants กาแฟที่ร้อนจัดผิดปกติ ("McDonald's hot coffee case.)

Liebeck หญิงอายุ ๗๙ ปี ให้ลูกขับรถไปร้านแมคโดนัลด์ ไดร์ฟทรู สั่งกาแฟถ้วยมีฝาปิด เอากาแฟในวางที่ตัก พอเปิดแก้ว กาแฟหกรดตัก ร้านแมคโดนัลด์อ้างว่า Liebeck ไม่ระวังเอง Liebeck ฟ้องคดีบรรยายฟ้องว่า กาแฟของแมคโดนัลด์โดยสภาพของสินค้ามีลักษณะเป็นอันตราย เพราะอุณหภูมิของกาแฟสูงถึง ๘๐ - ๘๒ องศาเซลเซียส แมคโดนัลด์อ้างว่าคนซื้อกาแฟไดร์ฟทรูจะขับรถไปเป็นระยะทางหนึ่งกว่าจะดื่มจึงต้องทำอุณหภูมิให้สูง ฝ่ายทนายของ Liebeck หาข้อมูลมาได้ว่า แมคโดนัลด์ทำวิจัยค้นพบว่าคนที่ซื้อกาแฟไดร์ฟทรูของแมคโดนัลด์ส่วนใหญ่เริ่มดื่มกาแฟเลย และเคยมีคนมาร้องเรียนเรื่องกาแฟหกจำนวนมาก (แต่ไม่ได้ลดอุณภูมิของกาแฟลง) คณะลูกขุนเห็นว่ากาแฟร้อนเกินกว่าเหตุ "unreasonably dangerous" แมคโดนัลด์รู้อยู่แล้วว่าเพราะว่าเคยมีคนร้องเรียน ถือว่าเป็นละเมิด แต่การที่ Liebeck เปิดถ้วยกาแฟโดยไม่ระวังและจับไม่แน่น Liebeck จึงมีส่วนผิดด้วย ศาลชั้นต้นเห็นว่า แมคโดนัลด์ผิด ๘๐% Liebeck ผิด ๒๐% จึงเอาค่าเสียหายจริงบวกด้วยค่าเสียหายเชิงลงโทษรวมกันแล้วให้แมคโดนัลด์รับผิด ๘๐% มีการเจรจานอกศาลแล้วถอนคดีออกไป

จอดรถในห้าง ออกมารถหาย!
ใครรับผิดชอบ และต้องทำอย่างไร!

ตัวอย่างตามกฎหมายไทย

ฎีกาที่ ๒๔๑๖/๒๕๖๑ แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ได้เป็นผู้จำหน่ายสินค้าหรือให้บริการต่างๆ ให้แก่ลูกค้าที่เข้ามาซื้อสินค้าหรือใช้บริการภายในศูนย์การค้าของจำเลยที่ ๑ โดยตรง แต่จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ประกอบกิจการย่อมต้องให้ความสำคัญในด้านบริการต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของที่จอดรถซึ่งมีผลโดยตรงต่อจำนวนลูกค้า แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ได้แจกบัตรจอดรถ ไม่เรียกเก็บค่าบริการจอดรถ แต่จำเลยที่ ๑ ต้องคำนึงถึงและมีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยรถของลูกค้าตามสมควร มิใช่ปล่อยให้ลูกค้าผู้มาใช้บริการต้องเป็นฝ่ายระมัดระวังหรือเสี่ยงภัยเอาเอง จำเลยที่ ๑ ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ ดูแลรักษาทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ แต่ไม่ได้ว่าจ้างให้ดูแลรักษาทรัพย์สินของลูกค้า ทางเข้าและทางออกลานจอดรถไม่มีการมอบและคืนบัตรจอดรถ ไม่มีพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำอยู่ คงมีแต่เพียงกล้องวงจรปิดติดตั้งไว้เพื่อบันทึกภาพรถเข้าและออก ซึ่งเห็นได้ว่าไม่สามารถป้องกันระงับ หรือยับยั้งการโจรกรรมรถยนต์ได้ ถือว่าจำเลยที่ ๑ ปล่อยปละละเลย งดเว้น ไม่สอดส่อง ตรวจตรา ดูแลรักษาความปลอดภัยบริเวณลานจอดรถตามหน้าที่ตามสมควร เป็นเหตุให้รถยนต์ซึ่งจอดอยู่ในลานจอดรถศูนย์การค้าของจำเลยที่ ๑ สูญหายไป เป็นการกระทำละเมิด

บัตรเดบิต
หาย
ทำไงดีนะ?
AFTERKLASS

ฎ.4568/2566 เมื่อพิจารณาที่มาและข้อตกลงการใช้บัตรเอทีเอ็ม/บัตรเดบิต คำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือบัตรและผู้ประกอบธุรกิจบัตรเอทีเอ็ม/บัตรเดบิต โดยพิจารณาความสุจริต ความรู้ ความเข้าใจ แนวทางที่เคยปฏิบัติและทางได้เสียของคู่สัญญาตามสภาพที่เป็นจริงแล้ว ไม่ปรากฏว่าโจทก์ถูกบังคับหรือไม่ยินยอมในการทำข้อตกลงและเงื่อนไขการถือบัตรเอทีเอ็ม/บัตรเดบิต ข้อตกลงและเงื่อนไขดังกล่าวมิได้กำหนดให้จำเลยซึ่งเป็นผู้กำหนด เงื่อนไขได้เปรียบโจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือบัตรเกินสมควร ประกอบกับโจทก์ยังมีโอกาสทักท้วงโต้แย้งรายการใช้บัตรที่ไม่ถูกต้องตามข้อตกลงดังกล่าว ข้อตกลงการใช้บริการบัตรเอทีเอ็ม/บัตรเดบิตมิได้เป็นผลให้จำเลยซึ่งเป็นผู้กำหนดข้อตกลงได้เปรียบโจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือบัตรที่เป็นคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเกินสมควร ข้อตกลงดังกล่าวจึงไม่เป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม จึงมีผลผูกพันโจทก์จำเลยได้

ฎ.4568/2566 (ต่อ)

ร้านค้าที่รับชำระค่าสินค้าและบริการด้วยบัตรเดบิตไม่ได้ตรวจสอบลายมือชื่อที่ลงบนเซลล์สลิปเปรียบเทียบกับลายมือชื่อด้านหลังบัตร กรณีจึงต้องถือว่าร้านค้าที่รับชำระค่าสินค้าและบริการด้วยบัตรเดบิตที่พิพาทปฏิบัติผิดเงื่อนไขข้อตกลงการเป็นร้านค้าต่อธนาคารเจ้าของเครื่อง EDC จำเลยซึ่งถือว่าเป็นตัวการของธนาคารพาณิชย์เจ้าของเครื่อง EDC จึงไม่อาจยกเอาข้อตกลงการใช้บริการบัตรเอทีเอ็ม/บัตรเดบิตขึ้นอ้างเพื่อที่จะไม่คืนเงินที่หักไปจากบัญชีเงินฝากโจทก์ได้ โจทก์ไม่จำต้องไปเรียกร้องเงินคืนจากธนาคารพาณิชย์เจ้าของเครื่อง EDC หรือร้านค้าที่รับชำระค่าสินค้าหรือบริการที่พิพาท จำเลยจึงต้องคืนเงินที่หักไปจากบัญชีเงินฝากให้แก่โจทก์ แต่โจทก์เบิกความเพียงว่าโจทก์เก็บรักษาบัตรและรหัสประจำตัวในการเบิกถอนเงินสดแต่เพียงผู้เดียว แต่ไม่ได้นำสืบให้เห็นว่าโจทก์เก็บรักษาบัตรเดบิตอย่างไร ที่บัตรเดบิตหายไปนั้นถูกลักไปได้อย่างไร ทั้งโจทก์เพิ่งมาทราบเรื่องหลังจากบัตรหายไปแล้วเป็นเวลามากกว่า 10 วัน โดยในช่วงเวลาดังกล่าวบัตรเดบิตถูกนำไปใช้ชำระค่าสินค้าและบริการเรื่อยมา ถือว่าโจทก์ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการเก็บรักษาตลอดจนตรวจตราบัตรเดบิตซึ่งเป็นเอกสารสำคัญตามที่พึงกระทำ ถือว่าโจทก์มีส่วนประมาทเลินเล่อ เป็นกรณีที่ความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดของโจทก์เองด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา 223 วรรคหนึ่ง จึงเห็นสมควรกำหนดให้จำเลยรับผิดต่อโจทก์เป็นจำนวนสามในสี่ของจำนวนเงินที่มีการใช้บัตรเดบิต

MGR ONLINE
www.mgronline.com
BANK
ถูกดูดเงินจากบัญชี
ใครรับผิดชอบ
เสียงจากห้วงสำนึก
สุรวิชช์ วีรวรรณ

ตำรวจสืบสวนได้บุกจับชาวจีน 4 รายที่คอนโดหรูภายใน ซอย สุขุมวิท 16 พบว่าเป็นแหล่ง Scammer ใช้เทคโนโลยี AI ในการหลอกระบบ KYC (Know Your Customer) หรือกระบวนการยืนยันตัวตนของลูกค้ากับธนาคาร โดยรูปแบบการใช้ AI หลอกนั้น, มิฉาชีพจะเอาภาพนิ่งของผู้เสียหายไปเข้าระบบ AI เพื่อสร้างภาพหันหน้าซ้าย ขวา กะพริบตา อ้าปาก และนำคลิปที่ได้ไปใช้หลอกระบบ KYC ของธนาคารในกรณีที่มีการยืนยันตัวตน

โครงสร้างละเมิดทั่วไป

Fault + Damage + Causation

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความผิด (Fault) ในกฎหมายละเมิด

(๑) ก่อนศตวรรษที่ ๑๙ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคล ในยุคแรกไม่พิจารณาถึงความนึกคิดภายในจิตใจของผู้กระทำหรือการขาดความระมัดระวังของผู้กระทำ พิจารณาแต่เพียงว่า เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว และสามารถที่จะทราบตัวผู้ก่อความเสียหาย ผู้นั้นต้องรับผิดในความเสียหายที่ตนก่อขึ้นทั้งสิ้น ไม่ว่าจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทหรือไม่ เพื่อให้สังคมมีความเป็นธรรมและสงบสุข

(๒) ต่อมาเกิดทฤษฎีความผิด (Theory of Fault) หรือความรับผิดที่อยู่บนพื้นฐานของความผิด (Liability Based on Fault) เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาต่อมาจากทฤษฎีความรับภัย

สำนักกฎหมายธรรมชาติเห็นว่า สิทธิเสรีภาพในความเป็นตัวตนของมนุษย์รวมถึงทรัพย์สินควรได้รับการยอมรับ ดังนั้น ในการล่วงละเมิดต่อสิทธิของบุคคลควรจะได้รับการพิสูจน์อย่างเป็นธรรม ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าก่อความเสียหายจะต้องถูกพิสูจน์ว่าเป็นผู้มี “ความผิด” (Fault) ความผิดในที่นี้ คือ เป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent) แต่ข้อเสียคือ ผู้เสียหายต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้กระทำซึ่งเป็นภาระและบางกรณีเป็นเรื่องยากที่จะพิสูจน์

(๓) ต่อมาในระบบ Civil law เกิดแนวคิดทฤษฎีเสี่ยงภัยใหม่ (the théorie du risque) เดิมพิจารณาว่าใครผิด ("fault") เปลี่ยนเป็นพิจารณาว่าใครก่อให้เกิดความเสี่ยงภัย (risk) ขึ้นมา ผู้ที่กระทำการใดให้เกิดความเสี่ยงภัยขึ้น ควรจะรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะไม่ได้ทำอะไรผิด โดยเหตุผลเพราะ

๑. ผู้กระทำได้รับผลประโยชน์หรือกำไรจากการกระทำนั้น ก็ต้องรับภาระในความเสี่ยงจากการกระทำนั้น

๒. ผู้นั้นเป็นผู้นำอันตรายหรือความเสี่ยงเข้ามาสู่สังคม

แนวคิดนี้มีการนำไปใช้ในกฎหมายหลายสาขา เช่น กฎหมายแรงงานที่ให้นายจ้างต้องดูลูกจ้าง ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบในสินค้าที่บกพร่อง ผู้ขับรถต้องรับผิดชอบเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

ข้อสังเกต McDonald's hot coffee case ซึ่งเป็นหลัก common law กับ the théorie du risque ที่ใช้ในระบบ civil law แม้จะเกิดจากมุมมองต่างกัน แต่ให้ผลสรุปทางกฎหมายเหมือนกัน

ในส่วนกฎหมายละเมิดที่พัฒนาขึ้นในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ในส่วน Common law ใช้หลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (strict Liability) เพื่อมุ่งคุ้มครองผู้บริโภค โดยพิจารณาว่าสินค้าบกพร่องหรือเกิดอันตรายที่ไม่จำเป็นหรือไม่ ส่วนในระบบ Civil law ใช้ทฤษฎีรับภัย (Théorie du Risque) เพื่อจัดสรรความเสี่ยงภัยให้เป็นธรรม โดยพิจารณาว่าการกระทำหรือสิ่งของก่อให้เกิดภัยแก่ผู้อื่นหรือไม่ ผู้มีหน้าที่ดูแลความเสี่ยงภัยนั้นต้องรับผิดชอบ ซึ่งทั้ง Common law และ Civil law มีผลเหมือนกัน คือ ไม่จำต้องพิจารณาถึงความรู้สึกนึกคิดภายในใจของผู้ก่อความเสียหายว่ามีเจตนา (Intention) หรือไม่ หรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ แต่ Common law มักจะกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษจำนวนมาก โดยต้องพิสูจน์ว่าเป็นอันตรายที่ไม่จำเป็น เช่น กาแฟ “ร้อนมากเกินไปโดยไม่จำเป็น” ส่วน Civil law จะชดเชยค่าเสียหายตามความเป็นจริงเป็นหลัก เว้นแต่มีกฎหมายเฉพาะให้กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้

ใน Civil law แม้ค่าเสียหายอาจมีจำนวนไม่สูงเท่า Common law แต่ก็พิสูจน์น้อยกว่า เช่น เมื่อผู้ขายกาแฟเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสี่ยงภัย ก็อาจต้องรับผิดแล้ว แม้กาแฟไม่ได้ “ร้อนเกินไป”

ฎ.6542/2567 จำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดมีวัตถุประสงค์ประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างประเภทต่างๆ และเป็นที่ปรึกษางานวิศวกรรมและบริหารโครงการทุกประเภท ย่อมสร้างความไว้วางใจและความคาดหวังของประชาชนว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการก่อสร้างได้ถูกต้องตามหลักวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม เมื่อผู้บริโภคตกลงว่าจ้างจำเลยก่อสร้างแบบครบวงจร แต่จำเลยกลับไม่เตรียมแบบก่อสร้างและยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้างให้ถูกต้องตามสัญญา ดำเนินการก่อสร้างไปก่อนยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้าง และก่อสร้างไม่ได้มาตรฐานในส่วนสำคัญ อันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย เป็นเหตุให้ผู้บริโภคบอกเลิกสัญญาและว่าจ้างบุคคลอื่นมาดำเนินการแก้ไขและก่อสร้างต่อจนแล้วเสร็จ อันเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามสัญญาก่อสร้างอาคารพิพาทมาตั้งแต่ต้น มีเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น และเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบในฐานผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันย่อมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษจำเลยชดใช้แก่ผู้บริโภคตาม พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 42

ทฤษฎีข้อสันนิษฐานความรับผิด (Theory of Presumed Fault)

เป็นแนวคิดที่กำหนดให้เกิดข้อสันนิษฐานความรับผิด (Presumed Fault) เพื่อลดภาระของผู้เสียหายในการพิสูจน์ “ความผิด” ของผู้ก่อความเสียหาย เนื่องจากความนึกคิดภายในใจของผู้ก่อความเสียหายเป็นเรื่องที่ยากจะพิสูจน์ให้เห็นได้ว่ามีมุ่งหมายต่อผลแห่งความเสียหายนั้นหรือขาดความระมัดระวัง จึงให้ผู้ก่อความเสียหายมีความผิด แต่เป็นเพียงข้อสันนิษฐานเท่านั้น ผู้ก่อความเสียหายสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มี “ความผิด” กล่าวคือ มิได้มีความจงใจ มิได้ประมาทเลินเล่อหรือใช้ความวังตามสมควร (**due diligence**) แล้วนั่นเอง แนวคิดนี้มักใช้ในกรณีผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ให้การรักษาทางการแพทย์ ผู้ปกครองดูแลผู้เยาว์

แนวคิดนี้ต่างจาก Strict Liability (or *Théorie du Risque*) ผู้ก่อความเสียหายพิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังแล้วก็ยังไม่เพียงพอที่จะหลุดพ้นความรับผิด แต่จะต้องพิสูจน์ว่าเป็นเรื่องเหตุสุดวิสัย หรือเป็นความผิดของบุคคลที่สาม หรือเป็นความผิดของผู้เสียหายเอง

true digital academy
EU AI Act แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม
AI ที่มีความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้
ถูกห้ามใช้โดยเด็ดขาด
AI ที่มีความเสี่ยงสูง
ควบคุมดูแลเข้มงวด ต้องผ่านการประเมิน
AI ที่มีความเสี่ยงต่ำหรือจำกัด
ต้องโปร่งใส ผู้ใช้รับทราบ
AI ที่มีความเสี่ยงต่ำมาก
ปฏิบัติตาม Code of Conduct ทั่วไป
กฎหมายคุม AI
เริ่มใช้ปี 2025 นี้แล้ว!
EU เริ่มที่แรก ประเทศไทยต้องรู้อะไรบ้าง ?

EU AI Act จำแนกระบบ AI ออกเป็น 4 ระดับความเสี่ยง:

– ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ (Unacceptable risk): AI ประเภทนี้เป็นสิ่งต้องห้าม เช่น ระบบให้คะแนนทางสังคม (social scoring) การนำมาใช้ น่าจะถือว่าเป็นการกระทำโดยผิดต่อกฎหมาย (unlawfully)

– ความเสี่ยงสูง (High-risk): อยู่ภายใต้การกำกับดูแล เช่น ตรวจจับรูปแบบการตัดสินใจโดยไม่ได้ตั้งใจจะแทนที่หรือมีอิทธิพลต่อการประเมินของมนุษย์โดยปราศจากการตรวจสอบที่เหมาะสม การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประเมินลักษณะต่างๆ ของบุคคล (Profiling) การนำมาใช้มีหน้าที่ต้องกระทำ (Duty of care) หากไม่กระทำตามมาตรฐาน ถือว่ากระทำละเมิด

– ความเสี่ยงจำกัด (Limited risk): ผู้พัฒนาและผู้ใช้งานต้องแจ้งให้ผู้ใช้งานปลายทางทราบว่ากำลังโต้ตอบกับ AI เช่น แชทบอท ดีปเฟค การนำมาใช้มีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลให้ทราบ เช่น อาการหลอน (Hallucination) เทียบเคียงคดี Henley v Phillip Morris

– ความเสี่ยงน้อยที่สุด (Minimal risk): ระบบ AI ประเภทนี้ยังไม่ถูกกำกับดูแล เช่น โปรแกรมตกแต่งรูปภาพ

แชทบอท

- ปี 2023 เมื่อทนายความชาวนิวยอร์กประสบปัญหาในการใช้ ChatGPT เพื่อทำการวิจัยทางกฎหมายสำหรับคดีการบาดเจ็บส่วนบุคคล เขารวบรวมบทสรุปความยาว 10 หน้า โดยอ้างอิงคำตัดสินของศาลหลายครั้งก่อนหน้านี้ ซึ่งทั้งหมดนี้ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าสร้างขึ้นโดยแชทบอท เป็นผลให้ทนายความและเพื่อนร่วมงานคนหนึ่งถูกคว่ำบาตรโดยผู้พิพากษาของรัฐบาลกลาง และปรับคนละ 5,000 ดอลลาร์
- ในปี 2024 ทนายความชาวนิวยอร์กอีกคนถูกลงโทษทางวินัยจากการอ้างถึงคดีที่ไม่มีอยู่จริง ซึ่งเกิดจากปัญญาประดิษฐ์

Deepfakes หมายถึงวิดีโอหรือภาพที่ดัดแปลงแบบดิจิทัลซึ่งแสดงถึงคำพูดหรือการทำสิ่งที่พวกเขาไม่เคยพูดหรือทำอย่างสมจริง สามารถใช้เพื่อสร้างหลักฐานวิดีโอปลอมในคดีทางกฎหมาย ใส่ร้ายบุคคลในข้อหาก่ออาชญากรรมที่พวกเขาไม่ได้ก่อ หรือแม้แต่ปลอมตัวเป็นบุคคลทางการเมืองเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเท็จ

แนวคิดเรื่องความเสียหาย (Damage)

กฎหมายไทยเรื่องค่าเสียหาย :

(๑) ชดใช้ตามความเสียหายที่แท้จริง

(๒) แม้จำเลยไม่ต่อสู้เรื่องจำนวนค่าเสียหายก็มีประเด็น

(๓) แม้โจทก์ไม่นำสืบ ศาลก็กำหนดตามความร้ายแรงแห่งละเมิดได้

(๔) แต่ต้องไม่เกินคำขอท้ายฟ้อง

(๕) หากเป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ศาลมีอำนาจพิพากษาไปถึงส่วนแพ่งได้แม้ไมมีฎีกาส่วนแพ่ง

(๖) แม้ศาลมีอำนาจกำหนดเอง แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจไม่กำหนดค่าเสียหายก็ได้

ฎีกาที่ ๑๘๗๘/๒๕๖๖ แม้การฟ้องจะแยกจำนวนเงินที่แต่ละคนต้องรับผิด ศาลย่อมพิพากษาให้จำเลยที่ ๓ และจำเลยที่ ๒ ร่วมกันชำระเงิน เพื่อไม่ให้ผู้ประสบภัยได้รับชดใช้เกินจำนวนความเสียหายที่ได้รับ และไม่ให้บุคคลภายนอกผู้ก่อความเสียหายต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าที่ต้องรับผิด

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ ๒ ร่วมรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์และโจทก์ร่วมตามจำนวนความเสียหายที่กำหนดให้แล้ว ซึ่งต่อมาโจทก์และโจทก์ร่วมได้รับชำระค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยที่ ๒ ตามคำพิพากษาจนเป็นที่พอใจแล้ว กรณีจึงไม่อาจพิพากษาให้จำเลยที่ ๓ ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์และโจทก์ร่วมได้อีก เพราะจะทำให้โจทก์และโจทก์ร่วมได้รับค่าสินไหมทดแทนเกินจำนวนที่ได้รับความเสียหายจริง ทั้งหากจำเลยที่ ๓ ชำระให้แก่โจทก์และโจทก์ร่วมแล้วก็ย่อมมีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่จำเลยที่ ๒ ได้ อันจะทำให้จำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดเกินไปกว่าจำนวนความเสียหายที่แท้จริง

ฎีกาที่ ๕๘๘/๒๕๖๖ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดว่า "... ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ..." กล่าวคือนอกจากจะคำนึงถึงความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับจากการกระทำละเมิดแล้ว ยังต้องพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำละเมิดประกอบด้วย เมื่อโจทก์บรรยายถึงเรื่องค่าเสียหายในคำฟ้องและมีคำขอท้ายฟ้องไว้แล้ว แม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้ให้การต่อสู้หรือฎีกาในเรื่องจำนวนค่าเสียหาย ศาลฎีกาก็วินิจฉัยเรื่องค่าเสียหายได้ว่าควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดหรือไม่

ฎ.7497/2568 เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นการหมิ่นประมาทผู้ร้องด้วยการโฆษณาอันเป็นการกระทำละเมิด ซึ่งจำเลยต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้เสียหาย แม้ผู้ร้องไม่ได้ฎีกาเรื่องค่าสินไหมทดแทน เพราะไม่ทราบว่าศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายกคำร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ร้อง เนื่องจากศาลชั้นต้นไม่ได้ส่งหมายนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ให้ผู้ร้อง แต่เมื่อคดีขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกคดีส่วนแพ่งขึ้นวินิจฉัยเพื่อให้เป็นไปตามผลคดีอาญาได้เพราะเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยตาม ป.วิ.อ.มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

ฎ.7201/2568 ผู้ร้องที่ 1 และที่ 2 เป็นผู้ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องที่ 1 และที่ 2 ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 และค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่กายดังกล่าวไม่ใช่ทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดตาม ป.วิ.อ. มาตรา 43 โจทก์ไม่มีสิทธิร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องที่ 1 และที่ 2 โจทก์จึงไม่มีสิทธิฎีกาในคดีส่วนแพ่ง อย่างไรก็ตามในคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา การพิจารณาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 เมื่อคดีอาญาศาลพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องจึงต้องฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยกระทำละเมิดต่อผู้ร้องที่ 1 และที่ 2 และต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำร้องขอค่าสินไหมทดแทนของผู้ร้องที่ 1 และที่ 2 แม้ผู้ร้องที่ 1 และที่ 2 ไม่ได้ฎีกาเรื่องค่าสินไหมทดแทนมาด้วย ศาลฎีกาก็มีอำนาจหยิบยกคดีส่วนแพ่งขึ้นวินิจฉัยเพื่อให้เป็นไปตามผลคดีอาญาได้เพราะเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

ฎีกาที่ ๑๑๖๖/๒๕๖๖ เมื่อถุงลมนิรภัยมีไว้เพื่อป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและเพื่อรองรับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น หากถุงลมนิรภัยทำงานผิดปกติ จำเลยทั้งสองผู้ขายรถยนต์พิพาทย่อมคาดเห็นได้ว่าโจทก์ผู้ใช้รถรวมทั้งคนโดยสารจะได้รับบาดเจ็บและอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ จำเลยทั้งสองจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่แต่เฉพาะความเสียหายต่อตัวทรัพย์ที่ขาย แต่รวมไปถึงความเสียหายดังกล่าวด้วย อันเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่พฤติการณ์พิเศษ แม้โจทก์ไม่ได้นำสืบแจกแจงรายละเอียดของค่าเสียหายแต่ละส่วน ศาลก็สามารถกำหนดค่าเสียหายให้ตามพฤติการณ์แห่งคดีได้และค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องมาตามฟ้องนั้นเหมาะสมแล้ว กำหนดให้ตามขอ ส่วนค่าเสียหายในมูลละเมิดที่จำเลยร่วมต้องรับผิดต่อโจทก์นั้น การที่ถุงลมนิรภัยไม่ทำงานถือเป็นพฤติการณ์ที่ร้ายแรง ซึ่งอาจทำให้เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้น่าจะสูงกว่าค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการผิดสัญญา แต่ตามฟ้องโจทก์ประสงค์จะเรียกค่าสินไหมทดแทนเท่าที่ขอมาและไม่เกินสมควร จึงให้จำเลยร่วมรับผิดเป็นหนี้จำนวนเดียวกันซึ่งโจทก์อาจเรียกให้แต่ละคนชำระหนี้โดยสิ้นเชิงได้

ฎ.907/2567 จำเลยรื้อรั้วกำแพงที่พิพาทซึ่งเป็นสาธารณูปโภคของโครงการจัดสรรที่ดินของโจทก์ จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ แม้จำเลยโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 6170 ,6171 ซึ่งเป็นที่ตั้งของรั้วกำแพงที่พิพาทไปให้แก่ผู้อื่นก่อนที่โจทก์จะฟ้องเป็นคดีนี้ จำเลยก็ไม่หลุดพ้นจากความรับผิดต่อโจทก์ ... แม้ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ แต่ความเสียหายที่โจทก์ได้รับมีมากน้อยเพียงใด โจทก์ต้องมีภาระในการพิสูจน์ โจทก์เป็นเพียงเจ้าของโครงการจัดสรรที่ดินที่มีหน้าที่ต้องบำรุงรักษารั้วกำแพงซึ่งเป็นสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์ของผู้ที่พักอาศัยในหมู่บ้านที่โจทก์จัดสรร โจทก์มิใช่เป็นผู้ที่ใช้ประโยชน์จากรั้วกำแพงที่พิพาทโดยตรง เมื่อโจทก์มิได้นำสืบถึงความเสียหายโดยตรงที่โจทก์ต้องรับผิดชอบต่อผู้ที่พักอาศัยในหมู่บ้านอันเกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย เมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยก่อสร้างรั้วกำแพงที่พิพาทซึ่งมีความยาว 5 เมตร ที่ทำเป็นประตูช่องเข้าออกอันเป็นการบังคับให้จำเลยชำระหนี้ด้วยการกระทำแล้ว แม้ศาลอาจใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายได้เองดังที่โจทก์แก้ฎีกา แต่ศาลฎีกาเห็นสมควรใช้ดุลพินิจไม่กำหนดค่าเสียหายให้แก่โจทก์

การจะเป็นละเมิดต้องมีความเสียหายเกิดขึ้น

- ต้องเป็นความเสียหายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒๐ เท่านั้น (ฎีกาที่ ๔๐๔/๒๕๕๕)
- มาตรา ๔๒๐ ...ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น
- ความเสียหายอื่น เช่น ความวิตกกังวล ความโศกเสียใจ ความอับอาย ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวได้
- อาจารย์จิตติ ติงศภัทิย์ เคยทำข้อสังเกตว่า ป.พ.พ. ไม่ได้มีข้อกำหนดในเรื่องห้ามเรียกค่าเสียหายทางจิตใจไว้
- ต่อมาคำพิพากษาศาลฎีกาผ่อนคลายลง ถ้าความเสียหายทางจิตใจเกิดจากการกระทำต่อร่างกาย เช่น เอาน้ำกรดไปสาดใส่หน้าเกิดแผลเป็น ต้องเป็นทุกข์เกี่ยวกับเรื่องความสวยความงาม เรียกค่าเสียหายทางจิตใจเนื่องจากผลของบาดแผลได้

ฎ.3782/2542 จำเลยได้กระทำอนาจารโจทก์ด้วยการจับแขนทั้งสองข้างของโจทก์ดึงเข้ามาเพื่อกอดจูบ โดยโจทก์อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ และใช้กำลังประทุษร้ายบีบคอโจทก์ ให้ยอมให้จำเลยกระทำอนาจารโจทก์ จนโจทก์มีเลือดออกจมูก และได้รับบาดเจ็บตามร่างกายหลายแห่งเป็นอันตรายแก่กาย และจำเลยได้หน่วงเหนี่ยวกักขังโจทก์โดยจำเลยใช้มือทั้งสองข้างดึงตัวและดึงผมของโจทก์ไว้ไม่ให้ลงจากรถยนต์ ทำให้โจทก์ปราศจากเสรีภาพในร่างกายจำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๘, ๒๙๔, ๓๑๐ วรรคแรก เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นความผิดต่อบทกฎหมายดังกล่าวแล้ว จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ สำหรับค่าเสียหายทางจิตใจนั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุโจทก์ปฏิบัติงานเลขานุการรองอธิบดีกรมสามัญศึกษา ในตำแหน่งและฐานะของโจทก์ซึ่งเป็นหญิงได้รับเลือกให้มาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอันเป็นงานซึ่งจะต้องพบปะและประสานงานกับบุคคลต่าง ๆ ที่จะมาติดต่องานกับรองอธิบดีกรมสามัญศึกษา แสดงว่าโจทก์จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจและเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้บังคับบัญชาอย่างยิ่ง จึงได้รับมอบหมายให้ทำงานดังกล่าวนั้น ฉะนั้นตามพฤติการณ์แห่งคดีจึงเชื่อได้ว่า การกระทำละเมิดของจำเลยย่อมจะเป็นผลให้โจทก์ได้รับความเสียหายทางจิตใจอย่างแน่นอน ... โจทก์มีอาการป่วยทางจิตโดยมีอาการซึมเศร้า เพราะถูกกระทบกระเทือนทางจิตใจ เมื่อคำนึงถึงสาเหตุที่โจทก์ถูกจำเลยใช้กำลังกายประทุษร้ายเพื่อกระทำอนาจารโจทก์ซึ่งเป็นหญิงสาว โจทก์ย่อมได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างแน่นอน ที่ศาลอุทธรณ์กำหนดค่าเสียหายทางกายและจิตใจชอบแล้ว

ฎ.789/2502 สามีไม่มีสิทธิฟ้อง เรียกค่าเสียหายทางจิตใจที่เกิดความว้าเหว่ เพราะสูญเสียภริยาผู้เคยปฏิบัติให้ชีวิตของสามีมีความสุขจากผู้ที่ทำให้ภริยาของตนถึงแก่ความตาย เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เรียกร้องได้ (อ้างฎีกาที่ 1742/2499)

กรณีความเสียหายที่เรียกไม่ได้ เช่น

(๑) ค่าที่ไม่ได้รับการเยียวยาจากการถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

ฎีกาที่ ๕๑๖๐/๒๕๖๖ ตามบทบัญญัติหมวด ๒ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดในกรณีทำให้ถึงตายนั้น ไม่ได้กำหนดให้เรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าที่ไม่ได้รับการเยียวยาจากการถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองตามที่โจทก์ทั้งสามกล่าวอ้าง โจทก์ทั้งสามจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

(๒) ค่าภาคหลวงแร่ กรณีละเมิดทำแร่ต่อหลังจากประทานบัตรสิ้นอายุ

ฎ.1265/2568 ค่าภาคหลวงแร่เป็นเงินที่รัฐเรียกเก็บจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่ โดยโจทก์เป็นผู้จัดเก็บและส่งเป็นรายได้ของรัฐภายใต้บังคับของ พ.ร.บ.แร่ พ.ศ. 2510 มาตรา 104 ที่บัญญัติว่า "ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้ครอบครองแร่อื่นที่ได้จากการแต่งแร่หรือผู้ประกอบโลหกรรม ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ ดังต่อไปนี้ (1) ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร..." จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า การชำระค่าหลวงแร่ย่อมมีได้แต่เฉพาะกรณีทำเหมืองแร่โดยได้รับประทานบัตรที่ถูกต้องตาม พ.ร.บ.แร่ ฯ มาตรา 43 เท่านั้น โดยผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองมีสิทธิในแร่ที่ขุดได้ แต่ต้องแบ่งประโยชน์ให้แก่รัฐในรูปค่าภาคหลวงแร่ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 ทำและเอาแร่จากพื้นที่ประทานบัตรที่ 25216/15315 ไปโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้โดยชอบตามกฎหมายอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 43 และเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ โจทก์จึงเรียกได้เฉพาะมูลค่าแร่ที่จำเลยที่ 1 นำไปเป็นประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น ไม่อาจเรียกค่าภาคหลวงแร่ ซึ่งตามฟ้องโจทก์ไม่ได้บรรยายว่าเป็นค่าเสียหายอย่างหนึ่งอันเกิดจากการทำละเมิดของจำเลยที่ 1 ในแร่ส่วนที่ทำได้หลังพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันที่ประทานบัตรสิ้นอายุ

ฎีกาที่ ๓๙๗/๒๕๕๔ ในขณะที่จำเลยที่ ๑ เป็นประธานกรรมการดำเนินการของโจทก์ และจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๔ เป็นคณะกรรมการ ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๐ ของโจทก์มีมติอนุมัติให้ซื้อรถยนต์เพื่อใช้ในกิจการของโจทก์สองคัน ในวงเงิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาจำเลยทั้งสิบสี่ซื้อรถยนต์ยี่ห้อฟอร์ด ๑ คัน ๒๙๑,๙๗๐ บาท และยี่ห้อเบนซ์ ๑ คัน ราคา ๑,๗๕๐,๐๐๐ บาท เกินกว่าวงเงินตามมติของโจทก์ถึง ๕๔๑,๙๗๐ บาท ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับของโจทก์ และทำให้โจทก์เสียหาย เพราะโจทก์จะต้องจ่ายเงินซื้อรถยนต์ในราคาที่สูงเกินไป แทนที่จะนำเงินจำนวนนั้นไปใช้อย่างอื่นตามวัตถุประสงค์ของโจทก์เป็นการไม่ประหยัดไม่ต้องด้วยวัตถุประสงค์ของโจทก์

ความเสียหายของโจทก์เกิดขึ้นนับแต่วันที่จำเลยทั้งสิบสี่ซื้อรถยนต์ทั้งสองคัน แม้ภายหลังโจทก์จะขายรถยนต์ทั้งสองคันโดยหักค่าเสื่อมราคาแล้วไม่ขาดทุนก็ไม่อาจทำให้ความเสียหายของโจทก์กลับเป็นไม่มีความเสียหายอีกได้ และการให้สัตยาบันยอมรับรู้การกระทำของจำเลยทั้งสิบสี่ก็เป็นเพียงทำให้โจทก์ต้องรับผิดชอบต่อผู้ขายรถยนต์ทั้งสองคัน ผู้สุจริตจากการกระทำของจำเลยทั้งสิบสี่ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๘๒๐ ถึง ๘๒๓ เท่านั้นโดยมิได้ทำให้จำเลยทั้งสิบสี่พ้นความรับผิดในความเสียหายจากการกระทำของตนต่อโจทก์

(๓) ไม่อาจบังคับให้จดทะเบียนเลิกบริษัท

ฎ.2359/2567 ความรับผิดของกรรมการกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. มาตรา 1168 นั้น บริษัทอาจใช้สิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากกรรมการเป็นการเฉพาะ หรือในกรณีที่บริษัทไม่ยอมฟ้องร้อง ผู้ถือหุ้นอาจฟ้องคดีแทนบริษัทตาม ป.พ.พ. มาตรา 1169 และการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยทั้งสามในฐานะผู้ร่วมกระทำละเมิดต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติตาม ป.พ.พ. มาตรา 438 ไม่อาจบังคับให้จำเลยที่ 3 จดทะเบียนเลิกบริษัทหรือจดทะเบียนยกเลิกวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการตามคำขอของโจทก์ได้

เมื่อมีความเสียหายจึงจะเป็นละเมิด จึงจะเริ่มนับอายุความ

ฎีกาที่ ๕๒๑/๒๕๖๒ แม้ ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด แต่ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่รางกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” แสดงว่าแม้ผู้ทำละเมิดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายแล้ว แต่เมื่อยังไม่เกิดความเสียหาย ผู้ทำละเมิดก็ยังไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความเสียหายเกิดขึ้นจริง จึงต้องเริ่มนับอายุความแต่วันที่เกิดความเสียหายเป็นวันที่รู้ถึงการละเมิด มิใช่นับแต่วันที่รู้ถึงการกระทำผิดกฎหมายเท่านั้น และรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

ความยินยอมทำให้ไม่เสียหาย เมื่อไม่มีความเสียหายจึงไม่เป็นละเมิด

- หลักความยินยอม (volenti non fit injuria) เมื่อให้ความยินยอมแล้ว ไม่ถือว่ามีความเสียหาย หรือความยินยอมของผู้เสียหายทำให้ไม่เป็นละเมิด เนื่องจากละเมิดเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่บุคคล เมื่อถือว่าไม่มีความเสียหาย การกระทำนั้นจึงไม่เป็นละเมิด ผู้เสียหายจึงไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำที่ตนให้ความยินยอม ผู้กระทำสามารถอ้างความยินยอมของผู้เสียหายขึ้นปฏิเสธความรับผิดได้
- หลัก “volenti non fit injuria” ทำให้องค์ประกอบความรับผิดในทางละเมิดในส่วนของความเสียหายขาดไป

หลักเกณฑ์ให้ความยินยอม

- **ผู้ให้ความยินยอมต้องรู้ถึงลักษณะเฉพาะและขอบเขตของภัยนั้นอย่างเต็มที่**
- ต้องให้ความยินยอมก่อนมีการกระทำหรืออย่างช้าที่สุดในขณะที่มีการกระทำผิดหรือทำโดยผิดกฎหมาย
- การให้ความยินยอมต้องให้ด้วยความสมัครใจ ไม่เกิดจากการถูกหลอกลวง ข่มขู่ ฉ้อฉลและต้องไม่ใช่ให้ความยินยอมเพราะสำคัญผิด
- การให้ความยินยอมนั้นจะกระทำโดยตรงหรือกระทำโดยปริยายก็ได้ อาจทำเป็นลายลักษณ์อักษรว่าให้ความยินยอมหรือแสดงออกมาให้ปรากฏชัดแจ้งว่าให้ความยินยอมที่จะให้เขากระทำ ส่วนการให้ความยินยอมโดยปริยาย เช่น **สมัครใจเข้าสู่ภัยนั้นเอง** เล่นกีฬา โดยต้องอยู่ในเกมของกีฬาประเภทนั้น ๆ
- ความยินยอมนั้นต้องกระทำภายในขอบเขต หากกระทำเกินกว่าขอบเขตที่ให้ความยินยอมถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๒๙๔/๒๕๔๖

ตัวอย่างการให้ความยินยอม

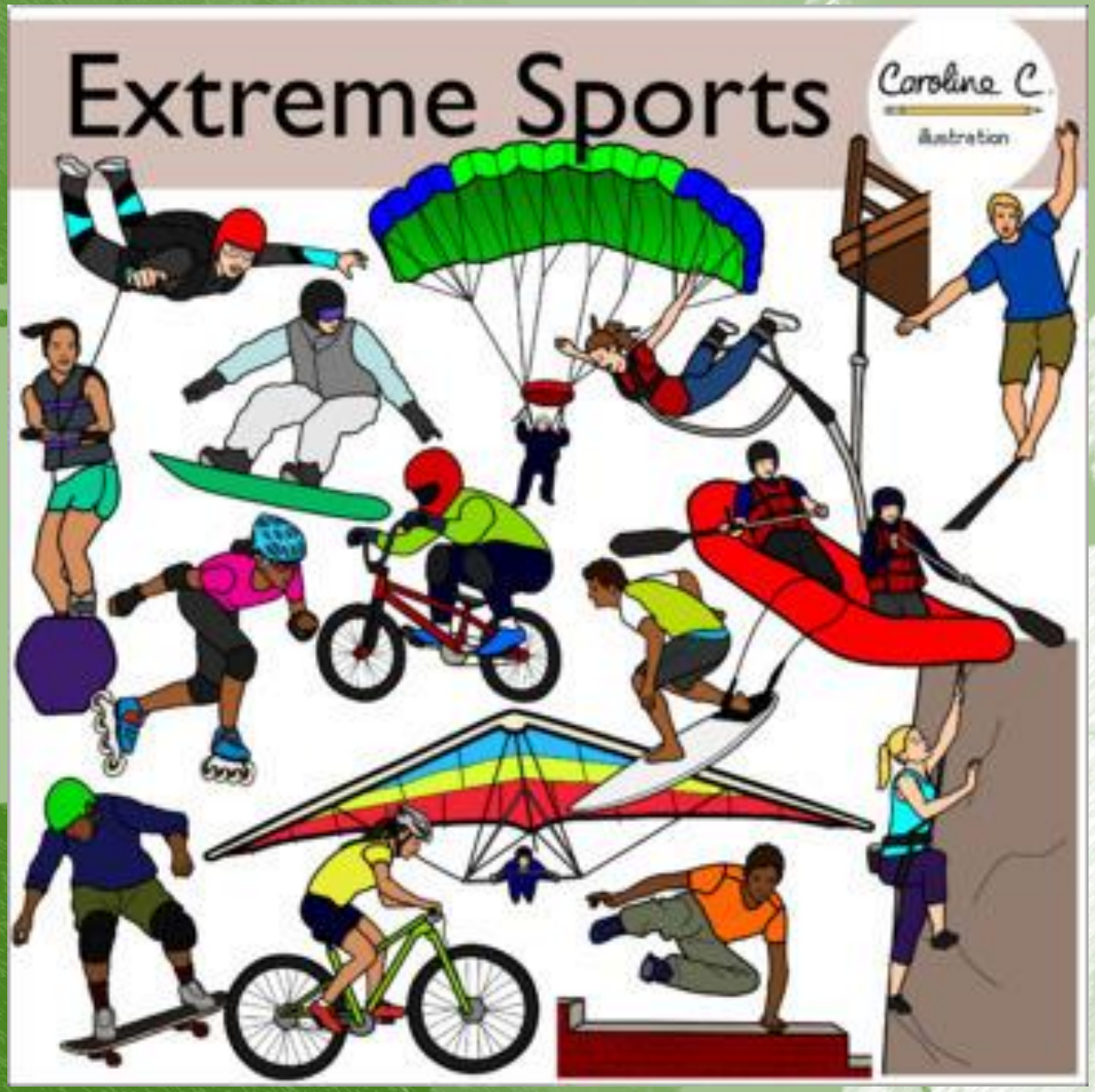
(๑) ยินยอมให้แพทย์รักษา (Medical Procedures) ดังนั้น ก่อนผ่าตัดคนไข้จะลงชื่อในใบยินยอม ซึ่งจะต้องมีการแจ้งความเสี่ยงให้คนไข้ทราบ

- ฎีกาที่ ๕๐๐๙/๒๕๖๒ จำเลยที่ ๒ ได้แจ้งข้อมูลและทางเลือกในการรักษาภาวะเนื้องอกที่มดลูกตามมาตรฐานของการรักษาให้แก่โจทก์โดยถูกต้องก่อนที่โจทก์จะตัดสินใจให้ความยินยอมในการรักษาด้วยวิธีดังกล่าว ถือว่าการที่จำเลยที่ ๒ ตัดมดลูกของโจทก์ออกตามความยินยอมให้รักษาของโจทก์นั้นไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์
- ฎีกาที่ ๖๐๙๒/๒๕๕๒ ความยินยอมของโจทก์ที่ให้จำเลยที่ ๓ ทำการรักษา แม้เป็นการแสดงออกให้จำเลยที่ ๓ กระทำต่อร่างกายของโจทก์ก็ตาม แต่หากการรักษานั้นไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพแพทย์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายของโจทก์ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๓ อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ ๓ ก็ต้องรับผิดต่อโจทก์

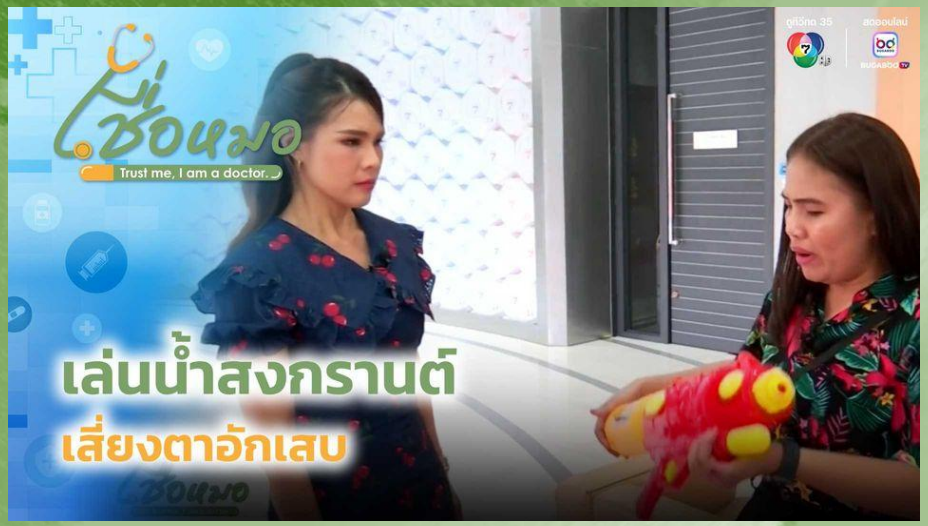
(๒) ยินยอมเล่นกีฬาต่าง ๆ ตามกติกา ย่อมมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง ถือเป็นการให้ความยินยอมโดยปริยาย แต่หากมีการทำร้ายร่างกายด้วยท่อเหล็ก หรือการทำร้ายก่อนถึงเวลาแข่ง ไม่น่าจะถือว่าได้รับความยินยอม

การสมัครใจเข้าไปเล่นกิจกรรมกีฬาผิดโผน (Extreme Activities) เช่น บันจี้จัมพ์

Extreme Sports
Caroline C.
illustration

เล่นสงกรานต์
ปกติ VS พิเรนทร์

(๓) สมัครใจอยู่กินร่วมกัน

ฎีกาที่ ๔๕/๒๕๓๒ การเรียกค่าทดแทนเนื่องจากผิดสัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการสมรสนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๓๙ บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้เรียกได้เฉพาะกรณีที่มีการหมั้นเท่านั้น เมื่อโจทก์จำเลยตกลงจะสมรสกันโดยไม่มีการหมั้น จึงนอกขอบเขตที่กฎหมายรับรอง แม้จำเลยไม่ปฏิบัติตามที่ตกลงกันไว้ โจทก์ก็เรียกค่าทดแทนไม่ได้ การที่โจทก์ต้องใช้จ่ายในการเตรียมการสมรส ต้องเสียพรหมจารีให้แก่จำเลย และอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยากับจำเลย โดยจำเลยไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ เกิดจากความสมัครใจของโจทก์ไม่เป็นเหตุที่จะถือว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยจึงไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์

ฎีกาที่ ๕๖๔/๒๕๑๘ โจทก์ได้เสียกับจำเลยโดยถูกจำเลยหลอกลวงว่าจะเลี้ยงดูเป็นภริยาเมื่อโจทก์ตั้งครรภ์จำเลยไม่เลี้ยงดู โจทก์จึงแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนพนักงานสอบสวนเรียกจำเลยไปจำเลยรับว่าได้เสียกับโจทก์จริงรับจะเลี้ยงดูโจทก์เป็นภริยาพนักงานสอบสวนจึงแนะนำให้โจทก์จำเลยไปจดทะเบียนสมรสกันให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไปและได้ทำบันทึกให้โจทก์จำเลยลงชื่อไว้ แต่โจทก์ก็ไม่เลี้ยงดูหรือจดทะเบียนสมรสกับจำเลยดังนี้ แม้จำเลยจะหลอกลวงว่าจะเลี้ยงดูโจทก์เป็นภริยาการกระทำของจำเลยก็หาเป็นการละเมิดต่อโจทก์ไม่ โจทก์จึงฟ้องเรียกค่าเสียหายเพราะเหตุดังกล่าวไม่ได้ (นัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๗๖/๒๔๘๘) และโจทก์ไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายโดยอ้างว่าจำเลยผิดสัญญาตามบันทึกของพนักงานสอบสวน เพราะมิได้มีข้อกำหนดว่าจำเลยต้องชดใช้ค่าเสียหายในกรณีที่มีการผิดสัญญาดังกล่าวและมิใช่กรณีผิดสัญญาหมั้นตามป.พ.พ. มาตรา ๑๔๓๘, ๑๔๓๙ ด้วย

ฎีกาที่ ๑๙๗๑/๒๕๑๗ โจทก์จำเลยสมรสกันตามประเพณี และตกลงกันว่าหากจำเลยสำเร็จการศึกษาแล้วจำเลยจะไปจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ แต่เมื่อจำเลยสำเร็จการศึกษาแล้ว จำเลยไม่ยอมไปจดทะเบียนสมรสกับโจทก์นั้น การที่โจทก์ต้องสูญเสียความเป็นสาวและอยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยโดยไม่จดทะเบียนสมรสกัน เกิดจากความสมัครใจของโจทก์มิใช่เกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย การที่จำเลยไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ ก็มิใช่เป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ หรือเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐, ๔๒๑ จำเลยไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์

ฎีกาที่ ๒๘๓๐/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๙ จำเลยจดทะเบียนสมรสกับ พ. และเลิกร้างกันโดยไม่ได้จดทะเบียนหย่า ต่อมาจำเลยขอสมรสพระราชทาน วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ โจทก์กับจำเลยได้รับพิธีสมรสพระราชทานและจัดงานฉลองสมรสเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ การแต่งงานโดยจำเลยขอสมรสพระราชทานและจัดงานฉลองสมรสจะเกิดขึ้นมิได้เลยหากโจทก์ไม่ยินยอม เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยไม่ได้หลอกลวงโจทก์ให้แต่งงาน แสดงว่าโจทก์สมัครใจยินยอมแต่งงานกับจำเลย เมื่อการแต่งงานโดยจำเลยขอสมรสพระราชทานและจัดงานฉลองสมรสเกิดจากความสมัครใจของโจทก์ เป็นการยอมรับผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ตามกฎหมายจึงถือไม่ได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์จึงฟ้องจำเลยให้รับผิดชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ไม่ได้ จำเลยจึงไม่ได้กระทำละเมิดและไม่จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์

AMARIN
NEWS
สะบั้นรัก 9 ปีหนีงานแต่ง

ฎ.4684/2568 (ปชญ) ก่อนที่จะมีการตกลงกันให้จัดงานพิธีแต่งงานนั้น จำเลยและบุตรสาวโจทก์ได้อยู่กินฉันสามีภริยากันมาประมาณ 4 ปี 8 เดือน แล้ว ซึ่งญาติทั้งฝ่ายจำเลยและฝ่ายบุตรสาวโจทก์ต่างก็รับรู้ ดังนั้น การที่จำเลย มารดาจำเลย และญาติพี่น้องจำเลยเดินทางมาสู่ขอบุตรสาวโจทก์ต่อโจทก์ จนทั้งสองฝ่ายตกลงกันให้โจทก์เป็นผู้จัดงานพิธีแต่งงานให้ถูกต้องตามประเพณีท้องถิ่นที่บ้านของโจทก์โดยกำหนดวันทำพิธีแต่งงานกัน เช่นนี้ถือได้ว่าการตกลงกันนั้นเป็นสัญญาประเภทหนึ่ง เพื่อจัดงานพิธีแต่งงานให้เป็นไปตามประเพณีท้องถิ่นเท่านั้น โดยฝ่ายจำเลยไม่จำต้องให้ของหมั้นแก่บุตรสาวโจทก์ กรณีมิใช่เป็นสัญญาหรือข้อตกลงจะสมรส เพราะขณะตกลงกันนั้นจำเลยและบุตรสาวโจทก์อยู่กินฉันสามีภริยากันมาเป็นเวลานานถึงเกือบ 5 ปี แล้ว อีกทั้งการตกลงจัดงานพิธีแต่งงานตามประเพณีท้องถิ่นดังกล่าวก็มิได้มีวัตถุประสงค์เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันจะทำให้การนั้นเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 ยิ่งกว่านั้นการที่จำเลยยอมชดใช้ค่าเสียหาย 20,000 บาท ย่อมบ่งชี้ได้ว่า จำเลยยอมรับว่าข้อตกลงดังกล่าวมีผลผูกพันจำเลย มิฉะนั้นแล้วจำเลยคงไม่ยอมจ่ายค่าเสียหายบางส่วนให้แก่โจทก์ ข้อตกลงตามสัญญาข้างต้นจึงมีผลบังคับได้ เมื่อฝ่ายโจทก์ได้จัดเตรียมงานพิธีแต่งงานดังกล่าวแล้ว แต่จำเลยกลับมีหญิงอื่นเป็นคนรัก อันเป็นเหตุให้ต้องมีการยกเลิกการจัดงานพิธีแต่งงาน ถือได้ว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา

ฎ.๔๖๘๔/๒๕๖๘ (ต่อ) เมื่อกรณีมิใช่เป็นสัญญาหรือข้อตกลงจะสมรส จำเลยย่อมไม่อาจอ้างเรื่องที่ว่า หากฝ่ายใดผิดสัญญาหรือข้อตกลงจะสมรส กรณีที่ไม่มีการหมั้น ฝ่ายนั้นไม่ต้องรับผิดในค่าเสียหายหรือค่าทดแทนแก่อีกฝ่ายหนึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 1439 นั้น มาปฏิเสธความรับผิดของจำเลยได้ ดังนั้นโจทก์ในฐานะคู่สัญญาจึงมีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ได้ และเมื่อพิจารณากรณีตามคำฟ้องประกอบกับพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว มิใช่เป็นเรื่องไม่ปฏิบัติตามคำมั่นอันจะเป็นการละเมิดต่อโจทก์ เพราะการกระทำที่จะเป็นการละเมิดได้นั้น ต้องเป็นการกระทำโดยผิดต่อกฎหมายเท่านั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า "ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย..."

(๔) ยินยอมร่วมประเวณี

ฎีกาที่ ๙๗๙๗/๒๕๖๐ ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายยังเป็นเด็กอายุ ๑๓ ปีเศษ และพยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่า จำเลยกระทำชำเราผู้เสียหายโดยผู้เสียหายยินยอม ที่จำเลยฎีกาในคดีส่วนแพ่งว่า เมื่อผู้เสียหายยินยอมให้จำเลยกระทำชำเรา จึงไม่เป็นละเมิด จำเลยไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายนั้น ตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษ...” แสดงว่า กฎหมายคุ้มครองเด็กอายุน้อยเป็นกรณีพิเศษโดยไม่ให้ความสำคัญแก่ความยินยอมของเด็ก ดังนั้น แม้ผู้เสียหายยินยอม การกระทำของจำเลยก็ยังเป็นละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดจากจำเลย และมารดาผู้เสียหายย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยแทนผู้เสียหายได้

ฎีกาที่ ๑๕๘๖/๒๕๖๒ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นเด็กหญิง ยินยอมให้จำเลยพยายามกระทำชำเราและกระทำอนาจาร การกระทำของจำเลยก็ยังเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมาย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งเป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้เสียหายที่ ๒ แม้จะมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยได้แล้ว และยังคงมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยแทนผู้เสียหายที่ ๒ ได้อีก

ฎีกาที่ ๙๗๙๗/๒๕๖๐ ที่จำเลยฎีกาในคดีส่วนแพ่งว่า เมื่อผู้เสียหายยินยอมให้จำเลยกระทำชำเรา จึงไม่เป็นละเมิด จำเลยไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายนั้น ตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษ...” แสดงว่า กฎหมายคุ้มครองเด็กอายุน้อยเป็นกรณีพิเศษโดยไม่ให้ความสำคัญแก่ความยินยอมของเด็ก ดังนั้น แม้ผู้เสียหายยินยอม การกระทำของจำเลยก็ยังเป็นละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ (เทียบฎ. ๓๕๕๔/๒๕๖๑)

(๕) ยินยอมให้ทำร้าย

ฎีกาที่ ๖๖๗๙/๒๕๕๗ ผู้ตายกับพวกและจำเลยที่ ๑ กับพวกต่างสมัครใจเข้าเสี่ยงภัย ยอมรับอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดจากการวิวาทต่อสู้ทำร้ายกัน ผู้ตายจึงมิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยในทางอาญา ไม่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่งต่อจำเลยที่ ๑ เพราะความยินยอมไม่ก่อให้เกิดละเมิด จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในฐานะผู้ใช้อำนาจปกครองจำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องร่วมกันรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสอง และกรณีไม่ต้องด้วยบทบัญญัติตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๔๐ ที่จะนำมาอ้างเป็นเหตุมิให้ยกเว้นความรับผิดทางละเมิด อันเป็นบทกฎหมายเฉพาะข้อสัญญาซึ่งเป็นนิติกรรมโดยตรง ที่มีต่อกันในทางธุรกรรมเกี่ยวกับอำนาจต่อรองในทางเศรษฐกิจ

ปัจจุบันการยินยอมที่ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย จะนำมาอ้างเป็นเหตุยกเว้นความรับผิดทางละเมิดไม่ได้ตามพรบ.ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๙

ฎีกาที่ ๖๗๓/๒๕๑๐ การที่โจทก์ท้าให้จำเลยฟันเพื่อทดลองคาถาอาคมซึ่งตนเชื่อถือและอวดอ้างว่าตนอยู่คงนั้น เป็นการที่โจทก์ได้ยอมหรือสมัครใจให้จำเลยทำต่อร่างกาย เป็นการยอมรับผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ตามกฎหมายจึงถือไม่ได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์จึงฟ้องจำเลยให้รับผิดชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๔๘/๒๕๒๓ ม.สมัครใจเข้าวิวาทโดยใช้อาวุธปืนยิงต่อสู้กับจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จึงเป็นกรณีที่ ม. สมัครใจยินยอมเข้าเสี่ยงภัยยอมรับอันตรายหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดมีขึ้นแก่ตนจากการยิงต่อสู้ของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ยิงถูก ม.ถึงแก่ความตายในการต่อสู้กันนั้น จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อ ม. จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ไม่จำต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุที่ทำให้ ม.ถึงแก่ความตายนั้นแต่อย่างใด

ตัวบทกฎหมายเรื่องละเมิด ในกฎหมายต่าง ๆ ได้แก่

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นหลัก คือ มาตรา ๔๒๐ ถึงมาตรา ๔๕๒
- พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙
- พ.ร.บ.ว่าด้วยเรื่องข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๔๐
- พ.ร.บ.ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.๒๕๕๑

พรบ.ว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๔๐

มาตรา ๘ ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดเพื่อละเมิดหรือผิดสัญญาในความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของผู้อื่นอันเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ตกลง ผู้ประกาศ ผู้แจ้งความ หรือของบุคคลอื่นซึ่งผู้ตกลง ผู้ประกาศ หรือผู้แจ้งความต้องรับผิดด้วย จะนำมาอ้างเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดไม่ได้

ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้า เพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดในกรณีอื่นนอกจากที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ซึ่งไม่เป็นโมฆะ ให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็น ธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

หมายเหตุ ความเสียหายอยู่บนหลักของข้อตกลง แต่ข้อตกลงมักไม่ได้เป็นไปตามความยินยอมของคู่สัญญา แต่เป็นเพราะผู้มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจเหนือกว่าถือโอกาสอาศัยหลักดังกล่าวเอาเปรียบอีกฝ่ายหนึ่ง

ฎีกาที่ ๗๒๙๒/๒๕๔๓ มาตรฐานของความปลอดภัยในการจัดตั้งสระว่ายน้ำจะต้องมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์ในการช่วยชีวิต จำเลยเป็นเจ้าของสระว่ายน้ำเปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปโดยเก็บค่าบริการจากผู้มาใช้บริการก็ต้องยึดถือตามมาตรฐานนั้นด้วย ยิ่งก่อนหน้านี้ก็มีผู้มาใช้บริการจมน้ำในสระว่ายน้ำของจำเลยมาแล้ว จำเลยยิ่งควรต้องเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยให้มากขึ้น แต่จำเลยมิได้ปรับปรุงแก้ไข ถือว่าละเว้นปฏิบัติในสิ่งซึ่งตามวิสัยของผู้ประกอบธุรกิจให้บริการสระว่ายน้ำควรต้องปฏิบัติ แม้จำเลยจะปิดประกาศไว้ที่สระว่ายน้ำว่าผู้มาใช้บริการสระว่ายน้ำ ผู้ปกครองของผู้มาใช้บริการสระว่ายน้ำจะต้องเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบด้วยตนเองก็ไม่ทำให้จำเลยพ้นจากความรับผิด เมื่อจำเลยไม่ระมัดระวังทำให้ไม่มีผู้เข้าช่วยเหลือเด็กชาย ภ. ซึ่งจมน้ำได้ทันท่วงทีและถูกต้อง ทั้งไม่มีอุปกรณ์ช่วยชีวิตที่จะปฐมพยาบาล ทำให้สมองขาดออกซิเจนเป็นเวลานานจนสมองพิการจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลย

พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

หลักการสำคัญ (ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ)

(๑) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติให้ผู้เสียหายในทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำไปในทางปฏิบัติหน้าที่ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานรัฐโดยตรง แต่ห้ามมิให้ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่รัฐนั้น (ฎีกาที่ ๔๓๗๓/๒๕๕๘, ๓๔๖๒/๒๕๖๐) ต้องฟ้องหน่วยงาน (ฎีกาที่ ๕๒๐/๒๕๕๙, ๑๒๗๕๐/๒๕๕๘)

(๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวเมื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

เอกชน มีสิทธิเลือกวิธีเยียวยา

๑. ยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงาน

๒. ฟ้องร้องต่อศาล

๒.๑ ศาลยุติธรรม - อายุความตาม ป.พ.พ. ๑๙๓/๓๐ (ฎีกาที่ ๕๓๘๔/๒๕๖๐ โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ ๑ หน่วยงานของรัฐรับผิดในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๒ เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ จึงไม่อาจนำกำหนดอายุความตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ แต่เป็นกรณีที่กฎหมายไม่ได้กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะจึงย่อมมีกำหนดอายุความสิบปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๙๓/๓๐)

๒.๒ ศาลปกครอง - มีระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพ.ร.บ. จัดตั้งฯ

ฎ.613/2567 โจทก์ได้ฟ้อง ธ. เป็นคดีอาญาต่อศาลชั้นต้นในความผิดฐานก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่วัตถุใด ๆ แม้เป็นของตนเองจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา 84, 220 คดีถึงที่สุดโดยศาลชั้นต้นพิพากษาว่า พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบฟังไม่ได้ว่า ธ. กระทำความผิดตามฟ้อง พิพากษายกฟ้อง ซึ่งคดีดังกล่าวนั้นเป็นการฟ้องโดยอาศัยเหตุเดียวกันกับคดีนี้อันเป็นคดีที่โจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดในมูลละเมิดจากการกระทำของ ธ. ข้าราชการในสังกัดของจำเลยเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 40 คำพิพากษาในคดีดังกล่าวจึงผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นคู่ความในคดี ถือว่า ธ. มิได้กระทำละเมิดตามฟ้องในคดีส่วนแพ่งด้วย โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้จำเลยซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของ ธ. ให้รับผิดตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 5 ได้ ซึ่งคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 กำหนดให้ศาลในคดีส่วนแพ่งจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญานั้น

พ.ร.บ.ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.๒๕๕๑

- ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ เป็นไปตามหลักความรับผิดเมื่อมีความผิด (Fault Theory) จึงเป็นการยากที่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคจะพิสูจน์ได้ เนื่องจากในปัจจุบันกระบวนการผลิตสินค้ามีความสลับซับซ้อน มีการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ สูงขึ้น ทั้งเป็นการยากที่จะตรวจพบว่าสินค้าใดเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ฎ.1166/2566 โจทก์กล่าวอ้างว่าถุงลมนิรภัยรถยนต์ของโจทก์ไม่ทำงานในขณะเกิดอุบัติเหตุอันเป็นการกล่าวอ้างว่าสินค้าของจำเลยร่วมเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตาม พ.ร.บ.ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 4 โดยจำเลยทั้งสองถือเป็นผู้ประกอบการในฐานะผู้ขาย ส่วนจำเลยร่วมเป็นผู้ประกอบการในฐานะผู้ผลิตรถยนต์ จึงต้องด้วยมาตรา 7 ที่กำหนดให้ผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิดหากพิสูจน์ได้ว่า (1) สินค้านั้นมิได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ทั้งข้อเท็จจริงที่จำเลยทั้งสองและจำเลยร่วมกล่าวอ้างเกี่ยวกับการผลิตการประกอบซึ่งอยู่ในความรู้เห็นโดยเฉพาะของจำเลยทั้งสองและจำเลยร่วมที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจ จำเลยทั้งสองและจำเลยร่วมจึงมีภาระการพิสูจน์ตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 29 แต่เมื่อพยานหลักฐานที่จำเลยทั้งสองและจำเลยร่วมนำสืบมายังไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่าถุงลมนิรภัยทำงานเป็นปกติและไม่ชำรุดบกพร่อง ข้อเท็จจริงย่อมรับฟังได้ว่า ถุงลมนิรภัยรถยนต์ของโจทก์ไม่ทำงานในขณะเกิดเหตุ จึงเป็นสินค้าที่มีความบกพร่องในการผลิตและเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติแล้วว่าโจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยดังกล่าว และการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติและธรรมดาของโจทก์ จำเลยร่วมในฐานะผู้ผลิตสินค้าที่ไม่ปลอดภัยจึงต้องรับผิดต่อโจทก์

โครงสร้างตามกฎหมายลักษณะละเมิด แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม

๑. ความรับผิดเพื่อละเมิดโดยแท้ (Fault Liability หรือ Liability in Tort)

๒. ความรับผิดเพื่อละเมิดที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)

๓. ความรับผิดเพื่อละเมิดอันความเสียหายที่เกิดจากสัตว์และสิ่งของ (Presumption of Fault หรือ Strict Liability)

๔. กฎหมายเฉพาะเรื่อง ความรับผิดต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability)

กลุ่มที่ ๑ ละเมิดจากการกระทำของตนเอง (Fault Liability) ประกอบด้วย

- มาตรา ๔๒๐ ละเมิดโดยแท้
- มาตรา ๔๒๑ การใช้สิทธิโดยไม่สุจริต เป็นบทขยายความคำว่าโดยผิดกฎหมาย
- มาตรา ๔๒๒ บทสันนิษฐานความผิด เป็นบทขยายความมาตรา ๔๒๐
- มาตรา ๔๒๓ ละเมิดโดยการกล่าวหรือไขข่าวเท็จ
- มาตรา ๔๒๘ ผู้รับจ้างกระทำละเมิด
- มาตรา ๔๓๒ ความรับผิดกรณีผู้ทำละเมิดหลายคน

กลุ่มที่ ๒ ละเมิดที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)

- มาตรา ๔๒๕ ละเมิดที่เกิดจากการกระทำของลูกจ้าง
- มาตรา ๔๒๖ สิทธิไล่เบี้ย
- มาตรา ๔๒๗ ละเมิดที่เกิดจากตัวแทน
- มาตรา ๔๒๙ ละเมิดที่เกิดจากผู้เยาว์หรือคนวิกลจริต
- มาตรา ๔๓๐ ละเมิดที่เกิดจากผู้อยู่ในความดูแล
- มาตรา ๔๓๑ สิทธิไล่เบี้ย

กลุ่มที่ ๓ ความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สิน (Presumption of fault /strict liability)

- มาตรา ๔๓๓ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์
- มาตรา ๔๓๔ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ชำรุด บกพร่อง
- มาตรา ๔๓๕ มาตรการป้องกัน
- มาตรา ๔๓๖ ความเสียหายอันเกิดจากสิ่งของตกหล่น
- มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล
- วรรคสอง ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากทรัพย์อันตราย

ความรับผิด	กระทำของตนเองโดยแท้ (Fault Liability)	การกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)	สัตว์และสิ่งของ (Presumption of Fault หรือ Strict Liability)
ต้องพิสูจน์ความผิด	ม.๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๘	ม.๔๓๐	
สันนิษฐานความผิด		ม.๔๒๙	ม.๔๓๓
ความรับผิดเด็ดขาด		ม.๔๒๕ ๔๒๗	ม.๔๓๔ ๔๓๖ ๔๓๗

ความรับผิดแต่ละกลุ่ม ภาระการพิสูจน์มีความแตกต่างกันมาก จึงอาจเป็นคนละประเด็นกัน หากไม่ตั้งประเด็นมาในฟ้อง อาจเป็นเรื่องนอกฟ้องนอกประเด็น

ฎ.2008/2567 โจทก์บรรยายฟ้องว่า เกิดเหตุเพลิงไหม้บริเวณลานจอดรถชั้นใต้ดินอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ 1 กล่าวคือ จำเลยที่ 1 ปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการหรือจัดให้มีการดับเพลิงอย่างทันท่วงทีจนเป็นเหตุให้ไฟลุกลามไปไหม้รถยนต์คันที่โจทก์รับประกันภัยเสียหายทั้งคัน คำบรรยายฟ้องเช่นนี้จึงเป็นการแสดงโดยแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหา ทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาว่าจำเลยที่ 1 กระทำละเมิดและให้จำเลยที่ 1 รับผิดตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 หาได้บรรยายฟ้องหรือตั้งประเด็นว่า เหตุละเมิดเกิดจากกระแสไฟฟ้าซึ่งเป็นทรัพย์อันตรายลัดวงจร การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าเหตุเกิดจากกระแสไฟฟ้าลัดวงจร และโจทก์ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐาน ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 84/1 แล้วพิพากษาให้จำเลยที่ 1 รับผิดจึงเป็นการนอกฟ้องนอกประเด็น อันเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 142

มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

มาตรา ๔๒๐ ละเมิดโดยแท้

Fault + Damage + Causation

หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๔๒๐

- ๑. ผู้ใดกระทำโดยผิดกฎหมาย (Unlawfully) เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent) อันเป็นไปตามหลักความผิด (Fault)
- ๒. ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น (Damage)
- ๓. ความเสียหายนั้นเป็นผลเกิดจากการกระทำของผู้กระทำ คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล (Causation)

ตามทฤษฎีความผิด (Theory of Fault) ทำให้ละเมิดตามบททั่วไปต้องเป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย (unlawfully)

- Section ๘๒๓ (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน กำหนดว่า A person who, intentionally or negligently, *unlawfully* injures the life (ต้นแบบของมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)
- การกระทำที่มีความผิด แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

  ๑. เป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent)

  ๒. การกระทำนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย (*unlawfully*)
- หากผู้กระทำมีสิทธิหรือมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย ตามสัญญา ตามคำพิพากษา หรือตามที่ได้รับความยินยอมโดยชอบแล้ว การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นละเมิด

๑. ผู้ใดกระทำโดยผิดกฎหมาย (Fault)

๑.๑ ผู้ใด หมายถึง คน

๑.๒ กระทำ หมายถึง (๑) เคลื่อนไหวโดยรู้สำนึกในขณะที่กระทำ (๒) รวมถึงการงดเว้นในกรณีที่มีหน้าที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันผลด้วย

(๒.๑) หน้าที่เกิดจากกฎหมาย (ดู ฎีกาที่ ๓๒๒๐/๒๕๕๓)

(๒.๒) หน้าที่เกิดจากสัญญา

(๒.๓) หน้าที่ที่เกิดจากการกระทำครั้งก่อนๆของตนเอง

(๒.๔) หน้าที่ที่เกิดจากความสัมพันธ์พิเศษ

๑.๓ ต่อบุคคลอื่น

๑.๔ โดยผิดกฎหมาย

ผู้ใด

ผู้ใด หมายถึง คน อาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

- ฎีกาที่ ๘๙๓/๒๕๒๑ โจทก์ฟ้องจำเลยซึ่งเป็นนิติบุคคลว่าทำละเมิดต่อโจทก์ให้รับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ได้

ส่วนกรณีสัตว์หรือสิ่งของไปก่อให้เกิดความเสียหาย สัตว์หรือสิ่งของไม่ใช่ผู้ทำละเมิด แต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลอาจเป็นผู้ทำละเมิด

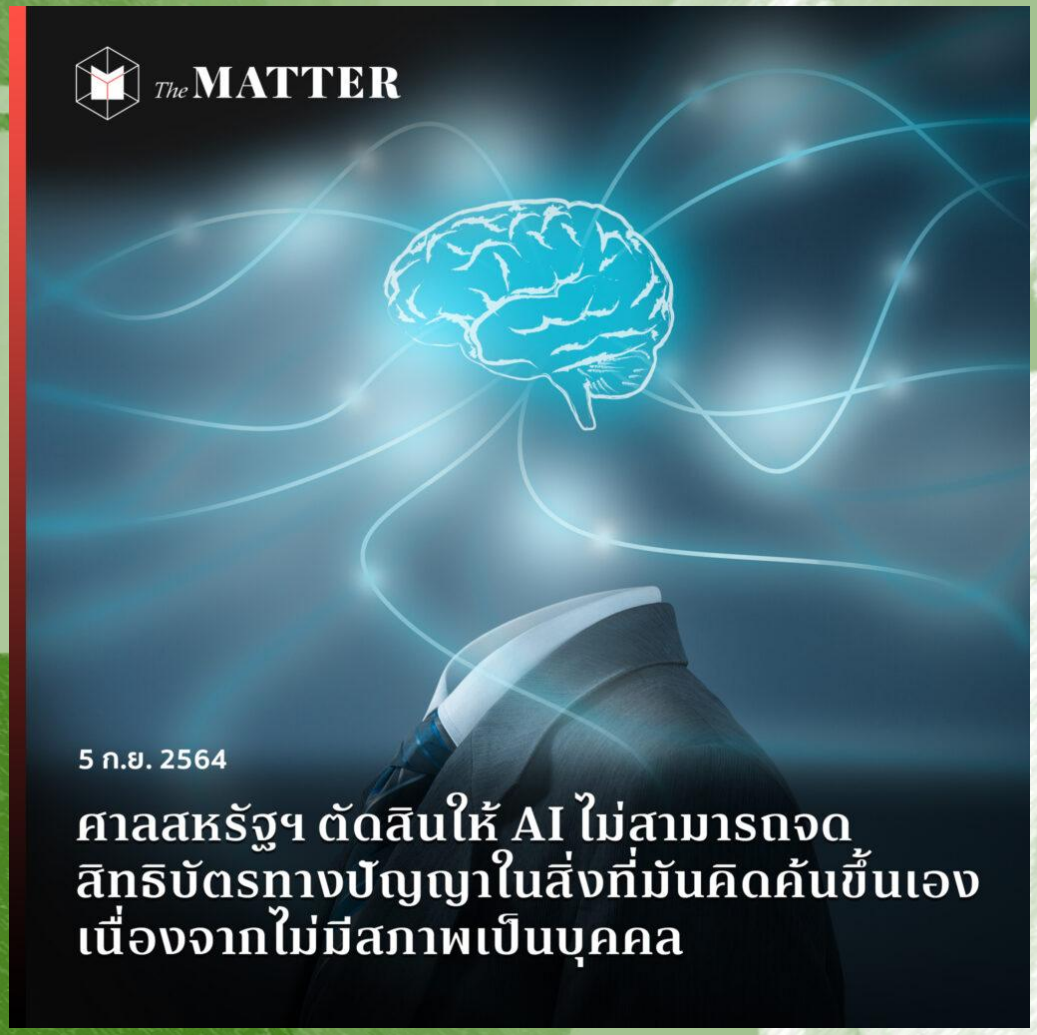

นิติบุคคลทำละเมิด

ฎีกาที่ ๑๐๘๓/๒๕๓๓ แม้ไม่ได้ความว่าผู้ทำละเมิดเป็นใคร แต่เมื่อฟังได้ว่าผู้ทำละเมิดเป็นพนักงานหรือคนงานของจำเลยที่ ๑ ได้ทำละเมิดในขณะปฏิบัติการงานของจำเลยที่ ๑ ตามหน้าที่ที่รับมอบหมาย พนักงานดังกล่าวถือได้ว่าเป็นผู้แทนอื่น ๆ ของจำเลยที่ ๑ เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ ก็ต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖

ฎีกาที่ ๒๕๑๒/๒๕๒๙ นิติบุคคลจะรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลได้กระทำให้เกิดความเสียหายหรือทำละเมิดขณะทำการตามหน้าที่และอยู่ภายในขอบวัตถุที่ประสงค์ของนิติบุคคลเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖

AI ไม่ถือว่ามีสภาพบุคคล (Personality) ภายใต้กฎหมายไทย

(๒) กระทำ

กระทำ หมายถึง

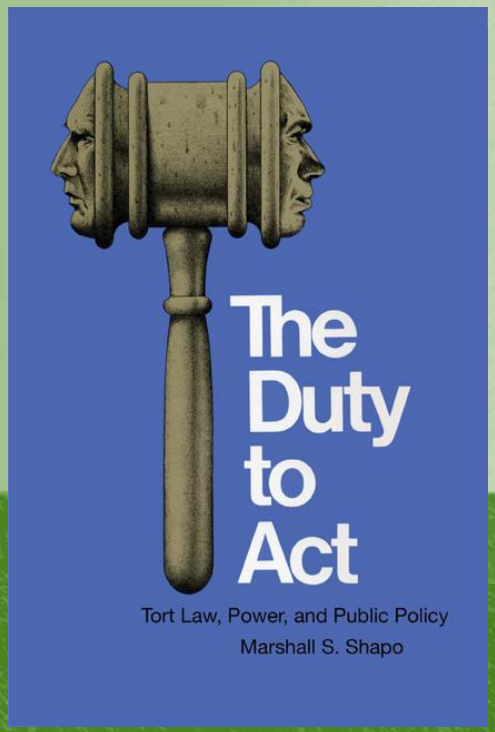
(๒.๑) การเคลื่อนไหวโดยรู้สำนึก หากเป็นการเคลื่อนไหวโดยไม่รู้สำนึกก็ไม่เป็นการกระทำ เช่น เด็กทารก การหาว การละเมอ อาการสะดุ้งผวาโดยสัญชาตญาณเพราะตกใจไร้สติ อาการลมบ้าหมู

(๒.๒) และหมายรวมถึง การงดเว้นการกระทำด้วย แต่ต้องเป็นการงดเว้นไม่ทำการเมื่อมีหน้าที่ต้องทำเพื่อป้องกันผล

ต้องมีการกระทำ

ฎีกาที่ ๓๘๘/๒๕๐๖ ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ให้นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาลสมุห์บัญชีต้องร่วมรับผิดชดใช้เงินคืนให้แก่เทศบาลในกรณีมีการทุจริตอันเกี่ยวกับการรักษาเงินขึ้นนั้นไม่ใช่กฎหมาย จะยกเอาระเบียบดังกล่าวนี้ขึ้นวินิจฉัยว่าบุคคลดังกล่าวจะต้องเป็นผู้รับผิดชดใช้เงินแทนในทันทีขณะทราบว่ามีการทุจริตขึ้นโดยมิต้องสอบสวนว่าบุคคลดังกล่าวจะต้องรับผิดจริงหรือไม่เสียก่อนหาได้ไม่

หน้าที่ที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผล

เมื่อมีหน้าที่แล้วไม่ทำ ถือว่ามีการกระทำโดยงดเว้น ได้แก่

๑. หน้าที่ที่เกิดจากกฎหมายบัญญัติ

๒. หน้าที่ที่เกิดจากสัญญา

๓. หน้าที่ที่เกิดจากการกระทำครั้งก่อนของตน

๔. หน้าที่ที่เกิดจากความสัมพันธ์พิเศษ

๑. หน้าที่ตามกฎหมาย

(๑.๑) หน้าที่ของโรงเรียน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒๓๔/๒๕๖๔ มูลเหตุที่โจทก์ที่ ๑ และโจทก์ที่ ๒ ออกจากโรงเรียนจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เกิดจากความผิดของโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ จำเลยที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนแสดงเจตนาให้โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ สิ้นสภาพการเป็นนักเรียน มีผลเป็นการจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียนโดยปราศจากอำนาจตามตราสารจัดตั้งนิติบุคคลโรงเรียนจำเลยที่ ๑ และเป็นการกระทำผิดต่อหน้าที่ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายกระทบสิทธิขั้นพื้นฐานของโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ที่จะได้รับการศึกษาภาคบังคับอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามซึ่งเป็นผู้บริโภค

ช่วยด้วยคับ โรงเรียน จะไล่แฟนผมออกเพราะเรื่องหมั้น
ช่วยด้วยคับ โรงเรียน จะไล่แฟนผ
ประสบการณ์ชีวิตคู่
ตราม่า! รร.จะไล่นักเรียนออก
หลังสาว ม.5 หมั้นหนุ่ม 23

NATION
LIVE
คลิปเด็ด
คมชัดลึก
ออกกฎห้ามไล่ "นักเรียน"
ท้องออกจากโรงเรียน

(๑.๒) หน้าที่ของนิติบุคคลอาคารชุด

ฎีกาที่ ๙๐๔/๒๕๖๔ จำเลยที่ ๑ ในฐานะนิติบุคคลอาคารชุดซึ่งมีหน้าที่ดูแลลานจอดรถชั้นใต้ดินซึ่งเป็นทรัพย์ส่วนกลางทำหน้าที่ดูแลลานจอดรถชั้นใต้ดินของจำเลยที่ ๑ โดยป้องกันเหตุน้ำท่วมเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่รถยนต์ของเจ้าของห้องชุดโดยใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรที่วิญญูชนทั่วไปจะพึงกระทำแล้ว แม้รถยนต์ของโจทก์ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากมีเหตุน้ำท่วมที่เกิดจากฝนตกหนักในบริเวณที่เกิดเหตุ ทำให้น้ำท่วมลานจอดรถชั้นใต้ดินของจำเลยที่ ๑ ก็เป็นเหตุที่จำเลยที่ ๑ ไม่อาจป้องกันได้ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ไม่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อและไม่เป็นละเมิด

ฎีกาที่ ๔๔๙๓/๒๕๔๓ พรบ. อาคารชุดฯ ให้เจ้าของห้องชุดใช้สิทธิในห้องชุดได้ตามสิทธิของตน แต่ทรัพย์ส่วนกลางถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์รวมระหว่างเจ้าของห้องชุดซึ่งมีไว้เพื่อใช้หรือเพื่อประโยชน์ร่วมกันทั้งกฎหมายและข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดล้วน กำหนดให้เป็นหน้าที่ของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ ๑ ต้องดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลาง เมื่อสาเหตุที่น้ำท่วมห้องชุดของโจทก์เพราะน้ำฝนเอ่อล้นจากท่อรับน้ำภายในอาคารชุดเนื่องจากท่อรวมรับน้ำอุดตัน ซึ่งจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ดูแลให้ท่อระบายน้ำระบายน้ำได้ตลอดเวลา แม้โจทก์มิได้นำสืบว่าเหตุใดท่อน้ำจึงอุดตันและจำเลยที่ ๑ ได้กระทำอย่างไรกับสิ่งอุดตันนั้นหรือบริเวณที่อุดตันนั้นไม่อาจตรวจพบได้โดยง่าย ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ แล้ว เพราะจำเลยที่ ๑ ได้เก็บเงินค่าดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลาง แล้วว่าจ้างบริษัทเอกชนมาทำหน้าที่แทน เมื่อบริษัทดังกล่าวละเว้นหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อปล่อยให้ท่อระบายน้ำอุดตันจนน้ำท่วมห้องชุดของโจทก์ ย่อมเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๓๒๒๐/๒๕๕๓ การกระทำอันเป็นละเมิดนั้นต้องเป็นการประทุษกรรมต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้กระทำ หรือที่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ การละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้กระทำหรือตนไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องกระทำนั้นหาเป็นละเมิดไม่ เมื่อนิติบุคคลอาคารชุดมีหน้าที่จัดการและดูแลเฉพาะทรัพย์ส่วนกลางซึ่งหมายถึง ส่วนของอาคารชุดที่มิใช่ห้องชุด ที่ดินที่ตั้งอาคารชุดและที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีไว้เพื่อใช้เพื่อประโยชน์ร่วมกันสำหรับเจ้าของร่วมตาม พ.ร.บ.อาคารชุดฯ มาตรา ๔ วรรคสามเท่านั้น นิติบุคคลอาคารชุดจึงไม่มีหน้าที่ดูแลรักษาห้องชุดซึ่งเป็นทรัพย์ส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ วรรคสองแต่อย่างใด ดังนั้นการที่พนักงานรักษาความปลอดภัยของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ ๑ มิได้ใช้ความระมัดระวังดูแลตรวจตราอาคารชุดโดยใกล้ชิดและมีคนร้ายเข้าไปลักทรัพย์ในห้องชุดของโจทก์จึงถือไม่ได้ว่าการลักทรัพย์เกิดจากการที่จำเลยที่ ๑ งดเว้นหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดฐานละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ ๓๘๐๕/๒๕๖๕ โจทก์เป็นนิติบุคคลอาคารชุดแยกต่างหากจากเจ้าของห้องชุดและโจทก์มิได้เป็นเจ้าของอาคารชุด ค. หรือมีฐานะเป็นเจ้าของร่วม โจทก์จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อจัดการ และดูแลรักษาเฉพาะทรัพย์ส่วนกลาง โจทก์จึงมีสิทธิและหน้าที่ที่จะกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวเท่านั้น หาได้มีสิทธิใช้สอยทรัพย์ส่วนบุคคลหรือทรัพย์ส่วนกลางไม่ สิทธิในการใช้สอยทรัพย์ส่วนบุคคลหรือทรัพย์ส่วนกลางยังคงเป็นของเจ้าของห้องชุดในอาคารชุดแต่ละราย จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของห้องชุดพิพาทและเป็นผู้ครอบครองสิ่งก่อสร้างที่ต่อเติมโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ โจทก์บอกกล่าวให้จำเลยที่ ๑ รื้อถอนแล้วจำเลยที่ ๑ เพิกเฉย การกระทำของจำเลยที่ ๑ นอกจากจะเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายแล้ว ยังเป็นการใช้สิทธิของตนซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ประกอบมาตรา ๔๒๑ ถือว่าเป็นละเมิด แต่โจทก์ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิจัดการและดูแลรักษาเฉพาะทรัพย์ส่วนกลาง และมีอำนาจกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ก็มีสิทธิเพียงฟ้องบังคับให้จำเลยที่ ๑ รื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ต่อเติมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และต้องดำเนินการบังคับคดีให้จำเลยที่ ๑ รื้อถอนสิ่งก่อสร้างโดยทางเจ้าพนักงานบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๕๕ ต่อไป หามีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากการต่อเติมห้องชุดโดยไม่ได้รับอนุญาตที่กระทำลงในทรัพย์ส่วนบุคคลของจำเลยที่ ๑ เองไม่ ส่วนการต่อเติมห้องชุดที่ทำให้เกิดการรั่วซึมของน้ำเข้าไปในห้องของเจ้าของห้องชุดคนอื่นหรือเกิดความเสียหายอย่างอื่นเป็นการทำละเมิดต่อเจ้าของห้องชุดนั้นโดยตรง ซึ่งอาจคิดคำนวณเป็นเงินค่าเสียหายหรือค่าปรับรายวันได้ ก็เป็นสิทธิของเจ้าของห้องชุดแต่ละรายที่จะว่ากล่าวเอาความแก่จำเลยที่ ๑ หรืออาจมอบอำนาจให้โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยที่ ๑

- คำถาม นายแก้วเป็นเจ้าของห้องชุดชั้นล่างสุด นายแก้วก่อสร้างต่อเติมห้องชุดโดยไม่ได้ขออนุญาตจากทางราชการ และทำให้เกิดการรั่วซึมของน้ำเข้าไปในห้องชุดของเจ้าของที่อยู่ติดกัน และนายแก้วนำกระถางต้นไม้วางนอกห้องชุดตรงบริเวณถนนส่วนกลางของโครงการจนเป็นเหตุให้เจ้าของห้องชุดอื่นไม่อาจใช้พื้นที่เข้าออกได้ เมื่อนิติบุคคลอาคารชุดบอกกล่าวให้นายแก้วรื้อถอนส่วนต่อเติม และเจ้าของอาคารชุดอื่นแจ้งให้จำเลยนำกระถางต้นไม้ออก นายแก้วโต้แย้งว่าตนก่อสร้างต่อเติมในส่วนที่ไม่ใช่ทรัพย์สินส่วนกลาง ส่วนเจ้าของห้องชุดอื่นไม่มีสิทธิในพื้นที่ที่วางกระถางต้นไม้ ให้วินิจฉัยว่า
- (ก) นิติบุคคลอาคารชุดมีสิทธิฟ้องบังคับให้นายแก้วรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ต่อเติมหรือไม่ และมีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากกรณีดังกล่าวได้หรือไม่
- (ข) เจ้าของอาคารชุดคนอื่นมีสิทธิฟ้องขอให้นายแก้วนำกระถางต้นไม้ออกจากพื้นที่ส่วนกลางได้หรือไม่

(๑.๒) โรงพยาบาล

ฎีกาที่ ๑๑๓๓๒/๒๕๕๕ จำเลยเป็นผู้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล บุตรของโจทก์ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ที่นั่งซ้อนท้ายชนแผงเหล็กกั้นทางโค้งปากทางเข้าหมู่บ้านเมืองเอก และผู้ขับขี่ถึงแก่ความตายในที่เกิดเหตุ บุตรของโจทก์มีอาการเจ็บปวด มีภาวะการบอบช้ำของสมองและโลหิตออกในสมอง จะต้องได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที แม้ไม่ปรากฏบาดแผลร้ายแรงที่มองเห็นจากภายนอก แต่พยาบาลเวรซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยกลับให้ผู้ช่วยพยาบาลตรวจค้นหลักฐานในตัวบุตรของโจทก์ว่ามีบัตรประกันสังคม บัตรประกันสุขภาพ ๓๐ บาท หรือบัตรประกันชีวิตหรือไม่ เมื่อไม่พบหลักฐานใด จึงสอบถามเจ้าหน้าที่อาสาสมัครมูลนิธิที่เป็นผู้นำส่งว่าใครจะรับผิดชอบค่าใช้จ่าย เมื่อไม่มีคำตอบ จึงปฏิเสธที่จะรับบุตรของโจทก์ไว้รักษา โดยแนะนำให้ไปรักษายังโรงพยาบาลของรัฐ การที่พยาบาลเวรลูกจ้างของจำเลยปฏิเสธไม่รับบุตรของโจทก์เข้ารับการรักษาดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นผลโดยตรงที่ทำให้บุตรของโจทก์ถึงแก่ความตาย จำเลยซึ่งเป็นนายจ้าง เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล มีหน้าที่ต้องควบคุมและดูแลให้มีการช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ป่วย ซึ่งอยู่ในสภาพอันตรายและจำเป็นต้องได้รับการรักษาโดยฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ป่วยพ้นจากอันตรายตามมาตรฐานวิชาชีพตาม พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๓๖ แต่กลับไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของลูกจ้างดังกล่าว จึงเป็นการละเมิดต่อโจทก์

หมอผ่าตัดผิดพลาด
ตัดไตปกติทิ้ง เหลือข้างเป็นมะเร็งไว้

ฎีกาที่ ๓๐๓๖/๒๕๖๖ จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ มีผลประโยชน์ร่วมกันในโครงการ ฟ. ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ดำเนินการโครงการร่วมกัน และจำเลยที่ ๑ มีฐานะร่วมเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๔ ศัลยแพทย์ตกแต่งในการผ่าตัดศัลยกรรมให้ผู้เข้าร่วมโครงการ พ. ด้วย ต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๔ ก่อขึ้น

รอยแผลใต้คางของโจทก์จางหายช้ากว่าปกติเป็นเพราะไม่ได้รับการรักษาและไม่ได้รับคำแนะนำในการดูแลแผลที่ถูกต้องจากจำเลยที่ ๔ ตั้งแต่แรกที่เกิดผล ย่อมเป็นเหตุให้โจทก์ต้องทนทุกข์ทรมานร่างกายกับความเจ็บปวดแสบร้อนที่บริเวณแผลในช่วงที่แผลยังพุพองนานกว่าที่ควรจะเป็น ทั้งมีความทุกข์ทรมานจิตใจอยู่กับรอยแผลใต้คางตลอดเวลาจนรอยแผลจางหายไป การที่โจทก์ต้องทนทุกข์ทรมานร่างกายและจิตใจเช่นนี้มา ถือเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๖

แม้การกระทำของจำเลยที่ ๑ ตามฟ้องอาจเป็นได้ทั้งละเมิดและผิดสัญญา แต่ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่าจำเลยทั้งสี่กระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ ส่วนเรื่องผิดสัญญามิได้กำหนดเป็นประเด็นข้อพิพาทไว้และโจทก์ไม่ได้คัดค้าน เช่นนี้ต้องถือว่าไม่มีประเด็นข้อพิพาทในเรื่องผิดสัญญา

แม้จำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นศัลยแพทย์ตกแต่ง แจ้งถึงความเสี่ยงในการเกิดแผลเป็นภายหลังการผ่าตัดให้โจทก์ทราบแล้ว แต่โจทก์เพิ่งจะได้รับทราบข้อมูลก่อนการผ่าตัดเพียงไม่กี่ชั่วโมง ประกอบกับตามหนังสือสัญญาจ้างเป็นที่ปรึกษาและปรับปรุงความงามที่จำเลยที่ ๑ ให้โจทก์ทำไว้ ระบุในข้อ ๕ ว่า หากโจทก์ไม่ยอมเข้ารับการผ่าตัด ให้เงินที่โจทก์ชำระแก่จำเลยที่ ๑ แล้วตกเป็นของจำเลยที่ ๑ ทั้งหมดโดยไม่ต้องคืนแก่โจทก์ แสดงว่าโจทก์ตกอยู่ในภาวะจำยอมที่จะต้องตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัด การที่โจทก์ทราบข้อมูลเรื่องแผลเป็นจากจำเลยที่ ๔ ก่อนการผ่าตัดจึงไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ให้ไม่เป็นละเมิด จำเลยที่ ๑ ยังคงต้องรับผิดในความเสียหายต่อโจทก์

จำเลยที่ 2 โฆษณาเกินความจริงว่าผ่าตัดไร้รอยแผล ย่อมทำให้โจทก์คาดหวังว่าหลังได้รับการผ่าตัดจะไม่มีแผลเป็นอยู่บนใบหน้าโจทก์ เมื่อปรากฏว่ามีแผลเป็นบริเวณใบหน้าโจทก์ไม่เป็นไปตามคำโฆษณา ย่อมเกิดผลกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจโจทก์ ถือว่าโจทก์ได้รับความทุกข์ทรมานทางจิตใจซึ่งเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๖ แม้โจทก์ไม่อาจนำสืบให้เห็นได้ว่าความเสียหายนั้นคำนวณเป็นราคาเงินเท่าใด ศาลก็มีอำนาจกำหนดให้ได้ตามที่เห็นสมควร

จอบยับหมอไลฟ์สด
ขณะผ่าตัดคนไข้

๑.๓ หน้าที่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่

(๑) เข้าเวร

ฎีกาที่ ๑๔๔๒๗/๒๕๕๕ การที่ดาบตำรวจ ว. ซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดจำเลยที่ ๓ มีหน้าที่เฉพาะเจาะจงเป็นเวรดูแลผู้ต้องหาในห้องควบคุมของสถานีตำรวจให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยและเพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหลบหนี แต่ดาบตำรวจ ว. ขาดความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่เวรยามจนเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทำร้าย ส. จนถึงแก่ความตาย ซึ่งเป็นการงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่จำต้องกระทำเพื่อป้องกันผลจากเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้น ถือได้ว่า ดาบตำรวจ ว. ประมาทเลินเล่อ จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของดาบตำรวจ ว. จึงต้องรับผิดต่อโจทก์ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๑๙๙๖/๒๕๒๓ การที่ข้าราชการละเว้นไม่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติราชการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับและคำสั่งของทางราชการนั้น อาจทำให้ข้าราชการต้องรับผิดในทางวินัยก็จริง แต่จะถือเป็นหลักแน่นอนตายตัวว่า เมื่อข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยแล้วต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในทางละเมิดตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ เสมอไป หาได้ไม่ การที่จะให้จำเลยซึ่งเป็นข้าราชการรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในทางละเมิดต่อโจทก์นั้น โจทก์จะต้องนำสืบให้เห็นว่าการที่จำเลยกระทำผิดวินัยนั้นเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้โจทก์เสียหาย จำเลยรับราชการเป็นครู อาจารย์ใหญ่ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งจำเลยเป็นครูเวรรักษาการณ์ตามมติคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่ควบคุมคนยามมิให้ละทิ้งหน้าที่แต่ต้องมาอยู่เวรที่โรงเรียนและนอนในห้องที่โรงเรียนจัดไว้ คืนเกิดเหตุจำเลยไม่ได้มาอยู่เวร คงมีแต่ภารโรงทำหน้าที่เป็นคนยาม ระหว่างอยู่ยามรักษาการณ์คนยามได้หลับยาม คนร้ายจึงได้งัดเข้าไปลักทรัพย์ในโรงงานที่ ๔ และที่ ๖ ของโรงเรียนที่อยู่ห่างจากห้องที่ครูเวรนอนออกไปถึง ๕๐ เมตร และ ๒๕๐เมตร ตามลำดับ ซึ่งไม่อยู่ในวิสัยที่ผู้อยู่เวรจะล่วงรู้ได้ ถึงหากจำเลยจะมาอยู่เวรก็ไม่อาจป้องกันไม่ให้เกิดการลักทรัพย์ดังกล่าวขึ้นได้ เพราะไม่มีหน้าที่เป็นคนยามคอยตรวจตราเฝ้าขโมย การที่โรงเรียนถูกลักทรัพย์ จึงไม่ใช่ผลโดยตรง จากการที่จำเลยไม่มาอยู่เวร จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายฐานละเมิด

ฎีกาที่ ๔๐๐/๒๕๓๔ วันเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่อยู่เวรยาม แต่ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครพนมสั่งให้จำเลยที่ ๑ ไปราชการที่กรุงเทพมหานครจำเลยที่ ๑ จึงไปราชการโดยไม่แจ้งให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นหัวหน้าเวรทราบตามระเบียบซึ่งกำหนดว่า ผู้ใดไม่สามารถอยู่เวรวันใดได้ให้แจ้งหัวหน้าทราบ จึงไม่มีการจัดเวรยามอยู่รักษาการณ์ เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของโจทก์ถูกคนร้ายลักไป การที่จำเลยที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ที่ต้องมีตามที่กำหนดไว้โดยไม่บอกกล่าวให้จำเลยที่ ๒ จัดเวรยามแทนในเมื่อตนจะต้องไปราชการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไม่อาจมาอยู่เวรยามตามกำหนด จึงเป็นเหตุโดยตรงต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นของโจทก์ ต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ ได้ทำละเมิดต่อโจทก์ด้วย

อ้าว!
รถของกลาง หายในโรงพัก

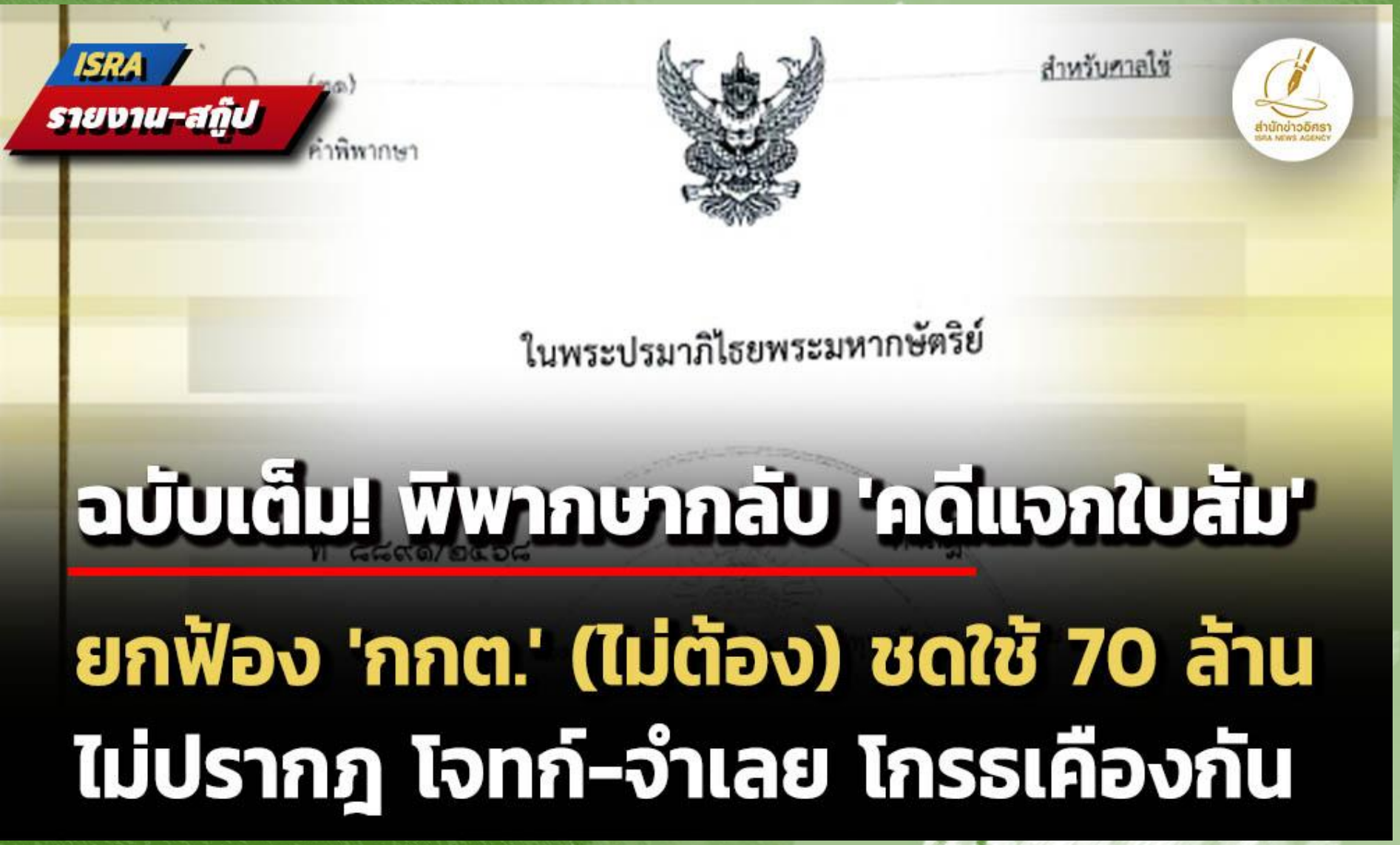
(๒) ดูแลรักษาของกลาง

ฎีกาที่ ๗๙๗๕/๒๕๔๙ รถบรรทุกและข้าวสารบนรถบรรทุกของโจทก์ถูกยึดไว้เป็นของกลางในการดำเนินคดีอาญาโดยจำเลยที่ ๓ เป็นพนักงานสอบสวน มีหน้าที่ดูแลรักษารถบรรทุกและข้าวสารของกลางไว้ระหว่างสอบสวนโดยต้องใช้ความระมัดระวังดูแลเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลทรัพย์สินของตนเอง เฉพาะอย่างยิ่งมีข้าวสารบรรจุกระสอบถึง ๒๐๐ กระสอบ มูลค่าหลายแสนบาทบรรทุกอยู่บนรถจะต้องระมัดระวังยิ่งขึ้นมิให้สูญหายหรือได้รับความเสียหาย การที่จำเลยที่ ๓ นำรถบรรทุกไปจอดในรั้วของสถานีตำรวจได้ เป็นเพียงการนำรถบรรทุกไปจอดไว้เท่านั้น มิใช่เป็นการดูแลรักษาทรัพย์สิน แม้จะได้เก็บกุญแจรถไว้ แล้วเอาโซ่และกุญแจล็อกระหว่างพวงมาลัยกับคลัตช์และได้ตรวจดูบ่อยๆ แต่การจอดรถบรรทุกไว้ข้างถนนโดยมิได้จัดให้มีผู้ดูแลรักษาตามสมควรย่อมเปิดโอกาสให้คนร้ายลักรถบรรทุกและข้าวสารไปได้โดยง่าย จำเลยที่ ๓ จึงมิได้ใช้ความระมัดระวังดูแลรถบรรทุกและข้าวสารเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลรักษาทรัพย์สินของตนเองเป็นเหตุให้รถบรรทุกและข้าวสารสูญหายไปถือได้ว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๓

ฎีกาที่ ๒๑/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๒ เป็นสารวัตรใหญ่และจำเลยที่ ๓ เป็นพนักงานสอบสวนคนทั้งสองต่างเป็นข้าราชการในสังกัดของกรมตำรวจจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยึดรถยนต์พิพาทของโจทก์เป็นของกลางเป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งตามระเบียบข้อบังคับและคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้เป็นไปตามระเบียบและคำสั่งเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย เมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยึดรถยนต์พิพาทไว้เป็นของกลางในคดีความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบกซึ่งมีคนตายและได้รับบาดเจ็บ ในกรณีนี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งและมีฐานะเป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์ของกลางเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลทรัพย์สินของตน แต่เมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้ดูแลรักษารถยนต์พิพาทของกลางตามสมควรเป็นเหตุให้รถยนต์พิพาทสูญหายกรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง

บกพร่อง แต่ไม่ถึงขั้นจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

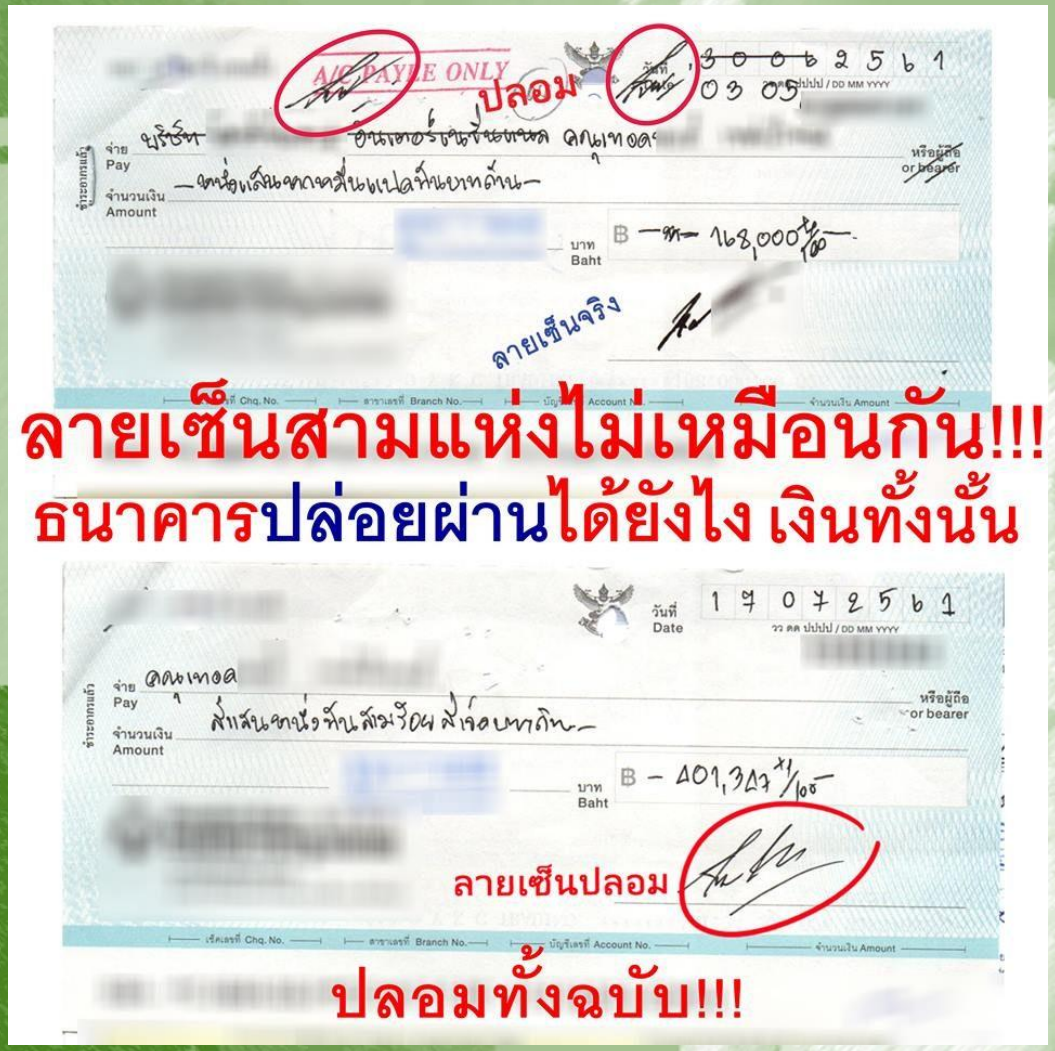
ฎีกาที่ ๑๒๙๗๙/๒๕๕๘ เจ้าพนักงานตำรวจนำตัวผู้เยาว์ส่งสถานพินิจฯ เป็นหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ไม่มีเจตนารับดูแลผู้เยาว์ เมื่อผู้เยาว์หลบหนีไปทำละเมิด เจ้าพนักงานตำรวจไม่ต้องรับผิดเพราะไม่อยู่ในบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐ ส่วนสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ต้องรับผิด เพราะเป็นเพียงความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ไม่ได้ทำละเมิดโดยตรงที่หน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

ISRA
รายงาน-สกู๊ป
สำหรับศาลใช้
ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ฉบับเต็ม! พิพากษากลับ 'คดีแจกใบส้ม'
ยกฟ้อง 'กกต.' (ไม่ต้อง) ชดใช้ 70 ล้าน
ไม่ปรากฏ โจทก์-จำเลย โกรธเคืองกัน

ฎ.8891/2568 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 224, 225 วรรคหนึ่ง, 226 วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 137, 132, 138 ใช้คำว่า “มีเหตุอันควรสงสัย” และ “มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า” เช่นเดียวกัน วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 มีงานทำบุญทอดผ้าป่าสามัคคีที่หมู่บ้านกู่ฮ้อสามัคคี โจทก์ไปที่หอประชุมบ้านฮ้อสามัคคี โจทก์ถวายเงิน 2,000 บาท บรรจุในซองสีขาว และนาฬิกา 1 เรือน บรรจุในกล่องกระดาษสีน้ำตาลแก่พระ นับได้ว่ามีเหตุอันควรสงสัยและมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำอันทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อไม่ปรากฏว่าโจทก์กับจำเลยที่ 2 ถึงที่ 7 ซึ่งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งมีสาเหตุโกรธเคืองกัน หรือมีเหตุที่จำเลยที่ 2 ถึงที่ 7 จะกลั่นแกล้งใส่ร้ายปรักปรำโจทก์ พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาจึงยังฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 2 ถึงที่ 7 ร่วมประชุมและลงมติซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ตามฟ้อง เมื่อฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 2 ถึงที่ 12 ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ 1 จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์

๒. หน้าที่เกิดจากสัญญา

(๒.๑) ธนาคาร

ฎีกาที่ ๕๓๙๖/๒๕๖๑ ก. กรรมการผู้มีอำนาจของโจทก์เก็บรักษาสมุดเช็คไว้ในตู้เซฟภายในห้องทำงาน บางครั้งจะให้ ศ. พนักงานการเงินและบัญชีกรอกรายละเอียดในเช็คที่จะสั่งจ่าย ส. ซึ่งเป็นลูกจ้างโจทก์ลักเช็คพิพาททั้งสิบเจ็ดฉบับไปกรอกข้อความและปลอมลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย หาก ก. ตรวจสอบก็จะทราบว่าลายมือที่ต้นขั้วเช็คเป็นของ ส. ไม่ใช่ลายมือของ ศ. โจทก์จึงมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายด้วย จำเลยประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ การจ่ายเงินตามเช็คเป็นงานที่เกิดขึ้นเป็นประจำ พนักงานจำเลยย่อมมีความชำนาญในการตรวจสอบลายมือชื่อในเช็คกับตัวอย่างลายมือชื่อที่จำเลยมีอยู่ว่าเป็นลายมือชื่อของผู้สั่งจ่ายจริงหรือไม่ เมื่อลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายปลอมในเช็คแตกต่างกับลายมือชื่อที่โจทก์ให้ไว้แก่จำเลย การที่พนักงานของจำเลยจ่ายเงินตามเช็คถึงสิบเจ็ดฉบับจึงเป็นการขาดความระมัดระวังเท่าที่สมควรจะต้องใช้ในกิจการเช่นจำเลย จำเลยจึงต้องรับผิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๔๑๖๑/๒๕๓๒ มีผู้ลักเช็คของโจทก์ไปปลอมลายมือชื่อโจทก์สั่งจ่ายเงินแล้วนำไปเบิกเงินจากธนาคารจำเลยที่ ๓ ซึ่งโจทก์มีบัญชีกระแสรายวันอยู่ จำเลยที่ ๑ ผู้ช่วยสมุห์บัญชี และจำเลยที่ ๒ ผู้จัดการธนาคารจำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ตรวจลายมือชื่อลูกค้าอยู่เป็นประจำ ย่อมมีความชำนาญในการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อของลูกค้ามากกว่าคนธรรมดา ถ้าใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่โดยละเอียดรอบคอบจะต้องทราบว่าลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายในเช็คเป็นลายมือชื่อปลอม แต่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังจึงไม่ทราบและอนุมัติให้จ่ายเงินจากบัญชีของโจทก์ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์เป็นทั้งละเมิดและผิดสัญญาฝากทรัพย์ แม้จะมีข้อตกลงยกเว้นความรับผิดของจำเลยไว้ตามหนังสือขอเปิดบัญชีกระแสรายวันก็ตาม ก็จะอ้างมาปฏิเสธความรับผิดไม่ได้ตามป.พ.พ. มาตรา ๓๗๓ โจทก์และจำเลยต่างประมาทเลินเล่อด้วยกัน ศาลกำหนดให้จำเลยรับผิดเพียงกึ่งหนึ่งของค่าเสียหายทั้งหมด

ฎีกาที่ ๑๑๐๒๙/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ ทุจริตยักยอกเงินของโจทก์โดยเพิ่มเติมจำนวนตัวเลขและตัวหนังสือในเช็คเงินสดที่เรือนจำกลางชลบุรีสั่งจ่ายในนามของจำเลยที่ ๑ เพื่อให้จำเลยที่ ๑ นำไปเบิกถอนเงินมาจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ แต่จำเลยที่ ๑ ใช้เช็คขอเบิกเงินสดถึง ๑๕,๕๕๘,๔๐๖ บาท เป็นการใช้เช็คเบิกเงินสดที่มากผิดปกติ เช่นนี้ โดยหน้าที่ตามสัญญารับฝากเงินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๙ วรรคสาม และตามระเบียบภายในของธนาคารจำเลยที่ ๒ พนักงานผู้ทำหน้าที่ตรวจรับเช็คและอนุมัติจ่ายเงินควรที่จะต้องเพิ่มความระมัดระวังและพิจารณาด้วยความรอบคอบ และควรที่จะสงสัยถึงขนาดที่ควรจะสอบถามเรือนจำกลางชลบุรี ผู้สั่งจ่ายว่าได้ออกเช็คจ่ายเงินจำนวนมากดังกล่าวให้จำเลยที่ ๑ มาเบิกเงินสดไปจริงหรือไม่ การที่พนักงานของจำเลยที่ ๒ ไม่ได้สอบถามผู้สั่งจ่าย และยอมจ่ายเงินตามที่ระบุในเช็คดังกล่าวไป ถือได้ว่าเป็นการละเว้นไม่กระทำการที่จะต้องกระทำเป็นการผิดสัญญารับฝากเงินและเป็นละเมิดด้วย

บทเรียนจากกระทู้ "แชร์ประสบการณ์ ธนาคารหลอกขายกองทุน
ให้คนแก่ พร้อมวิธีทำให้ธนาคารยอมชดใช้ค่าเสียหาย"
โดย INVESTING.in.th | จาก Pantip.com

ฎีกาที่ ๒๘๔๔/๒๕๖๖ จำเลยที่ ๒ ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์อันเป็นกิจการที่ประชาชนให้ความไว้วางใจย่อมต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบ การเบิกถอนโอนเงินจากบัญชีเงินฝากของธนาคารเป็นงานส่วนหนึ่งของจำเลยที่ ๒ ซึ่งต้องตรวจสอบความถูกต้อง และใช้ความระมัดระวังในการเบิกถอนโอนเงินจากบัญชีเงินฝากยิ่งกว่าวิญญูชนทั่วไป เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกระทบต่อความเชื่อถือไว้วางใจในการประกอบกิจการธนาคาร เมื่อสำเนาคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกเป็นเอกสารปลอม มีการจัดเรียงผิดย่อหน้าผิดแผกแตกต่างจากรูปแบบคำสั่งศาล และมีข้อความที่พิมพ์ตกหล่นหลายแห่งเป็นพิรุธ ทั้งจำนวนเงินในบัญชีเงินฝากที่ขอเบิกถอนมากกว่าล้านบาท เช่นนี้โดยหน้าที่ตามสัญญารับฝากเงินและระเบียบปฏิบัติงาน จำเลยที่ ๒ จะต้องเพิ่มความระมัดระวังและพิจารณาด้วยความรอบคอบ โดยการตรวจสอบสำเนาคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกให้แน่ชัดเสียก่อนว่าเป็นสำเนาคำสั่งที่ถูกต้องแท้จริงหรือไม่ ก่อนที่จะอนุมัติให้เบิกถอนเงิน ซึ่งอยู่ในวิสัยที่จำเลยที่ ๒ สามารถตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของเอกสารดังกล่าวก่อนได้ไม่ยาก แต่จำเลยที่ ๒ ละเว้นมิได้กระทำ โดยยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ใช้เอกสารปลอมสำเนาคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกเบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้ตายไปทันที ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ กระทำโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ และถือว่าจำเลยที่ ๒ ผู้รับฝากซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์มิได้ใช้ฝีมือเท่าที่เป็นธรรมดาจะต้องใช้ในกิจการของตนดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๙ วรรคสาม จึงเป็นการกระทำละเมิดและผิดสัญญาฝากทรัพย์ต่อโจทก์

ฎีกาที่ 1802/2565 จำเลยประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์ การจัดให้มีพนักงานดูแลลูกค้ารายใหญ่ด้วยการอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าที่ต้องการทำธุรกรรมกับจำเลยถึงที่ทำการของลูกค้าโดยลูกค้าไม่ต้องมาดำเนินการที่สาขาของจำเลยด้วยตนเอง ถือเป็นบริการอย่างหนึ่งของจำเลยเพื่อประโยชน์ในกิจการของจำเลยเอง ซึ่งจำเลยสมควรคัดเลือกพนักงานที่ไว้ใจได้มาทำหน้าที่นี้และคอยสอดส่องไม่ให้ทำผิดหน้าที่ เมื่อ จ. พนักงานผู้มีหน้าที่ดูแลลูกค้าของจำเลยกลุ่มลูกค้าบุคคลได้รับมอบหมายจากจำเลยให้เป็นผู้ดูแลโจทก์ซึ่งเป็นลูกค้ารายใหญ่ การที่ จ. อำนวยความสะดวกให้โจทก์ด้วยการนำใบนำฝาก/โอน และใบคำสั่งซื้อหน่วยลงทุนไปให้โจทก์ลงลายมือชื่อถึงที่ทำการของโจทก์ แล้วรับเอกสารดังกล่าวมาดำเนินการต่อที่สาขาของจำเลย ถือเป็นกิจการของจำเลยที่มอบหมายให้ จ. ไปกระทำ มิใช่เป็นเรื่องที่โจทก์มอบหมายให้ จ. เป็นตัวแทนของโจทก์ไปทำธุรกรรมกับจำเลยดังที่จำเลยฎีกา การที่ จ. รู้จักสนิทสนมคุ้นเคยกับโจทก์มาก่อนมีผลเพียงทำให้โจทก์ให้ความไว้วางใจ จ. ในฐานะพนักงานของจำเลยที่มาอำนวยความสะดวกให้โจทก์มากยิ่งขึ้นเท่านั้น หาทำให้ จ. กลับกลายเป็นตัวแทนของโจทก์ไปทำธุรกรรมกับจำเลยไม่ จ. เพียงทำหน้าที่นำเอกสารที่ใช้ในการถอนเงินและซื้อหน่วยลงทุนไปให้โจทก์ลงลายมือชื่อแล้วรับเอกสารจากโจทก์ไปมอบให้พนักงานของจำเลยที่มีอำนาจหน้าที่ในการทำธุรกรรมนั้น ๆ เป็นผู้ดำเนินการต่อ หาใช่ว่า จ. เป็นผู้รับทำธุรกรรมให้โจทก์ด้วยตนเองไม่ ดังนั้น แม้ขณะทำธุรกรรมดังกล่าว จ. ยังไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้แนะนำการลงทุนดังที่จำเลยฎีกา การกระทำของ จ. ก็ยังอยู่ในขอบอำนาจและในกิจการที่ได้รับมอบหมายจากจำเลย เมื่อ จ. นำใบนำฝาก/โอน มาทำรายการโอนเงินจากบัญชีเงินฝากของโจทก์เข้าบัญชีของบุคคลอื่นโดยมิได้นำไปซื้อหน่วยลงทุนอันผิดไปจากความประสงค์ของโจทก์ ถือได้ว่าเป็นการจงใจทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายอันเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยซึ่งเป็นนายจ้างจึงต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดที่ จ. ลูกจ้างของจำเลยกระทำไปในทางการที่จ้าง

โจทก์สามารถตรวจสอบได้โดยง่ายว่า จ. ได้ซื้อหน่วยลงทุนถูกต้องตามความประสงค์ของโจทก์ในแต่ละครั้งหรือไม่ โดยการเรียกสมุดคู่ฝากบัญชีและสมุดบัญชีกองทุนรวมทั้งเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาตรวจสอบทุกครั้งภายหลังจากที่ได้มอบหมายให้ไปทำธุรกรรม ทั้งการโอนเงินตามฟ้องแต่ละครั้งมีระยะเวลาห่างกัน หากโจทก์ได้ตรวจสอบดังเช่นวิญญูชนพึงกระทำก็ย่อมจะทราบได้ตั้งแต่แรกว่ามีการทำธุรกรรมผิดไปจากความประสงค์ของตน ซึ่งอาจจะอายัดเงินในบัญชีของผู้รับโอนกลับคืนมาได้ทันหรืออย่างน้อยก็ทำให้สามารถป้องกันมิให้เกิดความเสียหายซ้ำอีก แต่โจทก์กลับมอบสมุดคู่ฝากบัญชีและสมุดบัญชีกองทุนให้ จ. เป็นผู้เก็บรักษา ทั้งยังปล่อยปละไม่ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมจนเวลาล่วงเลยมานานหลายเดือนจึงทราบเหตุละเมิด ถือได้ว่าความเสียหายที่โจทก์ได้รับเกิดขึ้นเพราะความผิดของโจทก์ประกอบด้วย การกำหนดค่าเสียหายให้จำเลยชำระแก่โจทก์มากน้อยเพียงใด จึงต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญคือความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไรตาม ป.พ.พ. มาตรา 442 ประกอบมาตรา 223 วรรคหนึ่ง

เช่าตู้นิรภัย

ฎีกาที่ ๑๔๙๓๑/๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑ ให้โจทก์เช่าตู้นิรภัยเพื่อเก็บรักษาทรัพย์สินโดยมีจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นพนักงานมีหน้าที่ในการเก็บรักษารหัสและกุญแจห้องมั่นคง การที่จำเลยที่ ๒ เก็บสำเนารหัสและวิธีการเปิดห้องมั่นคงไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงาน จำเลยที่ ๔ เก็บกุญแจห้องมั่นคงไว้ในตู้นิรภัยเล็ก และจำเลยที่ ๕ เก็บกุญแจห้องมั่นคงอีกดอกหนึ่งไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงานอันเป็นการผิดระเบียบของจำเลยที่ ๑ จนเป็นเหตุให้คนร้ายรื้อค้นพบและนำไปใช้เปิดห้องมั่นคงแล้วลักทรัพย์ของโจทก์ที่เก็บไว้ในตู้นิรภัยไปจึงต้องถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ในการเก็บรักษารหัสและกุญแจห้องมั่นคงอันเป็นผลโดยตรงต่อเกิดเหตุลักทรัพย์ของโจทก์ มิใช่เป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจป้องกันได้ การที่จำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ประมาทเลินเล่อในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ อีกโสตหนึ่งด้วย

(๒.๒) ทนาย

ฎีกาที่ ๓๙๕๘/๒๕๖๑ การที่โจทก์มอบหมายให้จำเลยที่ ๑ ฟ้องคดีล้มละลาย บ. แต่จำเลยที่ ๑ ไม่ดำเนินการ กลับรายงานเท็จต่อโจทก์ ทำให้โจทก์หลงเชื่อว่ามีการฟ้องคดีล้มละลาย บ. แล้ว เป็นการกระทำผิดสัญญาจ้างและละเมิดต่อโจทก์ หากจำเลยที่ ๑ ดำเนินการฟ้อง บ. ภายในอายุความ แม้ปรากฏว่า บ. ไม่มีทรัพย์สินใดให้บังคับคดีในคดีแพ่งก็ตาม แต่ในคดีล้มละลายมีกระบวนการพิจารณาแตกต่างไปจากการบังคับคดีแพ่งทั่วไป เพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ในการที่จะไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยให้ลูกหนี้แสดงรายการหรือรายละเอียดของทรัพย์สินที่มีอยู่รวมทั้งสิทธิต่างๆ ในการที่จะได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินจากบุคคลภายนอกรวมทั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถใช้สิทธิในการตรวจสอบสินทรัพย์ของ บ. ได้ จึงอาจทำให้โจทก์มีโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้ การที่จำเลยที่ ๑ ไม่ฟ้องคดีล้มละลาย บ. จึงเป็นผลโดยตรงที่ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

โกงเงินบริษัท18ล้าน
www.tnews.co.th

(๒.๓) กรรมการบริษัท

ฎีกาที่ ๔๔๕๖/๒๕๖๖ บริษัท ย. ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ปลูกปาล์มน้ำมันในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มีโจทก์และผู้อื่นเป็นผู้ถือหุ้น กับมีจำเลยและผู้อื่นเป็นกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทน ก่อนคดีนี้ บริษัท ย. โดยจำเลย ฟ้องบุคคลอื่นอ้างว่าบุกรุกที่ดินสวนปาล์มน้ำมันดังกล่าว ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ มีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้บริษัท ย. มีอำนาจเก็บผลผลิตปาล์มน้ำมันในที่ดินพิพาทฝ่ายเดียวแล้วนำเงินที่ได้จากการขายมาวางศาลทุกเดือน จำเลยได้บริหารจัดการสวนปาล์มน้ำมันโดยมอบอำนาจให้บุคคลภายนอก รวมถึง ฉ. เข้าทำประโยชน์แทนบริษัท ย. ดังนี้ แม้บริษัท ย. จะไม่ได้ตัดเก็บผลปาล์มน้ำมันเอง แต่ก็ได้มอบอำนาจให้บุคคลอื่นทำแทน โดยบริษัท ย. ได้รับเงินเป็นค่าตอบแทน ถือได้ว่าเป็นเงินที่ได้รับจากการขายผลปาล์มน้ำมันที่จำเลยในฐานะกรรมการของบริษัท ย. ซึ่งต้องปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวของศาลอุทธรณ์ภาค ๘ คดีก่อน ต้องนำมาวางต่อศาล การที่ ฉ. ตัดเก็บผลปาล์มน้ำมันได้ ฟังได้ว่า จำเลยตัดเก็บผลปาล์มน้ำมันในสวนปาล์มน้ำมันที่พิพาทแล้วไม่นำเงินไปวางต่อศาลคดีก่อน แต่กลับนำไปใช้เป็นการส่วนตัว ทำให้บริษัท ย. ไม่มีรายได้ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทซึ่งโจทก์เป็นผู้ถือหุ้น จำเลยหยุดเก็บผลปาล์มน้ำมันในสวนปาล์มน้ำมันที่พิพาทในวันที่ศาลมีคำสั่งออกหมายจับจำเลยฐานจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว จำเลยจึงหยุดกระทำละเมิดในวันดังกล่าว และต้องรับผิดชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่บริษัท ย. ถึงวันดังกล่าวเท่านั้น การทำสวนปาล์มน้ำมันเป็นวัตถุประสงค์หลักของบริษัท ย. ดังนั้น การบริหารจัดการเกี่ยวกับการปลูกหรือการตัดต้นปาล์มน้ำมันย่อมมีผลต่อรายได้ของบริษัท จึงต้องขอความเห็นชอบจากกรรมการอื่นด้วย การที่จำเลยในฐานะกรรมการบริหารจัดการงานไปโดยลำพังในการขุดคูและตัดต้นปาล์ม ๒๐ ต้น แล้วเกิดความเสียหายแก่บริษัท ย. จึงเป็นการละเมิดและต้องรับผิดต่อบริษัท ย.

๓. หน้าที่จากการกระทำครั้งก่อน ห้างสรรพสินค้า

ฎีกาที่ ๗๔๓/๒๕๖๑ การที่จำเลยซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ย่อมต้องการให้มีผู้มาซื้อสินค้าและใช้บริการเป็นจำนวนมากซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อรายได้ของจำเลย การจัดให้มีลานจอดรถเป็นการให้บริการอย่างหนึ่งของจำเลยแก่ลูกค้า ดังนั้น การที่จำเลยยอมให้บุคคลทั่วไปนำรถยนต์มาจอดที่ลานจอดรถไม่ทำให้จำเลยหลุดพ้นจากหน้าที่ที่ต้องดูแลรถที่ลูกค้าของจำเลยนำมาจอดในลานจอดรถของห้างสรรพสินค้า จำเลยจึงมีหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยรถยนต์ของลูกค้าที่นำมาจอดในลานจอดรถของห้างสรรพสินค้าจำเลยและรับฟังได้อีกว่าก่อนเกิดเหตุจำเลยได้จัดให้มีการแจกบัตรเข้าออกสำหรับรถยนต์ของลูกค้าที่นำเข้ามาจอดแต่ขณะเกิดเหตุได้ยกเลิกการแจกบัตรเข้าออกและนำกล้องวงจรปิดมาติดตั้งไว้บริเวณทางเข้าออกลานจอดรถแทนซึ่งการติดตั้งกล้องวงจรปิดก็เป็นเพียงอุปกรณ์บันทึกภาพรถยนต์เข้าออกเท่านั้น ดังนั้น จึงเท่ากับจำเลยงดเว้นหน้าที่ที่จะต้องดูแลรถยนต์ของลูกค้าโดยให้ลูกค้าต้องเสี่ยงภัยเอง (ดู ฎีกาที่ ๒๙๐๘/๒๕๖๑, ๗๔๓/๒๕๖๑, ๖๖๑๖/๒๕๕๘, ๒๔๖๑/๒๕๕๘, ๓๑๐๐/๒๕๕๓)

ฎีกาที่ ๙๑๕/๒๕๖๑ จำเลยแบ่งพื้นที่บางส่วนภายในห้างสรรพสินค้าให้ธนาคาร ธ. เช่าประกอบกิจการธนาคารเพื่อเป็นการจูงใจลูกค้าให้มาใช้บริการห้างสรรพสินค้าของจำเลย ถือได้ว่าผู้เอาประกันภัยของโจทก์ที่เข้าไปใช้บริการธนาคาร ธ. เป็นลูกค้าที่มาใช้บริการของห้างสรรพสินค้าจำเลยด้วย การที่จำเลยซึ่งประกอบธุรกิจห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่จำหน่ายสินค้าและให้บริการ จำเลยต้องให้ความสำคัญด้านบริการ ทั้งเรื่องสินค้า ความปลอดภัยและความสะดวกสบายเพื่อสร้างความพึงพอใจ เป็นแรงจูงใจให้ลูกค้ามาซื้อสินค้าและใช้บริการ โดยเฉพาะการบริการเกี่ยวกับสถานที่จอดรถที่กว้างขวางมีปริมาณเพียงพอย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการใช้บริการห้างสรรพสินค้าของจำเลย ดังนั้น จำเลยย่อมมีหน้าที่จัดการดูแลรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของผู้มาซื้อสินค้าหรือใช้บริการในห้างสรรพสินค้าของจำเลย เมื่อจำเลยมิได้จัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยคอยแจกบัตรและควบคุมดูแลการเข้าออกของรถยนต์ลูกค้า เป็นการเปิดโอกาสให้คนร้ายเข้ามาลักรถยนต์ของผู้เอาประกันภัย จึงถือว่าจำเลยกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ถือว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อผู้เอาประกันภัย (แม้ไม่ปรากฏว่าเคยกระทำครั้งก่อน ก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบกิจการ เพื่อยกระดับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม)

ฎีกาที่ ๗๔๗๑/๒๕๕๖ จำเลยเป็นห้างสรรพสินค้า ย่อมต้องให้ความสำคัญด้านบริการต่าง ๆ โดยเฉพาะบริการเกี่ยวกับสถานที่จอดรถซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของลูกค้าที่จะเข้าไปซื้อสินค้าหรือใช้บริการอื่น ๆ หรือไม่ แม้ พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๘ (๙), ๓๔ บัญญัติให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของอาคารต้องจัดให้มีพื้นที่จอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การจราจร แต่จำเลยยังต้องคำนึงและมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของลูกค้าทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน มิใช่ปล่อยให้ลูกค้าระมัดระวังหรือเสี่ยงภัยเอาเอง การที่จำเลยเคยจัดให้มีการแจกบัตรสำหรับรถของลูกค้าที่เข้ามาในห้างซึ่งเป็นวิธีการที่ค่อนข้างรัดกุม เพราะหากไม่มีบัตรผ่าน กรณีจะนำรถยนต์ออกไปจะต้องถูกตรวจสอบโดยพนักงานของจำเลย แต่ขณะเกิดเหตุกลับยกเลิกวิธีการดังกล่าวเสียโดยใช้กล้องวรจรปิดแทน เป็นเหตุให้คนร้ายสามารถเข้าออกลานจอดรถและโจรกรรมรถได้โดยง่ายยิ่งขึ้น แม้จำเลยจะปิดประกาศว่าจะไม่รับผิดชอบต่อการสูญหายหรือเสียหายใด ๆ รวมทั้งการที่ลูกค้าก็ทราบถึงการยกเลิกการแจกบัตรจอดรถ แต่ยังนำรถเข้ามาจอดก็ตาม ก็เป็นเรื่องข้อกำหนดของจำเลยแต่ฝ่ายเดียว ไม่มีผลเป็นการยกเว้นความรับผิดในการทำละเมิดของจำเลย

ฎีกาที่ ๕๕๐๘/๖๐ การขับรถยนต์เข้ามาในตลาดไทเพื่อนำสินค้ามาขายหรือเพื่อมาซื้อสินค้ามุ่งในการซื้อขายกระจายสินค้าโดยมีรถยนต์เป็นพาหนะขนส่งซึ่งแตกต่างจากการที่บุคคลไปใช้บริการห้างสรรพสินค้าหรือศูนย์การค้าโดยนำรถยนต์ไปจอดในลานจอดรถแล้วเข้าไปซื้อสินค้าหรือบริการในฐานะลูกค้าของกิจการนั้น ส่วนสัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยระบุเพียงให้พนักงานรักษาความปลอดภัยเพียงแต่มีหน้าที่ตรวจตราดูแลเพื่อจัดระเบียบการจราจรเท่านั้น จำเลยทั้งสองจึงไม่มีหน้าที่ตามสัญญาหรือตามความสัมพันธ์ที่เคยปฏิบัติในการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่รถยนต์ของผู้ใช้บริการที่นำมาจอดในลานจอดรถของตลาดไท จึงไม่ต้องรับผิดในการที่รถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยไว้สูญหายในลานจอดรถ

หลักเกณฑ์พิจารณาเรื่องหน้าที่ที่เคยกระทำมาก่อน

๑. มีการกระทำครั้งก่อน : มีการกระทำบางอย่างลงไปก่อนหน้า

๒. สร้างความเสี่ยง (Creation of Risk) : การกระทำนั้นก่อให้เกิดภาวะอันตรายหรือความเสี่ยงต่อผู้อื่น

๓. มีหน้าที่ต้องกระทำ (The Duty to Act) : เมื่อเห็นความเสี่ยงนั้นแล้ว กลับนิ่งเฉย ไม่หาทางป้องกันตามสมควร แม้โดยทั่วไปบุคคลไม่มีหน้าที่จะต้องกู้ภัยอันตรายแก่คนแปลกหน้า (Duty to Rescue) ที่ไม่เคยมีความสัมพันธ์ใด(ความสัมพันธ์พิเศษหรือความผูกพันตามสัญญา)ต่อกันมาก่อน แต่สถานการณ์จะเปลี่ยนไปหากการการกระทำของบุคคลนั้นก่อให้เกิดภัยพิบัติขึ้นมาเอง (Creation of Peril) การนิ่งเฉยจะกลายเป็นการไม่ทำหน้าที่ หรือหากเข้าไปช่วยคนแปลกหน้าแล้วจะหยุดกลางคันโดยทิ้งไว้ในสภาพที่เสี่ยงอันตรายไม่ได้

๔. เกิดความเสียหาย : ความนิ่งเฉยนั้นนำไปสู่ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้อื่น

๔. หน้าที่จากความสัมพันธ์พิเศษ
(๔.๑) การแลกบัตรผ่านเข้าออกอาคารชุด

ฎีกาที่ ๕๒๕๙/๒๕๕๑ รถยนต์ของโจทก์ไม่มีบัตรติดรถยนต์ผ่านเข้าออกอาคารชุด ติดหน้ากระจกรถยนต์ตามระเบียบของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ ๑ พนักงานรักษาความปลอดภัยจะต้องดำเนินการแลกบัตรหรือให้แจ้งชื่อ ที่อยู่ของผู้ขับรถยนต์ที่จะผ่านเข้าออกอาคารชุด คืนเกิดเหตุจำเลยที่ ๔ ทำหน้าที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยบริเวณป้อมยามของทางเข้าออกอาคารชุดเห็นแล้วว่ารถยนต์ของโจทก์ไม่มีบัตรติดรถยนต์ผ่านเข้าออกอาคารชุด มิได้เรียกให้หยุดรถเพื่อแลกบัตรหรือให้ผู้ขับรถยนต์แจ้งชื่อ ที่อยู่ตามระเบียบ กลับปล่อยให้รถยนต์ของโจทก์แล่นผ่านออกไปอันเป็นเหตุให้รถยนต์สูญหาย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยบกพร่องของจำเลยที่ ๔ เป็นการประมาทเลินเล่อกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๔

ฎีกาที่ ๑๒๐๑๗/๒๕๕๗ ที่ว่า ทำต่อบุคคลอื่น หมายถึง ทำหรือการกระทำต่อสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งรวมถึงการงดเว้นไม่กระทำกรณีมีหน้าที่ต้องกระทำด้วย โดยหน้าที่ดังกล่าวรวมถึงหน้าที่ตามสัญญา หน้าที่เกิดจากความสัมพันธ์ และหน้าที่ตามกฎหมาย สำหรับหน้าที่ตามสัญญาไม่ปรากฏว่ามีสัญญาระหว่างฝ่ายโจทก์กับฝ่ายจำเลย สำหรับตามสัญญาจ้างเหมาดูแลรักษาความปลอดภัยเป็นสัญญาระหว่างจำเลยที่ ๔ กับฝ่ายจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นบริษัทรักษาความปลอดภัยเป็นการจ้างให้ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของจำเลยที่ ๔ ไม่ได้จ้างให้ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้พักอาศัยหรือผู้เช่าห้องพักในโครงการด้วย จำเลยที่ ๔ จึงไม่มีหน้าที่ตามสัญญาที่จะต้องดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้เช่าห้อง ส่วนหน้าที่เกิดจากความสัมพันธ์ก็ได้ความว่าทางปฏิบัติจำเลยที่ ๔ ไม่ได้จัดให้มีการตรวจรถที่แล่นเข้าออกโครงการ ไม่ได้จัดให้มีการแลกบัตรหรือแจกบัตรแก่ผู้ขับรถเข้าออกโครงการ อันอาจทำให้เห็นเป็นปริยายถึงพฤติกรรมของจำเลยที่ ๔ ว่ามีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้เช่าห้อง สำหรับหน้าที่ตามกฎหมายคือ ป.พ.พ. ลักษณะ ๔ เช่าทรัพย์ ไม่ได้บัญญัติให้จำเลยที่ ๔ ผู้ให้เช่ามีหน้าที่ต้องรับผิดเพื่อความสูญหายอันเกิดแก่ทรัพย์สินของผู้เช่า ดังนั้น เมื่อจำเลยที่ ๔ ไม่มีหน้าที่ดังกล่าว ย่อมไม่อาจถือได้ว่าจำเลยที่ ๔ ประมาทเลินเล่อทำต่อผู้เช่าห้องในโครงการโดยผิดกฎหมายอันจะเป็นการทำละเมิด

(๔.๒) สระว่ายน้ำ

ฎีกาที่ ๑๖๑/๒๕๓๖ การที่จำเลยที่ ๑ ไม่ตระเตรียมพนักงานประจำสระว่ายน้ำไว้คอยช่วยเหลือผู้ใช้บริการสระว่ายน้ำของจำเลยที่ ๑ กับไม่ได้เตรียมอุปกรณ์การช่วยชีวิตผู้ใช้สระว่ายน้ำในทันทีทันใดที่เกิดการช็อคหรือจมน้ำ เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑เป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย แม้จำเลยที่ ๑ จะได้ปิดประกาศไว้ที่สระว่ายน้ำว่าจำเลยที่ ๑ จะไม่รับผิดชอบใด ๆ เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของผู้มาใช้บริการ ประกาศดังกล่าวก็ไม่ทำให้เป็นข้อแก้ตัวที่จะให้จำเลยที่ ๑ พ้นความรับผิด จำเลยที่ ๑ จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์

ฎีกาที่ ๑๕๖๙๕/๒๕๕๕ การที่จำเลยทั้งสองจัดให้มีสระว่ายน้ำไว้ในโรงแรมก็เพื่อเป็นทางเลือกที่จะให้ลูกค้าเข้าใช้บริการโรงแรมของจำเลยทั้งสองเพิ่มขึ้นมิฉะนั้นจำเลยทั้งสองคงไม่สร้างสระว่ายน้ำในปี ๒๕๔๐ ซึ่งต้องใช้เงินถึง ๕๖๐,๐๐๐ บาท ทั้งสระว่ายน้ำของจำเลยทั้งสองมีความลึกสูงสุด ๒.๕๕ เมตร และบริเวณที่ลึกที่สุดมีลักษณะเป็นกรวยลงไปด้วย ลักษณะดังกล่าวของสระว่ายน้ำ ทำให้ยากต่อการช่วยเหลือผู้ที่จมน้ำ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จำเลยทั้งสองจะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพื่อดูแลความปลอดภัยและช่วยเหลือผู้ใช้บริการเมื่อเกิดอุบัติเหตุตลอดเวลาที่เปิดบริการ ชุดปฐมพยาบาลประจำสระว่ายน้ำ อุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น ไม้ช่วยชีวิต ห่วงชูชีพ โฟมช่วยชีวิต เครื่องช่วยหายใจ ทั้งจะต้องมีป้ายบอกแสดงความลึกของสระว่ายน้ำให้ผู้ใช้บริการทราบ ซึ่งจำเลยทั้งสองได้คิดค่าบริการส่วนนี้รวมกับค่าเช่าที่พักแล้วไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม หากจำเลยทั้งสองจัดหาบุคลากรและอุปกรณ์ต่างๆ ดังกล่าว เมื่อผู้ตายจมน้ำก็สามารถช่วยเหลือผู้ตายให้รอดชีวิตได้

แต่เนื่องจากจำเลยทั้งสองขาดบุคลากรและอุปกรณ์จึงเป็นเหตุให้โจทก์ ภริยาโจทก์และบุตรโจทก์ไม่สามารถช่วยผู้ตายขึ้นจากสระว่ายน้ำ ซึ่งได้ความจากโจทก์และภริยาโจทก์ว่า พื้นสระว่ายน้ำของจำเลยทั้งสองลื่นเนื่องจากขาดการดูแลรักษา สระว่ายน้ำของจำเลยทั้งสองเปิดให้บุคคลที่มาใช้บริการโรงแรมของจำเลยทั้งสองเข้าใช้ได้ โดยส่วนที่ลึกที่สุดลึกถึง ๒.๕๕ เมตร ซึ่งท่วมศีรษะของบุคคลทั่วไป หากมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ว่ายน้ำไม่เป็นหรืออาจจะเป็นเด็กเล็ก หรือผู้สูงวัยพลัดตกลงไปอาจจมน้ำเสียชีวิตได้ ควรอย่างยิ่งที่จำเลยทั้งสองจะจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยจากการจมน้ำมาคอยดูแลหรือมีเชือกกั้นแสดงเขตส่วนที่ลึกท่วมศีรษะเพื่อป้องกันมิให้ผู้ที่ใช้สระว่ายน้ำจมน้ำได้ ซึ่งจำเลยทั้งสองสามารถกระทำได้แต่หาได้กระทำไม่ แม้ว่าสระว่ายน้ำในโรงแรมของจำเลยทั้งสองจะตั้งอยู่ที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แต่หาทำให้ความสำคัญของสระว่ายน้ำแตกต่างไปจากสระว่ายน้ำในกรุงเทพมหานครไม่ แม้ อ.บ.ต. หมูสีและอำเภอปากช่องจะไม่มีข้อบังคับหรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการก่อสร้างสระว่ายน้ำ ก็หาทำให้จำเลยทั้งสองพ้นความรับผิดในกรณีที่มีผู้ประสบภัยจมน้ำตายดังเช่นผู้ตายในคดีนี้ไม่ ทั้งนี้เพราะการที่จำเลยทั้งสองมีสระว่ายน้ำซึ่งลึกและมีสภาพเป็นกรวยย่อมเป็นที่เล็งเห็นได้ว่าหากบุคคลที่ว่ายน้ำไม่เป็นหรือเกิดเป็นตะคริวจมน้ำลงไปย่อมถึงแก่ความตาย หรือเด็กอาจพลัดตกลงไปถึงแก่ความตายได้ ทั้งเป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองจะต้องป้องกันเองโดยไม่จำเป็นต้องมีข้อบังคับหรือระเบียบใดๆ ของทางราชการออกมาบังคับอีกชั้นหนึ่ง

เร่งช่วยเด็ก 1 ขวบตกท่อ

AMARIN
NEWS
ยายวัย71ตกท่อเจ็บ

นทท.จีนตกท่อมิดขา

(๔.๓) ผู้ก่อสร้างหรือผู้จ้างก่อสร้างหรือผู้มีหน้าที่บำรุงรักษาดูแล

ฎีกาที่ ๓๙๙/๒๕๔๖ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างสะพาน มีหน้าที่ต้องติดตั้งเครื่องหมายแสดงให้เห็นชัดเจนเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้ถนนตลอดเวลา แต่กลับละเลยไม่ติดตั้งเครื่องหมายดังกล่าว ถือว่าจำเลยที่ ๑ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แม้ผู้ตายจะขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูง แต่หากมีเครื่องหมายเตือน ผู้ตายสามารถเห็นและชะลอความเร็วของรถได้ทันและจะไม่ชนท่อระบายน้ำคอนกรีต เหตุที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพราะความประมาทของจำเลยที่ ๑ มากกว่า

ฎีกาที่ ๑๕๐๘/๒๕๖๖ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ติดตั้งป้ายบอกทาง ป้ายเตือนหรือสัญญาณไฟส่องสว่างหรือสัญญาณไฟเตือนเพื่อให้ผู้ที่ขับขี่ยามพาหนะในเวลากลางคืนมีโอกาสมองเห็นได้ในระยะอันสมควร เมื่อโจทก์เห็นป้ายเตือนในระยะกระชั้นชิดเป็นเหตุให้โจทก์ขับรถชนแท่นแบริเออร์และท่อซีเมนต์ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ประมาทเลินเล่อทำให้ทรัพย์สิบของบุคคลอื่นเสียหาย ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ จำเลยที่ ๒ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการซ่อมแซม ก่อสร้างบำรุงรักษาถนนที่เกิดเหตุย่อมมีหน้าที่ควบคุมและจัดให้มีเครื่องหมายหรือป้ายและสัญญาณจราจรในบริเวณก่อสร้างด้วย เมื่อจำเลยที่ ๑ มิได้ติดตั้งให้ถูกต้องและเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย จำเลยที่ ๒ ย่อมจะต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ส่วนจำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ในฐานะผู้รับประกันกันภัยต้องร่วมรับผิดต่อโจทก์ด้วย ... จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ติดตั้งป้ายบอกทาง ป้ายเตือนหรือสัญญาณไฟส่องสว่างหรือสัญญาณไฟเตือนเพื่อให้ผู้ที่ขับขี่ยานพาหนะในเวลากลางคืนมีโอกาสเห็นได้ในระยะอันสมควรอันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ที่ใช้ยานพาหนะในเวลากลางคืนได้ง่ายจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จึงประมาทมากกว่าโจทก์ซึ่งขับรถมาด้วยความเร็วโดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร เช่นนี้ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์โดยต้องหักลดจำนวนค่าเสียหายลงบางส่วน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๓๔-๓๔๔๐/๒๕๕๗ จำเลยที่ ๓ เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ การขนส่ง การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ การควบคุมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ มาตรา ๘๙ (๓) (๖) (๘) (๙) และ (๒๐) แม้จะให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเอกชนเช่าเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าจำเลยที่ ๑ ยังไม่ได้ส่งมอบท่าเทียบเรือให้แก่จำเลยที่ ๓ ก็ตาม จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยรวมทั้งควบคุมความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่ประชาชนผู้มาใช้ท่าเทียบเรือและโป๊ะเทียบเรือ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงตามกฎหมาย **การปิดป้ายประกาศไว้เพียงอย่างเดียวย่อมไม่อาจป้องกันและควบคุมประชาชนจำนวนมากที่ต้องการใช้บริการเรือด่วนไม่ให้ลงไปอยู่บนโป๊ะเทียบเรือได้** จำเลยที่ ๓ จึงไม่อาจอ้างการปิดป้ายประกาศดังกล่าวมาเป็นข้อแก้ตัวให้พ้นความรับผิดได้

หากไม่มีหน้าที่ทั้ง ๔ อย่าง

(เพียงแต่มีหน้าที่ตามศีลธรรม หรือหน้าที่ทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่หน้าที่โดยเฉพาะ)

เช่น พบคนกำลังจะจมน้ำตายไม่ช่วยเหลือ รู้ว่าจะมีการวางแผนฆ่าใครสักคนเฉยเสีย

ไม่เป็นงดเว้น

ไม่เป็นละเมิด

ความแตกต่างระหว่างหน้าที่ทางวิชาชีพตามกฎหมาย กับจริยธรรมทางวิชาชีพ (Professional vs. Moral Duty)

๑. กรณีแพทย์ ไม่มีหน้าที่ต้องช่วยผู้เจ็บป่วยที่พบในเครื่องบินในระหว่างเดินทาง แต่อาจจะถือว่ามีหน้าที่ในทางจริยธรรมที่จะต้องช่วยเหลือ

๒. เมื่อมีหน้าที่เกิดขึ้นแล้ว จะต้องใช้ความระมัดระวังตามวิชาชีพให้เท่ากับกรณีที่พึงต้องใช้ในกรณีเช่นเดียวกัน มิฉะนั้น จะเป็นการประมาทเลินเล่อ

๓. หากไม่มีความสัมพันธ์พิเศษ หน้าที่ตามสัญญา การกระทำครั้งก่อนที่ก่อให้เกิดภยันตรายแล้ว หน้าที่นั้นจะเป็นเพียงหน้าที่ทางศีลธรรมหรือจริยธรรม

เป็นดุลพินิจ มีอำนาจกระทำได้

ฎีกาที่ ๑๑๗๒/๒๔๙๒ จำเลยที่ ๒ ที่ห้ามไม่ให้อุปัชฌาย์อุปสมบทให้โจทก์นั้น ไม่มีกฎหมายบังคับว่า ถ้าโจทก์จะบวชคณะสงฆ์จะต้องยอมให้บวช หรืออุปัชฌาย์จะต้องบวชให้ ฉะนั้นจึงเป็นสิทธิของคณะสงฆ์และผู้เป็นอุปัชฌาย์ที่จะยอมรับให้บวชหรือจะบวชให้หรือไม่ การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงไม่เป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ และทั้งไม่เข้าตามมาตรา ๔๒๑, ๔๒๒ ด้วย

34 HD
เจ้าคณะอำเภอรับ ไม่ให้หนุ่มสักลายบวช
ยันสักไม่ผิด แต่ไม่เหมาะสม...
ให้คนแบบนี้บวช
ใครจะกล้าใส่บาตร !
WWW.AMARINTV.COM
AMARINTVHD

ละเว้นในเรื่องที่ไม่มีหน้าที่

- ฎีกาที่ ๓๘/๒๔๙๖ การละเว้นไม่ระมัดระวังในสิ่งที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ทำหรือที่ตนไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องทำ ไม่เป็นละเมิด การที่จำเลยที่ ๑ มิได้ใช้ความระมัดระวังดูแลควบคุมรักษาทรัพย์ที่กล่าวหาโดยใกล้ชิดและเคร่งครัดตั้งแต่ต้นจนปลาย จึงเป็นช่องทางให้คนใน อ.จ.ส.ที่ทำงานร่วมอยู่ด้วยลักหรือยักยอกทรัพย์รายนี้ไปได้บ้างนั้น หาใช่เป็นการละเมิดไม่ เพราะจำเลยที่ ๑ มิได้ทำผิดกฎหมาย หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้กระทำ และไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องกระทำ หากการรั่วไหลเสียหายนั้นบังเกิดจากการกระทำของผู้อื่นซึ่งอยู่ภายในวงการบังคับบัญชาของจำเลยที่ ๑ ในทางราชการ จำเลยที่ ๑ อาจต้องรับผิดชอบในทางราชการตามระเบียบข้อบังคับหรือวิธีการตามที่ทางราชการวางไว้ แต่ในกรณีเช่นคดีนี้ตามลักษณะว่าด้วยละเมิด หามีบทใดบัญญัติว่าเป็นละเมิดไม่ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดฐานละเมิด

ฎีกาที่ ๗๓๒๔-๗๓๒๕/๒๕๔๑จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ดำรงตำแหน่งในระดับผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่สอดส่องดูแล ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งของโจทก์ จึงมิใช่เจ้าหน้าที่ผู้ลงมือปฏิบัติในการเก็บรักษาของกลางโดยตรง หากจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มิได้ทำละเมิดหรือร่วมกับบุคคลอื่นทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์เสียเอง หรือมิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้คนร้ายลักลอบเอาของมีค่าซึ่งโจทก์เก็บรักษาไว้ในตู้นิรภัยที่เกิดเหตุไปได้แล้ว ก็หาต้องรับผิดต่อโจทก์ฐานละเมิดไม่ จำเลยที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๗ ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติในการเก็บรักษาของกลางโดยตรงได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้คนร้ายลักลอบเอาของมีค่าในตู้นิรภัยของโจทก์ไป จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและประมาทเลินเล่อ ปล่อยปละละเลย ไม่ได้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของโจทก์ จึงต้องร่วมรับผิดด้วย

No-Fault vs. Tort

ฎีกาที่ ๔๘๗๙/๒๕๓๗ จำเลยที่ ๑ ปลอมเอกสารใบนำส่งเงินรายได้แผ่นดิน เอกสารแบบนำส่งภาษีอากรจากการขายอสังหาริมทรัพย์ เอกสารใบนำส่งเงินนอกงบประมาณของสำนักงานที่ดินอำเภอสีคิ้ว โดยปลอมลายมือชื่อผู้รับเงิน ชื่อคลังจังหวัด ปลอมตราประทับของคลังจังหวัดแก้ไขตัวเลขในใบเสร็จรับเงินของสรรพากรอำเภอสีคิ้วให้มีจำนวนสูงขึ้นเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๕๖๖,๙๘๖.๕๗ บาท จำเลยที่ ๒ มิได้ร่วมกระทำการทุจริตกับจำเลยที่ ๑ แม้จำเลยที่ ๒ เป็นผู้บังคับบัญชาของจำเลยที่ ๑ แต่ความรับผิดของผู้บังคับบัญชาในทางแพ่งอันเนื่องมาจากการทุจริตของผู้ใต้บังคับบัญชานั้นหาใช่เพราะเหตุของการเป็นผู้บังคับบัญชาไม่ ความรับผิดของผู้บังคับบัญชาในทางแพ่งจะต้องเป็นไปตามหลักเรื่องละเมิดตามที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ เมื่อจำเลยที่ ๒ มิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑

๑.๓ ต่อบุคคลอื่น

บุคคลอื่น ได้แก่

(๑) เจ้าของ

ฎีกาที่ ๔๘๔๑/๒๕๖๐ แม้ต้นปาล์มและต้นมะพร้าว โจทก์ทั้งสองจะปลูกไว้ แต่เมื่อเป็นไม้ยืนต้น จึงเป็นส่วนควบของที่ดินพิพาท ผลปาล์มและต้นมะพร้าวจึงเป็นของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่ใช่ของโจทก์ทั้งสองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๕ ดังนั้น การที่จำเลยทั้งสองเข้าไปเอาผลปาล์ม แล้วเข้าไปตัดโค่นทำลายต้นมะพร้าว จะถือว่าทำให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหายไม่ได้ โจทก์ทั้งสองไม่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้จากจำเลยทั้งสอง ส่วนต้นกล้วยเป็นไม้ล้มลุก ไม่เป็นส่วนควบกับที่ดิน โจทก์ทั้งสองเป็นผู้ปลูกจึงเป็นเจ้าของต้นกล้วย จำเลยทั้งสองเข้าไปโค่นทำลาย ทั้งๆ ที่รู้แล้วว่าแม้จะปลูกอยู่ในที่พิพาทแต่ต้นกล้วยเหล่านั้นเป็นของโจทก์ทั้งสอง เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง

หมายเหตุ คำพิพากษาฎีกานี้แยกเป็น ๒ ส่วน คือ ถ้าตัดต้นปาล์ม ตัดต้นมะพร้าว ถือว่าโจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหาย เพราะไม้ยืนต้นเป็นส่วนควบของที่ดิน เมื่อที่ดินเป็นของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม จึงไม่ใช่ของโจทก์ แต่การที่ตัดต้นกล้วย ซึ่งไม่ใช่ไม้ยืนต้น ไม่ตกเป็นส่วนควบของที่ดิน โจทก์จึงเป็นผู้เสียหาย

ฎีกาที่ ๓๒๒๗/๒๕๖๔ โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งแผงค้าที่พิพาท โจทก์ได้ทำสัญญาให้จำเลยเช่าที่พิพาท แม้ต่อมามีมติคณะรัฐมนตรีให้โอนความรับผิดชอบการบริหารตลาดนัดจตุจักร ซึ่งเป็นของโจทก์ไปเป็นความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร ก็เป็นเวลาภายหลังจากที่โจทก์ได้ทำสัญญาเช่ากับจำเลย เห็นได้ว่าโจทก์เป็นคู่สัญญากับจำเลย ข้อโต้แย้งไม่ว่าจะเป็นการผิดสัญญาเช่าหรือละเมิดก็เกิดก่อนที่จะมีมติคณะรัฐมนตรีให้โอนการบริหารให้แก่กรุงเทพมหานคร อีกทั้งตามแนวทางดำเนินการโอนความรับผิดชอบการบริหารจัดการตลาดนัดจตุจักร ก็มีข้อความระบุว่าหากผู้เช่ารายใดยังคงมีภาระหนี้สินติดค้างกับโจทก์ กรุงเทพมหานครจะไม่ทำสัญญากับผู้เช่ารายนั้น และโจทก์ขอสงวนสิทธิ์ในพื้นที่เช่าจนกว่าผู้เช่ารายนั้นจะได้ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ครบถ้วนแล้ว โจทก์จึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายในขณะฟ้องคดีนี้ โจทก์มีอำนาจฟ้องโจทก์บอกเลิกสัญญาและสัญญาเช่าสิ้นสุดลง การที่จำเลยยังคงครอบครองใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่เช่าจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์จึงมีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากจำเลยได้

ฎีกาที่ ๔๓๓๕/๒๕๖๔ โครงการหมู่บ้าน พ. มีลักษณะเป็นหมู่บ้านปิด มีรั้วกำแพงกั้นเขตล้อมรอบและมีทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะคือซอยท่าอิฐเพียงทางเดียวเท่านั้น การที่บริษัท พ. ในฐานะผู้จัดสรรทำถนนและรั้วกำแพงล้อมรอบที่ดินของโครงการที่จัดสรรย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการสัญจรและรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้อยู่อาศัยในโครงการโดยเฉพาะ มิได้หมายที่จะให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้ถนนร่วมกับผู้ซื้อที่ดินและบ้านในโครงการดังกล่าวด้วย ที่บริษัท พ. ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๒๑๗๘ พร้อมบ้านในโครงการหมู่บ้าน พ. แล้วรื้อถอนบ้านและรั้วกำแพงออก ก่อสร้างเป็นถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านทั้งสองโครงการเข้าด้วยกัน เป็นเพียงชั่วคราวเพื่อให้ลูกค้าโครงการหมู่บ้าน น. ผ่านเข้าชมโครงการ และเพื่อการขนส่งวัสดุก่อสร้าง มิได้มีเจตนาเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการโดยเชื่อมหมู่บ้านทั้งสองเข้าด้วยกัน และจะทำการปิดกั้นถนนระหว่างโครงการทั้งสองให้เป็นไปตามแผนผังโครงการที่ขอจัดสรรกอปรกับตามแผนผังโครงการหมู่บ้าน น. มีทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะทางซอยท่าอิฐ - บางรักน้อย อยู่แล้ว และปัจจุบันใช้เป็นเส้นทางผ่านเข้าออกหมู่บ้านเช่นนี้ การก่อสร้างถนนปูด้วยอิฐตัวหนอนเชื่อมหมู่บ้านทั้งสองนั้น หาได้มีเจตนาตั้งแต่แรกที่จะให้ผู้อาศัยในโครงการหมู่บ้าน น. ผ่านเข้ามาใช้ถนนในโครงการหมู่บ้าน พ. ไม่

แม้ต่อมาบริษัท พ. ได้จดทะเบียนโอนถนนทั้งหมดภายในโครงการหมู่บ้าน พ. เป็นทางสาธารณประโยชน์ก็ตาม แต่เชื่อว่าได้กระทำไปเพียงเพื่อให้การเป็นไปตามประกาศของคณะปฏิบัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ข้อ ๓๐ วรรคสอง อันจะทำให้หน้าที่ในการเป็นผู้บำรุงรักษาถนนของบริษัท พ. ตามข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง ตกแก่หน่วยงานของรัฐซึ่งปัจจุบันคือองค์การบริหารส่วนตำบล บ. เท่านั้น ถนนภายในโครงการหมู่บ้าน พ. ยังคงมีอยู่สำหรับการใช้ประโยชน์เฉพาะจำเลยที่ ๑ และสมาชิกของจำเลยที่ ๑ ในโครงการหมู่บ้าน พ. โจทก์ทั้งสองและสมาชิกของโจทก์ที่ ๑ ในโครงการหมู่บ้าน น. ไม่มีสิทธิใด ๆ ที่จะเข้ามาใช้ถนนดังกล่าวได้ ดังนี้จำเลยทั้งสิบหกย่อมใช้สิทธิขัดขวางด้วยการนำแท่งปูนมาวางปิดกั้นเพื่อไม่ให้โจทก์ทั้งสองและสมาชิกของโจทก์ที่ ๑ ผ่านเข้ามาใช้ถนนในโครงการหมู่บ้าน พ. ได้ ไม่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง จำเลยทั้งสิบหกจึงไม่จำต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสอง

ฎีกาที่ ๑๙๓๖/๒๕๖๖ การที่จำเลยเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ทั้งสาม จึงเป็นการละเมิด โจทก์ทั้งสามและกองมรดกของนายสมบัติย่อมได้รับความเสียหาย

(๒) ผู้ครอบครอง

ฎีกาที่ ๙๑๗๓/๕๑ การเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการละเมิด มิใช่มีแต่เพียงเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่จะเป็นผู้เสียหายได้เท่านั้น ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินก็เป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิ และสามารถใช้สิทธิทางศาลได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๕ เมื่อสัญญาร่วมการงานและร่วมทุนระบุให้โจทก์มีสิทธิใช้ครอบครอง และได้ผลประโยชน์จากอุปกรณ์ในระบบ ทั้งสัญญาดังกล่าวยังกำหนดให้โจทก์มีหน้าที่บำรุงรักษาอุปกรณ์ในระบบให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีตลอดเวลาด้วย ค่าใช้จ่ายของโจทก์หากอุปกรณ์สูญหายหรือเสียหายจนใช้การไม่ได้ดังนี้ โจทก์ในฐานะผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ และดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ได้รับความเสียหายจากการละเมิดในทางการที่จ้างของลูกจ้างจำเลย โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหาย

ครอบครองขณะละเมิด

ฎีกาที่ ๓๕๗๔/๒๕๔๒ ขณะที่โจทก์เสนอคำฟ้องต่อศาลโจทก์เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยซึ่งอยู่ในที่ดินโดยละเมิดสิทธิของโจทก์ แม้ภายหลังฟ้องคดีแล้ว โจทก์จดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทให้แก่ผู้อื่นไป อำนาจฟ้องของโจทก์ที่บริบูรณ์อยู่แล้วยังคงมีผลอยู่ต่อไป

ฎีกาที่ ๒๙๔๒/๒๕๒๖ แม้โจทก์ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถพิพาท แต่มีสิทธิใช้และมีหน้าที่บำรุงรักษาตามที่กรมตำรวจมอบหมาย เมื่อจำเลยกระทำละเมิดเป็นเหตุให้รถเสียหายใช้การไม่ได้ ในขณะที่โจทก์ครอบครองใช้สอยอยู่ ย่อมถือได้ว่ามีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของโจทก์เกิดขึ้นแล้ว โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยได้

ฎีกาที่ ๗๔๖-๗๕๐/๒๕๓๘ ขณะเกิดเหตุโจทก์ที่ ๒ เช่าซื้อรถยนต์กระบะคันที่ถูกจำเลยที่ ๑ ขับชนโดยต้องรับผิดซ่อมแซมรถด้วยโจทก์ที่ ๒ ย่อมมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ แม้ต่อมาสัญญาเช่าซื้อจะเลิกกันก็ไม่เป็นเหตุให้สิทธิของโจทก์ที่ ๒ ซึ่งมีอยู่แล้วระงับสิ้นไป

(๓) ผู้รับจำนำ

ฎีกาที่ ๑๑๖๐๕/๒๕๕๓ แม้โจทก์ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์เก๋งที่ถูกคนร้ายลักไปโดย **ครอบครองรถยนต์เก๋งในฐานะเป็นเพียงหลักประกันการกู้ยืมเงิน** แต่โจทก์ก็มีสิทธิใช้และมีหน้าที่บำรุงรักษารถยนต์เก๋งเพื่อส่งมอบคืนให้แก่เจ้าของ เมื่อจำเลยทั้งสองกระทำละเมิดเป็นเหตุให้รถยนต์เก๋งถูกคนร้ายโจรกรรมไปในระหว่างที่โจทก์ครอบครองใช้สอยอยู่โจทก์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรถยนต์เก๋งคันดังกล่าว ถือได้ว่ามีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของโจทก์เกิดขึ้นแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

(๔) ผู้เช่าซื้อ

ฎีกาที่ ๓๓๖๐/๒๕๒๘ ผู้เช่าซื้อมีสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อในอันที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพย์สิน ที่ตนเช่าซื้อมาย่อมมีสิทธิฟ้องผู้ที่มายึดทรัพย์สินนั้นจากตนโดยละเมิดได้ แม้ภายหลังผู้ให้เช่าซื้อจะยึดทรัพย์สินคืนไป ก็ไม่ทำให้ผลการละเมิดที่กระทำไว้ก่อนระงับตามไปด้วย

ฎีกาที่ ๑๕๒๑/๒๕๖๔ โจทก์เป็นผู้เช่าซื้อรถตู้โดยสารคันเกิดเหตุ เมื่อจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดให้รถตู้โดยสารประจำทางคันเกิดเหตุที่โจทก์เช่าซื้อได้รับความเสียหาย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

(๕) ผู้ใช้สอยที่สาธารณะ ต้องเป็นผู้เสียหายพิเศษ

ฎีกาที่ ๖๑๕๒/๒๕๓๘ ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวน จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๓) และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ ห้ามมิให้ที่ดินประเภทดังกล่าวโอนแก่กัน ประกอบกับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือหรือครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้ผู้ที่เข้ายึดถือครอบครองที่ดินไม่ได้สิทธิครอบครองไม่สามารถใช้ยันรัฐได้ แต่ระหว่างราษฎรด้วยกัน ผู้ที่ครอบครองใช้ประโยชน์อยู่ก่อนมีสิทธิที่จะไม่ถูกรบกวนโดยบุคคลอื่น เมื่อที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโจทก์จึงไม่มีอำนาจนำที่ดินพิพาทมาให้จำเลยอาศัย โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากจำเลย

ฎีกาที่ ๑๕๓๔/๒๕๖๕ เจ้าของเดิมแบ่งแยกที่ดินมีโฉนด ๑ แปลง ออกเป็น ๘ แปลง แล้ว ทำให้ที่ดินแปลงย่อยบางแปลงไม่มีทางออกสู่ทางสาธารณะ ต้องใช้ที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นแปลงที่เป็นทางออกสู่ทางสาธารณะ เจ้าของเดิมอุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แล้ว แม้ไม่ปรากฏหลักฐานทางทะเบียนของราชการก็ตาม ที่ดินพิพาทจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๒ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ก็เป็นกฎหมายที่กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานรัฐในการดูแลสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนรวม แต่มิได้ตัดสิทธิเอกชนใดที่จะใช้สิทธิของตนในสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินที่อยู่ติดกับที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทางสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โจทก์จึงชอบที่จะใช้สอยที่ดินพิพาทได้ การที่จำเลยที่ ๑ เข้ายึดถือครอบครองโดยนำท่อคอนกรีตวางขวางทางเข้าออกที่ดินของโจทก์ในเส้นทางดังกล่าว ทั้งดำเนินคดีโจทก์ทางอาญาในข้อหาบุกรุกและทางแพ่งฐานละเมิดต่อศาลชั้นต้น แม้ภายหลังต่อมาปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ นำท่อคอนกรีตที่ขวางทางโจทก์ออกไปแล้ว ก็ยังถือว่าจำเลยที่ ๑ กระทำการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ในการใช้ทางสาธารณประโยชน์เยี่ยงประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นสิทธิเฉพาะตัวของโจทก์แล้ว อันถือได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และ ๑๓๓๗ โดยไม่จำต้องคำนึงว่าโจทก์จะได้รับประโยชน์จากการจัดสรรที่ดินของโจทก์หรือต้องรับผิดต่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรของโจทก์หากไม่มีทางออกสู่ทางสาธารณะตามที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในการออกใบอนุญาตจัดสรรที่ดินแก่โจทก์หรือไม่ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ และเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริต

(๖) ผู้เช่า ต้องเข้าครอบครองแล้ว

ฎีกาที่ ๒๕๐๔/๒๕๕๑ แม้โจทก์จะมีสิทธิใช้สอยตึกพิพาทในฐานะเป็นผู้เช่าตามสัญญาเช่า แต่โจทก์ก็ยังไม่เคยเข้าครอบครองตึกพิพาทตามสัญญาเช่ามาก่อน ที่จำเลยและบริวารอยู่ในตึกพิพาทก็โดยอาศัยสิทธิของ จ. ไม่ได้อาศัยสิทธิของโจทก์ การที่จำเลยและบริวารยังคงอยู่ในตึกพิพาทโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการละเมิดต่อเจ้าของตึก หาใช่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้เช่ารายใหม่ไม่ จำเลยจึงไม่ได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์เนื่องจากโจทก์กับจำเลยต่างไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยและบริวารให้ออกจากตึกพิพาทโดยลำพังได้

ฎีกาที่ ๑๗๔๖/๒๕๖๖ คำสั่งของศาลที่ว่า โจทก์ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครอง ตามป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ เป็นการวินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินใด ๆ อันเป็นคุณแก่โจทก์อาจใช้ยันแก่บุคคลภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๕ (๒) แม้โจทก์ยังมิได้นำคำสั่งศาลไปดำเนินการจดเปลี่ยนแปลงชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทางทะเบียนมาเป็นชื่อโจทก์ ตามป.ที่ดิน มาตรา ๗๘ คงมีผลเพียงห้ามมิให้โจทก์ยกสิทธิการได้มาซึ่งที่ดินพิพาทอันยังมิได้นำไปจดทะเบียนขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริตและได้จดทะเบียนโดยสุจริตแล้ว ตามป.พ.พ. มาตรา ๑ ๒๙๙๙ วรรคสอง หาได้เป็นเหตุทำให้ความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทของใจทก์ตามคำสั่งศาลยังไม่เกิดขึ้น

แม้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ตรวจสอบพบว่าที่พิพาทในโฉนดที่ดินของโจทก์ที่ได้มาโดยการครอบครองปรปักษ์ ตามป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ เป็นโฉนดที่ดินที่ออกทับที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงซึ่งเป็นที่ราชพัสดุเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงการคลัง แต่เป็นข้อเท็จจริงยังไม่ยุติ ประกอบกับโฉนดที่ดินของโจทก์ยังมิได้ถูกเพิกถอนตามป.ที่ดิน มาตรา ๖๑ ต้องถือว่าโฉนดที่ดินของโจทก์เป็นของแท้จริงและถูกต้องตามกฎหมาย จำเลยอยู่ในที่ดินพิพาทโดยอาศัยสิทธิของกรมธนารักษ์โดยเพียงแต่ได้ยื่นคำเสนอขอเช่าที่ดินพิพาทต่อกรมธนารักษ์ มิได้เป็นผู้เช่าที่ดินพิพาทโดยสมบูรณ์ ไม่อาจอ้างสิทธิของกรมธนารักษ์หรือกระทรวงการคลังหากมีอยู่เหนือที่ดินพิพาทมายันโจทก์ซึ่งได้สิทธิในที่ดินพิพาทมีโฉนดมาโดยการครอบครองปรปักษ์ ตราบใดโฉนดที่ดินยังมิได้ถูกเพิกถอนเนื่องจากออกทับที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จำเลยก็ไม่มีสิทธิในที่ดินพิพาทดีกว่าโจทก์ เป็นการทำละเมิดต่อโจทก์โจทก์มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยและบริวารกับเรียกค่าเสียหายจากจำเลยได้ค่า

หากยังไม่เข้าครอบครอง ต้องได้รับมอบอำนาจ

ฎีกาที่ ๕๒๓/๒๕๖๒ โจทก์ทำสัญญาเช่าที่ดินจากการรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อก่อสร้างอาคารและดำเนินการจัดหาผลประโยชน์ และโจทก์ได้รับมอบสถานที่เช่าตามสัญญาแล้ว โดยข้อ ๗ วรรคสอง กำหนดเป็นหน้าที่ของผู้เช่าต้องสำรวจศึกษาพื้นที่โครงการ ผู้บุกรุก ผู้ประกอบการเดิมที่อยู่ในพื้นที่เช่า หากมีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น การขับไล่ผู้บุกรุกหรือผู้ประกอบการเดิม รื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ผู้เช่าต้องรับภาระในการดำเนินการและแก้ไข โดยเสียค่าใช้จ่ายด้วยทุนทรัพย์ของผู้เช่าเอง อันมีความหมายว่าหากต้องมีการฟ้องขับไล่ผู้บุกรุกหรือผู้อยู่อาศัยให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากสถานที่เช่า ผู้ให้เช่าให้อำนาจแก่ผู้เช่าหรือมอบหมายให้ผู้เช่าฟ้องขับไล่ผู้บุกรุกหรือผู้อยู่อาศัยแทนผู้ให้เช่าได้ โดยผู้เช่าเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย เพื่อให้การก่อสร้างอาคารและการดำเนินการจัดหาประโยชน์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสัญญา ถือได้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยได้มอบหมายให้โจทก์ผู้เช่ามีอำนาจฟ้องผู้บุกรุกที่ดินที่เช่า ฉะนั้น แม้จำเลยอาศัยอยู่ในที่ดินพิพาทก่อนโจทก์ทำสัญญาเช่าที่ดินและโจทก์ยังไม่ได้เข้าครอบครองที่ดินพิพาทก็ตาม แต่เมื่อโจทก์ได้รับมอบสถานที่เช่าจากผู้ให้เช่าแล้วไม่สามารถก่อสร้างอาคารได้เพราะจำเลยอาศัยอยู่ในที่ดินโดยไม่มีสิทธิ และโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวแล้ว จำเลยเพิกเฉย ย่อมเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ โจทก์มีอำนาจฟ้องขับไล่

(๗) ผู้จะซื้อ

ฎีกาที่ ๖๖๔/๒๕๓๔ เหตุละเมิดที่ทำให้อาคารได้รับความเสียหาย เกิดขึ้นในขณะที่โจทก์ในฐานะผู้จะซื้อครอบครองอาคารดังกล่าวแทนผู้จะขายโจทก์จึงมีแต่เพียงบุคคลสิทธิตามสัญญาจะซื้อจะขายที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนแต่เฉพาะในส่วนที่ทำให้โจทก์ขาดรายได้จากการขายอาหารในอาคารดังกล่าวซึ่งเป็นผลโดยตรงเท่านั้น โจทก์ไม่อาจใช้สิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ ที่จะเรียกค่าเสียหายที่เกิดแก่ตัวอาคารเพราะสิทธินั้นเป็นของผู้จะขายอาคารเท่านั้น

๔. โดยผิดกฎหมาย (unlawfully)

๑. หมายความเพียงว่า เป็นการฝ่าฝืนสิทธิทางแพ่งของเอกชน (civil rights) ทำให้เสียหายแก่ “สิทธิเด็ดขาด” ของผู้อื่น

๒. สิทธิเด็ดขาด คือ ชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิเด็ดขาดอย่างอื่น

๓. โดยไม่มีสิทธิหรือข้อแก้ตัวตามกฎหมาย (ถ้ามีสิทธิ เป็นเรื่องมาตรา ๔๒๑)

๔. ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติโดยชัดแจ้งดังเช่นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ เพราะกฎหมายละเมิดแตกต่างจากกฎหมายอาญา เนื่องจากเป้าหมายของกฎหมายละเมิดเป็นเรื่องการกระทำผิดต่อเอกชน จึงมุ่งเยียวยาความเสียหายแก่เอกชนซึ่งเป็นผู้เสียหาย

(๔.๑) ผิดกฎหมายแพ่ง

ฎีกาที่ ๑๑๖๓๒/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๒ ร่วมเดินทางไปส่งมอบหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่กองพลาธิการ กรมตำรวจ ย่อมรู้อยู่แล้วว่า การโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าสินค้าจากโจทก์ของจำเลยที่ ๑ ให้แก่บริษัทสยามเจเนอรัลแฟคตอริ่ง จำกัด (มหาชน) มีผลสมบูรณ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง อันเป็นผลให้สิทธิเรียกร้องของจำเลยที่ ๑ ในการรับเงินค่าสินค้าผ้าจากโจทก์ตกเป็นของบริษัทสยามเจเนอรัลแฟคตอริ่ง จำกัด (มหาชน) และจำเลยที่ ๑ หมดสิทธิรับเงินจากโจทก์แล้ว ต่อมาโจทก์ตรวจรับมอบสินค้างวดที่ ๑ จากจำเลยที่๑ แล้ว เจ้าหน้าที่ของโจทก์ได้โทรศัพท์แจ้งให้จำเลยที่ ๒ ให้ไปรับเงิน ไม่ว่าจะเป็นเพราะความผิดพลาดในการตรวจสอบเอกสาร หรือความเข้าใจผิดใดก็ตาม การที่จำเลยที่ ๒ ในฐานะกรรมการจำเลยที่ ๑ มอบอำนาจให้พนักงานไปรับเงินโดยจำเลยที่ ๑ ไม่มีสิทธิที่จะรับเงินจำนวนดังกล่าวจากโจทก์ได้อีก ย่อมเป็นการกระทำในฐานะกรรมการจำเลยที่ ๑ โดยมีเจตนาที่ไม่สุจริต อันถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ กระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายทำให้โจทก์เสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

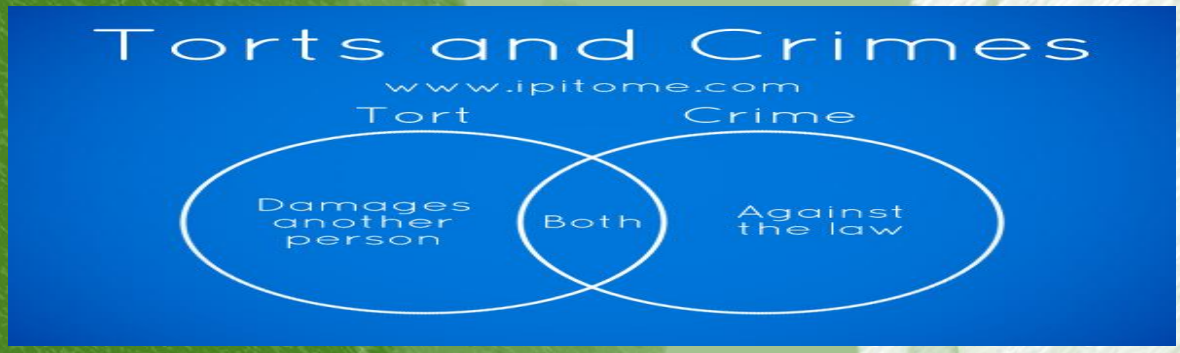
ฎีกาที่ ๒๗๓๐/๒๕๖๒ หากจำเลยทั้งสองเห็นว่าโจทก์ไม่ทำการซ่อมรถยนต์พิพาทให้แก่จำเลยที่ ๑ ภายในเวลาอันสมควร เป็นการผิดสัญญาต่อจำเลยที่ ๑ จำเลยทั้งสองก็ชอบที่จะบอกเลิกสัญญาแก่โจทก์แล้วนำรถยนต์พิพาทกลับคืนมา ส่วนความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ว่าเกิดจากการผิดสัญญาของโจทก์หรือเกิดจากการกระทำละเมิดของโจทก์ก็เป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองจะต้องไปว่ากล่าวเอาแก่โจทก์อีกส่วนหนึ่ง การที่จำเลยทั้งสองไม่ยอมไปรับรถยนต์พิพาทคืนทั้งที่อยู่ในวิสัยที่คาดหมายได้ว่า โจทก์ไม่ดำเนินการซ่อมระบบเบรกรถยนต์พิพาทให้แก่จำเลยทั้งสองอย่างแน่นอน โดยยังคงจอดรถยนต์พิพาททิ้งไว้บริเวณศูนย์บริการของโจทก์มาเป็นเวลาหลายปีเช่นนี้ ย่อมถือได้ว่าเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ในการที่จะใช้ประโยชน์ในสถานที่ที่จำเลยทั้งสองจอดรถยนต์พิพาททิ้งไว้ การที่โจทก์มาฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองรับรถยนต์พิพาทกลับคืนไปและชำระค่าเสียหายให้แก่โจทก์นั้น จึงมิใช่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๑๕๑๕/๒๕๖๔ โจทก์ได้จดทะเบียนให้ที่ดินของโจทก์ตกอยู่ในบังคับภาระจำยอมเรื่องทางเดิน ทางรถยนต์ ไฟฟ้า ประปา ตลอดจนสาธารณูปโภคต่าง ๆ ของที่ดินของจำเลย จำเลยเจ้าของสามยทรัพย์ย่อมมีสิทธิใช้ภาระจำยอมในที่ดินภารยทรัพย์ของโจทก์เฉพาะใช้เป็นทางเดิน ทางรถยนต์ ไฟฟ้า ประปา ตลอดจนสาธารณูปโภคต่าง ๆ ตามที่โจทก์ได้จดทะเบียนให้สิทธิไว้เท่านั้น โดยจำเลยไม่มีสิทธิทำการเปลี่ยนแปลงในสามยทรัพย์ซึ่งทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่ภารยทรัพย์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๘ การที่จำเลยทำการติดตั้งตะแกรงเหล็กสูงจากพื้นดินประมาณ ๓.๗๐ เมตร ที่ผนังของอาคารของจำเลยล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ประมาณ ๓๐ ถึง ๕๐ เซนติเมตร ถือว่าจำเลยได้ทำการการเปลี่ยนแปลงในสามยทรัพย์ซึ่งทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่ภารยทรัพย์ของโจทก์ เมื่อโจทก์ไม่ยินยอมและให้จำเลยรื้อถอนตะแกรงเหล็กออกไป แต่จำเลยไม่รื้อถอนตะแกรงเหล็กจึงเป็นการจงใจกระทำละเมิดต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายย่อมทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายแก่สิทธิที่จะใช้สอยในแดนกรรมสิทธิ์ที่ดินของตนซึ่งกินพื้นที่เหนือพื้นดิน หากโจทก์จะติดตั้งเสาไฟบนที่ดินเพื่อเพิ่มความสว่างบริเวณโดยรอบก็ไม่สามารถทำได้ หรือหากเกิดเหตุด่วนอันตราย เช่น เกิดอัคคีภัย การเข้ามาช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่จะเป็นไปอย่างยากลำบากเพราะติดตะแกรงเหล็ก โจทก์จึงมีสิทธิเรียกให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ฎ.2359/2567 จำเลยที่ 1 เป็นกรรมการของโจทก์อยู่ขณะเข้าไปเป็นกรรมการของจำเลยที่ 3 ซึ่งประกอบกิจการค้าขายอันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันกับการค้าขายของโจทก์ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อหน้าที่ของกรรมการซึ่งจะต้องใช้ความระมัดระวังเอื้อเฟื้อสอดส่องอย่างบุคคลค้าขายผู้ประกอบด้วยความระมัดระวังในการบริหารจัดการงานของบริษัทโจทก์เพื่อประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้น ทั้งเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการประกอบการค้าแข่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 1168 ที่จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นกรรมการของโจทก์มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม แต่กลับฝ่าฝืน และจัดตั้งจำเลยที่ 3 มาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบกิจการแข่งขัน จึงเป็นการจงใจกระทำความผิดต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 ด้วย และการกระทำของจำเลยที่ 3 เป็นการร่วมกับจำเลยที่ 1 เพื่อให้บรรลุผลในการประกอบกิจการแข่งขันอันเป็นละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 จำเลยที่ 1 และที่ 3 จึงต้องรับผิดต่อโจทก์

(๔.๒) ผิดกฎหมายอาญา

ฎีกาที่ ๗๒๙๔/๒๕๕๖ โจทก์ที่ ๑ เป็นผู้ก่อเหตุท้าชกต่อยขึ้นก่อน เมื่อ ว. เข้าร่วมในการท้าทายและเกิดชกต่อยต่อสู้กัน จึงเท่ากับทั้งสองฝ่ายยินยอมเข้าเสี่ยงภัยจากการทะเลาะวิวาทนั้น ซึ่งหากเหตุการณ์ดำเนินไปเพียงเท่านี้ การกระทำของทั้งสองฝ่ายย่อมไม่ก่อให้เกิดความรับผิดฐานละเมิด แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ใช้มีดดาบเป็นอาวุธทำร้ายโจทก์ที่ ๑ กรณีจึงต้องถือว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกินเลยไปกว่าที่โจทก์ที่ ๑ ได้สมัครใจเข้าเสี่ยงภัยกับ ว. เหตุนี้การที่จำเลยที่ ๑ ทำร้ายร่างกายโจทก์ที่ ๑ ด้วยอาวุธมีดดาบให้ได้รับอันตรายแก่กาย จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๔๒๐๗/๒๕๕๑ เมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดและผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญาแล้ว ผู้เช่าจำต้องออกไปจากที่เช่า เมื่อสัญญาเช่าเลิกต่อกันแล้วผู้เช่าไม่ยอมออกไปจากที่เช่า ผู้ให้เช่าชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องร้องทางศาลเนื่องจากผู้เช่ากระทำการอันเป็นการโต้แย้งสิทธิผู้ให้เช่าตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๕ สิทธิของผู้ให้เช่าที่จะขับไล่ให้ผู้เช่าออกจากที่เช่าต้องกระทำโดยทางศาลให้ศาลเป็นผู้บังคับ ผู้ให้เช่าหามีสิทธิที่จะทำการบุกรุกเข้าไปปิดประตูใส่กุญแจห้ามมิให้กรรมการผู้จัดการของผู้เช่าเข้าไปภายในอาคารไม่ ดังนั้น การที่จำเลยทั้งสองเข้าไปในอาคารของโจทก์แล้วทำการปิดประตูใส่กุญแจห้ามมิให้กรรมการผู้จัดการของโจทก์เข้าไปภายในอาคารจึงเป็นการทำละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ ๔๐๓/๒๕๖๖ จำเลยที่ ๑ เบิกเงินค่าจ้างล่วงหน้าไปจากโจทก์โดยนำหนังสือค้ำประกันของธนาคารมาวางเพื่อเป็นหลักประกัน การที่จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ หลอกหลวงโจทก์เอาไปซึ่งหนังสือค้ำประกันดังกล่าว ทำให้โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับประโยชน์ตามหนังสือค้ำประกันไม่มีหลักประกันที่จะเรียกร้องเอาจากธนาคารซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันจำเลยที่ ๑ การกระทำของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ จึงเป็นละเมิดต่อโจทก์ และทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายซึ่งเท่ากับจำนวนเงินที่จำเลยที่ ๑ ค้างชำระต่อโจทก์

ฎีกาที่ 7430/2568 แม้คดีนี้จะไม่ปรากฏว่าโจทก์ร่วมได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้จำเลยชำระหนี้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 350 แห่ง ป.อ. ก็ตาม แต่เมื่อเป็นกรณีที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อโจทก์ร่วมซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ 2539 มาตรา 10 และโจทก์ร่วมเลือกที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองแทนการใช้สิทธิเรียกร้องทางศาล โดยการออกคำสั่งองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (เฉพาะ) ที่ 36/2552 ให้จำเลยรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งคำสั่งดังกล่าวถึงที่สุดตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดแล้ว จำเลยมีฐานะเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาจึงมีหน้าที่ต้องชำระหนี้แก่โจทก์ร่วมซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาตามจำนวนเงินที่ศาลปกครองสูงสุดพิพากษา ดังนั้น การที่จำเลยโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์และรถจักรยานยนต์พิพาทให้แก่ ส. ซึ่งอยู่ในระหว่างที่โจทก์ร่วมซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด จึงเป็นการโอนทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้อื่นโดยมีเจตนาพิเศษเพื่อไม่ให้โจทก์ร่วมในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับชำระหนี้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ตามมาตรา 350 แห่ง ป.อ. แล้ว และเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ร่วม

(๔.๓) ผิด ป.วิ.พ.

ฎีกาที่ ๖๑๐๑/๒๕๕๘ แม้ว่าจำเลยจะชนะคดีและเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีที่จำเลยเป็นโจทก์ยื่นฟ้องโจทก์กับพวกเป็นจำเลยตามคำพิพากษาศาลฎีกาก็ตาม แต่จำเลยมีสิทธิอย่างไรตามคำพิพากษาดังกล่าว ก็ชอบที่ต้องไปดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือต้องไปว่ากล่าวฟ้องร้องเอากับโจทก์อีกส่วนต่างหาก การที่จำเลยพาพวกและบริวารบุกรุกเข้าไปในโรงแรมของโจทก์โดยพลการ จึงเป็นการกระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมาย ทำให้โจทก์เสียหายอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ (เทียบ ฎ. ๕๐๘๐/๒๕๔๕, ๘๕๑๒/๒๕๕๓, ๑๐๒๓๐/๒๕๕๓)

(๔.๔) ผิด ป.วิ.อ.

ฎีกาที่ ๖๓๐๑/๒๕๔๑ จำเลยจับโจทก์และค้นบ้านโจทก์อันเป็นที่รโหฐานโดยไม่ปรากฏว่ามีหมายจับและหมายค้นอันถูกต้อง ทั้งไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นตามกฎหมายที่จะจับและค้นได้โดยไม่ต้องมีหมาย การกระทำของจำเลยเป็นเรื่องจงใจทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายซึ่งเป็นละเมิด เมื่อโจทก์ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำ ดังกล่าวของจำเลย จำเลยจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ 2583/2565 การขอให้ออกหมายจับบุคคลใดย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ถูกออกหมายจับ พนักงานสอบสวนจึงมีหน้าที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานให้เพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าโจทก์กระทำผิดจริงซึ่งต้องกระทำด้วยความรอบคอบรัดกุม มิให้เกิดความผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นที่แน่ใจว่าโจทก์เป็นบุคคลเดียวกับคนร้ายที่ได้มาจากการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่พนักงานสอบสวนไม่ได้ตรวจสอบให้แน่ชัดเสียก่อนว่าโจทก์เป็นบุคคลเดียวกับคนร้ายหรือไม่ก่อนที่จะขอให้ออกหมายจับ ต่อมาพนักงานอัยการฟ้องโจทก์เป็นคดีอาญา เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายต้องเสียค่าจ้างทนายความและค่าเช่าหลักทรัพย์ในการขอปล่อยชั่วคราวซึ่งเป็นการกระทำเพื่อปกป้องสิทธิอันชอบธรรมของโจทก์จากการถูกดำเนินคดีโดยมิชอบจึงเป็นค่าเสียหายโดยตรงจากการที่พนักงานสอบสวนทำละเมิด

๔.๕ ผิด พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๒๒

ฎีกาที่ ๑๘๐๘/๒๕๖๑ การที่จำเลยใช้กลฉ้อฉลในการทำสัญญาด้วยการปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ถูกเวนคืน เป็นการละเมิดสิทธิผู้บริโภคทั้งสองซึ่งประสงค์จะซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่ออยู่อาศัย โดยการไม่ได้ให้คำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าที่จำเลยขายแก่ผู้บริโภคทั้งสอง อันเป็นการโฆษณาที่ใช้ข้อความไม่เป็นธรรมโดยก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า และตัดโอกาสของผู้บริโภคที่จะใช้ข้อมูลดังกล่าวตัดสินใจที่จะเข้าทำสัญญากับจำเลย ดังนั้นผู้บริโภคทั้งสองจึงไม่ได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญาซื้อขายอันเป็นโมฆียะนี้ เป็นกรณีจำเลยละเมิดสิทธิของผู้บริโภคทั้งสองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ที่มีมาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๒๒ แห่ง พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๒๒ รับรองไว้

จำเลยต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นค่าติดตั้งโทรศัพท์ ค่าใช้จ่ายในการโอนกรรมสิทธิ์ ค่าประกันมิเตอร์ไฟฟ้าและน้ำประปา ค่าธรรมเนียมสัญญาจำนอง อากรสัญญากู้และนิติกรรม และค่าประกันอัคคีภัย ซึ่งเป็นค่าเสียหายโดยตรงที่เกี่ยวเนื่องกับการที่จำเลยใช้กลฉ้อฉลในการปกปิดข้อเท็จจริง ซึ่งผู้บริโภคทั้งสองซื้อบ้านเพื่อการอยู่อาศัย สำหรับส่วนต่างราคาที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นความเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อมเกิดขึ้นแต่การที่จำเลยใช้กลฉ้อฉลในการทำสัญญาโดยปกปิดข้อเท็จจริง โจทก์มีสิทธิเรียกร้องจากจำเลยได้ และศาลมีอำนาจคิดคำนวณให้ได้ตามพฤติการณ์แห่งคดี

๔.๖ สิทธิส่วนตัว

ฎีกาที่ ๔๘๙๓/๒๕๕๘ แม้โจทก์จะเป็นนักการเมือง เป็นบุคคลสาธารณะ แต่ก็ย่อมมีสิทธิของความเป็นส่วนตัว มิใช่ว่าเมื่อเป็นนักการเมืองหรือบุคคลสาธารณะแล้วจะทำให้สิทธิในความเป็นส่วนตัวต้องสูญสิ้นไปทั้งหมด ทั้งการที่จำเลยทั้งสองนำข่าวการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับหญิงคนรักซึ่งถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัวโดยแท้มาเผยแพร่ซ้ำ ย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อสาธารณชน มีแต่จะทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายเป็นวงกว้างมากขึ้น การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๔๒๐ เป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right)

ในทางทฤษฎีหมายถึงสิทธิที่รัฐไม่อาจจำกัดสิทธิได้ไม่ว่ากรณีใด ๆ แม้จะเป็นระหว่างเกิดสงครามก็ตาม ทั้งนี้ ตามThe International Covenant on Civil and Political Rights Article 4 ยอมให้รัฐจำกัดสิทธิบางอย่างในระหว่างเกิดเหตุฉุกเฉินสาธารณะที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ แต่สิทธิเหล่านี้รัฐไม่อาจจำกัดได้โดยปราศจากข้อยกเว้น คือ

(๑) สิทธิที่จะมีชีวิต (right to life)

(๒) สิทธิในการที่จะไม่ถูกทรมาน (freedom from torture) ข้อนี้ยังปรากฏในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8

(๓) สิทธิที่จะไม่ตกเป็นทาส (freedom from slavery) ข้อนี้ยังปรากฏในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 13

คดี “Pink Lady” นิตยสารที่ลงบทความ “Pink Lady de Diet.” อธิบายวิธีการลดน้ำหนักด้วยการออกกำลังกาย โดยบทความที่เป็นปัญหาได้นำท่าเต้นของ Pink Lady 14 ภาพ มาตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต Pink Lady ได้ยื่นฟ้องว่า เป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิ์ในการเผยแพร่ (Japanese Publicity Rights) เรียกค่าเสียหายจากสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์นิตยสารนั้น 3.7 ล้านเยน

「振り付けにもパブリシティー権」

ピンク・レディー提訴

出版社に312万円請求

明文化した規定なく、初の法廷論争

สิทธิในการเผยแพร่ (Publicity Rights)

ศาลฎีกาญี่ปุ่นวางหลักสำคัญเป็นคดีแรกว่า สิทธิในการเผยแพร่ เป็นส่วนหนึ่งของสิทธิส่วนบุคคล (personality rights) บุคคลมีสิทธิที่จะไม่ให้ใช้ชื่อหรือคุณลักษณะเฉพาะตัวของตนไปใช้หาประโยชน์ทางการค้า สิทธิในการเผยแพร่ควรได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายภายใต้เงื่อนไขบางประการ แต่การตีพิมพ์ภาพถ่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตในคดีนี้ เป็นการใช้เพื่อเสริมสร้างเนื้อหาของบทความและไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์จากความน่าสนใจของภาพถ่ายของ **Pink Lady** เพื่อดึงดูดลูกค้า จึงไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิในการเผยแพร่ และปฏิเสธที่จะให้ค่าเสียหาย

เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2026 หลายประเทศทั่วโลกร่วมกันประณาม ‘Grok’ แชตบอตปัญญาประดิษฐ์บนแพลตฟอร์ม X ที่พัฒนาขึ้นโดยบริษัท xAI ของ อีลอน มัสก์ (Elon Musk) หลังแชตบอตดังกล่าวสามารถลบเสื้อผ้าของผู้หญิงและเด็ก อีกทั้งยังสามารถแปลงภาพของบุคคลให้อยู่ในลักษณะอนาจารได้

โดยผิดกฎหมาย ต้องไม่ใช่เพียงผิดสัญญาอย่างเดียว

ฎีกาที่ ๔๐๐/๒๕๔๖ โจทก์ตกลงซื้อโต๊ะนักเรียนพร้อมเก้าอี้จากจำเลย การที่จำเลยส่งมอบโต๊ะนักเรียนพร้อมเก้าอี้ชำรุดบกพร่อง เป็นกรณีที่จำเลยผิดสัญญาซื้อขาย มิใช่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อโดยผิดกฎหมายต่อบุคคลอื่นเป็นเหตุให้เขาเสียหาย การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ ๖๕๒๔/๒๕๓๙ การที่จำเลยไม่ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้งดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวไม่ทันตามที่ตกลงไว้กับโจทก์ มิใช่กรณีกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายตาม มาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ ๔๙๔/๒๕๓๙ จำเลยที่ ๑ เอาที่ดินพิพาทไปทำสัญญาจะขายให้แก่จำเลยที่ ๒ ย่อมทำให้โจทก์เสียเปรียบอันเป็นการฉ้อฉลโจทก์ แต่ขณะทำนิติกรรมนั้น จำเลยที่ ๒ มิได้รู้ความจริงในเรื่องนี้ โจทก์ย่อมไม่อาจฟ้องขอให้เพิกถอนการฉ้อฉลได้ และการกระทำของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ตามสัญญาอันเป็นการผิดสัญญาเท่านั้น ยังมิใช่เป็นการกระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายตามความหมายของ ป.พ.พ.มาตรา ๔๒๐ จึงไม่เป็นละเมิด

อาจผิดทั้งละเมิดและสัญญา

ฎีกาที่ ๓๘๑๔/๒๕๒๕ การกระทำผิดกฎหมายในเรื่องละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ นั้น หมายความว่าเป็นการกระทำล่วงสิทธิของผู้อื่นที่กฎหมายกำหนดไว้อันมีแก่บุคคลทั่วไปจะเป็นใครก็ได้ ซึ่งโจทก์บรรยายฟ้องคดีนี้ไว้ชัดว่าจำเลยที่ ๒ ได้ยกกล่องผ้าไหมมัดหมี่ของโจทก์ให้แก่ผู้อื่นไปโดยปราศจากความระมัดระวังจึงเป็นการกระทำล่วงสิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าของทรัพย์สินซึ่งไม่ว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำก็เป็นละเมิด แม้คดีนี้โจทก์และจำเลยจะสมัครใจเข้าผูกพันกันโดยสัญญารับขน แต่เมื่อการที่จำเลยผิดสัญญานั้นเป็นเรื่องที่จำเลยมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับละเมิดอยู่ด้วย จึงอาจฟ้องรับผิดทั้งในด้านสัญญาและละเมิดพร้อม ๆ กัน

ฎีกาที่ ๒๓๗๘/๒๕๖๔ ระเบียบของโจทก์ว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน พ.ศ.๒๕๕๐ ข้อ ๒๖ กำหนดว่า “การจ่ายเงินของสหกรณ์ให้กระทำได้ดังนี้...(๒) การจ่ายเงินเป็นจำนวนมากให้แก่สมาชิก หรือกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์...ให้จ่ายเป็นเช็ค ยกเว้นถ้าผู้รับเงินประสงค์จะให้จ่ายเป็นเงินสด...” และข้อ ๒๗ กำหนดว่า “ก่อนจ่ายเงินทุกครั้ง ผู้มีหน้าที่จ่ายต้องตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และใบสำคัญประกอบการจ่ายเงินให้ถูกต้องเรียบร้อย...” ผู้จัดการสหกรณ์โจทก์มอบหมายให้จำเลยที่ ๑ จ่ายเงินกู้ได้ โจทก์อนุมัติให้ ป. และ ก. กู้ยืมเงินจากโจทก์ ตามปกติแล้ว ป. และ ก. ต้องเป็นผู้รับเงินด้วยตนเอง การจ่ายเงินจำนวนมากเช่นในคดีนี้ต้องจ่ายเป็นเช็ค เว้นแต่ ป. และ ก. เจตนาขอรับเป็นเงินสด และหาก ป. และ ก. จะไม่รับเงินด้วยตนเองต้องทำหนังสือมอบอำนาจหรือมอบฉันทะให้บุคคลอื่นรับเงินแทน ซึ่งจำเลยที่ ๑ ต้องตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจหรือมอบฉันทะให้ถูกต้องเสียก่อนจึงจะจ่ายเงินกู้ได้ การที่จำเลยที่ ๑ จ่ายเงินกู้จำนวนมากเป็นเงินสดให้แก่ น. ซึ่งไม่ใช่ผู้มีสิทธิรับเงินตามสัญญากู้ จึงเป็นการจ่ายเงินที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ <u>เป็นการละเมิดและเป็นการผิดสัญญาจ้างแรงงานต่อโจทก์ด้วย</u> และถือไม่ได้ว่าโจทก์มีส่วนผิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ที่จะมีผลให้จำเลยที่ ๑ รับผิดน้อยลง ส่วนจำเลยที่ ๒ แม้ไม่มีหน้าที่จ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิกผู้กู้โดยตรง แต่เมื่อจำเลยที่ ๒ มีหน้าที่ควบคุมการจ่ายเงินทุกประเภทให้เป็นไปตามระเบียบแล้วไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยที่ ๒ ควบคุมการจ่ายเงินสดของจำเลยที่ ๑ ให้แก่ น. ให้ถูกต้องตามระเบียบ จึงเป็นการละเมิดและเป็นการผิดสัญญาจ้างแรงงานต่อโจทก์ จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชำระค่าเสียหายให้แก่โจทก์

ละเมิด	สัญญา
นิติเหตุ ผู้กระทำไม่ได้ตั้งใจให้เกิดผลทางกฎหมาย	นิติกรรม ผู้กระทำตั้งใจให้เกิดผลทางกฎหมาย
เสียหายต่อสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right)	เสียหายต่อบุคคลสิทธิ
พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด	**ความเสียหายตามปกติหรือพฤติการณ์พิเศษที่คาดเห็นหรือควรจะคาดเห็น**
มาตรา ๔๒๙"บุคคลใดแม้ไร้ความสามารถเพราะเหตุเป็นผู้เยาว์หรือวิกลจริต..."	ถูกจำกัดเรื่องความสามารถ
ผิดนัดทันที ตามมาตรา ๒๐๖	ผิดนัดตามมาตรา ๒๐๔

เปรียบเทียบระหว่างละเมิดกับสัญญา

(๑) ทั้งสัญญา (ลักษณะ ๒) และละเมิด (ลักษณะ ๕) ต่างอยู่ในบรรพ ๒ ว่าด้วยเรื่องหนี้ เนื่องจากเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้

(๒) ความสามารถในการก่อให้เกิดความรับผิด ละเมิดไม่พิจารณาเรื่องความสามารถ(บรรลุนิติภาวะ) แต่จะพิจารณาว่ารู้สำนึกในการกระทำหรือไม่ ซึ่งศาลฎีกาวางหลักไว้ว่า อายุ ๑๐ ขวบถือว่ารู้สำนึกในการกระทำแล้วจึงกระทำละเมิดก่อหนี้ได้ แต่ ๑๐ ขวบในทางสัญญาถือว่าเป็นผู้เยาว์ จึงไม่สามารถทำนิติกรรมก่อหนี้ได้ และเมื่อเปรียบเทียบกับในทางอาญา อายุต่ำกว่า ๗ ขวบไม่ต้องรับโทษ

(๓) ความเสียหาย การผิดสัญญาและการกระทำละเมิดนั้นก่อให้เกิดความเสียหาย โดยความเสียหายในเรื่องละเมิดนั้นถือว่าเป็นความเสียหายต่อสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งในกรณีเนื้อตัวร่างกาย หรือกรรมสิทธิ์ในทรัพยสิน เป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right) คือ ไม่มีใครมาบังคับได้ และกรณีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ถือเป็นสิทธิเหนือ “ทรัพย์” (Right in rem) ที่บุคคลทั่วไปต้องเคารพ (กรณีติดตามทรัพย์สินคืนจะไม่มีอายุความ)

ส่วนสิทธิตามสัญญานั้นเป็นบุคคลสิทธิ (Right to personam) คือ สิทธิเหนือ “บุคคล” ที่ใช้ยันกันได้เพียงระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น

(๔) สัญญาและละเมิดจึงเป็นหนี้ในการเยียวยาความเสียหายเหมือนกันให้กลับคืนไปสู่สถานะก่อนเกิดการผิดสัญญาหรือก่อนเกิดเหตุละเมิด

(๕) ฎีกาที่ ๒๕๐๘/๒๕๓๐ การกระทำอย่างเดียวกันอาจเป็นทั้งละเมิดและผิดสัญญาด้วยในขณะเดียวกันได้

ฎีกาที่ ๓๘๑๔/๒๕๒๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ รับขนส่งโจทก์ผู้โดยสารจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นลูกจ้างจำเลยที่ ๑ ยกสิ่งของของโจทก์ให้แก่ผู้โดยสารอื่นไปโดยปราศจากความระมัดระวังทำให้โจทก์เสียหาย เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ด้วย จำเลยจึงอาจต้องรับผิดทั้งในด้านสัญญาและละเมิดพร้อม ๆ กัน ซึ่งโจทก์มีสิทธิจะฟ้องอย่างไรก็ได้

(๖) ละเมิดชดเชยความเสียหายตามจริง ไม่ให้ค่าขาดกำไร ส่วนการผิดสัญญาอาจเรียกค่าเสียหายพิเศษเป็นค่าขาดกำไรเฉพาะที่คาดเห็นได้

Distinction between a Tort and a Breach of Contract

- Tort
  - Duty imposed by law
  - Violation of a right in *rem*
  - Damages are unliquidated
- Breach of Contract
  - Duty imposed by the parties to the contract
  - Violation of a right in *personam*
  - Damages are liquidated

๓. โดยไม่มีสิทธิหรือข้อแก้ตัวตามกฎหมาย จึงจะเป็นการผิดกฎหมาย

ผู้กระทำมีสิทธิกระทำได้

เนื่องจาก

๓.๑ ใช้สิทธิตามกฎหมาย

๓.๒ ใช้สิทธิตามสัญญา

๓.๓ อาศัยอำนาจตามคำพิพากษา

๓.๔ ความยินยอมทำให้ไม่เป็นละเมิด

ไม่เป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย

ไม่เป็นละเมิด

๓.๑ ใช้สิทธิตามกฎหมาย

ฎีกาที่ ๑๘๑๒/๕๒ การที่จำเลยที่ ๒ รับมอบอำนาจจากจำเลยที่ ๑ ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เป็นการใช้สิทธิตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๗)และมาตรา ๓ ให้อำนาจไว้ และเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นผู้เสียหายมีสิทธิแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีได้ ส่วนการที่พนักงานสอบสวนกระทำการสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดมาดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ก็เป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนได้กระทำไปตามอำนาจแห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ อันเป็นเรื่องการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนเอง

ฎีกาที่ ๑๓๕๔/๒๕๐๕ พนักงานสอบสวนยึดเรือของกลางไว้เกี่ยวกับคดีอาญาเพื่อดำเนินการสอบสวนโดยสมควรภายในกรอบอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา๑๓๒ ย่อมไม่เป็นละเมิด

๓.๑.๑ การฟ้องคดีอาญา

ฎีกาที่ ๕๙๔/๒๕๐๐ การที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยเป็นคดีอาญาต่อศาลนั้น ถ้าไม่ได้ความว่าโจทก์ฟ้องโดยไม่สุจริตหรือแกล้งฟ้องแล้วการกระทำของโจทก์หาใช่เป็นการกระทำละเมิดต่อจำเลยทางแพ่งไม่ จำเลยจะฟ้องขอให้โจทก์ใช้ค่าเสียหายในการต่อสู้คดีหรือค่าเสียชื่อเสียงหรือค่าใช้จ่ายอย่างใดๆ ไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๐๘๕๔/๒๕๕๙ จำเลยปลอมสัญญากู้เงินใช้เป็นหลักฐานฟ้องโจทก์ และนำสืบสัญญากู้เงินปลอมนั้นจนศาลรับฟังและพิพากษาให้โจทก์ชำระเงินแก่จำเลย เป็นการทำให้โจทก์เสียหายและเป็นละเมิด ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์

๓.๑.๒ การฟ้องคดีแพ่ง

ฎีกาที่ ๓๘๓๓/๒๕๒๘ การใช้สิทธิทางศาล หากกระทำโดยไม่สุจริต จงใจแต่จะให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โดยใช้ศาลเป็นเครื่องกำบัง ก็เป็นการกระทำละเมิดได้

ฎีกาที่ ๗๕๒/๒๕๔๓ การที่บริษัทจำเลยที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๑ เป็นโจทก์ฟ้องเรียกค่าสินค้าที่ค้างชำระจากโจทก์ทั้งสองนั้น โดยทั่วไปถือว่าเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย แต่ก็อาจจะเป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสองได้ หากจำเลยทั้งสองใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริต โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสองแต่เพียงอย่างเดียว

ฎีกาที่ ๕๒๘/๒๕๐๙ การที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้ศาลยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นเป็นการใช้สิทธิทางศาลโดยสุจริตตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ จึงไม่เป็นการทำละเมิด

ฎีกาที่ ๔๖๘/๒๕๒๗ จำเลยเข้าใจโดยสุจริตว่า อ. ลูกหนี้จำเลยตามคำพิพากษาเป็นคนปลูกบ้านหลังใหม่ การที่จำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดบ้านพิพาทของโจทก์ เป็นการใช้สิทธิในการบังคับคดีตามกฎหมายโดยสุจริต หาได้มีเจตนากลั่นแกล้งหรือกระทำโดยความประมาทเลินเล่อเพื่อให้โจทก์เสียหายแต่อย่างใดไม่การกระทำของจำเลยไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๗๘๒๔ – ๗๘๒๕/๒๕๕๑ การที่จำเลยฟ้องโจทก์ทั้งสองเป็นคดีล้มละลายโดยไม่ฟ้องเป็นคดีแพ่งสามัญก่อนนั้นเป็นเรื่องที่กฎหมายเปิดช่องให้จำเลยในฐานะเจ้าหนี้ใช้สิทธิทางศาลมากกว่าหนึ่งศาล ไม่เป็นละเมิด

ฎีกาที่ ๔๑๙๑/๒๕๖๕ โจทก์ซึ่งเป็นผู้คิดคันการประดิษฐ์มีดกรีดยางพร้อมใช้แบบเปลี่ยนใบมีดยื่นคำขอรับอนุสิทธิบัตรพิพาท ย่อมเป็นสิทธิอันพึงกระทำได้ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๕ ทวิ ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อจำเลยที่ ๑ และการที่โจทก์ยื่นจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ก็เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องอันเนื่องมาจากเหตุถูกใต้แย้งสิทธิตามอนุสิทธิบัตรพิพาทซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้ถูกเพิกถอน นับเป็นการใช้สิทธิทางศาลโดยชอบ ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อจำเลยทั้งสาม โจทก์ไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่จำเลยทั้งสามตามฟ้องแย้ง

ฎีกาที่ ๒๔๕๘/๒๕๓๘ การปฏิบัติผิดสัญญาประนีประนอมยอมความหรือการใช้สิทธิฟ้องหรือต่อสู้คดีทางศาลรวมทั้งการอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไม่เป็นการทำละเมิด โจทก์บรรยายฟ้องอ้างว่าจำเลยไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งศาลได้พิพากษาตามยอมแล้วและโจทก์ขอให้มีการบังคับคดียึดทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ถูกยึดและเพิกถอนการบังคับคดีตลอดจนอุทธรณ์คำสั่งศาลในกรณีดังกล่าว การกระทำของจำเลยทั้งสองตามที่โจทก์บรรยายฟ้องไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์ ส่วนที่กรณีดังกล่าวทำให้การบังคับคดีต้องล่าช้าออกไปก็เป็นความจำเป็นซึ่งจะต้องดำเนินกระบวนพิจารณาไปตามที่กฎหมายบังคับไว้โจทก์จะอ้างเอาเป็นเหตุเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยทั้งสองหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๑๐๔๐๙/๒๕๕๕ ก่อนคดีนี้จำเลยได้นำหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อรถยนต์พิพาทมาฟ้องให้โจทก์รับผิด ศาลจังหวัดขอนแก่นได้พิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยอมถึงที่สุดแล้ว เมื่อข้อตกลงตามสัญญาประนีประนอมยอมความระบุไว้เพียงว่าหากโจทก์ซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาผิดนัด โจทก์ยินยอมให้จำเลยบังคับเอากับหนี้ที่เหลือได้ทั้งหมด โดยไม่มีข้อความใดระบุให้สิทธิแก่จำเลยติดตามยึดรถยนต์พิพาทคืน ดังนั้น เมื่อโจทก์ผิดนัดชำระหนี้ จำเลยก็ชอบที่จะร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการบังคับคดีเอากับหนี้ที่เหลือตามคำพิพากษาตามยอมทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยได้ทันทีเท่านั้น ไม่มีสิทธิที่จะไปยึดรถยนต์พิพาทได้อีก การกระทำของจำเลยที่มอบหมายให้พนักงานของจำเลยไปยึดรถยนต์พิพาทแล้วนำออกขายทอดตลาดจึงเป็นการผิดสัญญาประนีประนอมยอมความและเป็นการจงใจกระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์

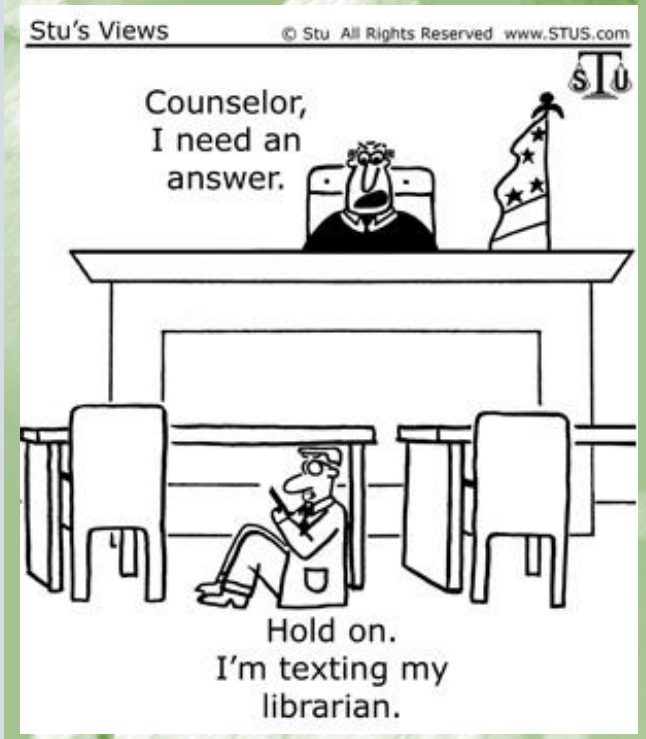
ฎีกาที่ ๑๖๑๒/๒๕๖๒ โจทก์ทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รั้วกำแพงพิพาท แม้เป็นภารยทรัพย์ แต่เมื่อถูกทำลายไปโดยผู้ไม่มีสิทธิ โจทก์ทั้งสองย่อมมีสิทธินำแท่งปูนวางแทนรั้วกำแพงพิพาทเพื่อยังประโยชน์การใช้รั้วกำแพงพิพาทให้คงอยู่ดังเดิม การกระทำของโจทก์ทั้งสองส่วนนี้จึงไม่เป็นการละเมิดต่อจำเลยทั้งสาม อย่างไรก็ดี พื้นที่ส่วนที่เป็นทางสาธารณประโยชน์ ผู้ซื้อบ้านในโครงการรวมทั้งจำเลยทั้งสามมีสิทธิใช้สัญจร โจทก์ทั้งสองไม่มีสิทธินำรถบรรทุกและแท่งปูนมาปิดกั้น การกระทำของโจทก์ทั้งสองเฉพาะส่วนนี้เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

จำเลยทั้งสามกระทำละเมิดทุบทำลายกำแพงรั้วพิพาทซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสอง จึงต้องคืนทรัพย์สินอันโจทก์ทั้งสองต้องเสียไปเพราะละเมิดนั้น หรือชดใช้ราคาทรัพย์สิน โจทก์ทั้งสองชอบที่จะขอให้บังคับจำเลยทั้งสามก่อสร้างรั้วกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็กส่วนที่ถูกทุบทำลายไปให้กลับคืนสู่สภาพเดิม หากจำเลยทั้งสามไม่ดำเนินการก็จะต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นค่าก่อสร้างรั้วกำแพงดังกล่าว

แม้โจทก์ทั้งสองไม่มีสิทธินำรถบรรทุกและแท่งปูนมาปิดกั้นถนนอันเป็นทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งจำเลยทั้งสามอ้างว่าทำให้ไม่สามารถนำรถบรรทุกวัสดุอุปกรณ์เข้าไปยังที่ดินของจำเลยทั้งสามส่วนที่อยู่นอกโครงการได้ อย่างไรก็ดี จำเลยทั้งสามไม่มีสิทธิทุบทำลายกำแพงรั้วพิพาท หากรั้วกำแพงพิพาทไม่ถูกทุบทำลาย จำเลยทั้งสามก็ไม่สามารถนำวัสดุอุปกรณ์ผ่านรั้วกำแพงพิพาทนั่นเอง การกระทำละเมิดของจำเลยทั้งสามไม่ก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ อันจะอ้างต่อโจทก์ทั้งสอง การที่จำเลยทั้งสามไม่สามารถนำรถบรรทุกวัสดุอุปกรณ์เข้าไปยังที่ดินของจำเลยทั้งสาม จึงไม่ใช่ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของโจทก์ทั้งสอง

๓.๑.๓ กรณีมีกฎหมายให้อำนาจ

ฎีกาที่ ๒๘๑๔/๒๕๑๗ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๒๔วรรคแรก ให้อำนาจเจ้าพนักงานการพิมพ์ใช้ดุลพินิจสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต หรือสั่งเป็นประการอื่นตามความเหมาะสมแก่กรณีเป็นเรื่องๆ ไป ดังนั้น ที่จำเลยมีคำสั่งคำขอของโจทก์ว่า เห็นสมควรรอไว้ก่อนจนกว่าพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับใหม่จะประกาศใช้ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้นไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ และไม่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ มาตรา ๓๓ ที่ใช้บังคับอยู่ขณะนั้น

ฎีกาที่ ๔๐๗/๒๕๖๖ การที่จำเลยที่ ๑ ส่งข้อมูลการผิดนัดชำระหนี้ภาระหนี้และสถานะบัญชีของโจทก์ทั้งสองซึ่งอยู่ในกระบวนทางกฎหมายแก่บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เป็นการส่งข้อมูลที่เป็นความจริงและได้ให้โจทก์ทั้งสองทราบเกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งไปแล้ว อันเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มิใช่เป็นการกระทำเพื่อกลั่นแกล้งโจทก์ทั้งสองให้ได้รับความเสียหายอันจะเป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ ๒๑๑๔/๒๕๖๖ ข้อความของจำเลยในกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงว่าโจทก์ร่วมเอาเงินของจำเลยไปแล้ว น้องสาวจำเลยไม่ได้เดินทางไปทำงานที่ต่างประเทศ แล้วโจทก์ร่วมไม่ยอมคืนเงินแก่จำเลย มีนิสัยขี้โกง แล้วยังมาฟ้องกลับน้องสาวจำเลยอีก โดยจำเลยแสดงความคิดเห็นประกอบเตือนเพื่อนไว้เป็นอุทาหรณ์ว่าอย่าได้หลงเชื่อ อาจเสียเงินเสียทอง เพราะจะเป็นเหยื่อของคนคิดฉ้อโกง ที่จำเลยกล่าวเช่นนั้นก็โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตือนเพื่อนในกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ไม่ให้ถูกหลอกเพราะมีความไม่ชอบมาพากลเกิดขึ้น การเตือนดังกล่าวก็เพื่อประโยชน์ของประชาชน อันเป็นสาธารณประโยชน์ที่จำเลยผู้กล่าวข้อความมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เนื่องจากน้องสาวจำเลยให้เงินโจทก์ร่วมไปแล้ว แต่ไม่ได้เดินทางไปทำงานต่างประเทศ และโจทก์ร่วมไม่ยอมคืนเงินให้ เมื่อจำเลยเชื่อโดยสุจริตใจว่าโจทก์ร่วมมีเจตนาฉ้อโกงประชาชน โดยจำเลยมิได้มีเจตนากลั่นแกล้งใส่ร้ายโจทก์ร่วม และเป็นการเชื่อโดยมีมูลเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นความจริง จำเลยจึงมีความชอบธรรมที่จะเปิดเผยให้ประชาชนทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว เพื่อป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม ตลอดจนแสดงความคิดเห็นติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ การกระทำของจำเลยจึงไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม ป.อ. มาตรา ๓๒๙ (๑) (๓) เมื่อการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ร่วม จำเลยไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์

ฎีกาที่ ๘๒๖/๒๕๖๔ ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ.๓๗๖๐/๒๕๕๙ ของศาลแขวงสมุทรปราการ จำเลยยกเรื่องการบรรยายฟ้องในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ พ.๒๒๘๓/๒๕๕๙ ของศาลจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งบรรยายฟ้องว่า “...จำเลยทั้งเก้ามีพฤติการณ์แสดงถึงความไม่สุจริต ฉ้อฉล หลอกลวงชาวต่างชาติ ...” มาเป็นเหตุอ้างในฟ้องเพื่อให้โจทก์รับผิดในข้อหาหมิ่นประมาทร่วมกับบริษัท จ. และ พ. การที่จำเลยฟ้องโจทก์เป็นจำเลยในคดีอาญาจึงเป็นการบ่งชี้ว่า จำเลยมีเจตนาที่จะทำให้โจทก์ได้รับความเดือดร้อนและเสียหายจากการที่ต้องตกเป็นจำเลยในคดีอาญา อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากข้อความที่จำเลยอ้างว่า มีเนื้อหาหมิ่นประมาทจำเลยนั้น ก็พบว่าเป็นเพียงข้อความที่กล่าวมาในคำฟ้องเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีเหตุสมควรที่จะเพิกถอนนิติกรรม ซึ่งเป็นข้อหาหนึ่งในคำฟ้องคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ พ.๒๒๘๓/๒๕๕๙ ของศาลจังหวัดสมุทรปราการ จึงต้องถือว่า เป็นเรื่องที่คู่ความหรือทนายความของคู่ความแสดงความคิดเห็นหรือข้อความในกระบวนพิจารณาคดีในศาลเพื่อประโยชน์แก่คดีของตนตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๑ ย่อมไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท และ**จำเลยซึ่งมีอาชีพนักกฎหมายย่อมทราบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าวดีว่า การกระทำของโจทก์ไม่มีมูลความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่ยังฝืนฟ้อง**โจทก์เป็นจำเลยในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ.๓๗๖๐/๒๕๕๙ **อันเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะก่อให้บุคคลอื่นเสียหาย** ส่วนการที่ศาลจังหวัดสมุทรปราการเพิกถอนคำสั่งที่รับฟ้องโจทก์ในส่วนจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๙ เป็นไม่รับฟ้องแล้วให้ไปฟ้องจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๙ ต่อศาลที่คดีอยู่ในเขตอำนาจนั้น ก็หาใช่เหตุที่จำเลยจะยกขึ้นอ้างเพื่อฟ้องโจทก์ไม่ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ย่อมเป็นการ**ละเมิด**ต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๑๖๑๗/๒๕๑๙ เมื่อประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๗๔ ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะสอบสวนคู่กรณีในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมได้ การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดได้สอบสวนโจทก์ ก่อนที่จะดำเนินการจดทะเบียนนิติกรรมซื้อขายที่พิพาทให้ จึงเป็นการกระทำชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อปรากฏจากการสอบสวนตามถ้อยคำของโจทก์เองว่า โจทก์มีภริยาเป็นคนสัญชาติจีนซึ่งเป็นคนต่างด้าว อยู่กันกันมาจนมีบุตรถึง ๑๒ คน แล้ว และโจทก์ก็จะซื้อที่พิพาทเพื่อปลูกบ้านอยู่ จึงเป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินควรเชื่อได้ว่าโจทก์จะซื้อที่ดินพิพาทเพื่อประโยชน์แก่คนต่างด้าว ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเอก ได้บันทึกเรื่องเสนอกรมที่ดินจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๔ ได้เสนอต่อไปยังกระทรวงมหาดไทยจำเลยที่ ๕ เพื่อพิจารณา จึงเป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๗๔ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อจำเลยที่ ๕ โดยรับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาและมีคำสั่งไม่อนุมัติให้มีการจดทะเบียนนิติกรรมซื้อขายที่พิพาท คำสั่งเช่นว่านี้จึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๗๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ ปฏิบัติการดังกล่าวโดยเจตนากลั่นแกล้งโจทก์ การกระทำตามอำนาจหน้าที่ของจำเลยจึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๘๘๑/๒๔๙๕ ไม่มีบทกฎหมายในที่ใดว่า คนไทยจะถือกรรมสิทธิ์ที่ดินจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนก่อน หรือว่าจะมีกฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนให้หน่วงเหนี่ยวขัดขวางการรับจดทะเบียนไว้ได้ตามอำเภอใจพระราชบัญญัติว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ.๒๔๘๖ ซึ่งแก้ไข พ.ศ.๒๔๙๒ ก็ได้แต่เพียงบัญญัติให้บุคคลตามตำแหน่งหน้าที่ระบุไว้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้นตามประมวลกฎหมายเท่านั้น หาได้มีข้อความใดที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตการซื้อขาย หรือหน่วงเหนี่ยวขัดขวางการขอจดทะเบียนนิติกรรมของราษฎรไว้ได้ไม่ ตรงกันข้ามกลับมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๒๖ ระบุไว้อีกว่า "บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในทรัพย์สินฯลฯ ทั้งนี้ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย" ฉะนั้นการที่ราษฎรคนไทยขอให้นายอำเภอในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ดำเนินการเพื่อทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินให้ตน แต่นายอำเภออ้างว่าผู้ร้องมีบิดาเป็นคนต่างด้าว จึงต้องทำการสอบสวน และส่งเรื่องไปให้กรมที่ดินก่อนตามที่กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบไว้ โดยที่ปรากฏอยู่ตามคำพิพากษาของศาลแล้วว่า ผู้นั้นเป็นคนสัญชาติไทยนั้น ย่อมเป็นข้ออ้างที่ปราศจากมูลที่จะหน่วงเหนี่ยวขัดขวางการรับจดทะเบียนนิติกรรมเสียเลย การกระทำของนายอำเภอจึงเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายย่อมเป็นการกระทำละเมิด และจะอ้างว่า มีบุคคลอื่นใช้ให้ทำก็หาทำให้พ้นจากความรับผิดไม่ และระเบียบของกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวหากจะมีจริงก็มิใช่กฎหมาย และไม่มีกฎหมายอันใดให้อำนาจให้ออกระเบียบเช่นนั้นได้ฉะนั้นจะใช้บังคับแก่ประชาชนจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่เขานั้น ไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๔๕๐/๒๕๖๖ เฉพาะโครงสร้างหรือทางเข้าลิฟต์ กับกำแพงกั้นแนวเขตของโจทก์รุกล้ำเข้าไปในที่ดินพิพาทของจำเลยทั้งสอง สำหรับโครงสร้างหรือทางเข้าลิฟต์ปรับปรุงมาจากลิฟต์ที่สร้างมาตั้งแต่เป็นโรงแรม ด. แล้วเป็นเหตุให้บางส่วนรุกล้ำที่ดินพิพาทซึ่งต่อมาโจทก์เป็นผู้ซื้อทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่รุกล้ำ และจำเลยทั้งสองเป็นผู้ซื้อทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่ถูกรุกล้ำ ซึ่งเดิมที่ดินของโจทก์กับจำเลยทั้งสองเป็นที่ตั้งของโรงแรม ด. โจทก์ไม่ได้เป็นผู้ก่อสร้างลิฟต์ที่รุกล้ำเข้าไปที่ดินพิพาท เพียงแต่ปรับปรุงเป็นโครงสร้างหรือทางเข้าลิฟต์ จึงต้องถือว่าการรุกล้ำดังกล่าวเป็นการรุกล้ำโดยสุจริต กรณีไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะจึงต้องนำบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๑๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งมาใช้บังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔ จำเลยทั้งสองจึงไม่มีสิทธิฟ้องบังคับให้โจทก์รื้อถอนโครงสร้างหรือทางเข้าลิฟต์ส่วนที่รุกล้ำได้ เพราะมิใช่กรณีที่โจทก์กระทำละเมิดต่อจำเลยทั้งสอง ... กำแพงกั้นแนวเขตโจทก์เป็นผู้ก่อสร้างขึ้นภายหลังซื้อที่ดินมาแล้ว ไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างที่มีมาแต่เดิม จึงไม่ใช่การสร้างโรงเรือนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้อื่นหรือสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างในที่ดินของผู้อื่น แม้โจทก์จะกระทำโดยสุจริตก็ไม่ได้สิทธิใช้ที่ดินของจำเลยทั้งสอง กรณีไม่ต้องด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๑๒ โจทก์ต้องรื้อถอนกำแพงกั้นแนวเขตที่ดินออกไปจากที่ดินพิพาท

ฎีกาที่ ๔๖๐๕/๒๕๖๕ สัญญาจะซื้อจะขายเลิกกันโดยปริยาย ข้อตกลงตามสัญญาก็สิ้นสุดลงไปด้วย จำเลยจึงไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทและบ้านพิพาทในที่ดินพิพาทอีกต่อไป แม้จำเลยปลูกสร้างบ้านพิพาท และบ้านไม่มีเลขที่ในที่ดินพิพาทโดยสุจริต แต่เป็นการปลูกสร้างอันจำเลยผู้มีสิทธิในที่ดินของผู้อื่นตามที่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ บ้านพิพาททั้งสองหลังจึงไม่เป็นส่วนควบของที่ดินพิพาทตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๖ และมิใช่เป็นการสร้างโรงเรือนในที่ดินของผู้อื่นโดยสุจริตตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๑๐ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเป็นเจ้าของบ้านพิพาททั้งสองหลัง ต้องให้จำเลยรื้อถอนออกไปจากที่ดินพิพาท <u>เมื่อสัญญาจะซื้อจะขายเลิกกันโดยปริยายแล้ว จำเลยและบริวารยังคงอยู่ในที่ดินพิพาทกับไม่รื้อถอนบ้านพิพาททั้งสองหลังออกไปจากที่ดินพิพาทย่อมเป็นละเมิด</u>ต่อโจทก์ โจทก์มีอำนาจฟ้องขอให้ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้องกับที่ดินพิพาทอีกต่อไปได้

ฎีกาที่ ๕๐๖๒/๒๕๖๕ เมื่อเวลาซึ่งหนี้ระหว่างจำเลยกับโจทก์ทั้งสามอาจหักกลบลบกันได้เป็นครั้งแรกไม่ขาดอายุความ แม้จะได้ความว่าจำเลยมีหนังสือแสดงเจตนาถึงโจทก์ทั้งสามแจ้งการหักกลบลบหนี้เป็นเวลาเกิน ๑๐ ปีแล้ว จำเลยก็มีสิทธิหักกลบลบหนี้ได้ สิทธิดังกล่าวจำเลยสามารถดำเนินการเองได้โดยไม่ต้องนำคดีไปฟ้องร้องบังคับให้โจทก์ทั้งสามชำระ ดังนั้น แม้จำเลยนำคดีไปฟ้องและศาลมีคำพิพากษาตามยอมบังคับให้ชำระหนี้แล้วก็ตามย่อมไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะหักกลบลบหนี้เพราะสามารถดำเนินการเองได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการบังคับคดีและไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องใช้สิทธิขอหักกลบลบหนี้ภายในอายุความ ๑๐ ปี

การหักกลบลบหนี้ของจำเลยไม่ได้กระทำต่อโจทก์ที่ ๑ ในฐานะส่วนตัวที่ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ แต่ได้กระทำต่อกองมรดกของ ป. ซึ่งไม่ได้ถูกศาลล้มละลายกลางพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแต่อย่างใด การแสดงเจตนาหักกลบลบหนี้ของจำเลยจึงเป็นการกระทำโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย หาเป็นการละเมิดไม่

๓.๒ ใช้สิทธิตามสัญญา

ฎีกาที่ ๒๔๔๑/๒๕๓๑ การที่จำเลยแจ้งว่าจะใช้สิทธิริบมัดจำตามสัญญา จึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์ เพราะแม้จะเป็นการขู่เข็ญก็เป็นเรื่องที่จำเลยชอบที่จะทำได้ตามสัญญา ไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอันเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของละเมิด เมื่อการกระทำของจำเลยไม่เป็นละเมิด

ฎีกาที่ ๑๓๗/๒๕๑๓ แม้สัญญาเช่าเป็นโมฆียะ แต่เมื่อโจทก์ยังมิได้บอกล้าง สัญญาเช่านั้นก็คงยังสมบูรณ์ การที่จำเลยเข้าทำนาโดยอาศัยสิทธิตามสัญญาเช่าที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ย่อมไม่เป็นละเมิด โจทก์จะฟ้องขับไล่หาว่าจำเลยบุกรุกและเรียกค่าเสียหายหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๒๒๓๗/๒๕๖๕ คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา เมื่อคำพิพากษาคดีส่วนอาญานั้นยุติว่าจำเลยทั้งสามเข้าไปปรับปรุงที่ดินพิพาทโดยเข้าใจว่าตนมีสิทธิตามสัญญาจะซื้อจะขายและโดยได้รับอนุญาตจาก พ. เจ้าของที่ดินเดิมแล้ว หาใช่เป็นการกระทำโดยพลการไม่ การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นการกระทำโดยขาดเจตนากระทำความผิด จึงไม่เป็นความผิดตามฟ้อง เมื่อการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลไม่อาจรับฟังข้อเท็จจริงในคดีส่วนแพ่งขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาส่วนอาญาได้ ทั้งตามพฤติการณ์ที่จำเลยทั้งสามเข้าไปในที่ดินพิพาทโดยเข้าใจว่าตนมีสิทธิตามสัญญาจะซื้อจะขายและโดยได้รับอนุญาตจาก พ. เจ้าของที่ดินเดิมแล้ว ยังไม่อาจฟังได้ว่าความเข้าใจว่าตนมีสิทธิทำได้ของจำเลยทั้งสามเป็นไปด้วยความประมาทเลินเล่อ ดังนี้ ต้องฟังว่าจำเลยทั้งสามมิได้กระทำละเมิดอันจะต้องใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์

ฎีกาที่ ๔๔๘๖/๒๕๔๕ โจทก์ทำสัญญาเช่าสถานที่ประกอบการค้ากับจำเลย โดยมีข้อตกลงว่าโจทก์จะต้องตบแต่งสถานที่ตามที่จำเลยอนุมัติ โจทก์มิได้ติดตั้งระบบไฟฟ้าตามแบบที่จำเลยอนุมัติเป็นการผิดสัญญาต่อจำเลย เมื่อสัญญากำหนดว่าหากโจทก์ผิดสัญญา จำเลยมีสิทธิปิดกั้นหน้าร้าน ตัดน้ำและกระแสไฟฟ้าในสถานที่เช่าได้ ไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๓๙๒๑/๒๕๓๕ เมื่อจำเลยที่ ๑ ผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญาเช่าแล้ว สัญญาเช่าจึงเป็นอันสิ้นสุดลง โจทก์ไม่มีสิทธิครอบครองใช้ประโยชน์ในสถานที่เช่าอีกต่อไป การที่จำเลยไม่จ่ายกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาให้โจทก์และต่อมาจำเลยได้ใส่กุญแจไม่ให้โจทก์เข้าไปใช้สถานที่เช่าเป็นการกระทำภายหลังสัญญาเช่าได้สิ้นสุดลงโดยได้กำหนดเวลาให้โจทก์พอสมควรแล้ว จึงไม่เป็นการละเมิด

๓.๓ อาศัยอำนาจตามคำพิพากษา

ฎีกาที่ ๓๒๓๐/๒๕๕๖ การที่จำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของโจทก์เพื่อขายทอดตลาด ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๑ โดยขณะนำยึดทรัพย์สินนั้นคำพิพากษาของศาลแพ่งยังมีผลผูกพันคู่ความอยู่และยังไม่ได้ถูกกลับโดยคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ต่อมาเมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้องคดีดังกล่าวและคดีถึงที่สุดแล้ว กรณีถือได้ว่าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีได้ถูกกลับในชั้นที่สุดตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๙๕ (๓) เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นการใช้สิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๓๗/๒๕๒๙ โจทก์จำเลยมีตึกแถวอยู่ติดกันและมีท่อระบายน้ำโสโครกฝังอยู่ด้านหลังของตึกแถวเป็นแนวเดียวกัน ๑ ท่อเพื่อระบายน้ำร่วมกันไปสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ จำเลยนำแผ่นเหล็กเจาะรูเล็ก ๆ ปิดกั้นทางระบายน้ำที่จะระบายมาจากบ้านโจทก์จนเป็นเหตุให้เกิดน้ำท่วมขังบ้าน การที่โจทก์ร้องขอให้ใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาในกรณีฉุกเฉินให้จำเลยรื้อถอนแผ่นเหล็กดังกล่าวออกเมื่อศาลอนุญาตแล้ว โจทก์ก็เอาแผ่นเหล็กที่จำเลยนำไปปิดกั้นออก การกระทำของโจทก์ดังกล่าวได้รับความคุ้มครองตามคำสั่งศาลอันชอบด้วยกฎหมาย ถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำโดยละเมิด

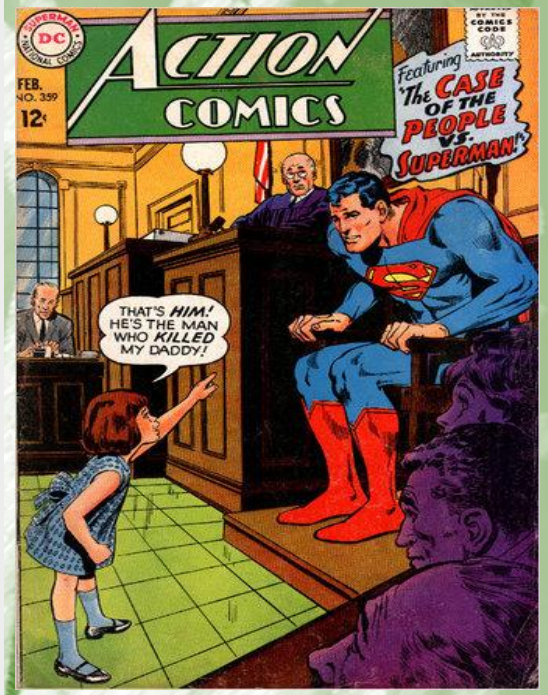
ฎีกาที่ ๙๗๓/๒๕๐๘ การที่จำเลยเข้าทำนาพิพาทในระหว่างที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ไม่เป็นการผิดกฎหมายเพราะจำเลยเป็นผู้ชนะคดีย่อมมีสิทธิเข้าทำนาได้โดยอาศัยสิทธิตามคำพิพากษา แม้ต่อมาภายหลังศาลฎีกาจะได้พิพากษากลับให้โจทก์ชนะก็ไม่ทำให้การกระทำของจำเลยในตอนนั้นกลายเป็นผิดกฎหมาย จึงไม่เป็นการละเมิด

กรณีที่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจของผู้อื่นในกรณีที่เขาไม่ยินยอม แต่มีเหตุฉุกเฉินขึ้น เช่น

- พบคนเดินเหม่อลอยกำลังจะข้ามถนน แล้วมีรถวิ่งมาด้วยความเร็วสูง จึงผลักคนที่เดินเหม่อลอยล้มลงได้รับบาดเจ็บ
- พบคนกำลังจะฆ่าตัวตาย ปีนขึ้นต้นไม้หรือเสาไฟฟ้าแรงสูงขึ้นสะพานลอย กำลังจะกระโดดลงมา จึงผลักหรือทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อไม่ให้เขาฆ่าตัวตาย
- ผู้เกิดอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บสาหัส ไม่สามารถจะหาญาติให้ความยินยอมแทนได้ในขณะที่ผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บสลบ แพทย์ต้องผ่าตัดด่วน ต้องตัดอวัยวะบางส่วน

ถือว่ามีเหตุฉุกเฉินที่ต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตราย แม้จะเข้าแทรกแซงโดยไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลที่ได้รับผลร้ายไม่เป็นละเมิด

โดยผิดกฎหมาย รวมถึงการใช้สิทธิเกินส่วน มาตรา ๔๒๑

- ส่วนที่เกิน เป็นส่วนที่ไม่มีสิทธิ มาตรา ๔๒๑ จึงเป็นบทขยายคำว่าโดยผิดกฎหมายตามมาตรา ๔๒๐ **ดังนั้น กรณีตามมาตรา ๔๒๑ ผู้กระทำต้องมีสิทธิตามกฎหมายเสียก่อน ถ้าเป็นการกระทำโดยไม่มีสิทธิเลยต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๒๐**
- ฎีกาที่ ๒๖๙๓/๒๕๒๔ การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะเกิดเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นการมิชอบด้วยกฎหมายดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๑ นั้น หมายถึงเป็นการแกล้งโดยผู้กระทำมุ่งต่อผล คือความเสียหายแก่ผู้อื่นฝ่ายเดียว (อ้างฎีกาที่๑๖๑๘/๒๕๑๒) **เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตนั่นเอง**

ฎีกาที่ ๑๙๙๒/๒๕๓๘ ผู้กระทำหรือผู้ใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นอันเป็นการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๑นั้นต้องมีเจตนาหรือจงใจกลั่นแกล้งโดยมุ่งประสงค์ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นฝ่ายเดียว เมื่อโจทก์ติดตั้งป้ายโฆษณาสินค้าของโจทก์บนดาดฟ้าตึกแถวที่โจทก์เช่าเพื่อประโยชน์ในทางการค้าของโจทก์ได้จำเลยก็ย่อมมีสิทธิติดตั้งป้ายโฆษณางานในธุรกิจของจำเลยบนดาดฟ้าตึกแถวที่จำเลยเช่าเพื่อประโยชน์ในกิจการของจำเลยได้เช่นกันโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าฝ่ายใดติดตั้งก่อน เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยกระทำเพื่อจงใจกลั่นแกล้งโจทก์แม้ป้ายโฆษณาของจำเลยจะอยู่ใกล้และปิดบังป้ายโฆษณาของโจทก์บ้างก็หาเป็นการละเมิดต่อโจทก์ไม่

มาตรา ๔๒๑ ขยายคำว่า โดยผิดกฎหมาย ตามมาตรา ๔๒๐

ปิดกั้นทางระบายน้ำ

ฎีกาที่ ๓๗/๒๕๒๙ การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้นเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จำเลยมีตึกแถวอยู่ติดกันและมีท่อระบายน้ำโสโครกฝังอยู่ด้านหลังของตึกแถวเป็นแนวเดียวกัน ๑ ท่อเพื่อระบายน้ำร่วมกันไปสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ โจทก์จำเลยมีเรื่องพิพาทกันมาก่อนแล้วจำเลยนำแผ่นเหล็กเจาะรูเล็ก ๆ ปิดกั้นทางระบายน้ำที่จะระบายมาจากบ้านโจทก์ จนเป็นเหตุให้เกิดน้ำท่วมขังบ้านโจทก์เป็นการกระทำที่จงใจจะให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ถึงแม้จะกระทำในที่ดินของตนเองก็เป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่น อันเป็นการกระทำโดยละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๑

ฎีกาที่ ๖๖๐/๒๕๖๔ เดิมเมื่อมีพายุฝนตกน้ำฝนบริเวณนั้นมีการไหลระบายผ่านท่อระบายน้ำใต้ถนนในซอยผ่านที่ดินของจำเลยทั้งสองสู่ห้วยสาธารณะ ซึ่งจำเลยทั้งสองจำต้องยอมรับน้ำฝนที่ไหลระบายดังกล่าวผ่านที่ดินของตนเพื่อปล่อยให้ไหลผ่านลงสู่ห้วยสาธารณะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๓๔๐ วรรคหนึ่ง การที่จำเลยทั้งสองปิดกั้นท่อระบายน้ำทำพนังกั้นน้ำ และถมกลบลำรางในที่ดินของตนเองจนเป็นเหตุให้เกิดน้ำเอ่อล้นและท่วมขังส่งผลกระทบไปจนถึงที่ดินของโจทก์ จึงเป็นการใช้สิทธิอันมีแต่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นเป็นละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และโจทก์มีสิทธิที่จะปฏิบัติการให้ความเสียหายนั้นสิ้นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๗ ให้รื้อถอนคันดินบริเวณปากท่อที่ฝังใต้ถนนในซอยและจัดทำลำรางให้มีสภาพเช่นเดิม

กลบร่องน้ำที่อยู่ติดกัน

ฎีกาที่ ๑๒๙๗๓/๒๕๕๕ โจทก์และเจ้าของที่ดินเดิมใช้น้ำจากคลองชลประทานผ่านร่องน้ำในที่ดินของจำเลยที่ ๑ ในการทำนามาเป็นเวลาเกินกว่าสิบปีแล้วตั้งแต่ก่อนที่ดินเป็นของจำเลยที่ ๑ ซึ่งจำเลยที่ ๑ รู้ดี แสดงว่าจำเลยที่ ๑ รู้อยู่แล้วว่าถ้าจำเลยที่ ๑ กลบร่องน้ำในที่ดินของจำเลยที่ ๑ เสียผลเสียหายย่อมเกิดขึ้นแก่การทำนาและเลี้ยงปลาของโจทก์อย่างแน่นอน ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๑ กลบร่องน้ำในที่ดินของจำเลยที่ ๑ เพื่อ มิให้โจทก์ได้ใช้น้ำที่ไหลผ่านร่องน้ำนั้นในการทำนาและเลี้ยงปลาต่อไป ย่อมเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑

ก่อสร้างกำแพง

ฎีกาที่ ๑๕๖๗๔/๒๕๕๕ จำเลยเป็นเจ้าของที่ดินย่อมมีสิทธิกระทำการใด เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้อื่นเข้ายุ่งเกี่ยวกับที่ดินของจำเลย แต่การใช้สิทธิของจำเลยต้องเป็นไปโดยสุจริต และไม่เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นด้วย ที่ดินของจำเลยมีเนื้อที่เพียง ๓๕ ตารางวา เป็นรูปสามเหลี่ยมชายธง มีความกว้าง ๒ เมตร ตามสภาพย่อมไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ที่จะบดบังทัศนียภาพหน้าที่ดินที่เป็นตึกแถวตั้งอยู่ได้ ซึ่งทัศนียภาพดังกล่าวเป็นคูน้ำและทางหลวงที่อยู่หน้าที่ดินของจำเลย ส. เจ้าของที่ดินเดิมก็คงคาดหมายเช่นนี้ จึงสร้างตึกแถวขาย แต่เมื่อมีกำแพงทึบสูงถึง ๒.๗๐ เมตร ย่อมทำให้ชั้นล่างของตึกแถวถูกบดบังและผู้อยู่อาศัยย่อมไม่อาจเห็นทัศนียภาพดังกล่าวได้ ทำให้ผู้อยู่ในตึกแถวเสียโอกาสเห็นความเป็นไปบนทางหลวง และผู้สัญจรบนทางหลวงไม่อาจเห็นตึกแถวได้ชัดเจนเช่นกัน ย่อมทำให้ผู้อยู่ในตึกแถวเสียโอกาสในการค้าขาย การที่จำเลยทำกำแพงคอนกรีตทึบสูง ๒.๗๐ เมตร โดยขาดเหตุผล จึงเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต และเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่ให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสาม อันเป็นการไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑

ก่อสร้างหลุมฝังศพ

ฎีกาที่ ๑๕๘๑/๒๕๓๘ ตามสภาพของหลุมฝังศพที่มีศพฝังอยู่ย่อมก่อให้เกิดความหวาดกลัวในเรื่องภูตผีวิญญาณและเป็นที่รังเกียจแก่ผู้ที่มิใช่ญาติผู้ตายซึ่งอยู่บ้านใกล้หลุมฝังศพ ฉะนั้น การที่จำเลยที่ ๑ ก่อสร้างหลุมฝังศพในที่ดินของตนเองและนำศพฝังไว้ห่างบ้านโจทก์ทั้งสองประมาณ ๑๐ เมตร ย่อมจะมากพอที่จะทำให้โจทก์ทั้งสองจำต้องรับรู้ว่าตนอยู่ใกล้หลุมฝังศพและต้องได้รับความกดดันทางจิตใจจากการมีพิธีการเกี่ยวกับศพ การที่จำเลยที่ ๑ ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายหลังจากฝังศพแล้วมีผลเพียงว่าจำเลยที่ ๑ มิได้ตกเป็นผู้กระทำผิด พ.ร.บ. สุสานและฌาปนสถาน ฯ อีกต่อไปเท่านั้น หาได้มีผลทำให้จำเลยที่ ๑ มีอำนาจกระทำการใด ๆ ให้โจทก์ได้รับความเสียหายไม่ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ติดกันได้รับความเสียหายและเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควรตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๓๗ จึงเป็นละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง

TNN
ONLINE
โกดังแก้แค้นคอนโดดัง
ขึ้นป้ายผีบังวิวทำลูกบ้านผวา!

ฎีกาที่ ๔๗๗๖๒๕๖๔ ขณะที่จำเลยที่ ๒ ซื้อที่ดินพิพาทมาจากจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ ไม่ทราบมาก่อนว่าจำเลยที่ ๑ ให้คำรับรองแก่โจทก์ทั้งหกว่าจะนำที่ดินพิพาทไปก่อสร้างอาคารพาณิชย์ การซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ จึงเป็นการซื้อขายโดยสุจริต ต่อมาจำเลยที่ ๒ นำที่ดินพิพาทไปให้จำเลยที่ ๓ เช่าโดยจำเลยที่ ๓ นำที่ดินที่เช่าไปขออนุญาตปลูกสร้างและขออนุญาตประกอบกิจการสถานีบริการแก๊สถูกต้องตามกฎหมายโดยก่อนที่จะออกใบอนุญาตให้จำเลยที่ ๓ ตั้งสถานีบริการแก๊สได้นั้นต้องผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานราชการหลายหน่วยงานด้วยกัน โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยและผลกระทบต่าง ๆ การที่โจทก์ทั้งหกอ้างว่าการก่อสร้างสถานีบริการแก๊สอาจมีผลกระทบต่อความปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย และทรัพย์สินรวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของโจทก์ทั้งหกจึงเกิดจากการคาดคะเนของโจทก์ทั้งหกเอง ซึ่งกรณีที่โจทก์ทั้งหกจะได้รับความเดือดร้อนถึงกับต้องใช้สิทธิเพื่อยังความเดือดร้อนให้สิ้นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๗ นั้น จะต้องได้ความว่าเป็นความเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควรการที่จำเลยที่ ๓ ใช้สิทธิใช้สอยทรัพย์พิพาทที่จำเลยที่ ๓ เช่าจากจำเลยที่ ๒ โดยมีการขออนุญาตปลูกสร้างและขออนุญาตประกอบกิจการสถานีบริการแก๊สโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว จึงเป็นการใช้สิทธิโดยปกติ โดยมีเหตุสมควรถือไม่ได้ว่าเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนซึ่งมีแต่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งหก หรือเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งหกเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมาย อันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งหกตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และมาตรา ๑๓๓๗ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งหก

พิษณุโลก 8
จองถนนหน้าบ้าน มีความผิด
THE BANGKOK INSIGHT

ก่อสร้างปิดกั้น “ทางสาธารณะ”

ฎีกาที่ ๙๖๗๑-๙๖๗๕/๒๕๔๔ เมื่อจำเลยใช้สิทธิของตนปลูกบ้านในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินปิดหน้าที่ดินของโจทก์เป็นเหตุให้โจทก์ไม่สามารถจะใช้หรือได้รับประโยชน์จากที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นได้โดยสะดวก ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายในการใช้ที่ดินของโจทก์ ถือได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ กรณีต้องบทบัญญัติแห่งป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และ ๑๓๓๗ การที่จำเลยปลูกบ้านอยู่ก่อนก็ไม่เป็นเหตุให้โจทก์ผู้มาทีหลังต้องเสียสิทธิดังกล่าวไม่ โจทก์จึงมีสิทธิปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหายหรือความเดือดร้อนให้สิ้นไป โดยฟ้องจำเลยให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่จำเลยปลูกสร้างอยู่ในที่ดินของกรมชลประทานอันเป็นการกีดขวางทางที่โจทก์เข้าออกเพื่อใช้ประโยชน์ในคลองมหาสวัสดิ์อันเป็นทางสาธารณะได้ (ฎีกาที่ ๒๕๕๙/๓๒, ๙๑๘๓/๒๕๕๑, ๓๘๗-๓๘๘/๒๕๕๐, ๔๘๔๐/๒๕๕๒ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

ฎีกาที่ ๙๘๘/๒๕๖๒ สะพานไม้ของโจทก์ที่ ๑ สร้างอยู่บนคลองระบายพระยาพิสูตร์หรือคลองแสมขาว ซึ่งเป็นทางน้ำสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนมีสิทธิใช้ร่วมกัน โดยโจทก์ที่ ๑ เป็นผู้ใช้ประโยชน์ในสะพานมาก่อน โจทก์ที่ ๑ จึงมีสิทธิใช้ประโยชน์ในสะพานรวมทั้งที่ดินพิพาทดีกว่าจำเลยทั้งสอง การที่จำเลยทั้งสองรื้อถอนสะพานไม้ของโจทก์ที่ ๑ เหลือแต่เสาบางส่วน สร้างบ้านพักคนงานคร่อมบนสะพานและทำคานไม้สำหรับวางสิ่งของ เป็นเหตุให้โจทก์ที่ ๑ ไม่สามารถนำเรือมาจอดเทียบสะพานได้ จึงเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ที่ ๑ โจทก์ที่ ๑ ย่อมมีสิทธิได้รับค่าเสียหายนับแต่วันที่จำเลยทั้งสองกระทำละเมิดต่อโจทก์ที่ ๑

แต่ฎีกาที่ ๘๐๒๗/๒๕๔๖ จำเลยปลูกต้นไม้และก่อสร้างห้องน้ำในที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะที่คั่นอยู่ระหว่างที่ดินของโจทก์กับถนนหลวง เมื่อที่ดินของโจทก์มิได้ติดต่อกับถนนหลวงมาแต่เดิมเนื่องจากมีที่ดินพิพาทคั่นอยู่ และจำเลยอยู่ในที่ดินพิพาทมาก่อนที่โจทก์จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเช่นนี้ โจทก์จะอ้างว่าได้รับความเสียหายเป็นพิเศษเนื่องจากจำเลยครอบครองที่ดินพิพาทกีดขวางทางออกสู่ถนนสาธารณะหาได้ไม่ กรณียังไม่ต้องด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และมาตรา ๑๓๓๗ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยให้รื้อถอนต้นไม้และสิ่งก่อสร้างออกไปจากที่ดินพิพาท

ก่อสร้างสะพานลอย

ฎีกาที่ ๔๘๕๗/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และจำเลยร่วม ร่วมกันกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยพิพาท เพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจการค้าของจำเลยที่ ๒ และจำเลยร่วม อันเป็นการใช้สิทธิของตนเป็นเหตุให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินกว่าที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเป็นไปตามปกติหรือเหตุอันควร อันเป็นละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๔๐/๒๕๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๓๓๗ ใช้บังคับรวมทั้งนิติบุคคลเช่นเทศบาลและจังหวัดด้วย การที่สร้างทางเดินเท้าผ่านหน้าที่ดินของบุคคลอื่นอันเป็นเหตุให้เจ้าของที่เดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควรแล้ว แม้ทางเดินเท้านั้นจะอยู่ในที่สาธารณะและเมื่อผู้สร้างสร้างแล้วอุทิศให้เป็นทางสาธารณะด้วย เจ้าของอสังหาริมทรัพย์นั้นก็ยังคงได้รับความคุ้มครองตามมาตรานี้อยู่

จอดรถขวางหน้าบ้าน
เป็นกรรม
แต่แก้กรรมได้แค่ย้ายที่จอด

ใช้ทางสาธารณะเป็นที่จอดรถ

ฎีกาที่ ๘๒๙๓/๒๕๕๙ การใช้ถนนสาธารณะเป็นที่จอดรถ หากไม่มีข้อห้ามตามกฎหมายเป็นอย่างอื่น เจ้าของที่ดินที่มีอาคารติดกับถนนสาธารณะ ก็อาจใช้ทางสาธารณะเป็นที่จอดรถของตนได้ แต่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นหลักก่อน โดยต้องเว้นทางสำหรับรถยนต์ให้เข้าออกได้เป็นลำดับแรก แล้วเจ้าของอาคารทั้งสองฝั่งถนนรวมถึงบุคคลทั่วไปจึงจะมีสิทธิใช้ทางส่วนที่เหลือเป็นที่จอดรถบนหลักของความเสมอภาค โดยไม่จำต้องคำนึงว่าใครจะเป็นผู้มาใช้สิทธิจอดรถก่อนหลังกัน ประกอบกับกฎกระทรวงที่กำหนดให้ร่นแนวอาคารห่างจากเขตถนนสาธารณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกแก่การจราจรด้วย

(ต่อ) การที่จำเลยทั้งสี่ใช้พื้นที่ถนนสาธารณะซึ่งมีความกว้างเพียง ๔ เมตร จอดรถของตนทั้งคันในลักษณะหวงกันการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น ทั้ง ๆ ที่ควรจะใช้แนวร่นอาคาร ๑ เมตร ที่อยู่ติดกับถนนสาธารณะดังกล่าวของตนประกอบการจอดรถด้วย แต่กลับใช้เป็นที่วางกระถางต้นไม้ ซึ่งมิใช่เหตุจำเป็นที่จะใช้แนวร่นอาคารเพื่อการนั้น ย่อมเป็นการกระทำที่เกินสิทธิของตนและคำนึงถึงประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงสิทธิในการใช้ทางสาธารณประโยชน์ของผู้อื่นที่มีอยู่ร่วมกัน เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเดือดร้อนเกินควร ไม่สามารถใช้พื้นที่ถนนส่วนที่เหลือในการจอดรถของตนได้ จึงรับฟังได้ว่าการกระทำของจำเลยทั้งสี่ เป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นอันมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นการกระทำละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๑

วางของกีดขวางทางสาธารณะ

ฎีกาที่ ๖๒๔/๒๕๔๔ บริษัท ม. จัดสรรพื้นคอนกรีตบนที่ว่างด้านหน้าอาคารของโจทก์และจำเลย รวมตลอดถึงด้านหน้าที่ดินที่จัดสรรทุกแปลงเป็นทางสำหรับให้บุคคลที่ซื้อบ้านที่บริษัท ม. ได้จัดสรรขายใช้เข้าออกสู่ถนนพหลโยธินได้ การที่จำเลยให้พนักงานของจำเลยและลูกค้าที่มาติดต่อกับจำเลยใช้และนำกระถางต้นไม้วางบนพื้นที่ไปจนถึงทางเท้าริมถนนพหลโยธินเป็นเหตุให้โจทก์ไม่อาจใช้พื้นที่เข้าออกได้แม้เป็นการชั่วคราวแต่ก็เป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่ให้เกิดเสียหายแก่โจทก์อันเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมายตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และยังเป็นการใช้สิทธิของตนเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควรตามมาตรา ๑๓๓๗ อีกด้วย

ยึดถนนหน้าบ้าน

ฎีกาที่ ๔๗๗๖/๒๕๖๔ ขณะที่จำเลยที่ ๒ ซื้อที่ดินพิพาทมาจากจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ ไม่ทราบมาก่อนว่าจำเลยที่ ๑ ให้คำรับรองแก่โจทก์ทั้งหกว่าจะนำที่ดินพิพาทไปก่อสร้างอาคารพาณิชย์ การซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ จึงเป็นการซื้อขายโดยสุจริต ต่อมาจำเลยที่ ๒ นำที่ดินพิพาทไปให้จำเลยที่ ๓ เช่าโดยจำเลยที่ ๓ นำที่ดินที่เช่าไปขออนุญาตปลูกสร้างและขออนุญาตประกอบกิจการสถานีบริการแก๊สถูกต้องตามกฎหมายโดยก่อนที่จะออกใบอนุญาตให้จำเลยที่ ๓ ตั้งสถานีบริการแก๊สได้นั้นต้องผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานราชการหลายหน่วยงานด้วยกัน โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยและผลกระทบต่าง ๆ การที่โจทก์ทั้งหกอ้างว่าการก่อสร้างสถานีบริการแก๊สอาจมีผลกระทบต่อความปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย และทรัพย์สินรวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของโจทก์ทั้งหกจึงเกิดจากการคาดคะเนของโจทก์ทั้งหกเอง ซึ่งกรณีที่โจทก์ทั้งหกจะได้รับความเดือดร้อนถึงกับต้องใช้สิทธิเพื่อยังความเดือดร้อนให้สิ้นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๗ นั้น จะต้องได้ความว่าเป็นความเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควร การที่จำเลยที่ ๓ ใช้สิทธิใช้สอยทรัพย์พิพาทที่จำเลยที่ ๓ เช่าจากจำเลยที่ ๒ โดยมีการขออนุญาตปลูกสร้างและขออนุญาตประกอบกิจการสถานีบริการแก๊สโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว จึงเป็นการใช้สิทธิโดยปกติ โดยมีเหตุสมควร ถือไม่ได้ว่าเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนซึ่งมีแต่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งหก หรือเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งหกเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมาย อันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งหกตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และมาตรา ๑๓๓๗ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งหก

ฎีกาที่ ๒๕๗๖/๒๕๖๒ จำเลยขุดดินในที่ดินของจำเลยนำไปขายในธุรกิจรับเหมาถมดิน โดยขุดทั้งแปลง ๒๕ ไร่ ลึกกว่า ๓ เมตร ห่างจากแนวเขตที่ดินโจทก์น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร ทำให้ที่ดินจำเลยมีสภาพเป็นบ่อขนาดใหญ่และที่ดินโจทก์มีสภาพเป็นขอบบ่อสูงชัน ซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บ่อ สระ หลุมรับน้ำโสโครก หรือหลุมรับปุ๋ย หรือขยะมูลฝอยนั้น ท่านว่าจะขุดในระยะสองเมตรจากแนวเขตที่ดินไม่ได้” และตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๔๓ บัญญัติห้ามมิให้ขุดดินจนอาจเป็นเหตุอันตรายแก่ความอยู่มั่นแห่งที่ดินติดต่อ เว้นแต่จะจัดการเพียงพอเพื่อป้องกันความเสียหาย โดยบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันมิให้ที่ดินซึ่งอยู่ชิดแนวเขตนั้นพังลงตามธรรมชาติ เนื่องจากการขุดดินใกล้แนวเขตมากจนเกินไป และเมื่อจำเลยขุดดินของตนเองจนเป็นบ่อขนาดใหญ่ห่างจากแนวเขตน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร ย่อมเป็นเหตุให้ที่ดินโจทก์พังลงตามธรรมชาติได้ แม้ไม่ปรากฏว่าจำเลยขุดดินรุกล้ำเข้าไปในที่ดินโจทก์ แต่ก็เป็นการที่จำเลยใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะเกิดความเสียหายแก่โจทก์อันเป็นการละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑

การใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริต เป็นการมิชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔๒๑

ฎีกาที่ ๗๒๗๑/๖๐ แม้การยื่นคำร้องต่าง ๆ ของฝ่ายจำเลยในชั้นขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดจะเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย แต่พฤติการณ์ตามข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาประวิงเวลาเพื่อหวังผลในทางคดีและมีผลประโยชน์จากค่าเช่าที่จำเลยที่ ๑ ยังคงนำอาคารพิพาทออกให้บุคคลภายนอกเช่าตลอดมาระหว่างมีข้อพิพาทในชั้นบังคับคดี อันแสดงให้เห็นว่า จำเลยที่ ๑ มิได้มีเจตนาใช้สิทธิของตนโดยสุจริต จึงเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่โจทก์เป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมายตาม มาตรา ๔๒๑ รับฟังได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ (เทียบฎ.๖๗๐๒/๒๕๕๓)

ฎีกาที่ ๘๔๓/๒๕๓๙ โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท จำเลยนำคดีมาฟ้องโจทก์ว่าผิดสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาท โดยขณะที่จำเลยยื่นฟ้องนั้นโจทก์ไม่เคยมีภูมิลำเนาและไม่เคยอาศัยอยู่ในบ้านตามที่ระบุในคำฟ้อง จำเลยก็แถลงยืนยันว่าโจทก์มีภูมิลำเนาตามฟ้องโดยไม่ได้แสดงหลักฐานต่อศาล แสดงให้เห็นว่าได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าที่จะฟ้องโจทก์โดยไม่ให้โจทก์ทราบว่าถูกฟ้อง นอกจากนี้ชื่อโจทก์ที่ระบุในคำฟ้องก็ไม่ตรงกับชื่อโจทก์ที่แท้จริงทำให้โจทก์ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณาหลังจากศาลพิพากษาแล้ว จำเลยได้นำคำพิพากษาไปให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์เป็นของจำเลยทั้ง ๆ ที่ชื่อโจทก์ในคดีที่จำเลยฟ้องไม่ตรงกับชื่อในโฉนดที่ดิน พฤติการณ์ของจำเลยในการดำเนินคดีและการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นอันเป็นการมิชอบด้วยกฎหมายตาม ป.พ.พ.มาตรา ๔๒๑ ถือว่าเป็นการละเมิดต่อโจทก์ตามมาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ ๗๘๕/๖๐ จำเลยปลอมเอกสารสัญญากู้เงินและนำเอกสารปลอมไปฟ้องโจทก์ทั้งสองต่อศาลชั้นต้น จนศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชนะคดี แล้วจำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดเงินเดือนโจทก์ที่ ๑ ยึดทรัพย์ของโจทก์ทั้งสองขายทอดตลาด และจำเลยยังนำผลคำพิพากษาในคดีแพ่งไปฟ้องโจทก์ที่ ๒ ต่อศาลล้มละลายกลางเป็นกรณีที่จำเลยจงใจก่อให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดแก่โจทก์ทั้งสอง จึงเป็นการทำละเมิด ซึ่งจำเลยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสองด้วยการคืนทรัพย์สินที่โจทก์ทั้งสองต้องสูญเสียไปหรือใช้ราคาทรัพย์นั้นตาม ม.๔๓๘ ว.๒

รูปแบบของละเมิด

จงใจ (Intentional)	กระทำผิดกฎหมายโดยประสงค์หรือรู้ว่าจะเกิดความเสียหายจากการกระทำนั้น	โจทก์ต้องพิสูจน์ว่า จำเลยจงใจ + ความเสียหาย(Damage) + Causation
ประมาทเลินเล่อ (Negligence)	กระทำไปโดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างสมเหตุสมผล (reasonable care)	โจทก์ต้องพิสูจน์ว่า (๑) จำเลยมีหน้าที่ (Duty of Care) (๒) หน้าที่นั้นกำหนดมาตรฐานอย่างไร (standard of care) (๓) การผิดหน้าที่มีความสัมพันธ์กับความเสียหายที่เกิดขึ้น (Causation) (๔) ความเสียหาย(Damage) โจทก์เสียหายเพียงใด
Strict Liability	ต้องรับผิดทั้งที่ไม่มีเจตนาหรือประมาท	โจทก์ไม่ต้องพิสูจน์ Fault

จงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent)

- จงใจ (Intentional) คือ รู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน
- ส่วนผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดไม่สำคัญ แม้ผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากกว่าที่เข้าใจ ถ้าได้กระทำโดยที่เข้าใจว่าจะมีผลเสียหายอยู่บ้างแล้วแม้จะเล็กน้อยเพียงใดก็เป็นการจงใจอยู่นั่นเอง
- เป็นการกระทำโดยมุ่งที่จะให้เกิดความเสียหาย ต่างจากกรณีประมาทเลินเล่อที่เป็นการล้มเหลวในการใช้ความระมัดระวัง

จงใจ(ทางแพ่ง) กับ เจตนา(ทางอาญา)

- เหมือนกันตรงที่ต่างเป็นกรณี**รู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการกระทำของตน** (หลายกรณีการกระทำอันเดียวจึงเป็นทั้งละเมิดและความผิดทางอาญา เช่น การทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ การฉ้อโกง

- ต่างกันตรงที่จงใจ**ไม่จำเป็นต้องมุ่งหมายหรือเล็งเห็นผล**อันนั้น เพราะกฎหมายละเมิดมุ่งชดเชยความเสียหาย คำว่าโดยผิดกฎหมายจึงหมายถึงทำให้เกิดความเสียหายขึ้นโดยไม่เหตุอ้างตามกฎหมาย มิใช่ลงโทษผู้กระทำอย่างกฎหมายอาญา ดังนั้น เจตนาต้องมีความมุ่งหมายอันประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะ ส่วนจงใจ**ไม่ต้องมุ่งหมายต่อผลอันใดโดยเฉพาะ เพียงแต่รู้ว่าจะเกิดความเสียหาย**แก่เขาเท่านั้นก็พอ เช่น

๑. ผู้กระทำตั้งใจให้ผู้อื่นตกใจกลัว เป็นเหตุให้ผู้อื่นหัวใจล้มเหลว ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจแล้ว แม้ผู้กระทำจะไม่ได้ต้องการให้เกิดความเสียหายถึงขั้นหัวใจล้มเหลว

๒. เด็กชาย **Brian** ดึงเก้าอี้ของ **Ruth Garratt** ออกในขณะที่กำลังจะนั่ง ทำให้ **Ruth Garratt** ล้มลงจนสะโพกแตก แม้ **Brian** จะไม่ได้ต้องการให้เกิดสะโพกแตก แต่ก็ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจแล้ว (**Garratt v. Dailey, 46 Wash. 2d 197, 279 P.2d 1091 (Wash. 1955)**)

ฎีกาที่ ๑๑๐๔/๒๕๐๙ จำเลยถูกศาลพิพากษาลงโทษฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา ตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๐ถือว่าจำเลยได้ทำละเมิดต่อผู้ตายแล้ว เพราะการที่จำเลยใช้มีดแทงผู้ตายก็เป็นการกระทำโดยจงใจทำร้ายผู้ตายโดยผิดกฎหมายอยู่ในตัวแล้ว แม้จะไม่มีเจตนาฆ่าก็ได้ชื่อว่ากระทำละเมิด แต่การละเมิดนั้นถึงกับมีเจตนาจะฆ่าหรือทำให้ตายโดยไม่มีเจตนานั้นเป็นเรื่องของเจตนาในการทำผิดทางอาญา เจตนากระทำกับจงใจกระทำจะตีความอนุโลมอย่างเดียวกันมิได้

ฎีกาที่ ๓๕๐๓/๒๕๔๓ การกระทำโดยเจตนาในทางอาญาและการกระทำโดยจงใจในทางแพ่งมีความหมายทำนองเดียวกัน กล่าวคือ การกระทำโดยเจตนาในทางอาญา หมายถึงการกระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำและในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ส่วนการกระทำโดยจงใจในทางแพ่ง หมายถึง กระทำโดยรู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการกระทำของตน หรืออีกนัยหนึ่งคือ กระทำโดยรู้ว่าจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น อันมีความหมายกว้างกว่าการกระทำโดยเจตนาในทางอาญา

รู้ว่าจะเกิดความเสียหาย VS ไม่รู้ (เพราะเชื่อโดยสุจริต)

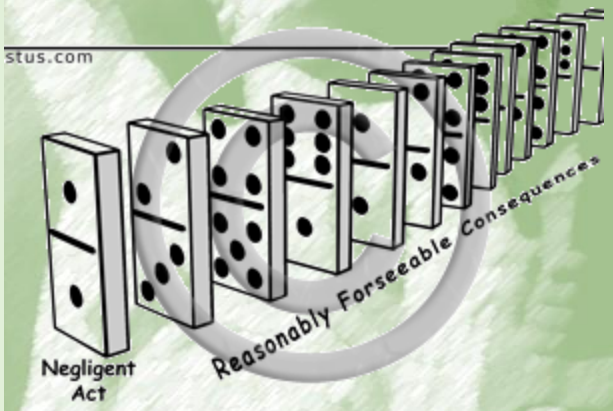
ฎีกาที่ ๕๕๒๑/๒๕๕๐ จำเลยทั้งสองรู้แล้วว่าจำเลยทั้งสองปลูกสร้างอาคารและรั้วรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ในขณะที่เริ่มก่อสร้างแต่เพียงบางส่วน แต่จำเลยทั้งสองยังจงใจก่อสร้างต่อไปจนแล้วเสร็จ ทั้งๆ ที่โจทก์ได้แจ้งให้ทราบก่อนแล้ว การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต เป็นการละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๓๕๔๘/๒๕๓๙ โจทก์จำเลยโต้เถียงสิทธิครอบครองที่ดินกันอยู่ การที่จำเลยเข้าไปไถปรับที่ดินก็ด้วยเชื่อโดยสุจริตว่ามีสิทธิโดยชอบที่จะเข้าไปทำได้ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานบุกรุกและทำให้เสียทรัพย์ ต้องฟังว่าจำเลยมิได้ทำละเมิดแก่โจทก์

ประมาทเลินเล่อ

- คือ การกระทำโดยไม่จงใจ แต่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเท่าที่สมควรจะต้องใช้
- ระดับความระวังใช้มาตรฐานเทียบกับบุคคลที่มีความระวังตามพฤติการณ์เช่นเดียวกับผู้กระทำให้เกิดความเสียหาย ระดับความระวังจึงขึ้นอยู่กับผู้กระทำแต่ละราย
- การไม่ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอ ก่อให้เกิดความเสียหายจึงถือว่าเป็นการประมาทเลินเล่อ

(๑) ผู้กระทำเป็นหญิง

ฎีกาที่ ๗๖๙/๒๕๑๐ จำเลยเป็นหญิงอายุ ๒๘ ปี ขับรถมาคนเดียว ขณะหยุดรถรอสัญญาณไฟเมื่อเวลา ๒๑ นาฬิกาได้มีคนร้ายเปิดประตูรถเข้าไปนั่งคู่ และใช้ระเบิดมือขู่ให้ขับรถไป จำเลยตกใจขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟ ออกไปชนรถที่แล่นสวนมาโดยไม่ได้เจตนา ตามพฤติการณ์เช่นนี้ จะว่าการชนเกิดเพราะความประมาทของจำเลยไม่ได้ เพราะบุคคลที่อยู่ในภาวะตกตะลึงกลัวจะให้มีความระมัดระวังเช่นบุคคลปกติหาได้ไม่ เมื่อจำเลยไม่ได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อทำละเมิด จำเลยจึงไม่ต้องรับผิด ในความเสียหายที่รถชนกันนั้น

จับหมอปากีฯ
ใช้เข็มฉีดยาซ้ำทำ HIV ระบาดหนัก

สาวร้อง! หมอวินิจฉัยผิด
ทำต้องยุติตั้งครรภ์
ข่าวเวิร์คพอยท์ 23
LIVE
www.workpointnews.com

(๒) ผู้กระทำเป็นแพทย์ หรือโรงพยาบาล

ฎีกาที่ ๕๐๐๙/๒๕๖๒ แม้จำเลยที่ ๒ วินิจฉัยอาการผิดพลาดเนื่องจากโจทก์มิได้ตั้งครรภ์นอกมดลูก แต่เป็นการตั้งครรภ์ภายในมดลูกและเป็นภาวะที่แท้งบุตรไม่ครบ ซึ่งอาจจะใช้วิธีการรักษาด้วยการขูดมดลูกหรือวิธีการอื่นโดยไม่จำต้องผ่าตัดตามที่โจทก์อ้างก็ตาม แต่กรณีจะถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ นอกจากต้องพิจารณาจากมาตรฐานการรักษาตามวิชาชีพของแพทย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบวิธีปฏิบัติในการรักษาผู้ป่วยทางด้านสูตินรีเวชแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งคดีและเหตุผลประการอื่นประกอบด้วย เนื่องจากพยาธิสภาพของผู้ป่วยและอาการเจ็บป่วยจากการตั้งครรภ์ในผู้ป่วยแต่ละรายนั้นอาจมีความแตกต่างกันได้ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการวินิจฉัยของแพทย์และนำไปสู่วิธีการรักษาที่ไม่เหมือนกันได้ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าแพทย์ได้ตรวจรักษาผู้ป่วยโดยปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบวิธีปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพแพทย์เฉพาะทางนั้นด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวการณ์จำเป็นที่ต้องให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยโดยเร็วเพื่อให้พ้นจากความเสี่ยงภัยอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายด้วยแล้ว แม้ผลการรักษาจะไม่เป็นไปตามข้อวินิจฉัยของแพทย์ที่ให้ไว้ก็ตาม กรณีย่อมไม่อาจถือว่าแพทย์ผู้นั้นกระทำประมาทเลินเล่อ เมื่อจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจรักษาอาการเจ็บป่วยจากการตั้งครรภ์ของโจทก์ตามความรู้ความสามารถโดยปฏิบัติถูกต้องตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมและเหมาะสมกับสภาวการณ์ การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงไม่เป็นการละเมิด

ฎีกาที่ ๙๐๔๒/๒๕๖๐ การตรวจอัลตราซาวด์สามารถเห็นอวัยวะส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกร่างกายของทารกในครรภ์ได้ หากจำเลยที่ ๓ ไม่สามารถมองเห็นความผิดปกติหรือความพิการของทารกในครรภ์ก็มีหน้าที่ต้องแจ้งผลการตรวจให้โจทก์ที่ ๑ ทราบว่ายังไม่สามารถตรวจพบความพิการในส่วนแขนและขาของทารกได้เพราะยังมองเห็นไม่ครบถ้วน การที่จำเลยที่ ๓ แจ้งว่าทารกในครรภ์มีสภาพร่างกายสมบูรณ์หรือไม่พบความผิดปกติ ทั้งๆ ที่สภาพร่างกายทารกมีความพิการรุนแรง ย่อมทำให้โจทก์ที่ ๑ เสียโอกาสในการตัดสินใจว่าจะหาทางแก้ไขเยียวยาหรือดำเนินการเกี่ยวกับโจทก์ที่ ๒ และหากโจทก์ที่ ๑ ทราบข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ย่อมมีโอกาสเตรียมใจยอมรับกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นก่อนการคลอดมากกว่าที่จะรู้ถึงความพิการของโจทก์ที่ ๒ โดยกะทันหันกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจโจทก์ที่ ๑ อย่างรุนแรง การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกันตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ไม่พบความพิการของโจทก์ที่ ๒ และไม่ได้แจ้งโจทก์ที่ ๑ ทราบข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนด้วยภาษาที่โจทก์ที่ ๑ จะเข้าใจได้ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นการละเมิดทำให้โจทก์ที่ ๑ ได้รับความเสียหายทางด้านจิตใจอันเป็นความเสียหายแก่อนามัย

ทวงคืนความยุติธรรมในสังคม
CRSJ FOUNDATION 0924202599
สู้ด้วยใจ ไปด้วยกัน
06:36:42
ดูทีวีกด 35
สดออนไลน์
Ch7HDNEWS
ข่าวออนไลน์
คนไข้ตกเตียง
สมองบวม สุดท้ายเสียชีวิต

ฎีกาที่ 171/2566 โจทก์เป็นผู้ป่วยนอก ก่อนเกิดเหตุโจทก์สามารถช่วยเหลือตนเองและเดินได้ตามปกติไม่ต้องมีใครช่วยดูแล โจทก์จึงจัดอยู่ในผู้ป่วยกลุ่มที่ 2 กล่าวคือ โจทก์รู้สึกตัวดี สามารถช่วยเหลือตนเองลุกขึ้นเดินไปนั่งและนอนรอจำเลยที่ 2 บนเตียงเพื่อรับการตรวจได้ แม้โจทก์จะต้องนั่งรถเข็นมายังห้องตรวจก็เป็นเพียงการอำนวยความสะดวกให้แก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ป่วยสูงอายุและมีน้ำหนักตัวมาก เมื่อพิจารณาสภาพห้องที่เกิดเหตุตามภาพถ่าย ขนาดความกว้าง ยาวและสูงของเตียง ตลอดจนวิธีการจัดวางไม่ได้แตกต่างไปจากมาตรฐานของโรงพยาบาลเอกชนและโรงพยาบาลรัฐบาลอื่น ประกอบกับเมื่อจำเลยที่ 2 เข้ามาภายในห้องตรวจ โจทก์ขึ้นไปนอนรออยู่บนเตียงแล้ว ไม่มีอาการอื่นใดบ่งชี้ในเวลานั้นที่แสดงให้จำเลยที่ 2 เห็นว่าโจทก์ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เมื่อจำเลยที่ 2 ทำการตรวจภาพถ่ายไตด้านขวาของโจทก์ไม่ชัดเจน จึงสอบถามโจทก์ว่าสามารถพลิกตะแคงตัวไปด้านซ้ายเพื่อถ่ายภาพใหม่ได้หรือไม่ โจทก์ตอบว่าได้ ขณะเกิดเหตุโจทก์และจำเลยที่ 2 อยู่ภายในห้องเพียงลำพัง ขณะนั้นจำเลยที่ 2 ถือหัวตรวจอัลตราซาวด์ไว้ในมือและต้องเพ่งมองจอภาพเครื่องดังกล่าวซึ่งตั้งอยู่ข้างหัวเตียงด้านขวาของโจทก์ เมื่อโจทก์พลิกตะแคงตัวตามที่จำเลยที่ 2 บอก แม้เตียงมีขนาดกว้างเพียง 60 เซนติเมตร แต่ก็เป็นขนาดมาตรฐานบุคคลทั่วไปในภาวะเช่นจำเลยที่ 2 ย่อมไม่อาจคาดคิดว่าจะเกิดเหตุการณ์ถึงขนาดที่โจทก์จะ**พลัดตกจากเตียง** เพราะการนอนตะแคงตัวใช้พื้นที่ไม่มาก อีกทั้งจำเลยที่ 2 ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรสอบถามโจทก์ก่อนหน้านั้นแล้ว เหตุการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นจึงเป็นเหตุสุดวิสัยตาม ป.พ.พ. มาตรา 8 มิใช่การกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ 2

ฎีกาที่ ๖๐๙๒/๒๕๕๒ การตรวจร่างกายของผู้ป่วยถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการที่แพทย์จะวินิจฉัยโรคว่าผู้ป่วยเป็นโรคอะไร พยาธิสภาพอยู่ที่ไหนและอยู่ในระยะใดเพื่อจะนำไปสู่การรักษาได้ถูกต้อง ในขั้นตอนนี้แพทย์จักต้องใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์มิให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ เพราะอาจนำมาซึ่งอันตรายที่จะเกิดแก่ร่างกายหรือชีวิตของผู้ป่วยในขั้นตอนการรักษาที่ต่อเนื่องกัน การที่จำเลยที่ ๓ มิได้ตรวจดูอาการของโจทก์ตั้งแต่แรกเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพนมสารคามด้วยตนเอง แต่วินิจฉัยโรคและสั่งการรักษาอาการของโจทก์ตามที่ได้รับรายงานทางโทรศัพท์จากพยาบาลแทนโดยไม่ได้ตรวจสอบประวัติการรักษาของโจทก์ด้วยตนเอง แม้จำเลยที่ ๓ จะสอบถามอาการและประวัติการรักษาของโจทก์จากพยาบาลก่อนที่พยาบาลจะฉีดยาให้แก่โจทก์เพื่อทำการรักษา ก็มิใช่วิสัยของบุคคลผู้มีวิชาชีพเป็นแพทย์จะพึงกระทำ ทั้งห้องแพทย์เวรกับห้องฉุกเฉินที่โจทก์อยู่ห่างกันเพียง ๒๐ เมตร และไม่มีเหตุสุดวิสัยอันทำให้จำเลยที่ ๓ ไม่สามารถมาตรวจวินิจฉัยอาการของโจทก์ได้ด้วยตนเอง ถือได้ว่าจำเลยที่ ๓ ประมาทเลินเล่อ เมื่อพยาบาลได้ฉีดยาบริคานิลให้แก่โจทก์ตามที่จำเลยที่ ๓ สั่งการหลังจากนั้นโจทก์มีอาการแพ้ยาอย่างรุนแรงโดยโจทก์ไม่มีอาการเช่นว่านั้นมาก่อน จึงเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยที่ ๓ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๕๐๑๘/๒๕๕๐ จำเลยที่ ๓ เป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาล ส. และเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โจทก์ที่ ๑ มีอาการเจ็บครรภ์ได้เข้ารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาล ส. มีจำเลยที่ ๓ เป็นแพทย์ผู้ตรวจรักษาโดยวิธีผ่าตัดทำคลอด แต่ทารกในครรภ์ได้ถึงแก่ความตาย จำเลยที่ ๓ ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจรักษาโจทก์ที่ ๑ ตามความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพแพทย์แล้ว การกระทำของจำเลยที่ ๓ จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่จำเลยที่ ๓ สังกัด จึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ทั้งสอง

ฎีกาที่ ๑๕๐๖๗/๒๕๕๗ แม้อาการป่วยของโจทก์จะเกิดขึ้นจากความผิดปกติในร่างกายของโจทก์เอง โดยจำเลยทั้งสองมิได้เป็นผู้ก่อให้เกิดขึ้นหรือกระทำการใด ๆ ให้โจทก์เกิดโรคมะเร็งก็ตาม แต่การแจ้งผลการตรวจผิดพลาดทำให้อาการโรคมะเร็งไตของโจทก์ลุกลามแพร่กระจายไปยังอวัยวะอื่น ๆ อีกโดยตามใบมรณบัตรยังระบุว่าโรคมะเร็งของโจทก์ลุกลามแพร่กระจายไปยังสมองเป็นเหตุให้โจทก์ถึงแก่ความตายในที่สุด ฎีกาของจำเลยที่ ๑ ในประเด็นที่ว่าจำเลยทั้งสองมิได้ร่วมกันทำละเมิดต่อโจทก์จึงฟังไม่ขึ้น

ฎีกาที่ ๕๙๕๘/๒๕๖๔ เฮลิคอปเตอร์ที่จำเลยที่ ๑ ให้บริการรับส่งผู้ป่วยทางอากาศมิได้มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถบินในเวลากลางคืนได้ เมื่อคำโฆษณาประชาสัมพันธ์ของจำเลยที่ ๑ ระบุว่า โรงพยาบาลมีบริการรับส่งผู้ป่วยทางอากาศ (Air Ambulance) แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีผู้ใช้บริการมากรายหรือเฮลิคอปเตอร์ไม่มีคิวว่างที่จะเคลื่อนย้ายโจทก์ในวันนั้น คำโฆษณาประชาสัมพันธ์ของจำเลยที่ ๑ ย่อมทำให้โจทก์เชื่อว่า จำเลยที่ ๑ มีบริการเช่นนั้นจริง การทำบายพาสเร่งด่วนให้ได้ภายใน ๖ ชั่วโมง เพื่อไม่ให้เนื้อเยื่อหรือกล้ามเนื้อได้รับความเสียหาย เมื่อการเคลื่อนย้ายโจทก์ได้รับความยินยอมจากมารดาของโจทก์เมื่อเวลา ๒๒ นาฬิกา และสามารถเคลื่อนย้ายด้วยรถพยาบาลเมื่อเวลา ๓ นาฬิกา ของวันที่ ๑๒ กำหนดถึงโรงพยาบาลที่กรุงเทพมหานครเวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา เท่ากับใช้เวลาก่อนออกเดินทาง ๕ ชั่วโมง เวลาเดินทาง ๑๒ ชั่วโมง จำเลยที่ ๑ ย่อมตระหนักดีว่าระยะเวลาในการเคลื่อนย้ายโจทก์เป็นข้อสำคัญที่ต้องดำเนินการทันท่วงที การเคลื่อนย้ายด้วยรถพยาบาลที่ต้องใช้เวลาดังกล่าวย่อมไม่สอดคล้องกับคำแนะนำและไม่เป็นผลดีต่อการรักษาอาการของโจทก์ เป็นการเลือกใช้วิธีเคลื่อนย้ายโจทก์ไปรักษาที่ไม่เหมาะสมแก่โจทก์ในสภาวการณ์เช่นนั้น คดีฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ ๑ ได้ใช้ความพยายามตามวิธีการและมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียในการรักษาและเคลื่อนย้ายโจทก์ตามสถานการณ์และอาการบาดเจ็บของโจทก์ในขณะนั้น การที่โจทก์ต้องถูกตัดขาเป็นผลสืบเนื่องมาจากการส่งตัวโจทก์ไปรักษาที่ล่าช้าเนิ่นนานเกินไป อันแสดงว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์เช่นโรงพยาบาลผู้มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาใช้ให้เพียงพอไม่ นับเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑ ในการดูแลรักษาโจทก์และเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

ฎีกาที่ 4289/2565 จำเลยย่อมทราบว่าโจทก์เป็นโรคเหงือก และการถ่ายภาพเอกซ์เรย์ก่อนเพื่อให้ทราบว่าโจทก์เป็นโรคเหงือกยิ่งมีความสำคัญก่อนการจัดฟัน แต่จำเลยอ้างว่าจำเลยไม่ถ่ายภาพเอกซ์เรย์เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายของโจทก์ เป็นการผิดวิสัยของผู้เป็นแพทย์พึงกระทำ นอกจากนี้ แม้ ก. จะอ้างว่า ในบางครั้งจะไม่ระบุว่ามีการขูดหินปูนในเวชระเบียนและบันทึกการรักษาเนื่องจากไม่ได้คิดค่ารักษาเนื่องจากเป็นการคิดค่ารักษาแบบเหมาจ่ายจึงไม่ได้คิดค่ารักษา ก็เป็นเรื่องผิดปกติวิสัยของแพทย์ที่ไม่บันทึกประวัติการรักษาในเวชระเบียนและบันทึกการรักษา และเมื่อมีการเปลี่ยนยาง หากจำเลยตรวจช่องปากโจทก์ทุกครั้ง จำเลยย่อมสังเกตเห็นได้ถึงความผิดปกติของเหงือกและหินปูน หากสงสัยว่าอาการผิดปกติมีความรุนแรงจำเลยก็จำเป็นต้องถ่ายภาพเอกซ์เรย์เพื่อหาสาเหตุและรักษาได้ทันท่วงที จำเลยอ้างว่าเพิ่งตรวจพบว่าโจทก์มีอาการเหงือกอักเสบและมีหนอง จำเลยเพียงแต่แนะนำให้โจทก์อมน้ำอุ่นผสมเกลือบ้วนปากเพื่อลดการบวมของเหงือก และจำเลยได้ขูดรากฟัน เกลารากฟันให้โจทก์ และแนะนำให้ดูแลรักษาความสะอาด ไม่ได้ให้ยาแก้อักเสบและไม่ได้ทำการถ่ายภาพเอกซ์เรย์ ขณะนั้นโจทก์มีอาการปริทันต์หรือเหงือกอักเสบอยู่ในขั้นรุนแรงแล้ว จำเลยควรจะตรวจพบแล้วแต่ไม่ได้รักษาหรือส่งตัวไปให้แพทย์เฉพาะทางเพื่อรักษา และยังคงทำการจัดฟันต่อไป จนต่อมาโจทก์ต้องไปพบทันตแพทย์ ห. และทันตแพทย์ ห. ถ่ายเอกซ์เรย์และแนะนำให้ถอนฟันออก จำเลยแจ้งว่าให้ถอนฟันออก 2 ซี่ ยุติการจัดฟันและถอดเครื่องจัดฟัน

แสดงให้เห็นว่า ในระหว่างระยะเวลาที่พบอาการเหงือกอักเสบในช่องปากของโจทก์ จำเลยซึ่งเป็นทันตแพทย์ผู้ดูแลรักษาไม่ได้ใส่ใจหรือใช้ความระมัดระวังตามสมควรของวิชาชีพทันตแพทย์ จนเป็นเหตุให้อาการของโจทก์ลุกลาม การที่โจทก์ต้องเข้ารักษาที่โรงพยาบาลทันตกรรม กับต้องผ่าตัดใ และรักษาตัวต่อเนื่องหลังจากนั้น เกิดจากการรักษาของจำเลยที่ต่ำกว่ามาตรฐานของวิชาชีพทันตกรรม อันเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลย พยานหลักฐานของจำเลยไม่มีน้ำหนักรับฟังว่า ค่าปลูกกระดูกบริเวณฟันหน้าบนและค่าเสริมกระดูกเทียมไม่ใช่ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย ส่วนค่าผ่าตัดขากรรไกรบนและล่าง สภาพฟันของโจทก์มีการจัดฟันผิดปกติมีลักษณะฟันล่างครอบฟันบน ช่องการตรวจข้อ 2 ระบุว่าโครงสร้างกระดูกขากรรไกรล่างยื่นมากกว่าปกติ ทำให้ไม่สามารถใส่ฟันเทียมที่บริเวณฟันหน้าบนในตำแหน่งที่เหมาะสมได้ และในช่องลำดับการรักษาข้อ 4 ผ่าตัดขากรรไกรบนและล่างเพื่อให้มีความสัมพันธ์ของขากรรไกรเป็นปกติ จึงฟังได้ว่า โจทก์มีปัญหาขากรรไกรบนและล่างมาก่อนการจัดฟันกับจำเลย แม้ในการใส่ฟันเทียมหน้าบน แพทย์จะต้องผ่าตัดขากรรไกรบนและล่างให้มีความสัมพันธ์กัน แต่เหตุดังกล่าวไม่ได้เป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของโจทก์ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้

เปิดใจครู ลืมเด็กในรถ
ยอมรับประมาท ตรวจสอบไม่ดี

(๓) ผู้กระทำเป็นครู

ฎีกาที่ ๔๔๖๖/๒๕๕๑ ธนูที่เกิดเหตุใช้ประกอบการแสดงละครวิชาภาษาไทย ซึ่งจำเลยที่ ๔ ทำหน้าที่สอนวิชาดังกล่าวให้แก่นักเรียน นอกจากจำเลยที่ ๔ จะต้องทำหน้าที่ให้ความรู้อบรมสั่งสอนนักเรียนในวิชาภาษาไทยแล้ว ยังถือว่าจำเลยที่ ๔ ได้รับมอบหมายให้ดูแลนักเรียนซึ่งยังเป็นผู้เยาว์ให้ได้รับความปลอดภัย ให้ประพฤติตนอยู่ในระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ไม่ไปก่อเรื่องเดือดร้อนเสียหายใดๆ แก่ผู้อื่น การที่จำเลยที่ ๔ สั่งให้นักเรียนทำธนูเป็นอุปกรณ์การเรียน จำเลยที่ ๔ น่าจะใช้ความระมัดระวังคาดหมายหรือเล็งเห็นได้ว่าอาจเกิดอันตรายแก่กายได้ หากนักเรียนนำไปใช้ยิงเล่นใส่กัน และจำเลยที่ ๔ ไม่ได้สั่งให้นักเรียนนำธนูไปทำลายทิ้งหรือเก็บไว้ในที่ปลอดภัยหรือห้ามมิให้นำธนูไปใช้เล่นกัน เพราะยังมีธนูในห้องเรียนอีกหลายคันเช่นวิสัยผู้มีอาชีพครูทั่วไปจะถือปฏิบัติ แต่จำเลยที่ ๔ ปฏิบัติไม่ชอบและขาดความรอบคอบจึงเป็นความประมาทเลินเล่อ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๔ มีส่วนกระทำละเมิดเป็นเหตุให้โจทก์เสียหายแก่ร่างกาย

ฎีกาที่ ๗๓๘๓/๒๕๕๘ อ. ครูประจำชั้นของโจทก์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนของจำเลยมีส่วนประมาทเลินเล่อในการดูแลความปลอดภัยของโจทก์โดยละเลยไม่รีบนำโจทก์ไปให้แพทย์ตรวจรักษาดวงตา หลังจากทราบว่าโจทก์ถูกเด็กชาย ณ. ใช้หนังยางยิงแท่งดินสอถูกดวงตาข้างซ้าย ซึ่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวมีส่วนทำให้ดวงตาข้างซ้ายของโจทก์ติดเชื้อ โดยหากดวงตาข้างซ้ายของโจทก์ไม่ติดเชื้อก็อาจจะไม่ถึงขนาดสูญเสียการมองเห็น เมื่อโจทก์ต้องสูญเสียการมองเห็นในเวลาต่อมา จำเลยจึงต้องรับผิดในผลของความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ ประกอบ ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

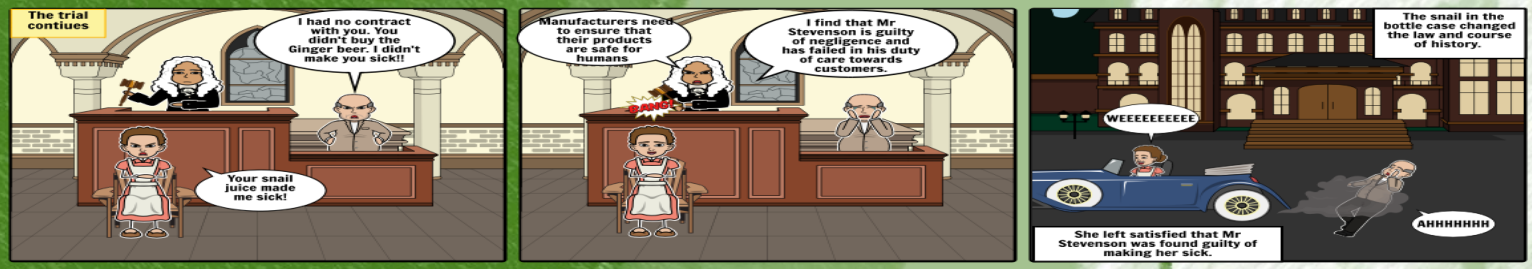
(๔) ผู้กระทำเป็นทนายความ

ฎีกาที่ ๒๑๗๓๐/๒๕๕๖ ทนายความอันเป็นวิชาชีพด้านกฎหมาย จึงต้องมีความละเอียดรอบคอบและมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์เป็นพิเศษ โดยเฉพาะการฟ้องคดีล้มละลาย บุคคลผู้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย่อมถูกจำกัดสิทธิต่าง ๆ แต่จำเลยที่ ๔ เพียงตรวจสอบหมายเลขประจำตัวประชาชนของ พ. ลูกหนี้นำไปขอคัดสำเนาทะเบียนราษฎร จึงฟ้องโจทก์เป็นคดีล้มละลาย ทั้ง ๆ ที่โจทก์มีชื่อแตกต่างจาก พ. และจำเลยที่ ๔ ก็มีข้อมูลของ พ. ตามสำเนาทะเบียนบ้าน หากตรวจสอบก็จะทราบได้โดยง่ายว่า ชื่อและนามสกุล วันเดือนปีเกิด รวมทั้งชื่อบิดามารดาโจทก์กับ พ. นั้นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง อันแสดงว่าโจทก์และ พ. เป็นคนละคนกัน แต่จำเลยที่ ๔ หาได้กระทำไม่ ไม่สมกับเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านกฎหมายในวิชาชีพทนายความ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ

ฎีกาที่ ๖๐๔๐/๒๕๕๑ ผู้ขอใช้ชื่อว่านางสาวรจนาถยื่นคำขอเช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านที่มีการปลอมแก้ไขชื่อจากนงค์ลักษณ์เป็นรจนาถซึ่งเป็นคนละคนกับโจทก์และก่อนฟ้องคดีจำเลยที่ ๒ สามารถที่จะตรวจความถูกต้องของข้อมูลผู้เช่าใช้บริการหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าวได้ แต่จำเลยที่ ๒ ก็ไม่ได้กระทำกลับฟ้องโจทก์ให้รับผิดชดใช้ค่าบริการโทรศัพท์ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ประมาทไม่ใยดีต่อผลแห่งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่โจทก์ จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรพฤติการณ์จึงถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์แล้ว จำเลยที่ ๒ จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ม.๔๒๐

(๕) ผู้กระทำเป็นธนาคาร

ฎีกาที่ ๖๗๔๐/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ ประกอบธุรกิจการธนาคารพาณิชย์เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน การจ่ายเงินตามเช็คที่มีผู้มาขอเบิกเงินจากธนาคารเป็นงานส่วนหนึ่งของจำเลยที่ ๑ ซึ่งจะต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำ จำเลยที่ ๑ ย่อมมีความชำนาญในการตรวจสอบลายมือชื่อในเช็คว่าเป็นลายมือชื่อของผู้สั่งจ่ายหรือไม่ยิ่งกว่าบุคคลธรรมดา ทั้งต้องมีความระมัดระวังในการจ่ายเงินตามเช็คยิ่งกว่าวิญญูชนทั่วๆ ไป

ฎีกาที่ ๔๗๗๒/๒๕๖๔ ในการโอนเงินไปต่างประเทศธนาคารจำเลยเป็นเพียงผู้ลงข้อมูลในระบบ IRC เพื่อให้ธนาคารกลางโอนเงินต่างประเทศตามคำสั่งของธนาคารจำเลย โดยธนาคารกลางในต่างประเทศมีกฎระเบียบที่แตกต่างกัน และธนาคารดังกล่าวไม่ใช่สาขาของธนาคารจำเลยและไม่ได้อยู่ในความควบคุมของธนาคารจำเลย จึงเชื่อได้ว่าธนาคารจำเลยไม่อาจตรวจสอบได้ว่าชื่อบัญชีและเลขบัญชีตรงความประสงค์ของลูกค้าหรือโจทก์หรือไม่ และในการโอนเงินไปต่างประเทศครั้งแรกที่ไม่สามารถโอนเงินได้ จำเลยได้แจ้งให้โจทก์ทราบถึงเหตุขัดข้องและแจ้งให้ทราบด้วยว่าการโอนเงินรายการดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต โจทก์จึงควรทำการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีผู้รับเงินปลายทางด้วยความระมัดระวัง เมื่อต่อมาโจทก์แก้ไขรายการโอนเงินและทำรายการโอนเงินใหม่ถึง ๒ รายการ จำเลยจึงไม่อาจทราบได้ว่าโจทก์ทำการตรวจสอบหมายเลขบัญชีและธนาคารปลายทางที่โจทก์ขอทำการโอนใหม่ว่าถูกต้องหรือไม่ การโอนเงินไปต่างประเทศตามรายการโอนเงินรายการใหม่จึงเป็นการดำเนินการของจำเลยตามคำยืนยันของโจทก์ ลำพังเพียงธนาคารปลายทางตรวจสอบและคืนเงินที่เหลือมายังจำเลย ยังไม่ถือว่าจำเลยโอนเงินไปโดยไม่ถูกต้องและเกิดจากความประมาทเลินเล่อของจำเลย อันเป็นการผิดสัญญาให้บริการโอนเงินหรือกระทำละเมิดต่อโจทก์

(๖) ผู้กระทำเป็นผู้รับจ้างซ่อมรถ

ฎีกาที่ ๕๕๕/๒๕๕๓ รถยนต์กระบะคันพิพาทเข้าซ่อมที่อู่ของจำเลยที่ ๒ และในระหว่างที่ทำการซ่อมรถยนต์ได้ถูกคนร้ายลักไป ถือได้ว่ารถยนต์กระบะพิพาทอยู่ในความครอบครองของจำเลยที่ ๒ ดังนั้น จำเลยที่ ๒ จะต้องเก็บรักษารถยนต์กระบะคันพิพาทไว้ในที่ปลอดภัยในระหว่างการซ่อม ทั้งต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อมิให้รถยนต์กระบะคันพิพาทต้องสูญหายหรือเสียหาย จำเลยที่ ๒ นำรถยนต์กระบะคันพิพาทไปจอดไว้บริเวณที่ว่างหน้าอู่โดยไม่มีรั้วรอบขอบชิดอันเป็นเครื่องป้องกันการเคลื่อนย้ายรถยนต์และไม่ได้จัดให้มีผู้ดูแลรักษารถยนต์แต่อย่างใด ทั้งเมื่อรถยนต์คันพิพาทหายไปจำเลยที่ ๒ ก็ได้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ ช. เจ้าของรถยนต์กระบะคันพิพาทเป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเท่ากับว่าจำเลยที่ ๒ ยอมรับผิดในเหตุที่รถยนต์กระบะคันพิพาทหายไปในระหว่างที่อยู่ในความครอบครองของตน ตามพฤติการณ์ดังกล่าวนับได้ว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๒ ที่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้รถยนต์กระบะคันพิพาทต้องสูญหาย การปฏิบัติต่อลูกค้าของจำเลยที่ ๒ ในการนำรถยนต์ที่นำมาซ่อมแล้วไม่เสร็จจอดไว้บริเวณหน้าอู่ มิได้เป็นการแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้รถยนต์สูญหายแต่อย่างใดและการที่ไม่เคยมีรถยนต์สูญหายหรือได้รับความเสียหายมิได้เป็นหลักประกันว่าจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

(๗) ผู้กระทำเป็นคณะกรรมการ

ฎีกาที่ ๕๓๙๕/๒๕๔๐ หน้าที่ของคณะกรรมการเปิดซองประกวดราคาเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ คือต้องตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา แคตตาล็อก หรือแบบรูปและรายละเอียดของพัสดุที่เสนอขึ้นไป และคัดเลือกพัสดุซึ่งเสนอขึ้นไปนั้นให้ถูกต้องตรงกับที่กำหนดไว้ การที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ตรวจคุณลักษณะของสมุดตัวอย่างที่ร้านพัฒนาพานิชเสนอขายแต่เพียงใช้มือจับและตาดูเท่านั้น แม้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จะไม่มีความรู้ในเรื่องคุณลักษณะของเนื้อในของสมุดที่ต้องตรวจคุณลักษณะก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้รับการแต่งตั้งมอบหมายให้เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคาจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ไม่ขวนขวายดำเนินการศึกษางานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพียงแต่ตรวจคุณลักษณะเนื้อใน ของสมุดโดยการจับด้วยมือและดูด้วยตาเท่านั้นยังไม่เพียงพอและเมื่อปรากฏว่าสมุดที่ร้าน พ. เสนอขายไม่ใช่ขนาดตามที่กำหนดไว้ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายจึงถือว่าจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

(ต่อ) จำเลยที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่แผนกพัสดุ จำเลยที่ ๔ เป็นหัวหน้าแผนกพัสดุ และเป็นผู้เห็นชอบให้ซื้อสมุดที่จำเลยที่ ๑ที่ ๒ เสนอมา ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๒๒ ได้กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พัสดุ ไว้ ว่าก่อนดำเนินการซื้อหรือจ้างทุกวิธีนอกจากการซื้อที่ดินตามข้อ ๒๓ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุทำรายงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการดังต่อไปนี้ (๑) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องซื้อหรือจ้าง(๒) รายละเอียดของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างและตามข้อ ๔๒(๔) กำหนดว่า เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลประการใดให้เสนอความเห็นพร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อหัวหน้า ส่วนราชการเพื่อสั่งการโดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ดังนี้ เมื่อจำเลยที่ ๓ ที่ ๔ เป็นเจ้าหน้าที่โดยตรงที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติของพัสดุที่จะซื้อ แต่จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ ปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบคุณลักษณะของกระดาษที่จัดซื้อ เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับ ความเสียหายเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์เช่นกัน

(ต่อ) จำเลยที่ ๕ ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดจำเลยที่ ๖ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำเลยที่ ๗รองผู้ว่าราชการจังหวัด และจำเลยที่ ๘ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่เพียงแต่เสนอความเห็นตามลำดับชั้นว่าควรจัดซื้อพัสดุหรือไม่ โดยไม่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณลักษณะเนื้อในของสมุดดังกล่าว การที่จำเลยที่ ๘ เป็นผู้อนุมัติให้จัดซื้อ ซึ่งหากไม่มีการเสนอความเห็นตามขั้นตอนจากคณะกรรมการรับซองคณะกรรมการเปิดซองและตรวจรับพัสดุแล้ว จำเลยที่ ๘ ก็ไม่อาจสั่งการจัดซื้อได้เพราะไม่ผ่านขั้นตอนในการจัดซื้อตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนจำเลยที่ ๗ เมื่อจำเลยที่ ๘อนุมัติให้จัดซื้อเพียงแต่ลงลายมือชื่อในสัญญาซื้อขายในฐานะผู้ซื้อเท่านั้นเอง ดังนี้ จำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๘ จึงไม่ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้โจทก์เสียหายไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

จำเลยที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ จำเลยที่ ๔ เป็นหัวหน้าแผนกพัสดุมีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณลักษณะของสมุดที่จัดซื้อตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๔ข้อ ๒๒ ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่พัสดุทำรายงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องซื้อหรือจ้าง รายละเอียดของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างและตามข้อ ๔๒(๔) ให้คณะกรรมการเปิดซองหรือกรรมการจัดซื้อเสนอความเห็นผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ดังนั้นเจ้าหน้าที่แผนกพัสดุจึงมีหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบคุณลักษณะของ สมุดที่จัดซื้อ จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ จะอ้างว่าไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๒๒๑๗/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๙ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ได้ลงนามอนุมัติจัดซื้อหนังสือแบบทดสอบประเมินผลฉบับบูรณาการชั้นป.๑ ซึ่งเป็นหนังสือประกอบหลักสูตรเท่านั้น โดยวิธีกรณีพิเศษ ทั้งที่ไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดซื้อและซื้อจากร้านสหกรณ์กลาโหม จำกัด ซึ่งมิใช่หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อันเป็นการขัดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๒๒ แม้หนังสือที่ขออนุมัติจัดซื้อได้ผ่านการตรวจสอบของจำเลยร่วมที่ ๑ ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำเลยร่วมที่ ๒ ซึ่งเป็นปลัดจังหวัด และจำเลยร่วมที่ ๓ ซึ่งเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นก็ตาม แต่จำเลยที่ ๙ เป็นผู้อนุมัติชั้นสุดท้ายต้องไตร่ตรองให้ละเอียดรอบคอบ ไม่ใช่เพียงแต่ลงนามอนุมัติผ่านไปตามความเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเท่านั้น เมื่อการอนุมัติจัดซื้อเป็นเหตุให้โจทก์ซื้อหนังสือพิพาทแพงไป การกระทำของจำเลยที่ ๙ จึงเป็นความประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์เสียหาย ต้องร่วมรับผิดต่อโจทก์

(๘) ผู้กระทำเป็นคณะกรรมการนิติบุคคลหมู่บ้าน

ฎีกาที่ ๕๓๗๘/๒๕๖๑ นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร พ. ได้ว่าจ้างบริษัท ค. ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการรวมถึงการดูแลบำรุงรักษาซ่อมแซมสาธารณูปโภค ก่อนการว่าจ้างผู้รับเหมาให้ซ่อมแซมถนนและฝาท่อระบายน้ำของหมู่บ้าน ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการของบริษัท ค. ได้รับมอบหมายจากนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร พ. ให้ติดต่อจัดหาผู้รับเหมาสามรายที่เคยร่วมงานกันและมีผลงานดีไว้ใจได้เสนอราคาค่าซ่อมให้จำเลยทั้งเจ็ดพิจารณา จำเลยทั้งเจ็ดลงมติเลือกบริษัท จ. ซึ่งเสนอราคาต่ำสุดเป็นผู้รับจ้างดำเนินงาน ไม่ปรากฏว่าผู้รับเหมาทั้งสามรายที่บริษัท ค. หามาเป็นบริษัทในเครือเดียวกัน เป็นพรรคพวกกัน เอื้อเฟื้อประโยชน์กัน ฮั้วประมูลกัน ร่วมกันเสนอราคาค่าก่อสร้างในลักษณะสมยอมราคา หรือมีส่วนได้เสียโดยตรงหรืออ้อมของจำเลยทั้งเจ็ด จึงน่าเชื่อว่าจำเลยทั้งเจ็ดลงมติคัดเลือกบริษัท จ. ด้วยความโปร่งใสและตรงไปตรงมาตามข้อมูลและใบเสนอราคาที่ฝ่ายบริหารจัดการของบริษัท ค. นำเสนอ

(ต่อ) ส่วนการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีที่วางหลักเกณฑ์ให้ใช้เฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ไม่อาจนำมาใช้กับภาคเอกชนได้ และตามข้อบังคับนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร พ. ก็มิได้ระบุให้ต้องมีการประเมินราคากลางก่อน การที่จำเลยทั้งเจ็ดลงมติคัดเลือกบริษัท จ. โดยไม่มีการประเมินราคากลางจึงไม่เป็นการกระทำที่ส่อพิรุธขาดความรอบคอบ หรือฝ่าฝืนต่อข้อบังคับของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร พ. ทั้งการดำเนินกิจการของจำเลยทั้งเจ็ดอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของที่ประชุมใหญ่สมาชิกของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร สมาชิกส่วนใหญ่ได้ลงคะแนนเลือกจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ ให้กลับมาเป็นคณะกรรมการ อันแสดงว่าสมาชิกส่วนใหญ่ให้การยอมรับและไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทนของจำเลยทั้งเจ็ด ข้อนำสืบของโจทก์ทั้งสิบไม่มีพยานบ่งชี้ให้ฟังได้ว่าจำเลยทั้งเจ็ดลงมติคัดเลือกบริษัท จ. ให้ดำเนินงานซ่อมแซมถนนและฝาท่อระบายน้ำในวงเงินสูงกว่าความเป็นจริงด้วยความประมาทเลินเล่อ การกระทำของจำเลยทั้งเจ็ดจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่นิติบุคคลหมู่บ้าน

ฎีกาที่ ๑๘๘๘/๒๕๖๖ ถนนและสวนสาธารณะซึ่งเป็นสาธารณูปโภคในที่ดินที่จำเลยจัดสรรเป็นสิ่งอำนวยประโยชน์เพื่อให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรในโครงการใช้ประโยชน์ร่วมกัน จำเลยจะนำถนนและสวนสาธารณะมาตั้งเป็นร้านขายอาหารและสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ไม่ได้ แม้จะอ้างว่ากระทำเพื่อนำเงินค่าเช่ามาบำรุงรักษาสาธารณูปโภคโดยมิได้เก็บเงินค่าบำรุงสาธารณูปโภคจากกลุ่มผู้ซื้อที่ดินจัดสรรก็นับว่าเป็นการกระทำเกินกว่าความจำเป็นตามสมควร เป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจ่ายอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวก ตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๙๐ ทั้งเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของจำเลยฝ่ายเดียว และตราบใดที่ยังไม่ได้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร จำเลยในฐานะผู้จัดสรรที่ดินจึงยังไม่พ้นจากหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณูปโภคนั้นเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม จำเลยจะอ้างว่าเป็นการใช้สิทธิในฐานะเจ้าของที่ดินมิได้ การกระทำของจำเลยเลยเป็นละเมิดต่อโจทก์ทั้งสิบสี่ซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินจัดสรร

(๙) เจ้าพนักงานบังคับคดี

ฎีกาที่ 3853/2566 เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ส่งประกาศขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทให้แก่ธนาคาร อ. ผู้รับจำนองทราบก่อนการขายทอดตลาด เป็นเหตุให้ศาลจังหวัดธัญบุรีมีคำสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาด เป็นการบกพร่องต่อหน้าที่ในเรื่องสำคัญและเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องมีความระมัดระวังในเรื่องนี้เพราะเป็นหน้าที่ของตนตามกฎหมาย แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำไปโดยปราศจากความระมัดระวัง ย่อมเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ ความรับผิดทางละเมิดในกรณีเช่นนี้จึงตกอยู่แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 285 วรรคหนึ่ง อย่างไรก็ตามเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นกรณีที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับ พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เนื่องจากมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ. ฉบับนี้ บัญญัติว่า “บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน” ดังนั้น ในการพิจารณาพิพากษาคดีนี้จึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กล่าวคือ มาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. ฉบับนี้ บัญญัติว่า “หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้...” กรณีจึงไม่จำเป็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า ข้อ 4 ของหนังสือสัญญาซื้อขายที่ดิน มีผลยกเว้นความรับผิดทางละเมิดของเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือไม่ เพียงใด เนื่องจาก ป.วิ.พ. มาตรา 285 วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่ และ พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 5 ได้บัญญัติในเรื่องนี้ไว้แล้ว

๑๗๖๕/๒๕๖๗ ป.วิ.พ. มาตรา ๒๙๖ เบญจ วรรคสอง (เดิม) กำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนไว้ ณ บริเวณที่จะทำการรื้อถอนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ก็เพื่อให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ทราบว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีจะเริ่มทำการรื้อถอนในวันใดเท่านั้น หาใช่ว่าจะต้องทำการปิดประกาศให้ทราบล่วงหน้าทุกครั้งที่จะเข้าทำการรื้อถอนไม่ เมื่อได้ความว่าในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ปิดประกาศแจ้งให้โจทก์ทราบว่าจะเริ่มทำการรื้อถอนในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ และหรือในวันต่อ ๆ ไปจนกว่าจะทำการแล้วเสร็จ เจ้าพนักงานบังคับคดีย่อมสามารถทำการรื้อถอนในวันดังกล่าวและวันต่อมาได้โดยไม่จำต้องปิดประกาศแจ้งกำหนดนัดรื้อถอนให้โจทก์ทราบใหม่ทุกครั้ง การที่จำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๑๑ ร้องขอและนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปทำการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากทางภาระจำยอมจึงเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย มิได้กระทำโดยจงใจให้โจทก์ได้รับความเสียหายอันเป็นละเมิด จำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๑๑ จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์

ฎีกาที่ ๑๙๕๓/๒๕๖๗ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ครอบครองรถที่โจทก์รับประกันภัยยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ขับรถในขณะเกิดเหตุ ทั้งที่ทราบดีว่าจำเลยที่ ๑ เมาสุราซึ่งจากผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์จำเลยที่ ๑ มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงถึง ๑๐๒ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ซึ่งเกินกว่าที่กฎหมายและกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์กำหนด เมื่อจำเลยที่ ๑ มีอาการมึนเมาแล้ว แต่จำเลยที่ ๒ ก็ยังรู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ขับรถโดยจำเลยที่ ๒ นั่งโดยสารมาในรถที่จำเลยที่ ๑ ขับด้วย จำเลยที่ ๒ ย่อมทราบดีว่าการขับรถในขณะเมาสุราอาจทำให้ผู้ขับขี่หย่อนสมรรถภาพในการควบคุมบังคับรถให้อยู่ในทิศทางและช่องเดินรถของตน ทั้งไม่อาจควบคุมความเร็วของรถให้ช้าลงหรือหยุดรถเมื่อจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นได้ การที่จำเลยที่ ๒ ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ขับรถดังกล่าวย่อมเล็งเห็นว่าจะเกิดอุบัติเหตุได้ กรณีถือว่าจำเลยที่ ๒ ผู้ครอบครองรถไม่ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอในการควบคุมดูแลรถซึ่งอยู่ในความครอบครอง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของบุคคลภายนอกที่ใช้รถใช้ถนนร่วมกันด้วย จำเลยที่ ๒ จึงมีส่วนประมาทก่อให้เกิดเหตุละเมิดครั้งนี้ และต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอกด้วย

ทฤษฎี “กะโหลกบาง” (Eggshell Skull Rule) ผู้กระทำจะอ้างว่าผู้เสียหายบอบบางผิดปกติไม่ได้

โจทก์เป็นลูกจ้างจำเลย ในตำแหน่งช่างเคลือบสังกะสีมีหน้าที่ยกวัสดุโดยใช้เครนยกไปใส่ในเตาหลอม ขณะที่โจทก์ทำงาน วัตถุบางอย่างกระเด็นออกจากเตาหลอม และทิ่มแทงโจทก์บริเวณริมฝีปากล่าง จนเป็นเหตุให้ปากโจทก์ถูกเผาไหม้ซึ่งพัฒนาไปเป็นโรคมะเร็งและโจทก์ตายในสามปีต่อมา ศาลพิพากษาว่าจำเลยต้องรับผิดในการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ แม้ว่าโจทก์จะเป็นมะเร็งผิวหนังมาก่อน ซึ่งทำให้ความเสียหายอย่างรุนแรงมากกว่าที่ควรจะเป็นก็ตาม อันเป็นการพิสูจน์ตามทฤษฎี “กะโหลกบาง” (Eggshell Skull Rule) ที่กำหนดไว้ว่า บุคคลจะต้องรับผิดอย่างเต็มที่ในผลของการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ แม้จะเกิดความเสียหายมากขึ้นหรือเป็นความเสียหายพิเศษ ซึ่งหมายความว่าความเสียหายพิเศษที่เกิดขึ้นนั้นไม่ใช่ความเสียหายที่ไกลกว่าเหตุ

เหตุผลที่ใช้หลักนี้เพื่อมิให้มีการปฏิเสธความรับผิดทางละเมิดอย่างไม่เป็นธรรมในกรณีผู้เสียหายเป็นป่วยเรื้อรัง (chronic illnesses) หรือผู้มีความเปราะบางทางกายภาพ โดยอ้างเหตุผลว่าผู้เสียหายสุขภาพไม่สมบูรณ์ในขณะเกิดเหตุละเมิด

ฎีกาที่ ๕๑๒๙/๒๕๔๖ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาพลศึกษา ได้สั่งให้นักเรียนชั้น ม.๑ วิ่งรอบสนามระยะทาง ๒๐๐ เมตร ต่อ ๑ รอบ จำนวน ๓ รอบ เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนการเรียนวิชาพลศึกษาในภาคปฏิบัติ และได้สั่งให้นักเรียนวิ่งรอบสนามต่ออีก ๓ รอบ เป็นการทำโทษที่วิ่งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเหมาะสมตามสมควรแก่พฤติการณ์ แต่การที่สั่งให้วิ่งรอบสนามต่อไปอีก ๓ รอบ และเมื่อนักเรียนยังทำไม่ได้เรียบร้อย ก็สั่งให้วิ่งต่อไปอีก ๓ รอบ ในช่วงเวลาหลังเที่ยงวันเพียงเล็กน้อย สภาพอากาศร้อนและมีแสงแดดแรง นับเป็นการใช้วิธีการลงโทษนักเรียนที่ไม่เหมาะสมและไม่ชอบ เพราะจำเลยที่ ๑ น่าจะเล็งเห็นได้ว่าการลงโทษนักเรียนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๑ ถึง ๑๒ ปี ด้วยวิธีการดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักเรียนได้ เป็นความประมาทเลินเล่อ จนทำให้เด็กชาย พ. ซึ่งเป็นโรคหัวใจอยู่ก่อนล้มลงในการวิ่งรอบสนามรอบที่ ๑๑ และถึงแก่ความตายในเวลาต่อมา เพราะสาเหตุระบบหัวใจล้มเหลว การตายของเด็กชาย พ. จึงเป็นผลโดยตรงจากการวิ่งออกกำลังตามคำสั่งของจาเลยที่ ๑ แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ทราบว่าเด็กชาย พ. เป็นโรคหัวใจก็ตาม มิใช่เกิดจากเหตุสุดวิสัย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดเป็นเหตุให้เด็กชาย พ. ถึงแก่ความตาย แต่ความไม่รู้ของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็นเหตุประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้น้อยลง

ความเสียหายเป็นผลมาจากการกระทำนั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผลของการกระทำ (Causation)

ในระบบ Civil Law เยอรมัน แบ่งเป็น ๒ ทฤษฎี

๑. ทฤษฎีเงื่อนไข (Theory of Conditions) หรือทฤษฎีผลโดยตรง ถือว่า ถ้าไม่มีการกระทำแล้วความเสียหายย่อมไม่เกิด ผู้กระทำจึงต้องรับผิด โดยไม่คำนึงว่ายังมีเหตุอื่นที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นด้วย เพราะถ้าไม่มีเหตุทุก ๆ ประการรวมเข้าด้วยกันแล้วผลก็ย่อมไม่เกิดขึ้น แต่ละเหตุจึงมีน้ำหนักเท่ากัน

๒. ทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม (Theory of Adequate) หรือทฤษฎีผลธรรมดา ถือว่า ผลที่ผู้กระทำจะต้องรับผิดต้องเป็นผลตามปกติที่ควรจะเกิดจากการกระทำ ไม่ห่างไกลจนไม่สามารถจะคาดหมายได้

ระบบ Common Law ศาลอังกฤษถือตามทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม

Polemis V. Furness, Whithy & Co, ๑๙๒๑ จำเลยได้เช่าเรือโจทก์เพื่อบรรทุกน้ำมันเบนซินและ/หรือน้ำมันปิโตรเลียมบรรจุในถัง ระหว่างเดินทางในทะเล มีคราบน้ำมันที่รั่วออกมาจากถังบรรจุน้ำมันไปตกค้างอยู่ใต้ท้องเรือ และบางส่วนได้กลายเป็นไอน้ำมัน (Petro/Vapour) ซึ่งเมื่อเรือเข้าจอดเทียบท่าคนงานของจำเลยที่ขนของลงเรือได้ทำไม้กระดานสำหรับทอดเดินข้ามตกลงไปในท้องเรือ ซึ่งมีไอน้ำมันจากเครื่องของเรือ เมื่อไม้กระดานตกไปก็เกิดประกายไฟขึ้นมา เป็นเหตุทำให้เกิดประกายไฟจนไฟลุกลาม และไอน้ำมันดังกล่าวเกิดจุดระเบิดขึ้น เรือได้รับความเสียหายทั้งหมด (Totally Destroyed) ข้าวของเสียหาย ดังนี้ ความเสียหายเกิดจากแผ่นกระดานตกลงไปโดยไม่ได้ตั้งใจ แม้การที่ไม้กระดานตกลงไปใต้ท้องเรือจะเป็นเรื่องที่ไม่อาจคาดหมายได้ว่าจะทำให้เกิดความเสียหายขึ้นถึงไฟไหม้เรือ แต่เมื่อเป็นผลโดยตรงจากความประมาทของจำเลย จำเลยจึงต้องรับผิด

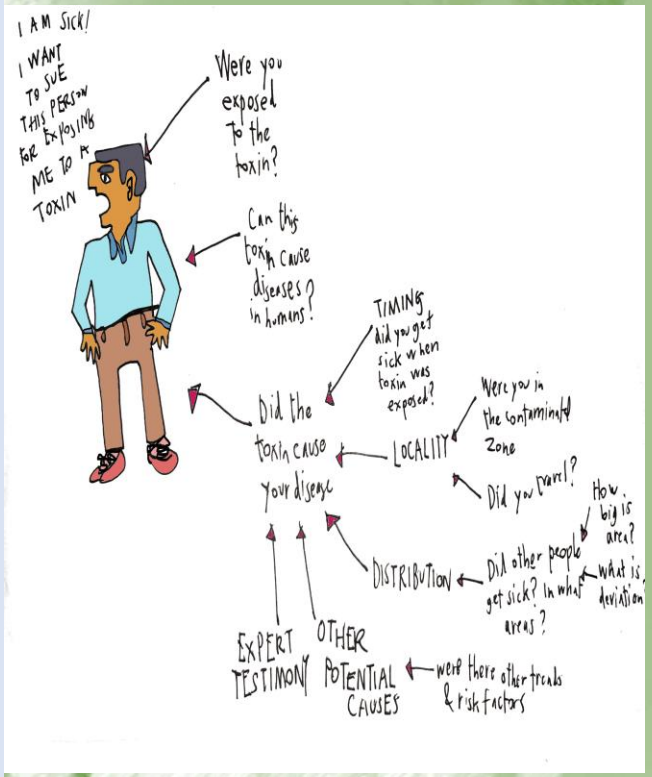
ต่อมาคดี Wagon Mound ค.ศ. ๑๙๖๑

โจทก์กำลังซ่อมเรืออยู่ ลูกจ้างของโจทก์ใช้ไฟฟ้าเชื่อมโลหะ จำเลยเช่าเรือของโจทก์และอยู่ห่างจากท่าเรือของโจทก์ ๖๐๐ ฟุต ได้เติมน้ำมันเรือ ลูกจ้างของจำเลยประมาทเลินเล่อทำให้น้ำมันจำนวนมากไหลลงสู่อ่าว หลังจากนั้น ๖๐ ชั่วโมงได้เกิดไฟลุกไหม้เพราะเศษโลหะที่หลอมตัวจากการเชื่อมโลหะทำให้วัตถุที่ติดไฟง่ายลุกไหม้ตกลงไปใต้ท่าเทียบเรือและลามไปทำให้น้ำมันลุกเป็นไฟ จนทำให้ท่าเรือของโจทก์เสียหาย ศาลอังกฤษยกฟ้อง เพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นความเสียหายที่ไม่มีเหตุที่จำเลยจะคาดเห็นได้

- ท่าน อ.จิตติ เห็นว่า ศาลไทยไม่ได้ยึดทฤษฎีใดเป็นสรณะ แต่เอามาใช้ควบคู่กัน แล้วแต่ว่าทฤษฎีใดจะเป็นธรรมกับคู่กรณีที่สุด
  เป็นที่มาของทฤษฎีผลโดยตรงที่ไม่ไกลไปกว่าเหตุ
- ศาลฎีกาใช้คำว่า ผลโดยตรงจากการกระทำ หาใช่เป็นผลที่ไกลเกินกว่าเหตุ (ฎีกาที่ ๑๐๘๙/๒๕๑๙, ๔๑๗๑/๒๕๒๙, ๒๕๗๑/๒๕๔๑, ๗๒๙๒/๒๕๔๓)

ฎีกาที่ ๗๒๙๒/๒๕๔๓ หลังจากออกจากโรงพยาบาลแล้ว เด็กชาย ภ. มีอาการทางสมองพิการ แขนขาชักเกร็ง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องให้ยาลดอาการทางสมองและหากมีอาการเกร็งก็ต้องทำกายภาพบำบัดทุกวัน เด็กชาย ภ. จะต้องอยู่ในสภาพช่วยเหลือตนเองไม่ได้เช่นนั้นตลอดไปค่าดูแลรักษาที่จะต้องใช้จ่ายต่อไปจึงเป็นค่าใช้จ่ายอันต้องเสียไปเนื่องจากการกระทำละเมิดให้เสียหายแก่ร่างกายในอนาคตเป็นคนละส่วนกับค่ารักษาพยาบาลที่โจทก์ได้จ่ายไปก่อนแล้วและไม่เป็นการกำหนดค่าเสียหายซ้ำซ้อนกัน ทั้งเมื่อเด็กชาย ภ. อยู่ในสภาพไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ย่อมเสียความสามารถประกอบการงานโดยสิ้นเชิงทั้งในเวลาปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของจำเลย หาใช่ไกลเกินเหตุไม่ โจทก์เรียกร้องค่าเสียหายในการสูญเสียความสามารถในการประกอบการงานได้

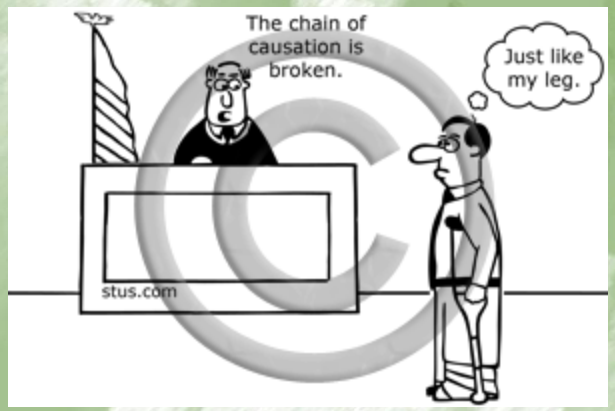

ฎ.๘๗๘๙/๕๙ จำเลยที่ ๑ ขับรถชนท้ายรถยนต์หมายเลขทะเบียน ๖ ค – ๒๙๙๘ กทม เป็นเหตุให้รถคันดังกล่าวพุ่งชนรถแท็กซี่ และรถตู้ซึ่งอยู่ด้านหน้าได้รับความเสียหาย การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถชนรถคันอื่นจนทำให้เกิดความเสียหายแก่รถอื่นถึง ๓ คัน ย่อมเป็นผลโดยตรงอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑ ซึ่งขับรถด้วยความเร็วสูงในขณะเมาสุรา

ฎีกาที่ ๑๘๙๘/๒๕๑๘ คนขับรถของจำเลยขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ชนรถที่บรรทุกยางรถยนต์ จนทำให้ยางรถยนต์ที่บรรทุกตกลงไปจากรถ จึงเห็นได้ว่า การที่ยางรถยนต์ถูกคนร้ายลักไปนั้นเกิดขึ้นเพราะความผิดของคนขับรถของจำเลยที่ขับรถโดยประมาท เป็นเหตุให้ชนรถบรรทุกยาง ซึ่งถ้าไม่ชนก็คงไม่ถูกคนร้ายลักในที่เกิดเหตุ จึงนับว่าการสูญหายของยางรถยนต์<u>เป็นผลโดยตรง</u>จากการละเมิดรายนี้ จำเลยต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ ในผลแห่งละเมิดของคนขับรถของจำเลย

ฎีกาที่ ๗๙๗๓-๗๙๗๕/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๔ ลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขับรถบรรทุกวัตถุระเบิดของจำเลยที่ ๑ ที่จำเลยที่ ๑ ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้นำไปส่งที่คลังสินค้าของจำเลยที่ ๑ ไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ระหว่างการขนส่งจำเลยที่ ๔ ประมาทเลินเล่อขับรถด้วยความเร็วเกินสมควรแล่นเข้าทางโค้งที่เกิดเหตุซึ่งเป็นทางโค้งหักข้อศอกโดยไม่ระมัดระวังจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถควบคุมรถได้ ทำให้รถเสียหลักพลิกคว่ำวัตถุระเบิดซึ่งบรรทุกมาตกกระจายอยู่บนพื้นถนน หลังจากนั้นมีชาวบ้านเข้ามายุ่งเกี่ยวกับวัตถุระเบิดที่ตกกระจายอยู่บนพื้นถนนดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดระเบิดขึ้นทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บรวมหลายร้อยคน และทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสามได้รับความเสียหาย การกระทำของชาวบ้านที่ทำให้เกิดระเบิดขึ้นเช่นนี้เป็นเหตุแทรกแซงที่วิญญูชนคาดหมายได้เพราะเป็นเรื่องธรรมดาเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบนทางหลวง ก็จะมีชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงรวมทั้งประชาชนที่ใช้ยวดยานสัญจรผ่านที่เกิดเหตุจะหยุดรถลงไปมุงดูเหตุการณ์และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บ รวมทั้งอาจมีคนไม่ดีซึ่งปะปนอยู่ในกลุ่มคนเหล่านั้นถือโอกาสหยิบฉวยเอาทรัพย์สินสิ่งของที่ตกหล่นไปได้ ทั้งการขนส่งวัตถุระเบิดครั้งนี้ก็มิได้จัดให้มีป้ายข้อความว่า "วัตถุระเบิด" ติดแสดงไว้ให้เห็นได้ง่ายที่ด้านหน้าและด้านหลังรถบรรทุกวัตถุระเบิดคันเกิดเหตุด้วย จึงต้องถือว่าเหตุระเบิดที่เกิดขึ้นเป็นผลใกล้ชิดสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากการขับรถโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๔

ฎีกาที่ ๑๓๕๘-๑๓๖๙/๒๕๐๖ การที่จำเลยรื้อห้องแถวดังกล่าว ทำให้สามีโจทก์เสียใจไปกระโดดน้ำตาย การที่โจทก์เสียค่าทำศพสามีและไม่ได้ขายสินค้านั้น ความเสียหายนั้นหาได้เกิดจากการกระทำของจำเลยไม่ ฉะนั้น จะเรียกร้องให้จำเลยรับผิดได้ไม่

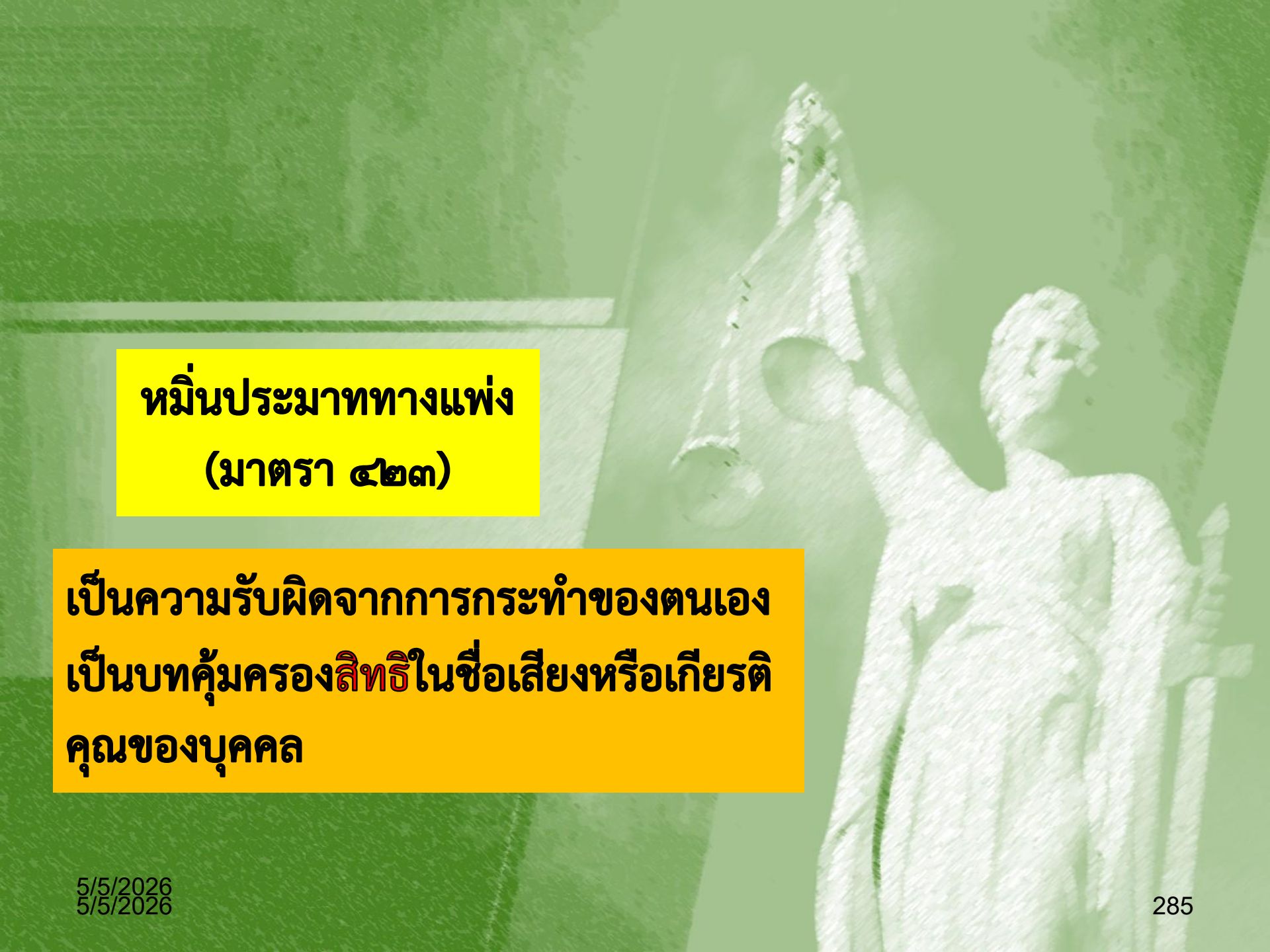
ฎีกาที่ ๑๘๐/๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยแม้ไม่ใช่ผู้กระทำละเมิด แต่จำเลยที่ ๒ ในฐานะนายจ้างต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างและเป็นผู้กระทำละเมิดในทางการที่จ้าง จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนในหนี้ละเมิดทั้งหมดที่เกิดขึ้นเต็มจำนวนตามมาตรา ๔๒๐ ประกอบมาตรา ๔๒๕ และ ๔๓๘ และต้องร่วมกันรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม ทั้งนี้ผู้เสียหายย่อมมีสิทธิที่จะเลือกฟ้องผู้ทำละเมิดหรือผู้ที่ต้องร่วมรับผิดในเหตุละเมิดหรือผู้รับประกันภัยคนใดคนหนึ่งให้รับผิดเต็มจำนวนหรือทุกคนให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในวงเงินประกันภัยซึ่งผู้ทำละเมิดต้องรับผิดชอบได้ ดังนั้น แม้จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของจำเลยที่ ๒ ภายในวงเงินคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัย แต่จำเลยที่ ๒ ก็ยังมีความรับผิดต่อโจทก์ทั้งสี่ในมูลหนี้ละเมิด ส่วนกรณี**ความเสียหายที่เกินจากจำนวนเงินเอาประกันภัยที่เป็นผลมาจากการชดใช้ที่ล่าช้าของผู้รับประกันภัย**อันจะทำให้ผู้รับประกันภัยยังคงต้องรับผิดนั้น มีเพียงค่าเสียหายของโจทก์ที่ ๔ ที่เกินจากวงเงินตามกรมธรรม์ประกันภัย **แต่ก็เป็นค่าเสียหายที่เป็นผลโดยตรงอันเกิดจากการทำละเมิด**

ฎีกาที่ 4269/2565 การก่อสร้างคอนโดมิเนียมของจำเลยก่อให้เกิดเสียงดัง แรงสั่นสะเทือน และฝุ่นละอองปลิวเข้ามาในห้องเรียน โจทก์ผู้เป็นเจ้าของกิจการโรงเรียนย่อมได้รับความเสียหายและมีสิทธิฟ้องเรียกให้ฝ่ายจำเลยรับผิดในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้นได้ เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกให้จำเลย จำเลยร่วมที่ 1 และที่ 3 ร่วมรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากการขุดเจาะเสาเข็มและการก่อสร้างคอนโดมิเนียมของจำเลยซึ่งเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างอาคารคอนโดมิเนียมของจำเลยทั้งกระบวนการนับตั้งแต่การเริ่มรื้อถอนอาคารหลังเดิมไปจนก่อสร้างแล้วเสร็จรวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการก่อสร้างดังกล่าว อันเป็นกรณีที่ผู้ดำเนินการก่อสร้างทุกขั้นตอนต่างทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายเดียวกันแก่โจทก์ ไม่อาจแบ่งแยกความเสียหายว่าเกิดจากการกระทำละเมิดในขั้นตอนการก่อสร้างตอนใดตอนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงได้ ส่วนจำเลยแม้มิใช่ผู้ทำการก่อสร้าง แต่ในฐานะเจ้าของโครงการย่อมมีหน้าที่รับผิดชอบมิให้การทำงานก่อสร้างก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น แม้จำเลยจะว่าจ้างบุคคลใดทำการก่อสร้าง แต่จำเลยยังต้องควบคุมดูแลบุคคลผู้ทำการก่อสร้างผ่านข้อตกลงในสัญญาระหว่างจำเลยกับผู้ทำการก่อสร้าง ปัญหาระหว่างการก่อสร้างโครงการของจำเลยย่อมถือว่าอยู่ในความรับรู้และรู้เห็นของจำเลยทั้งสิ้น จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องดูแลตรวจสอบควบคุมมิให้การก่อสร้างโครงการคอนโดมิเนียมของจำเลยก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น เมื่อการก่อสร้างคอนโดมิเนียมของจำเลยก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์และพฤติการณ์แห่งคดีนี้ต้องด้วยข้อสันนิษฐานตามมาตรา 422 จำเลยจึงต้องร่วมกับจำเลยร่วมที่ 1 และที่ 3 รับผิดต่อโจทก์ตามมาตรา 420

ฎ.464/2567 เหตุแห่งการละเมิดของจำเลยที่ 2 เป็นผลโดยตรงทำให้โจทก์ไม่สามารถใช้อาคารของโจทก์ในการประกอบกิจกรรมบริการเชิงเศรษฐกิจการพาณิชย์ได้ เนื่องเพราะสำนักงานเขตบางกะปิมีหนังสือถึงโจทก์แจ้งว่าอาคารมีสภาพที่อาจเป็นภยันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน และมีคำสั่งให้โจทก์ระงับการใช้อาคารและให้ดำเนินการแก้ไขอาคารให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 46 วรรคหนึ่ง เมื่อโจทก์ไม่สามารถเข้าใช้อาคารได้ ย่อมเป็นความเสียหายตามปกติธรรมดาที่จำเลยที่ 2 ควรจะได้คาดเห็นเสียแต่ก่อนหรือขณะเข้ารื้อถอนอาคาร หาใช่ความเสียหายพิเศษหรือเป็นเรื่องเกินเลยจากความเสียหายแท้จริงอันมิใช่ผลโดยตรงจากการทำละเมิดของจำเลยที่ 2 ดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยไม่ ส่วนค่าจ้างปรับปรุงพื้นที่เช่า 1,275,000 บาท เป็นการปรับปรุงเพื่อรอเวลาให้จำเลยที่ 1 ก่อสร้างรถไฟฟ้าให้แล้วเสร็จซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 3 ปี หากโจทก์ทำการซ่อมแซมในขณะนี้ ก็อาจต้องซ่อมแซมอาคารดังกล่าวอีกหลายครั้ง เป็นความเสียหายในอนาคตอันเกิดจากการกระทำของจำเลยที่ 1 และจากการคาดคะเนของโจทก์ซึ่งอาจไม่เกิดขึ้นก็ได้ ความเสียหายเป็นค่าจ้างปรับปรุงพื้นที่เช่าอาคารชั่วคราวส่วนที่โจทก์ไม่ได้ใช้อาคารสาขาหัวหมากส่วนที่เกินไปกว่า 10 เดือน จึงสูงกว่าความเสียหายแท้จริง

ฎีกาที่ ๙๐๗/๒๕๖๗ จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ แต่ความเสียหายที่โจทก์ได้รับมีมากน้อยเพียงใด โจทก์ต้องมีภาระในการพิสูจน์ โจทก์เป็นเพียงเจ้าของโครงการจัดสรรที่ดินที่มีหน้าที่ต้องบำรุงรักษารั้วกำแพงซึ่งเป็นสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์ของผู้ที่พักอาศัยในหมู่บ้านที่โจทก์จัดสรร โจทก์มิใช่เป็นผู้ที่ใช้ประโยชน์จากรั้วกำแพงที่พิพาทโดยตรง เมื่อโจทก์มิได้นำสืบถึงความเสียหายโดยตรงที่โจทก์ต้องรับผิดชอบต่อผู้ที่พักอาศัยในหมู่บ้านอันเกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย เมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยก่อสร้างรั้วกำแพงที่พิพาทซึ่งมีความยาว ๕ เมตร ที่ทำเป็นประตูช่องเข้าออกอันเป็นการบังคับให้จำเลยชำระหนี้ด้วยการกระทำแล้ว แม้ศาลอาจใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายได้เองดังที่โจทก์แก้ฎีกา แต่ศาลฎีกาเห็นสมควรใช้ดุลพินิจไม่กำหนดค่าเสียหายให้แก่โจทก์

ฎีกาที่ ๔๖๔/๒๕๖๗ เหตุแห่งการละเมิดของจำเลยที่ ๒ เป็นผลโดยตรงทำให้โจทก์ไม่สามารถใช้อาคารของโจทก์ในการประกอบกิจกรรมบริการเชิงเศรษฐกิจการพาณิชย์ได้ เนื่องเพราะสำนักงานเขตบางกะปิมีหนังสือถึงโจทก์แจ้งว่าอาคารมีสภาพที่อาจเป็นภยันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน และมีคำสั่งให้โจทก์ระงับการใช้อาคารและให้ดำเนินการแก้ไขอาคารให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง เมื่อโจทก์ไม่สามารถเข้าใช้อาคารได้ ย่อมเป็นความเสียหายตามปกติธรรมดาที่จำเลยที่ ๒ ควรจะได้คาดเห็นเสียแต่ก่อนหรือขณะเข้ารื้อถอนอาคาร หาใช่ความเสียหายพิเศษหรือเป็นเรื่องเกินเลยจากความเสียหายแท้จริงอันมิใช่ผลโดยตรงจากการทำละเมิดของจำเลยที่ ๒ ดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยไม่ ส่วนค่าจ้างปรับปรุงพื้นที่เช่า ๑,๒๗๕,๐๐๐ บาท เป็นการปรับปรุงเพื่อรอเวลาให้จำเลยที่ ๑ ก่อสร้างรถไฟฟ้าให้แล้วเสร็จซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ ๓ ปี หากโจทก์ทำการซ่อมแซมในขณะนี้ ก็อาจต้องซ่อมแซมอาคารดังกล่าวอีกหลายครั้ง เป็นความเสียหายในอนาคตอันเกิดจากการกระทำของจำเลยที่ ๑ และจากการคาดคะเนของโจทก์ซึ่งอาจไม่เกิดขึ้นก็ได้ ความเสียหายเป็นค่าจ้างปรับปรุงพื้นที่เช่าอาคารชั่วคราวส่วนที่โจทก์ไม่ได้ใช้อาคารสาขาหัวหมากส่วนที่เกินไปกว่า ๑๐ เดือน จึงสูงกว่าความเสียหายแท้จริง

หมิ่นประมาททางแพ่ง
(มาตรา ๔๒๓)

เป็นความรับผิดจากการกระทำของตนเอง
เป็นบทคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคล

มาตรา ๔๒๓ ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงเป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดีหรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การนั้นแม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริงแต่หากควรจะรู้ได้

ผู้ใดส่งข่าวสาส์นอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสาส์นนั้นมีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงที่ส่งข่าวสาส์นเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่

หมิ่นประมาทในทางแพ่งต่างกับหมิ่นประมาทในทางอาญา

หมิ่นประมาทในทางแพ่ง	หมิ่นประมาทในทางอาญา
ข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง	ข้อความที่เป็นจริงก็อาจมีความผิดได้ เพราะกฎหมายห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าเป็นเรื่องส่วนตัวและไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
แม้ไม่เจตนา แต่ควรจะรู้ว่าไม่เป็นความจริงก็เป็นละเมิด	ต้องกระทำโดยเจตนา
เสียหายต่อชื่อเสียง หรือทางทำมาหาได้	เสียหายต่อชื่อเสียง ทำให้ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง

ข้อความฝ่าฝืนความจริง
(false statement or fact)
กล่าวหรือไขข่าว
(published)
รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง หรือควรจะรู้
เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือทางทำมาหาได้
(damage)
หมิ่นประมาท

องค์ประกอบความรับผิด

๑. ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย

๒. ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง

๓. เป็นที่เสียหายแก่

๓.๑ ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณ

๓.๒ ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของบุคคลอื่น

๔. รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง หรือควรจะรู้ได้

๑. ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย

๑.๑ กล่าวหรือไขข่าว หมายถึง การแสดงข้อความให้บุคคลที่สามทราบ

“กล่าว” คือ พูดด้วยตนเอง

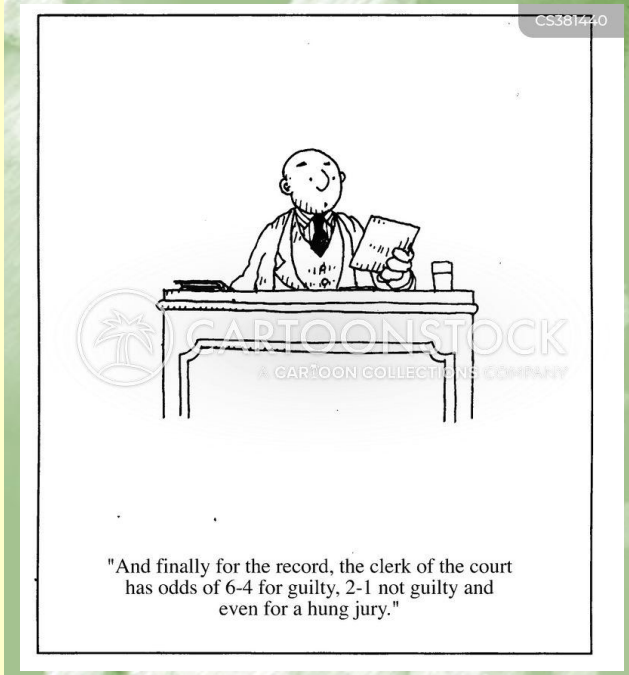
“ไขข่าว” คือ ฟังจากข่าวคนอื่นแล้วนำไปแพร่ต่อ จะเป็นด้วยถ้อยคำพูด คำที่เขียน ด้วยกิริยาอาการหรือวิธีอื่น หรือโดยการโฆษณา ด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต หรือแฟ็กซ์ ที่ทำให้ปรากฏด้วย แผ่นเสียงหรือสิ่งบันทึกเสียง โดยการกระจายเสียง การป่าวประกาศด้วยวิธีอื่นใดก็ได้ โดยกล่าวด้วยคำถามก็ได้

การด่าหรือดูหมิ่นซึ่งหน้า ไม่ใช่การหมิ่นประมาท

ต้องยืนยันข้อเท็จจริง

ฎีกาที่ ๖๐๑๘/๒๕๔๑ จำเลยเป็นทนายความซักค้านโจทก์ว่า "โจทก์เป็นโจรรุ่นเดียวกับเสือขาวใช่ไหม" ดังนี้ เป็นการถามพยานในเวลาพิจารณาคดีเพื่อการวินิจฉัยชั่งน้ำหนักคำพยาน ไม่ใช่ข้อความที่ยืนยันว่าโจทก์เป็นโจร จึงไม่เป็นการใส่ความ การกระทำของจำเลยไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๗๐๕๕/๒๕๓๙ เมื่อจำเลยที่ ๓ ได้กล่าวเป็นทำนองยกขึ้นเปรียบเทียบและมิได้เป็นการกล่าวยืนยันว่ายาของโจทก์เป็นยาม้าแต่อย่างใด ดังนี้ ข้อความที่จำเลยที่ ๓ ลงพิมพ์ไปนั้นไม่เป็นข้อความอันฝ่าฝืนต่อความเป็นจริง จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๙๕๒/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ร่วมงานกับโจทก์เป็นผู้นำบันทึกที่ตนเองทำขึ้นไปขอความเห็นจากจำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกโดยไม่ได้นำโจทก์ไปให้ตรวจรักษา และโจทก์ก็ไม่ได้ไปขอรับการตรวจรักษาด้วยตนเอง การจะเลิกจ้างโจทก์หรือไม่เป็นดุลพินิจของจำเลยที่ ๓ ดังนี้ การที่จำเลยที่ ๔ ให้ความเห็นอย่างเป็นกลางในวิชาความรู้ทางการแพทย์ว่าตามอารมณ์และพฤติกรรมของโจทก์ดังที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ พรรณนาให้จำเลยที่ ๔ ฟังนั้น อาจจะเป็นโรคหรือความผิดปกติทางจิตใจได้ ๕ ประเภท และจำเลยที่ ๔ ลงความเห็นว่าอาการของโจทก์น่าจะเป็นโรคประเภทที่สอง และว่าถ้าได้ตรวจผู้ป่วยหรือโจทก์โดยตรงก็อาจจะเป็นโรคชนิดอื่นก็ได้ แสดงว่าจำเลยที่ ๔ ไม่ได้ยืนยันเป็นเด็ดขาดว่าโจทก์เป็นโรคชนิดใด จำเลยที่ ๔ ให้ความเห็นโดยสุจริตไม่เป็นละเมิด

ฎีกาที่ ๘๒๔๔/๒๕๖๓ จำเลยฟ้องผู้เสียหายทั้งสองอ้างว่าผู้เสียหายทั้งสองปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต มีเจตนาช่วยเหลือ ก. และ ส. ให้พ้นจากการกระทำความผิด เป็นการกล่าวหาว่าผู้เสียหายทั้งสองกระทำความผิดอาญา โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าผู้เสียหายทั้งสองไม่ได้กระทำความผิด การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานฟ้องเท็จ และที่จำเลยฟ้องว่าผู้เสียหายทั้งสองไม่มีความยุติธรรมในใจให้กับตัวเองจริงหรือไม่ **แม้จะเป็นการบรรยายแบบกึ่งคำถาม** แต่เป็นการกล่าวทำนองตำหนิว่าผู้เสียหายทั้งสองไม่มีความยุติธรรม ฟ้องจำเลยมีข้อความที่ดูหมิ่นผู้เสียหายทั้งสองอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษา เป็นความผิดฐานดูหมิ่นผู้พิพากษาในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี

จอห์นนี เดปป์ (Johnny Depp) ให้การครั้งแรกต่อศาลเมืองแฟร์แฟกซ์ รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน หลังจากที่เดปป์ยื่นฟ้องต่ออดีตภรรยา แอมเบอร์ เฮิร์ด (Amber Heard) ในคดีหมิ่นประมาท มูลค่ากว่า ๕๐ ล้านเหรียญ จากบทความที่อดีตภรรยาให้สัมภาษณ์กับ Washington Post โดยกล่าวว่าเธอตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงใน

๑.๒ ต้องมีบุคคลที่สามมารับรู้รับฟัง
พูดคนเดียวไม่ผิด ถ้ามีคนมาแอบฟังโดยไม่รู้ก็ไม่ผิด หรือถ้ามาพูดต่อ
ผู้เสียหายเองเป็นดูหมิ่น รับผิดตามมาตรา ๔๒๐ ไม่ใช่ ๔๒๓
ฎีกาที่ ๑๑๐/๒๕๑๖ จำเลยมีจดหมายซึ่งมีข้อความหมิ่นประมาท
ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงโจทก์โดยตรงไปยังสำนักงาน
โจทก์ มิใช่เจตนาเป็นการใส่ความ

ฎีกาที่ ๖๖๘๑/๒๕๖๒ แม้ ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๓ ไม่ได้บัญญัติว่าเป็นการกล่าวหรือไขข่าวต่อบุคคลที่สาม แต่การกล่าวหรือไขข่าวที่แพร่หลายได้ก็ต้องมีบุคคลที่สามอยู่ การพูดคนเดียวไม่มีคนได้ยินย่อมไม่เป็นการกล่าวให้แพร่หลาย ดังนั้นถ้ามีคนแอบฟังโดยคนพูดไม่รู้ การพูดดังกล่าวถือไม่ได้ว่าเป็นการจงใจกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย เมื่อ พ. เป็นผู้เริ่มต้นการตั้งโปรแกรมสนทนาผ่านบัญชีเฟสบุ๊ค เมสเซนเจอร์ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ให้บริการส่งข้อความและข้อมูลมัลติมีเดียสนทนาโต้ตอบกันผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เข้าในระบบเพื่อพูดคุยกัน โปรแกรมสนทนาดังกล่าวเป็นแบบระบบปิด มีสมาชิกเพียง ๓ คนคือจำเลยทั้งสองและ พ. บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าไปดูหรืออ่านข้อความสนทนาได้ การสนทนาดังกล่าวที่มีการพูดถึงโจทก์และพนักงานอื่นรวมอยู่ด้วยจึงเป็นการกล่าวที่จำเลยทั้งสองและ พ. ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันสนทนาร่วมกันโดย พ. เข้าร่วมสนทนากับจำเลยทั้งสองหลายครั้ง จึงมิใช่เป็นการที่จำเลยทั้งสองกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ส่วนการที่โจทก์แอบดูและอ่านข้อความสนทนาและนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นรับทราบเอง ย่อมไม่ทำให้การสนทนาระหว่างกลุ่มบุคคลทั้งสามเป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายให้บุคคลอื่นรับทราบได้ การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์

คำถาม ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้นายดำโอนหุ้นกลับคืนมาเป็นของนายแดง แต่นายดำยังไม่ยอมโอนหุ้นคืนแก่นายแดง นายแดงจึงทุบทำลายรั้วกำแพงโรงแรมของนายดำ และพาลูกน้อง ๓๐ คน บุกรุกเข้าไปในโรงแรมของนายดำ บังคับให้พนักงานโรงแรมมอบกุญแจห้อง ๑๐ ห้องให้เพื่อนำไปเปิดห้องพักให้ลูกน้องของนายแดงพัก ระหว่างนั้นนายแดงเดินไปเห็นเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องทำงานของนายเอกำลังเปิดโปรแกรมสนทนาผ่านบัญชีเฟสบุ๊ค เมสเซนเจอร์ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ให้บริการส่งข้อความและข้อมูลมัลติมีเดียสนทนาโต้ตอบกันผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยเป็นบัญชีเฟสบุ๊คประเภทปิดที่บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าดูข้อความสนทนาได้ แต่นายดำเปิดค้างไว้และลืมปิด นายแดงจึงเห็นข้อความสนทนาที่นายดำส่งข้อความไปหานายขาวหลายครั้งว่า “นายแดงแหลจริง ๆ หน้าด้านอย่างเหลือเชื่อที่สุด หลอกเอาเงินคนอื่น” และข้อความที่นายขาวส่งหานายดำว่า “มันไม่มีอะไรดีเลย” ต่อมานายดำยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหายและขอให้บังคับนายแดงก่อสร้างรั้วกำแพงส่วนที่ถูกทุบทำลายไปให้กลับคืนสู่สภาพเดิม

ให้วินิจฉัยว่า (๑) นายแดงให้การต่อสู้ว่า นายแดงเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ย่อมมีสิทธิพาลูกน้องเข้าไปในโรงแรมเพื่อให้นายดำลูกหนี้ตามคำพิพากษาโอนหุ้นกลับคืนมาเป็นของนายแดงได้ ข้อต่อสู้ของนายแดงฟังขึ้นหรือไม่

(๒) นายแดงให้การต่อสู้ว่า นายดำต้องขอค่าเสียหายเท่านั้น จะขอให้บังคับนายแดงก่อสร้างรั้วกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็กให้กลับคืนสู่สภาพเดิมไม่ได้ ข้อต่อสู้ของนายแดงฟังขึ้นหรือไม่

(๓) นายดำจะต้องรับผิดต่อนายแดงตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๓ หรือไม่

คำตอบ (๑) นายแดงพาพวกซึ่งเป็นบริวาร ๓๐ คน บุกรุกเข้าไปในโรงแรมของนายดำ บังคับให้พนักงานมอบกุญแจให้เพื่อนำไปเปิดห้องพัก ๑๐ ห้องให้บริวารของนายแดงพัก เป็นเหตุให้นายดำได้รับความเสียหาย ซึ่งแม้ว่านายแดงจะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็ตาม แต่นายแดงมีสิทธิอย่างไรตามคำพิพากษาดังกล่าว ก็ชอบที่ต้องไปดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษา หรือต้องไปว่ากล่าวฟ้องร้องเอากับนายดำอีกส่วนต่างหาก นายแดงไม่มีอำนาจบังคับคดีเองโดยพลการ การที่นายแดงพาพวกและบริวารบุกรุกเข้าไปในโรงแรมของนายดำ จึงเป็นการกระทำต่อนายดำโดยผิดกฎหมาย ทำให้นายดำเสียหาย อันเป็นการละเมิดต่อนายดำ ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ข้อต่อสู้ของนายแดงข้อนี้ฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๐๑/๒๕๕๘, ๕๐๘๐/๒๕๔๕)

(๒) นายแดงกระทำละเมิดทุบทำลายรั้วกำแพงพิพาทซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของนายดำ จึงต้องคืนทรัพย์สินอันนายดำต้องเสียไปเพราะละเมิดนั้น หรือชดใช้ราคาทรัพย์สิน ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๘ วรรคสอง นายดำชอบที่จะขอให้บังคับนายแดงก่อสร้างรั้วกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็กส่วนที่ถูกทุบทำลายไปให้กลับคืนสู่สภาพเดิม หากนายแดงไม่ดำเนินการก็จะต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นค่าก่อสร้างรั้วกำแพงดังกล่าว ข้อต่อสู้ของนายแดงข้อนี้ฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๑๒/๒๕๖๒)

(๓) แม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๓ ไม่ได้บัญญัติว่าเป็นการกล่าวหรือไขข่าวต่อบุคคลที่สาม แต่การกล่าวหรือไขข่าวที่แพร่หลายได้ก็ต้องมีบุคคลที่สามอยู่ การพูดคนเดียวไม่มีคนได้ยินย่อมไม่เป็นการกล่าวให้แพร่หลาย ดังนั้นถ้ามีคนแอบฟังโดยคนพูดไม่รู้ การพูดดังกล่าวถือไม่ได้ว่าเป็นการจงใจกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย เมื่อนายดำสนทนาผ่านบัญชีเฟสบุ๊ค เมสเซนเจอร์ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ให้บริการส่งข้อความและข้อมูลมัลติมีเดียสนทนาโต้ตอบกันผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โปรแกรมสนทนาดังกล่าวเป็นแบบระบบปิด บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าไปดูหรืออ่านข้อความสนทนาได้ การสนทนาดังกล่าวที่มีการพูดถึงนายแดงจึงเป็นการกล่าวที่นายดำและนายขาวซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันสนทนาร่วมกัน จึงมิใช่เป็นการที่นายดำกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ส่วนการที่นายแดงแอบดูและอ่านข้อความสนทนาและนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นรับทราบเอง ย่อมไม่ทำให้การสนทนาระหว่างนายดำและนายขาวเป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายให้บุคคลอื่นรับทราบได้ การกระทำของนายดำจึงไม่เป็นละเมิดต่อนายแดง (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๖๘๑/๒๕๖๒)

๒. ข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง

๒.๑ ข่าวจริง

ฎีกาที่ ๒๑๔๒๐/๒๕๕๖ ข้อเท็จจริงที่จะทำให้การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายเป็นการทำละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนก็คือการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายนั้นฝ่าฝืนต่อความจริง หากการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายความจริงก็ไม่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิด การแถลงข่าวต่อสาธารณชนตามปกติวิสัยเพื่อยุติกระแสความตื่นตระหนกต่อความมั่นคงทางการเงินของประเทศตาม พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง ไม่เป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง จึงไม่เป็นการทำละเมิด

ฎีกาที่ ๓๐๕๓/๒๕๓๐ การที่จำเลยให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ว่าจำเลยฟ้องโจทก์เป็นคดีอาญาในข้อหาฉ้อโกงนั้น เป็นการโต้ตอบโจทก์เนื่องจากโจทก์บอกเลิกสัญญาจะซื้อจะขาย ทั้งทวงเงินค่างวดและริบมัดจำด้วย การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์.

๒.๒ ทำหนังสือร้องเรียนตามความจริง

ฎีกาที่ ๓๓๖๗/๒๕๓๕ เหตุที่โจทก์ถูกออกจากงานเนื่องจากจำเลยที่ ๑ ทำหนังสือร้องเรียนต่อธนาคารให้พิจารณาลงโทษโจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างของธนาคาร เนื่องจากโจทก์ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก แต่การกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นการแจ้งให้ธนาคารทราบเท่านั้น ธนาคารจะพิจารณาและมีคำสั่งลงโทษโจทก์หรือไม่เป็นเรื่องของธนาคาร แม้การที่จำเลยที่ ๑ มีหนังสือถึงธนาคารเป็นการกระทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย แต่ก็เป็นการใช้สิทธิในฐานะประชาชนที่จะเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ได้ ส่วนการที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ เบิกความต่อศาลในคดีอาญาที่โจทก์ฟ้อง ร. โดยกล่าวถึงคำพิพากษาที่โจทก์ถูกลงโทษจำคุก ก็เป็นการกระทำตามหน้าที่ในฐานะพยาน อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย มิใช่เป็นการใช้สิทธิของจำเลยโดยเจตนาแกล้งให้โจทก์เสียหายฝ่ายเดียว ทั้งเป็นการไขข่าวตามความเป็นจริง จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๑๓๕๕/๒๕๐๖ จำเลยยื่นคำร้องทุกข์ไปยังผู้บังคับบัญชาของโจทก์กล่าวหาว่าโจทก์กลั่นแกล้งให้จำเลยได้รับความเดือดร้อน โดยบรรยายรายละเอียดด้วยว่าโจทก์กระทำอย่างใดต่อจำเลยบ้าง แล้วขอให้สั่งสอบสวนพฤติการณ์ที่โจทก์กระทำต่อจำเลยนั้น ดังนี้ เมื่อได้ความว่าพฤติการณ์ตามที่จำเลยร้องเรียนไปนั้นเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแก่จำเลยจริง จำเลยกล่าวไปโดยไม่มีข้อความที่ผิดกฎหมายหรือฝ่าฝืนความจริง แม้ผลของการสอบสวนโจทก์จะปรากฏว่าโจทก์ได้กระทำการไปตามหน้าที่ราชการแล้ว โจทก์ก็จะอ้างว่าคำร้องของจำเลยที่ว่าโจทก์กลั่นแกล้งนั้นเป็นการฝ่าฝืนต่อความจริงหาได้ไม่ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการละเมิดโจทก์

ฎีกาที่ ๑๒๑๖/๒๕๓๕ โจทก์ทำสัญญารับจ้างเหมาก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลสงขลานครินทร์โดยโจทก์ได้ทำสัญญาซื้อและติดตั้งลิฟต์กับจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ได้ส่งมอบลิฟต์และติดตั้งลิฟต์ให้แก่โจทก์เรียบร้อยแล้ว โจทก์ได้รับเงินจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในงานส่วนติดตั้งลิฟต์แล้วแต่ไม่ยอมจ่ายเงินให้แก่จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ได้ร้องเรียนต่อมหาวิทยาลัยว่าโจทก์ไม่จ่ายเงินค่าลิฟต์และค่าติดตั้งลิฟต์ให้จำเลยที่ ๑ มหาวิทยาลัยได้เรียกโจทก์และจำเลยที่ ๑ ไปไกล่เกลี่ยในที่สุดโจทก์ตกลงจ่ายค่าลิฟต์ให้จำเลยที่ ๑ แต่ก็ไม่จ่ายอีก การที่จำเลยที่ ๑ ร้องเรียนโจทก์ต่อมหาวิทยาลัยเป็นสิทธิของจำเลยที่ ๑ จะกระทำได้โดยชอบ หาเป็นการละเมิดโจทก์ไม่

ร้องเรียนเรื่องไม่จริง

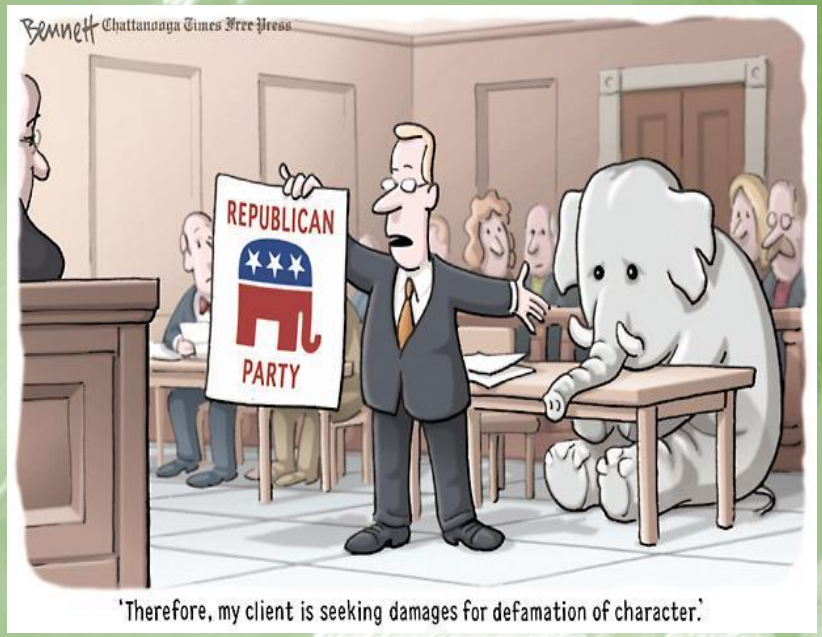
ฎีกาที่ ๑๐๔/๒๕๓๔ แม้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมการค้าต่างประเทศจะพูดกับจำเลยที่ ๑ ผู้มาขอให้โจทก์ช่วยตรวจสอบเรื่องของจำเลยที่ ๑ ว่า “ผมไม่ชอบให้พ่อค้าเร่งข้าราชการ ผมรู้หน้าที่ของผมดี ผมไม่ชอบ” ก็ไม่ใช่ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ เชื่อว่าเกิดจากความไม่พอใจที่จำเลยที่ ๑ มาเร่งรัด ประกอบกับโจทก์ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติโดยไม่ชักช้า โจทก์จึงไม่มีอคติในการทำงาน การที่จำเลยที่ ๑ ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของโจทก์ว่าโจทก์ไม่ยอมทำงานเอาแต่นั่งอ่านหนังสือพิมพ์ มีอคติในการทำงาน และกระทำการหน่วงเหนี่ยวเป็นกำแพงป้องกันการส่งสินค้าออก จึงเป็นการร้องเรียนกล่าวหาที่ฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นการละเมิดต่อโจทก์

กรณีโฆษณาเท็จโอ้อวดเกินจริง เป็นละเมิดตาม ม. ๔๒๐

ฎีกาที่ ๒๑๑๘/๒๕๕๓ ข้อมูลเปรียบเทียบศักยภาพของจำเลยในใบแผ่นพับโฆษณาเป็นการจูงใจให้บุคคลมาใช้บริการของจำเลย จำเลยระบุในแผ่นพับในช่องผู้ประกันตนที่รับได้ว่า โจทก์รับได้ ๒๕,๐๐๐ คน ช่องระยะเวลาเข้าร่วมโครงการประกันสังคมว่า โจทก์เพิ่งเริ่มเข้า ช่องขนาดโรงพยาบาลว่า โจทก์มี ๑๕๐ เตียง ช่องประสบการณ์การบริหารงานโรงพยาบาลด้านโครงการประกันสังคมว่าโจทก์ไม่มีประสบการณ์เลย ซึ่งไม่ตรงกับความจริง โดยมีเจตนาให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่า โรงพยาบาลจำเลยมีศักยภาพดีกว่าโรงพยาบาลโจทก์เป็นโรงพยาบาลที่ใหญ่กว่ามีประสบการณ์มากกว่า จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อความจริง โดยใช้ข้อความอันเป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริงเป็นความผิดต่อ พ.ร.บ. สถานพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ และเป็นการละเมิดต่อสิทธิของโจทก์ คำว่า สิทธิ หมายความถึงประโยชน์ของโจทก์ที่มีอยู่ และจำเลยหรือบุคคลอื่นต้องเคารพหรือได้รับการรับรองคุ้มครองตามกฎหมาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นการจงใจทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายแก่สิทธิเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๓

อย.เตือนอย่าเชื่อ
ยาสีฟัน 3 แบรนด์
โฆษณาอวดสรรพคุณเกินจริง
เสี่ยงอันตรายในช่องปาก
3D
3D
3D
โอ้อวดเกินจริง

๓. เป็นที่เสียหาย คือ ทำให้บุคคลที่สามที่ได้ยินข้อความรู้สึกดูหมิ่นเสื่อมคลายความนับถือ เสื่อมความนิยม ขาดความเคารพ แยกความเสียหายเป็น ๒ ประเภท

(๑) เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่น หรือที่เรียกว่า หมิ่นประมาทในทางชื่อเสียง เหมือนหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖
(๒) เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่น หรือเรียกว่าหมิ่นประมาทในทางทรัพย์สิน ไม่เกี่ยวกับชื่อเสียงของตัวบุคคล

ฎีกาที่ ๑๔๗๙/๒๕๔๒ โจทก์เคยได้รับเลือกเป็นกรรมการสหภาพแรงงานการประปาแห่งประเทศไทย เคยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้างศาลแรงงาน กรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาแห่งชาติ และโจทก์ยังมีอาชีพเป็นตัวแทนหาประกันชีวิตของบริษัท ท. แม้ตำแหน่งต่าง ๆ จะไม่ได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งมิใช่เนื่องจากการหมิ่นประมาทของจำเลยก็ตาม แต่การที่โจทก์เคยได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ย่อมแสดงว่าโจทก์เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงดี ได้รับการยกย่องจากเพื่อนร่วมงานอย่างมาก นอกจากนั้นการที่โจทก์เป็นตัวแทนหาประกันชีวิต โจทก์จะต้องไม่เป็นบุคคลที่มีความประพฤติเสียหาย จึงจะมีผู้เชื่อถือซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตผ่านโจทก์ฉะนั้น การที่จำเลยกล่าวหาโจทก์ในเรื่องที่แสดงว่าโจทก์ไม่ซื่อสัตย์ ย่อมต้องกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติคุณและทางทำมาหาได้ของโจทก์อันทำให้โจทก์เสียหาย

ฎีกาที่ ๒๔๒/๒๕๑๕ การที่จำเลยด่าบุตรโจทก์อันมีความหมายทำนองว่า โจทก์และบุพการีเป็นคนสำส่อน มีบุตรกับชายอื่นซึ่งมิใช่สามีของตนนั้น เป็นความเสียหายเกี่ยวกับชื่อเสียงและตัวบุคคล ไม่เกี่ยวกับการค้าขายของโจทก์ โจทก์จะอ้างว่าประชาชนดูหมิ่นเกลียดชังโจทก์และเรียกค่าเสียหาย เนื่องจากรายได้จากการค้าขายของโจทก์ตกต่ำลงหลังเกิดเหตุหาได้ไม่เพราะเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายที่ไกลกว่าเหตุมาก

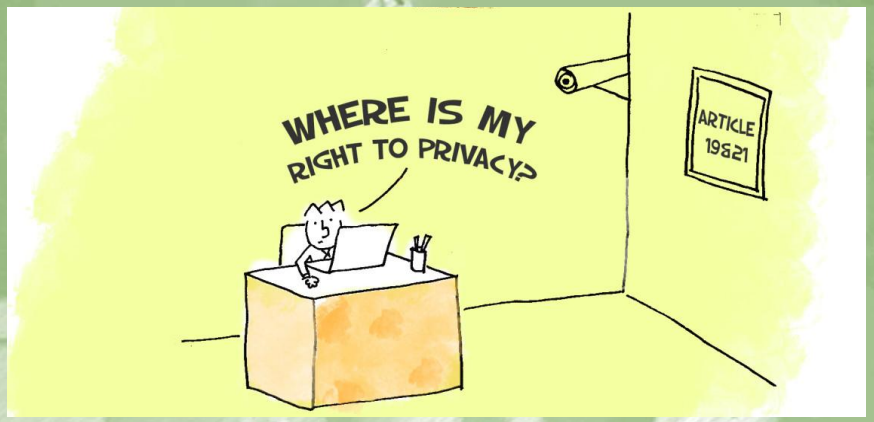
เสียหายทางอื่นนอกจาก ๒ ทางดังกล่าว ไม่เข้ามาตรา ๔๒๓

ฎีกาที่ ๓๗๘/๒๔๘๓ จำเลยลักพาบุตรสาวโจทก์ไป ไม่มีกฎหมายในเรื่องละเมิดให้รับผิดใช้ค่าเสียหายในการได้รับความอับอายขายหน้า ความรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนในเรื่องละเมิดเกี่ยวกับการทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณนั้นมีแต่เฉพาะการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริง

ฎีกาที่ ๓๙๒๕/๒๕๓๑ ความรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนในเรื่องละเมิดเกี่ยวกับการทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณนั้น มีแต่เฉพาะการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๓ เท่านั้น โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในกรณีต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติยศเพราะถูกจำคุกตามคำพิพากษา

สิทธิในความเป็นส่วนตัว
ไม่ใช่เรื่องมาตรา ๔๒๓
แต่เป็นเรื่องมาตรา ๔๒๐

ฎ.๔๘๙๓/๕๘ การที่จำเลยทั้งสองนำข่าวการมีเพศสัมพันธ์ของชายหญิงคู่หนึ่งซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ เคยนำเสนอภาพและข่าวไปก่อนหน้านั้น แต่ยังไม่ได้ระบุว่าชายหญิงในภาพเป็นใครมาเผยแพร่ซ้ำโดยระบุในเนื้อข่าวว่า ชายในภาพที่กำลังมีเพศสัมพันธ์กับหญิงคนรักคือโจทก์ ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นการก้าวล่วงหรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ จึงเป็นการละเมิดต่อโจทก์ตาม ม.๔๒๐

การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ตาม ม.๔๒๐ มิใช่เป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง ตาม ม.๔๒๓ โจทก์จึงไม่อาจเรียกให้จำเลยทั้งสองรับผิดในความเสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณและความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของตนโดยประการอื่นอันเป็นค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดตาม ม.๔๒๓ ได้ โจทก์คงเรียกได้เฉพาะค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวเท่านั้น

๔. ผู้กระทำควรจะรู้ได้ว่าไม่จริง

ฎีกาที่ ๔๐๐๘/๒๕๒๖ เมื่อข้อความนั้นไม่เป็นความจริง ย่อมเป็นการละเมิดต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๓ และการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงนั้นกฎหมายมิได้บัญญัติว่าต้องทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ แม้ผู้กล่าวหรือไขข่าวมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริงแต่หากควรรู้ได้ก็ต้องรับผิด

ฎีกาที่ ๑๕๙๐/๒๕๒๘ การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงอันเป็นการทำละเมิดตามป.พ.พ. มาตรา๔๒๓ นั้น ผู้กระทำจะต้องรู้หรือควรจะรู้ได้ว่าไม่จริง จำเลยที่ ๓ ลงพิมพ์โฆษณาข้อความในหนังสือพิมพ์เพื่อให้นักข่าวของตนซึ่งถูกฆ่าตายได้รับความเป็นธรรมถึงหากข่าวนั้นจะไม่เป็นความจริง โดยมีผู้แอบอ้างชื่อโจทก์นำสร้อยไปมอบให้ภริยารัฐมนตรีเพื่อวิ่งเต้นล้มคดีที่โจทก์ตกเป็นผู้ต้องหาจ้างวานฆ่านักข่าว แต่เมื่อมีเหตุที่จำเลยที่ ๓ จะคาดคิดเช่นนั้นได้จำเลยที่ ๓ ก็ไม่อาจจะรู้ได้ว่าไม่จริง การกระทำของจำเลยที่ ๓ จึงไม่เป็นการทำละเมิด

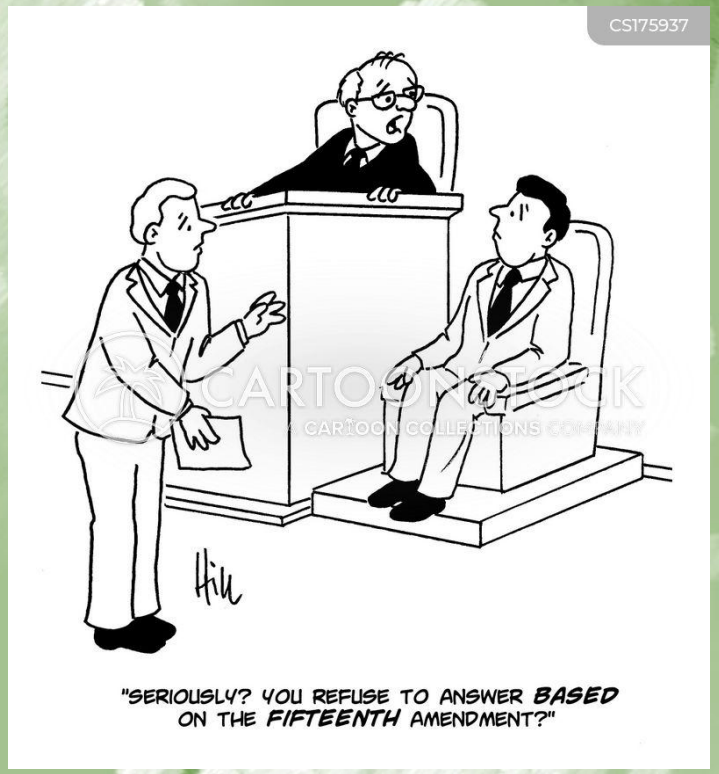
ข้อยกเว้นความรับผิดฐานหมิ่นประมาท มีหลายกรณี

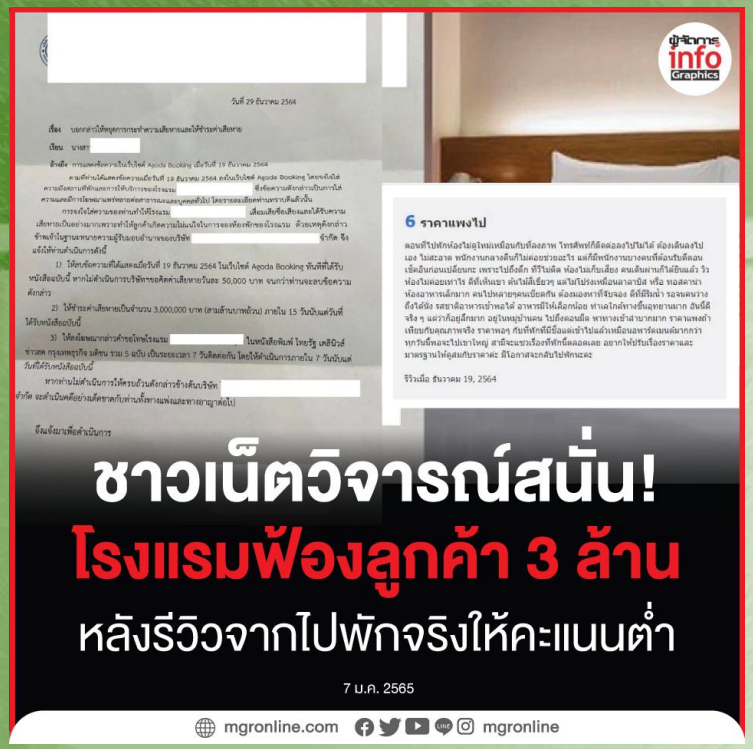
(๑) มีทางได้เสียในการส่งข่าวสาร

(๒) เอกสิทธิ์ตามรัฐธรรมนูญ

(๓) เอกสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ หรือมาตรา ๓๓๑ นำมาใช้ยกเว้นความรับผิดในทางแพ่งตามมาตรา ๔๒๓ ด้วย

(๔) ความยินยอมไม่เป็นละเมิด

info Graphics
6 ราคาแพงไป
ชาวเน็ตวิจารณ์สนั่น!
โรงแรมฟ้องลูกค้า 3 ล้าน
หลังรีวิวจากไปพักจริงให้คะแนนต่ำ
7 ม.ค. 2565
mgronline.com
mgronline

สายรีวิวต้องรู้
สภาองค์กรของผู้บริโภค
Thailand Consumers Council
รีวิวสินค้ายังไง
ไม่เสี่ยงถูกฟ้อง
ชวนใช้สิทธิแสดงความเห็นสะท้อนมุมมองผู้ซื้อสินค้า
หรือบริการ เพื่อให้สินค้าและบริการถูกปรับปรุง
1 รีวิวจากการใช้จริง เขียนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
2 ไม่ใช้คำที่รุนแรง ไม่ใช้คำที่ทำลายชื่อเสียงต่อสินค้าหรือบริการ
3 รีวิวต่อตัวสินค้า หรือบริการโดยตรง ไม่ใช่ตัวบุคคล หรือบริษัทในทางเสียหาย
หากได้รับปัญหาจากการใช้สินค้าและบริการ หรือได้รับความเสียหายจากการใช้สิทธิของตัวเอง
แจ้งเบาะแส - ร้องเรียนมาที่สภาผู้บริโภคที่เบอร์ 1502 (วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 09.00 - 17.00 น.)
สภาองค์กรของผู้บริโภค tccthailand tcc.thailand www.tcc.or.th
สายด่วนผู้บริโภค
1502

ฎีกาที่ ๕๐๒๖/๒๕๕๒ สาเหตุที่จำเลยร้องเรียนโจทก์ต่อสภาทนายความเกิดจากความเข้าใจของจำเลยว่าจำเลยไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการทำหน้าที่ของโจทก์ ดังนั้น การที่จำเลยร้องเรียนโจทก์ต่อสภาทนายความโดยระบุถึงการกระทำของโจทก์ตามที่ปรากฏแก่จำเลย โดยไม่มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงให้ผิดไปจากความเป็นจริงจึงเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริต ไม่เป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สาม ไม่เป็นการละเมิด

ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๔ ในการพิพากษาคดีข้อความรับผิดเพื่อละเมิดและกำหนดค่าสินไหมทดแทนนั้น ท่านว่าศาลไม่จำต้องดำเนินตามตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญาอันว่าด้วยการที่จะต้องรับโทษ และไม่จำต้องพิเคราะห์ถึงการที่ผู้กระทำผิดต้องคำพิพากษาลงโทษทางอาญาหรือไม่

ละเมิด	อาญา
ผิดกฎหมาย (แพ่งหรืออาญา)	ผิดกฎหมายอาญา ต้องมีกฎหมายบัญญัติชัดแจ้ง
เยียวยาความเสียหาย และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม	รักษาความสงบเรียบร้อย
ค่าสินไหมทดแทน	ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน
ผู้กระทำตาย กองมรดกรับผิด	**สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับ**
จงใจ ประมาทเลินเล่อ	เจตนา ประมาท
ความยินยอมไม่เป็นละเมิด เว้นแต่เข้าพรบ.ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม	ความยินยอมไม่เป็นข้อแก้ตัวหากขัดต่อความสงบเรียบร้อย

- มาตรา ๔๒๔ เป็นผลมาจาก คำว่า โดยผิดกฎหมายตามมาตรา ๔๒๐ ไม่จำกัดว่าต้องเป็นกฎหมายอาญา เมื่อการกระทำผิดต่อกฎหมายอื่นก็เป็นละเมิดได้ การพิพากษาคดีละเมิดจึงไม่จำต้องคำนึงถึงการรับผิดทางอาญา

- แต่ ป.วิ.อ. มาตรา ๔๗ ที่ว่า “คำพิพากษาคดีส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยความรับผิดของบุคคลในทางแพ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือไม่

(๑) การพิจารณาความรับผิดทางละเมิด

ถ้าเป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ต้องถือตามคดีอาญาเป็นหลัก

ฎีกาที่ ๒๙๙๘/๖๑ ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานปลอมสัญญาเงินกู้ เบิกความเท็จ เมื่อโจทก์มาฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยซึ่งปลอมสัญญากู้จึงเป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญา ตาม ป.วิ.อ. ม.๔๖ จึงต้องฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ (ฎ. ๗๘๕/๖๐, ๔๑๖๔/๖๑)

ประเด็นอื่นนอกเหนือจากประเด็นในคดีอาญา ต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๗

(๑) ผิดกฎหมายอื่น (ที่ไม่ใช่กฎหมายอาญา) อันเป็นละเมิดหรือไม่

ฎีกาที่ ๓๓๖๐/๒๕๒๘ การที่ศาลเคยพิพากษาในคดีอาญาว่า จำเลยไม่มีเจตนาลักทรัพย์และยกฟ้องโจทก์ ก็ไม่จำต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ เพราะจำเลยอาจกระทำผิดกฎหมายอย่างอื่นเช่นกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ในการยึดทรัพย์ของลูกหนี้ไว้แล้วก็ได้ จึงต้องฟังข้อเท็จจริงต่อไปว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่

ฎีกาที่ ๔๘๔/๙๔ คดีที่โจทก์ฟ้องว่า จำเลยลักทรัพย์ ขอให้ลงโทษทางอาญาและให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์ แม้ศาลฟังว่าจำเลยเอาทรัพย์ไปแต่มิได้เจตนาลักไม่ผิดฐานลักทรัพย์ ศาลก็พิพากษาให้จำเลยคืนใช้ราคาทรัพย์ได้

(๒) ประมาทเลินเล่อหรือไม่

กรณีที่ประมาทไม่ต้องรับผิดทางอาญา แต่ต้องรับผิดทางละเมิด

ฎีกาที่ ๔๓๘-๔๓๙/๒๕๑๒ จำเลยซึ่งถูกฟ้องคดีอาญาว่ายักยอกเงินของโจทก์เมื่อศาลพิพากษายกฟ้องคดีอาญาว่าคดียังไม่พอจะให้ศาลชี้ขาดว่าจำเลยได้กระทำผิดตามฟ้อง ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลต้องถือข้อเท็จจริงตาม และหากข้อเท็จจริงในคดีส่วนแพ่งฟังไม่ได้ว่าจำเลยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้มีการยักยอกเงินของโจทก์ จำเลยก็ไม่ต้องรับผิดชดใช้เงินที่มีผู้ยักยอกไปให้แก่โจทก์

(๓) ประเด็นค่าเสียหาย

ฎีกาที่ ๒๒๘๕๐/๒๕๕๕ ค่าเสียหายที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ต้องรับผิดชดใช้แก่โจทก์นั้น ไม่ใช่กรณีที่ต้องถือข้อเท็จจริงตามคดีอาญา หากแต่ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยความรับผิดของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ในทางแพ่งเกี่ยวกับความรับผิดในค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง และ ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๔

ฎีกาที่ ๑๕๕๒/๒๕๒๔ จำเลยที่ ๑ และคนขับรถของโจทก์ที่ ๒ ต่างมีส่วนกระทำความผิด กรณีต้องปรับด้วยป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ และมาตรา ๒๒๓ ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนสูงต่ำตามส่วนแห่งความยิ่งหย่อนของผู้มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายโดยอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ แม้ในคดีส่วนอาญาพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยที่ ๑และคนขับรถของโจทก์ที่ ๒ เท่ากัน ก็เป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษในความผิดทางอาญา จะถือเป็นหลักในการวินิจฉัยความรับผิดทางแพ่งว่าทั้งสองประมาทเท่ากันหาได้ไม่

ใครประมาทมากกว่ากัน

ฎีกาที่ ๕๓๙๑/๕๑ แม้ ป.วิ.อ.มาตรา ๔๖ จะบัญญัติว่า ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาดั่งที่จำเลยอ้าง แต่ในกรณีคดีนี้ ข้อเท็จจริงที่ฟังยุติในคดีส่วนอาญาคงมีแต่เพียงว่า ทั้งโจทก์และจำเลยต่างกระทำโดยประมาท แต่ผู้ใดประมาทมากกว่ากันไม่ปรากฏ ดังนั้นในการดำเนินคดีแพ่งทั้งโจทก์และจำเลยย่อมสามารถนำสืบให้เห็นได้ว่า ใครประมาทมากกว่ากัน และควรจะได้รับชดใช้ค่าเสียหายเพียงใด ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๗ และในทางแพ่งกรณีต่างฝ่ายต่างประมาททำให้เกิดละเมิดขึ้นนี้ ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ วางหลักไว้ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของผู้อื่น (vicarious liability)

ผู้รับผิดไม่ได้กระทำละเมิดด้วยตนเอง แต่ต้องรับผิดเมื่อมีผู้อื่นทำละเมิด

เหตุผล เนื่องจากผู้กระทำละเมิดอาจไม่อยู่ในฐานะที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายได้ จึงเกิดแนวคิดให้รับผิดโดยที่ไม่ต้องมีความผิด หรือผู้รับผิดเป็นคนละคนกับผู้ก่อเหตุละเมิด

(๑) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของลูกจ้าง (ม. ๔๒๕ - ๔๒๖)

(๒) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของตัวแทน (ม. ๔๒๗)

(๓) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ (ม. ๔๒๙, ๔๓๑)

(๔) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถของผู้รับดูแล (ม. ๔๓๐ - ๔๓๑)

๑) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของลูกจ้าง (มาตรา ๔๒๕ – ๔๒๖)

มาตรา ๔๒๕ "นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดกับลูกจ้างในผลแห่งละเมิด ซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่จ้างนั้น"

มาตรา ๔๒๖ "นายจ้างซึ่งได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อละเมิดอันลูกจ้างได้ทำนั้น ชอบที่จะได้ชดใช้จากลูกจ้างนั้น"

มาตรา ๔๒๕ มีสาระสำคัญ ๓ ส่วน คือ

(๑) นายจ้าง

(๒) ลูกจ้าง

(๓) ขอบเขตความรับผิด เฉพาะ “ในทางการที่จ้าง”

นายจ้าง

เหตุผลที่นายจ้างต้องร่วมรับผิด**ในการกระทำของผู้อื่น (vicarious liability)** ด้วย

(๑) นายจ้างเป็นผู้รับผลของงานนั้น และ

(๒) ลูกจ้างต้องปฏิบัติงานในความควบคุมหรือตามคำสั่ง (นายจ้างมีอำนาจบังคับบัญชา) นายจ้างจึงต้องรับผิดไปถึงการกระทำของลูกจ้าง

(๓) นายจ้างมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าลูกจ้าง จึงอยู่ในฐานะที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้เสียหาย แล้วนายจ้างค่อยไปไล่เบี้ยลูกจ้าง (แต่นายจ้างอาจเอาประกันภัยความเสียหายแทนก็ได้และนำมารวมเป็นต้นทุนในการผลิตสินค้า) ตามหลักที่ว่าไม่ควรให้ผู้เสียหายรับบาปเคราะห์

ฎีกาที่ ๔๘๕๙/๒๕๓๘ ว. และจำเลยที่ ๑ ต่างทำหน้าที่ในสวนสาธารณะของจำเลยที่ ๓ การเสียบปลั๊กและปล่อยกระแสไฟฟ้าก็เพื่อป้องกันหนูมิให้กัดทำลายต้นกล้าไม้ในสวนอันเป็นของจำเลยที่ ๓ ย่อมเป็นการทำงานเพื่อประโยชน์ของจำเลยที่ ๓ เป็นงานในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๓

ฎีกาที่ ๒๙๘/๒๕๕๑ จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์กระบะคันเกิดเหตุไปติดต่อธุรกิจการค้าให้แก่จำเลยที่ ๒ การกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒

ฎีกาที่ ๘๑๕๗/๒๕๓๘ จำเลยที่ ๒ เป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ต้องควบคุมดูแลจำเลยที่ ๑ ไม่ให้กระทำการใดๆอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เมื่อจำเลยที่ ๒ ปล่อยปละละเลยให้จำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดต่อโจทก์จำเลยที่ ๒ ก็ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๕

ลูกจ้าง

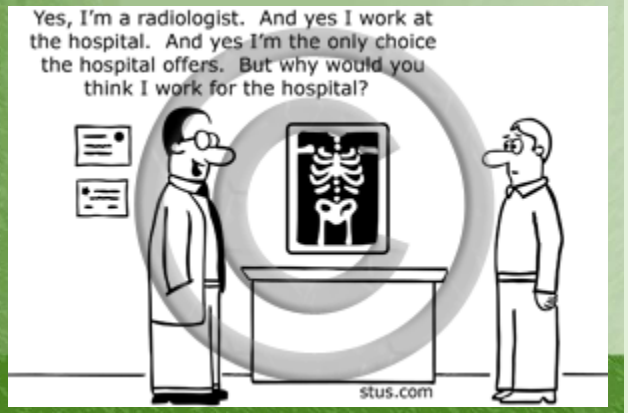
๑. ผู้ที่อยู่ในขั้นทดลองงานก็เป็นลูกจ้างในความหมายมาตรา ๔๒๕ นี้

ฎีกาที่ ๓๘๒๕/๒๕๒๔ การที่นายจ้างรับบุคคลใดเข้าทำงานจะเป็นการรับไว้ประจำหรืออยู่ในขั้นทดลองงานก็ตาม ย่อมถือได้ว่าได้มีการรับบุคคลนั้นเพื่อการทำงานของตนแล้ว จึงอยู่ในฐานะลูกจ้างของนายจ้าง

๒. แม้จะเป็นเพียงลูกจ้างรายวัน (ฎีกาที่ ๑๗๔๔๐/๒๕๕๕)

จ้างแรงงาน

การเป็นนายจ้างและลูกจ้างนั้น ต้องเป็นไปตาม ป.พ.พ.มาตรา ๕๗๕ ที่บัญญัติว่า " อันว่าจ้างแรงงานนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าลูกจ้าง ตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้ "

ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง

(๑) หลัก ต้องมีอำนาจบังคับบัญชา

ฎ. ๕๐๔๒/๕๒ จำเลยที่ ๒ มีอำนาจบังคับบัญชาสั่งการจำเลยที่ ๑ ได้ ความสัมพันธ์ระหว่างจำเลยที่ ๑ กับที่ ๒ จึงไม่น่าจะเป็นเพียงผู้เช่าและผู้ให้เช่าตามจำเลยกล่าวอ้าง พยานหลักฐานที่โจทก์นำมาสืบมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ขับรถคันเกิดเหตุไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑

ฎีกาที่ ๓๖๕๓/๒๕๔๓ ข. เจ้าของรถนำรถบรรทุกมาร่วมกิจการขนส่งกับจำเลยที่ ๑ โดยพ่นตัวหนังสือชื่อย่อจำเลยที่ ๑ ไว้ข้างรถบรรทุก และในขณะเกิดเหตุมีจำเลยที่ ๒ ซึ่ง ข. จัดหาไปขับรถบรรทุกสินค้าเป็นผู้ขับเพื่อบริการขนส่งสินค้าให้แก่ผู้ใช้บริการโดยการมอบหมายให้จำเลยที่ ๒ ให้บริการแก่ลูกค้าคนใดหรือจะไปในที่แห่งใดย่อมอยู่ในการควบคุมดูแลของจำเลยที่ ๑ เท่านั้น ซึ่ง ข. ไม่อาจเข้าไปเกี่ยวข้องได้ จำเลยที่ ๑ สามารถเปลี่ยนตัวจำเลยที่ ๒ ไม่ให้ขับรถบรรทุกต่อไปได้ หากเห็นไม่สมควรที่จะให้ทำหน้าที่ต่อไป จำเลยที่ ๑ จึงมีอำนาจสั่งการบังคับบัญชาจำเลยที่ ๒ และมีอำนาจหักเอาเงินผลประโยชน์ส่วนแบ่งของ ข. มาจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๒ ได้ด้วย นอกจากนี้จำเลยที่ ๑ ยังมีผลประโยชน์ร่วมกับ ข. โดยได้รับส่วนแบ่งจากการให้บริการขนสินค้าให้แก่ลูกค้าเป็นราย ๆ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๒ ในการที่จำเลยที่ ๒ได้กระทำละเมิด

ฎีกาที่ ๘๙๘/๒๕๓๔ พฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๑ เจ้าของรถสองแถวคันเกิดเหตุ มิได้ปฏิเสธ ว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับจำเลยที่ ๒ ผู้ขับรถสองแถว ขณะเจรจาเรื่องค่าเสียหายต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำเลยที่ ๑ ก็ไม่ได้อ้างว่า จำเลยที่ ๒ เป็นผู้เช่ารถสองแถวคันเกิดเหตุของตนและมาร่วมในการเจรจาเรื่องค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทุกครั้งที่มีการเจรจากันดุจจำเลยที่ ๒ เป็นลูกจ้างของตนแสดงว่าจำเลยที่ ๑ ยอมรับว่าจำเลยที่ ๒ เป็นลูกจ้างและปฏิบัติหน้าที่ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ ในขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๒ ได้กระทำไป

ครูตีเด็กได้หรือไม่ ?

ผู้มีผลประโยชน์ร่วมกันกับนายจ้าง

๑. ผู้ประกอบกิจการขนส่งร่วมกัน

ฎีกาที่ ๔๗๘๑/๒๕๖๐ แม้จำเลยจะอ้างว่ารถยนต์กระบะบรรทุกเป็นของ บ. เอง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ บ. เป็นผู้จ่าย ทั้ง บ. ก็ไม่ได้อยู่ในบังคับบัญชาของจำเลย แต่เมื่อรถยนต์กระบะบรรทุกคันเกิดเหตุ ปรากฏชื่อบริษัทของจำเลยอยู่ข้างตัวรถ การที่จำเลยสั่งให้ บ. เข้าไปรับสินค้าโดยใช้รถยนต์กระบะบรรทุกคันดังกล่าว จำเลยจึงเป็นนายจ้างของ บ. ต้องรับผิดกับ บ. ในเหตุละเมิดที่เกิดขึ้น

ฎีกาที่ ๖๑๐๗/๒๕๓๘ จำเลยที่ ๓ ได้ว่าจ้างให้จำเลยที่ ๒ เจ้าของหัวรถยนต์บรรทุกซึ่งเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ ลากตัวรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ของจำเลยที่ ๓ หรือนำเข้าร่วมในกิจการขนส่งสินค้าด้วยกันจำเลยที่ ๓ จึงมีฐานะเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ ด้วย ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในเหตุละเมิดที่เกิดขึ้น

ฎีกาที่ ๕๑๑๒/๖๐ แม้จำเลยที่ ๒ จะเป็นเพียงผู้เช่าซื้อ แต่ก็สามารถนำรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปยื่นขอใบอนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคลได้ แต่จำเลยที่ ๒ หาได้กระทำเช่นนั้นไม่ การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ นำรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปใช้และใช้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคลของจำเลยที่ ๓ อยู่ในขณะเกิดเหตุ โดยไม่ปรากฏว่ามีการทักท้วงหรือแจ้งถอนใบอนุญาตประกอบการขนส่ง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบอุบัติเหตุของโจทก์ได้พบจำเลยที่ ๑ ในที่เกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ บอกว่าเป็นลูกจ้างของเจ้าของรถ จึงได้บันทึกไว้ในรายงานอุบัติเหตุ พฤติการณ์ของจำเลยที่ ๓ ดังกล่าวถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีผลประโยชน์ร่วมกันในการประกอบการขนส่ง โดยจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างขับรถบรรทุกคันเกิดเหตุในทางการที่จ้างและในธุรกิจประกอบการขนส่งของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ดังนั้น จำเลยที่ ๓ จึงต้องร่วมรับผิดต่อโจทก์ (เทียบฎีกาที่ ๓๕๖๘/๒๕๕๒, ๑๓๕๑/๒๕๔๓, ๕๐๑๔/๒๕๔๑, ๖๕๐/๒๕๔๕ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

Grab
Mini-GC
เบอร์โทร
GrabBike GrabFood JustGrab GrabExpress
081-205-411
แค่คุณมีรถ
ก็มีรายได้เสริม !!

ผู้ให้เช่ารถที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

ฎีกาที่ ๒๙๗๑/๒๕๓๗ จำเลยที่ ๓ มีรถสำหรับท่องเที่ยวเป็นของตนเอง เพื่อให้เช่าขณะที่ ส. ผู้แทนโจทก์และคณะทำสัญญาเช่ารถ จำเลยที่ ๓ ยังไม่ทราบว่ารถมีไม่พอให้เช่า จึงต้องเช่ารถจากจำเลยที่ ๒ เพื่อบริการแก่คณะของโจทก์แทน และจำเลยที่ ๒ ผู้ให้เช่ารถจัดให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ขับรถพาคณะของโจทก์ไปยังจุดหมายตามข้อตกลง ฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ นำรถเข้าร่วมบริการกับจำเลยที่ ๓ โดยรับผลประโยชน์ร่วมกัน จึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ นั้นเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๓ อันจะเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๓ ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ก่อขึ้น

การเช่าแท็กซี่เพื่อรับจ้างส่วนตัว ไม่ใช่การร่วมเดินรถ

ฎีกาที่ ๑๓๔๐/๒๕๒๙ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้เช่ารถยนต์แท็กซี่คันเกิดเหตุของจำเลยที่ ๒ไปรับจ้างผู้โดยสารเพื่อประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ จึงมิใช่ลูกจ้างหรือตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ส่วนที่มีกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์พ.ศ. ๒๕๒๒ข้อ๕ (๘) บัญญัติว่า ต้องไม่นำรถยนต์รับจ้างของบริษัทจำกัด ไปให้บุคคลอื่นยืม เช่า หรือเช่าซื้อ เว้นแต่ให้เช่าเพื่อประกอบการรับจ้างบรรทุกคนโดยสารนั้น กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวก็มีไว้ใช้บังคับแก่บริษัทจำกัดที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบการรับจ้างบรรทุกคนโดยสารโดยใช้รถยนต์รับจ้าง ไม่ได้ใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป และไม่ใช่เป็นบทบัญญัติที่จะบังคับให้ผู้เช่ารถยนต์ของบริษัทต้องกลายเป็นลูกจ้างของบริษัท

๒. คนงานของผู้รับเหมาช่วง

ฎ. ๒๓๓๖/๒๕๒๓ จำเลยเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างอาคาร คนงานก่อสร้างได้กระทำการโดยประมาท เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของโจทก์เสียหายจำเลยต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้นด้วย คนงานซึ่งถือว่าเป็นลูกจ้างของจำเลยในทางการที่จ้างได้ทำโดยประมาท จะอ้างว่าคนงานของผู้รับเหมาช่วงเป็นผู้กระทำเพื่อให้พ้นความรับผิดหาได้ไม่

๓. กิจการครอบครัว

ฎีกาที่ ๒๗๗๙/๓๕ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของ ท. สามีจำเลยที่ ๒ ได้ขับรถคันเกิดเหตุไปในทางการที่จ้างของ ท. เมื่อรายได้จากกิจการเดินรถคันดังกล่าว ท. ได้นำมาใช้จ่ายในครอบครัว แม้ค่าเช่าซื้อรถก็ใช้เงินที่มีอยู่ในครอบครัวที่สะสมไว้ จึงเป็นการดำเนินกิจการร่วมกัน จำเลยที่ ๒ ย่อมเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ และเป็นหุ้นส่วนของ ท. ผู้เป็นสามีด้วย จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชำระค่าเสียหายในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ให้แก่โจทก์

ต้องมีสินจ้าง ไม่ใช่แค่เอื้อเฟื้อส่วนตัว

ฎีกาที่ ๑๐๔๓/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจนครบาลมีนบุรีและจำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการตำรวจนครบาล ๗ มีนบุรีต่างมีอาชีพรับราชการ จำเลยที่ ๑ เป็นแต่เพียงผู้ใต้บังคับบัญชาของจำเลยที่ ๒ ตามสายการบังคับบัญชาเท่านั้น หากจำเลยที่ ๑ จะขับรถยนต์ให้จำเลยที่ ๒ บ้างก็น่าจะเป็นครั้งคราวตามอัธยาศัยและการที่จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ของจำเลยที่ ๒ อาสาไปส่งจำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานที่สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรีนั้นก็เป็นเรื่องเอื้อเฟื้อส่วนตัวของจำเลยที่ ๑ จึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดในผลแห่งการละเมิดต่อโจทก์ที่ ๑

ฎีกาที่ ๕๓๔๙/๒๕๓๓ อ. ลูกจ้างจำเลยตำแหน่งสัตวบาล มีหน้าที่ดูแลสุกรขุน ไม่มีหน้าที่ขับรถยนต์ หลังจากเลิกงาน อ. ได้ขอยืมรถยนต์จากผู้จัดการของจำเลยขับไปรับประทานอาหารข้างนอกฟาร์มของจำเลย จึงเป็นเรื่องส่วนตัวของ อ. แม้ว่าผู้จัดการของจำเลยจะรู้เห็นยินยอมให้นำรถไปใช้ก็ยังถือไม่ได้ว่าเป็นการขับรถไปในทางการที่จ้าง เมื่อ อ.ขับรถไปเกิดเหตุชนกันขึ้น จำเลยจึงไม่ต้องรับผิด

เจ้าของรถใช้หรือวาน “คนอื่น”ที่ไม่ใช่ลูกจ้าง

ฎีกาที่ ๑๙๘๐/๒๕๐๕ การใช้หรือวานบุคคลที่มิใช่ลูกจ้างให้ขับรถยนต์ไปในธุรกิจของผู้ใช้เอง โดยผู้ถูกใช้เป็นผู้ที่ขับรถยนต์ได้และเคยขับให้ผู้ใช้มาก่อนแล้วนั้น หากผู้ถูกใช้ขับรถยนต์ไปชนบุคคลอื่นอันเป็นการละเมิดขึ้น ผู้ใช้หาจำต้องร่วมรับผิดด้วยไม่ เพราะมิได้ประมาทเลินเล่อในการใช้หรือวาน

หมายเหตุ แม้จะไม่เป็นนายจ้างลูกจ้างกัน ต้องวิเคราะห์ต่อไปว่า เป็นตัวการตัวแทนตามมาตรา ๔๒๗ หรือไม่

ฎีกาที่ ๑๑๗๖/๒๕๑๐ เจ้าของรถยนต์นำรถยนต์ไปซ่อมที่อู่ซ่อมรถแล้วเจ้าของรถยนต์วานให้ช่างซ่อมรถขับรถคันนั้นไปส่งที่อื่น เมื่อส่งเสร็จแล้วช่างซ่อมรถขับรถกลับอู่ไปเกิดชนกับรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายระหว่างทาง ช่างซ่อมรถไม่ได้เป็นตัวแทนหรือเป็นลูกจ้างของเจ้าของรถยนต์ เจ้าของรถยนต์ไม่ต้องร่วมรับผิดในการละเมิดนั้น

โวยอู่เอารถลูกค้าไปชนยับ

นายจ้างใช้ “ลูกจ้าง” ขับรถ

ฎีกาที่ ๕๙๘๕/๒๕๖๑ เมื่อการเก็บขนขยะเป็นภารกิจของเทศบาล การขับรถเก็บขนขยะของนายราเชนทร์จึงเป็นการทำไปตามหน้าที่ในภารกิจของจำเลยที่ ๑ พฤติการณ์ดังกล่าวย่อมเป็นการแสดงออกแก่บุคคลทั่วไปว่านายราเชนทร์เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ และรถบรรทุกคันเกิดเหตุเป็นของจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๑ ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ ดำเนินการเก็บขนขยะในนามของจำเลยที่ ๑ ย่อมถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นนายจ้างของนายราเชนทร์ด้วย ส่วนจำเลยที่ ๑ จะมีสัญญาหรือข้อตกลงกับจำเลยที่ ๒ อย่างไร ก็เป็นเรื่องที่จะบังคับกันระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ เท่านั้น หาได้มีผลผูกพันกับบุคคลภายนอกซึ่งรวมถึงโจทก์ทั้งสามด้วยไม่ เมื่อนายราเชนทร์ขับรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปในทางการที่จ้างของจำเลยทั้งสองและกระทำละเมิดในคดีนี้ จำเลยทั้งสองจึงต้องร่วมกับนายราเชนทร์รับผิดในผลแห่งละเมิดที่นายราเชนทร์กระทำด้วยตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕

ฎีกาที่ ๔๑๙๗/ ๒๕๖๓ ม. ให้จำเลยที่ ๑ นั่งรถไปด้วยและขอร้องให้จำเลยที่ ๑ ขับรถกลับไปที่หน่วยจนถึงวันเกิดเหตุ ทั้งที่จำเลยที่ ๑ **ไม่ได้เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒** แล้วแสดงให้เห็นถึงความผูกพันในหน้าที่เดิมอย่างไม่ขาดตอน จึงบ่งชี้ว่าจำเลยที่ ๑ **ยังมีฐานะเป็นลูกจ้าง**ของจำเลยที่ ๒ อยู่ ส่วนจำเลยที่ ๑ จะมีสัญญาหรือข้อตกลงในการทำงานกับจำเลยที่ ๒ อย่างไร เป็นเรื่องระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ หาได้มีผลผูกพันบุคคลภายนอกซึ่งรวมถึงโจทก์ทั้งสองด้วยไม่ เพราะการว่าจ้างจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างชั่วคราวอันถือเป็นการจ้างแรงงานนั้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๗๕ มิได้บัญญัติว่าต้องทำเป็นหนังสือ การที่ ม. ใช้ให้จำเลยที่ ๑ ขับรถกระบะดังกล่าวไปที่หน่วยและอยู่ประจำที่หน่วยเพื่อรอรับ ม. กับเจ้าหน้าที่อื่นพร้อมกับผู้ต้องหาที่ถูกจับ จึงอยู่ในระหว่างการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ หาได้เป็นการกระทำนอกอำนาจหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ ไม่ การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถกระบะคันเกิดเหตุไปเบิกถอนเงินแม้เป็นธุระส่วนตัว และบริเวณที่เกิดเหตุไม่ได้อยู่ในเขตทำการที่จำเลยที่ ๒ รับผิดชอบ แต่การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถไปกลับเป็นช่วงเวลาต่อเนื่องคาบเกี่ยวกับงานที่จำเลยที่ ๒ มอบหมาย ถือได้ว่าขณะนั้นจำเลยที่ ๑ ยังอยู่ในระหว่างปฏิบัติงานให้จำเลยที่ ๒ นายจ้าง จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดร่วมในเหตุ**ละเมิด**ที่เกิดขึ้นด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕

ลูกจ้างให้ผู้อื่นทำงานแทนตัวเอง

ฎีกาที่ ๑๘๔๗/๒๕๐๖ คนขับรถใช้ให้จำเลยที่ ๑ ขับรถแทนคนขับมีหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบไม่ให้เกิดเหตุร้ายขึ้น เมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถโดยประมาทจนเป็นเหตุให้รถคว่ำและบุตรโจทก์ถึงแก่ความตาย คนขับจะต้องรับผิดในการละเมิดที่เกิดขึ้น เหตุที่เกิดการละเมิดนี้อยู่ในกรอบกิจการที่จ้าง นายจ้างจะต้องร่วมรับผิดด้วยแม้คนตายจะโดยสารรถโดยไม่ได้ชำระค่าโดยสาร ก็ไม่เป็นเหตุให้นายจ้างพ้นความรับผิด เมื่อทรัพย์สินของผู้ตายสูญหายไปซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการที่ลูกจ้างทำละเมิดนายจ้างจะต้องรับผิด

ฎีกาที่ ๘๕๒/๒๔๙๕ ผู้ขับรถยนต์ประจำทางยินยอมให้ผู้ตรวจตั๋ว ซึ่งไม่มีใบอนุญาตขับขี่ ขับรถยนต์คันที่ตนขับ จนเกิดชนรถยนต์ผู้อื่นเสียหายนั้น นายจ้างของผู้ขับรถประจำทางนั้น ต้องรับผิดใช้ค่าเสียหายให้แก่เขา

กรณีไม่ต้องร่วมรับผิดตามมาตรา ๔๒๕

(๑) แพทย์ขอใช้สถานที่โรงพยาบาลเพื่อทำการรักษาคนไข้

ฎีกาที่ ๒๙๒/๒๕๔๒ พฤติการณ์ที่โจทก์ติดต่อรักษากับจำเลยที่ ๒ ที่คลินิกและตกลงให้โจทก์เข้าผ่าตัดในโรงพยาบาล จำเลยที่ ๑ โจทก์จ่ายเงินให้จำเลยที่ ๒ จำนวน ๗๐,๐๐๐ บาทให้จำเลยที่ ๑ จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นนายจ้างหรือตัวการที่ต้องร่วมรับผิด

(๒) จ้างทำของ

(๒.๑) ล้างรถ

ฎีกาที่ ๒๕๐๒/๒๕๒๓ จำเลยที่ ๑ รับจ้างจำเลยที่ ๒ และบุคคลอื่นล้างและฝ้ารถ ซึ่งจอดอยู่ริมถนนที่จำเลยที่ ๑ ปฏิบัติงานเฝ้ายามอยู่แล้ว ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ต้องทำตามคำสั่งหรืออยู่ในความควบคุมของจำเลยที่ ๒ การจ้างเช่นนี้เป็นการจ้างทำของเพราะผู้ว่าจ้างต้องการแต่ผลสำเร็จของงานคือความสะอาดและความคงอยู่ของรถ ไม่ใช่จ้างแรงงาน จำเลยที่ ๑ จึงไม่ใช่ลูกจ้างจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ ไม่ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในการที่จำเลยที่ ๑ ทำละเมิดต่อโจทก์

(๒.๒) รับจ้างยึดรถ

ฎีกาที่ ๑๙๘๒/๒๕๒๒ จำเลยที่ ๑๔ เป็นเจ้าของรถยนต์คันเกิดเหตุ ได้ว่าจ้าง พ. ไปยึดรถคันดังกล่าวคืนมา พ. ได้ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ ทำการยึดอีกต่อหนึ่งเมื่อยึดรถได้แล้วจำเลยที่ ๒ ขับรถยนต์คันดังกล่าวมาเพื่อมอบให้ พ. ระหว่างทางจำเลยที่ ๒ขับรถโดยประมาทชนรถยนต์ของโจทก์เสียหาย ดังนี้ การที่จำเลยที่ ๑ จ้าง พ.ไปยึดรถยนต์เป็นการจ้างทำของมิใช่จ้างแรงงาน เพราะเป็นการถือเอาความสำเร็จของงานเป็นวัตถุประสงค์ของสัญญา มิใช่สัญญาระหว่างลูกจ้างกับนายจ้าง เมื่อ พ. จ้างจำเลยที่ ๒ ไปยึดรถอีกต่อหนึ่ง จำเลยที่ ๑ ซึ่งมิได้อยู่ในฐานะนายจ้างและไม่มีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับจำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๒

(๓) ผู้มีชื่อเป็นผู้ครอบครอง หรือ เจ้าของ เพียงอย่างเดียว

ฎีกาที่ ๑๕๑๙๙-๑๕๒๐๐/๒๕๕๘ ทางนำสืบของโจทก์ไม่ได้ความว่า จำเลยที่ ๑ มีความเกี่ยวข้องหรือมีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับจำเลยที่ ๖ หนังสือรับรองจำเลยที่ ๔ ก็ไม่มีชื่อจำเลยที่ ๑ เป็นหุ้นส่วน และไม่ได้ความว่า จำเลยที่ ๑ ร่วมลงทุนทำกิจการใดกับจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ หรือมีส่วนเป็นเจ้าของสินค้าที่บรรทุกมาในรถกระบะที่จำเลยที่ ๖ ขับไปเกิดเหตุคดีนี้ คงได้ความเพียงว่า จำเลยที่ ๑ มีชื่อเป็นผู้ครอบครองรถกระบะคันเกิดเหตุเท่านั้น ดังนี้ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดใด ๆ ในผลแห่งละเมิดซึ่งจำเลยที่ ๖ กระทำ

ฎีกาที่ ๖๒๔๙/๒๕๔๑ เจ้าของรถยนต์จะรับผิดหรือร่วมรับผิดในผลแห่ง การละเมิดต้องเป็นกรณีที่เจ้าของรถยนต์เป็นผู้กระทำละเมิดคือเป็นผู้ขับด้วยตนเองตามป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง หรือในกรณีเจ้าของรถยนต์ ต้องร่วมรับผิดกับบุคคลอื่นในผลแห่งการละเมิดต้องเป็นกรณีผู้กระทำละเมิดเป็นลูกจ้างหรือตัวแทนของเจ้าของรถยนต์หรือเจ้าของรถยนต์เป็นผู้ครอบครองรถยนต์ขณะเกิดเหตุโดยเจ้าของรถยนต์โดยสารไปด้วยตามมาตรา ๔๒๕, ๔๒๗ และ ๔๓๗

ฎีกาที่ ๔๘๑/๒๕๓๘ จำเลยที่๑เป็นเจ้าของเรือยนต์ที่ไปทำละเมิดจำเลยที่๒เป็นผู้ครอบครองเรือยนต์ที่ก่อเหตุละเมิดแต่ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ และมาตรา ๔๓๗ วรรคแรกมิได้บัญญัติให้เจ้าของเรือยนต์ต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดนั้นด้วยจึงขอบังคับให้จำเลยที่๑ชดใช้ค่าเสียหายด้วยไม่ได้

(๔) เจ้าหน้าที่รัฐ

เดิม ใช้ ป.พ.พ.มาตรา ๗๖ ไม่ใช่มาตรา ๔๒๕ บังคับ

ฎีกาที่ ๓๒๐๓/๒๕๕๘ การที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องกระทรวงกลาโหมให้รับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่สิบเอก ต. ซึ่งถือเป็นผู้แทนของจำเลยผู้กระทำละเมิดตาม ป.พ.พ.มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๑๓๑๐/๒๕๒๐ เมื่อการละเมิดของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ เกิดขึ้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับตามวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคล จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าสังกัดจึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ขอใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๗๖วรรคแรก

ปัจจุบัน ใช้พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

ฎีกาที่ ๑๖๑๕๐/๒๕๕๖ โจทก์อ้างว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดต่อโจทก์ แต่ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ มีเจตนารมณ์ให้ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐโดยตรง จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ เพื่อมิให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนขวัญและกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ อันเป็นบทยกเว้นหลักกฎหมายเอกชนตาม ป.พ.พ. กรณีไม่อาจนำหลักความรับผิดของผู้กระทำละเมิดและเรื่องความรับผิดของนายจ้างตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๕ มาใช้บังคับกับคดีนี้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕

ฎีกาที่ 3529/2565 แม้ ป.พ.พ. มาตรา 426 บัญญัติว่า นายจ้างซึ่งได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อละเมิดอันลูกจ้างได้ทำนั้น ชอบที่จะได้ชดใช้จากลูกจ้างนั้น แต่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่นายจ้างและลูกจ้างในกรณีทั่วไป พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีเหตุผลในการประกาศใช้บังคับซึ่งปรากฏอยู่ที่ท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าวว่า การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสม... ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น... จึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีเจตนารมณ์ไม่ให้นำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการไล่เบี้ยระหว่างนายจ้างและลูกจ้างซึ่งเกิดจากลูกจ้างทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกมาใช้บังคับ ดังนี้ โจทก์จึงไม่มีสิทธิไล่เบี้ยเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยตาม ป.พ.พ. มาตรา 426

ฎีกาที่ ๗๔๑๐/๒๕๖๒ แม้ข้อตกลงการจ้างเหมาบริการระหว่างจำเลยกับ อ. จะระบุว่า การว่าจ้างตามข้อตกลงนี้ไม่ทำให้ผู้รับจ้างมีฐานะเป็นลูกจ้างของทางราชการ หรือมีความสัมพันธ์ในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้ว่าจ้างตามกฎหมายแรงงานก็ตาม แต่ข้อตกลงอื่นที่ระบุไว้ประกอบพฤติการณ์การมอบหมายงานซึ่งกำหนดเวลาทำงาน การสั่งการให้ อ. รับมอบหมายงานในแต่ละวันตามแต่ดุลพินิจของผู้ว่าจ้าง ตลอดจนการควบคุมความประพฤติของ อ. ในระหว่างการปฏิบัติงานอันมีลักษณะการบังคับบัญชาให้ อ. ทำตามคำสั่งการของผู้ว่าจ้างโดย อ. มิได้ปฏิบัติงานอย่างอิสระ มุ่งเพียงผลสัมฤทธิ์ของงานดังเช่นการจ้างทำของแล้ว การจ้างเหมาบริการระหว่างจำเลยกับ อ. จึงมีลักษณะเป็นการจ้างแรงงาน หาใช่เป็นการจ้างทำของ อ. จึงมีฐานะเป็นลูกจ้างของจำเลยและเป็นเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 เมื่อ อ. กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ จำเลยซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐย่อมต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยตามมาตรา 5

ทางการที่จ้าง

ในทางการที่จ้าง นายจ้างต้องร่วมรับผิดในการทำละเมิดของลูกจ้างต้องเป็นผลมาจากการปฏิบัติงาน

(๑) อยู่ในขอบเขตของงานที่จ้าง (ในหน้าที่ แต่นอกเวลางานก็ได้)

(๒) นายจ้างยินยอมให้ลูกจ้างควบคุมดูแลทรัพย์สิน

(๓) ลูกจ้างมีสิทธิเลือกวิธีการหรือเส้นทางได้ เช่น ใช้ทางอ้อม (Detours)

(๔) ลูกจ้างช่วยเหลือบุคคลภายนอก

(๕) ลูกจ้างย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยปริยายที่จะป้องกันทรัพย์สินของนายจ้างในกรณีฉุกเฉินตามสมควร

(๑) อยู่ในขอบเขตของงาน ไม่ว่าในหรือนอกเวลางาน

(๑.๑) เวลาการทำงาน

(๑.๑.๑) ก่อนเวลางานปกติ

ฎีกาที่ ๒๖๑/๒๕๓๘ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ บ.ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ มีหน้าที่ขับรถยนต์และดูแลรถคันเกิดเหตุยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ของจำเลยที่ ๒ ไปทำงานโดยลำพังแต่ผู้เดียว แล้วจำเลยที่ ๑ ได้ขับรถยนต์ไปชนโจทก์โดยประมาทเป็นเหตุให้โจทก์บาดเจ็บ ได้รับอันตรายถึงสาหัส จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ไปทำงานให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นนายจ้าง แม้เหตุจะเกิดก่อนเวลาถึงเวลาทำงานตามปกติของร้านจำเลยที่ ๒ ก็ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้ขับรถยนต์ไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์

(๑.๑.๒) เวลาพักกลางวัน

ฎีกาที่ ๙๗๐/๒๕๑๒ ลูกจ้างผู้ทำหน้าที่ขับรถยนต์ขนหินขนดินซึ่งบริษัทจำเลยรับเหมา **ขณะหยุดพักงานตอนเที่ยงวัน** ได้ขับรถยนต์บรรทุกของจำเลยออกไปจากเส้นทางที่ก่อสร้าง เพื่อไปรับประทานอาหาร รถยนต์ชนจักรยานยนต์ซึ่งโจทก์นั่งซ้อนท้ายมาโดยประมาทเลินเล่อ ในการที่ลูกจ้างเอารถของจำเลยขับไปนั้น แม้จะเป็นการฝ่าฝืนระเบียบของบริษัทจำเลยที่วางไว้ แต่ก็อยู่ระหว่างเวลาที่ลูกจ้างประจำทำงานตามทางการที่จ้างให้แก่บริษัทจำเลยตลอดทั้งวัน ย่อมเป็นการละเมิดต่อโจทก์ในทางการที่จ้างของจำเลย บริษัทจำเลยต้องรับผิด

(๑.๑.๓) หลังเวลาเลิกงานปกติ

ฎีกาที่ ๓๗๕๗/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ พักอยู่ที่ที่ทำงานและจะใช้รถยนต์โดยสารคันเกิดเหตุเป็นประจำในการทำงาน เหตุรถเฉี่ยวชนกันเกิดขึ้นเมื่อเวลาประมาณ ๒๒ นาฬิกา หลังจากเวลาเลิกงานแล้ว ขณะจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์คันเกิดเหตุไปเติมน้ำมันแม้จะอยู่นอกเวลาทำงานแต่ก็เป็นหน้าที่ของเลยที่ ๑ ที่จะต้องปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามที่จำเลยที่ ๒ มอบหมาย จึงเป็นการกระทำในทางการที่จ้าง (เทียบฎ. ๒๒๐๒/๒๕๓๗, ๑๗๔๔๐/๒๕๕๕)

(๑.๑.๔) วันหยุด

ฎีกาที่ ๔๙๙๗/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๒ เป็นลูกจ้างจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ของจำเลยที่ ๑ พารองประธานกรรมการจำเลยที่ ๑ นั่งรถไปด้วย แสดงว่าจำเลยที่ ๒ ขับรถไปตามคำสั่งของผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ ถือว่าทำตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ แม้จะเป็นวันหยุดไม่ใช่วันทำงานปกติของจำเลยที่ ๒ ก็เป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จะอ้างว่า เกิดเหตุละเมิดนอกเวลาทำการงานของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดหาได้ไม่เพราะเป็นเรื่องภายในระหว่างพนักงานของจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๑ ดังนั้น จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายจ้างจึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๒

(๑.๒) งานนอกหน้าที่ แต่ลูกจ้างยอมทำตามคำสั่ง ถือว่าอยู่ในทางการที่จ้าง

ฎีกาที่ ๑๑๖๐/๒๕๔๖ แม้จำเลยที่ ๑ จะมีหน้าที่ขนวัสดุก่อสร้าง ไม่มีหน้าที่ขับรถและรถยนต์คันเกิดเหตุของจำเลยที่ ๓ มี ร. เป็นคนขับประจำ แต่จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ การที่จำเลยที่ ๑ ขึ้นไปติดเครื่องยนต์ในระหว่างการทำงานให้แก่จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ซึ่งเป็นนายจ้าง โดย ร. มิได้ควบคุมดูแล ทำให้รถแล่นไปชนโจทก์ซึ่งต่อมาภายหลังถึงแก่ความตาย นั้น เห็นได้ว่าขณะเกิดเหตุละเมิดความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างยังคงมีอยู่ ต้องถือว่าการละเมิดเกิดขึ้น ขณะจำเลยที่ ๑ ปฏิบัติงานในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของลูกจ้าง จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ จึงต้องรับผิดร่วมกับจำเลยที่ ๑

เปรียบเทียบกับฎีกาที่ ๘๐๑/๒๕๒๑ ลูกจ้างประจำปั๊มน้ำมันของจำเลย มีหน้าที่เติมน้ำมันล้างรถยนต์ ลูกจ้างแก้รถยนต์ของโจทก์ที่เครื่องยนต์ดับเพราะน้ำท่วม แล้วนำรถออกไปลองเครื่อง ไม่เป็นการกระทำในทางการที่จ้าง รถของโจทก์เกิดอุบัติเหตุเสียหาย จำเลยไม่ต้องรับผิด

(๒) ลูกจ้างควบคุมดูแลทรัพย์สินของนายจ้าง ถือว่าอยู่ในทางการที่จ้าง

ฎีกาที่ ๑๑๙๖/๓๑ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างขับรถของจำเลยที่ ๒ มีที่พักอยู่ในบริเวณบริษัทซึ่งใช้เป็นโรงรถด้วย เมื่อเลิกงาน จำเลยที่ ๑ รวมทั้งพนักงานขับรถคนอื่น ๆ จะนำรถเข้าจอดในโรงรถ เอากุญแจรถแขวนไว้ข้างฝาผนังโรงรถ พนักงานขับรถสามารถหยิบกุญแจไปได้ ตอนเช้าพนักงานขับรถแต่ละคนก็ขับรถคันที่ตนขับประจำออกไปปฏิบัติงานเท่ากับว่าจำเลยที่ ๒ มอบรถให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้เก็บหลังเลิกงานเพื่อนำรถออกปฏิบัติงานในวันต่อไป แม้จะให้เอากุญแจรถแขวนไว้ข้างฝาก็มิได้เก็บมิดชิดรัดกุม ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ยินยอมให้พนักงานขับนำรถออกไปใช้เมื่อหมดเวลาทำงานหรือในวันหยุดได้ด้วย ดังนั้น แม้วันเกิดเหตุจะเป็นวันหยุดงานและเกิดเหตุนอกเวลาทำงานและจำเลยที่ ๑ เอารถคันเกิดเหตุออกไปส่งญาติ ก็ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ขับรถออกไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดในการละเมิดของจำเลยที่ ๑ (เทียบฎีกาที่ ๗๘๒๙/๒๕๕๓, ๗๑๗/๒๕๓๖)

ลูกจ้างนำรถไปเก็บที่บ้านลูกจ้าง ถือว่าอยู่ในทางการที่จ้าง

ฎีกาที่ ๑๐๓๙๒/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างขับรถยนต์บรรทุกไม้ยางให้แก่จำเลยที่ ๒ หลังเลิกงานจำเลยที่ ๒ ยินยอมให้ลูกจ้างนำรถไปเก็บไว้เอง เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษารถและนำรถกลับมาบรรทุกไม้ยางให้จำเลยที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๒ ไม่ต้องไปส่งลูกจ้าง การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถไปในเวลากลางคืนในขณะเกิดเหตุซึ่งเป็นเวลาหลังเลิกงานด้วยความยินยอมของจำเลยที่ ๒ และเพื่อนำไปเก็บไว้ยังที่พักของจำเลยที่ ๑ เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งของจำเลยที่ ๒ เพื่อประโยชน์ของนายจ้างเองที่จะนำรถกลับมาใช้งานให้จำเลยที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถชนผู้ตายและบุตรระหว่างขับรถกลับบ้าน ถือว่าเป็นการขับรถไปในทางการที่จ้าง จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดในเหตุละเมิดกับจำเลยที่ ๑ (เทียบ ฎีกาที่ ๕๓๖๗/๒๕๓๘, ๑๒๓๐/๒๕๒๖)

ลูกจ้างยังมิได้นำรถกลับคืนนายจ้าง ถือว่ายังอยู่ทางการที่จ้าง

ฎีกาที่ ๔๗๘๖/๒๕๕๘ ความหมายของคำว่า “ในทางการที่จ้าง” มิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะในเวลาทำงานของนายจ้างหรือระหว่างเวลาที่ต่อเนื่องคาบเกี่ยวใกล้ชิดกันกับการปฏิบัติหน้าที่ในทางการที่จ้างดังที่จำเลยที่ ๓ กล่าวอ้างมาเท่านั้น หากแต่เมื่อลูกจ้างที่มีหน้าที่ขับรถและได้กระทำไปในทางการที่จ้างแล้ว หลังจากนั้นแม้ลูกจ้างจะได้ขับรถไปทำธุรกิจส่วนตัวหรือประการใดก็ตาม ตราบใดที่ลูกจ้างยังมิได้นำรถกลับคืนสู่ความครอบครองของนายจ้าง ก็ยังคงถือว่าอยู่ในระหว่างทางการที่จ้างหรือต่อเนื่องกับทางการที่จ้างซึ่งนายจ้างยังคงต้องรับผิดในการกระทำละเมิดของลูกจ้าง ดังนั้น แม้ขณะเกิดเหตุคดีนี้จะเป็นเวลา ๒ นาฬิกา นอกเวลาทำงานปกติและ ว. ขับรถยนต์กระบะคันเกิดเหตุออกไปเที่ยว ก็ถือได้ว่า ว. ขับรถยนต์กระบะคันเกิดเหตุไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ เป็นนายจ้างจึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของ ว. นั้นด้วย (เทียบฎีกาที่ ๑๑๗/๒๕๔๐, ๔๐๕๘/๒๕๓๖, ๖๓๕๙/๒๕๓๙, ๑๐๓/๒๕๓๕, ๕๐๗๙/๒๕๓๓, ๖๓๐/๒๕๓๗)

ฎีกาที่ ๒๗๘๙/๒๕๑๕ ลูกจ้างได้รับอนุญาตจากผู้ดูแลไร่ของนายจ้างให้ขับรถคันเกิดเหตุไปซื้อแหนบรถมาใส่รถของนายจ้างคันที่เสียลูกจ้างไปซื้อแหนบรถแล้วขณะขับกลับไร่ มีผู้ว่าจ้างให้ขับรถไปส่งมันสำปะหลัง เมื่อส่งมันสำปะหลังแล้ว ขณะขับรถกลับไร่ได้เกิดชนกับรถของบุคคลอื่นโดยความประมาทของลูกจ้าง เช่นนี้ ถือว่ายังอยู่ในระหว่างปฏิบัติงานในทางการที่จ้างอยู่นายจ้างต้องร่วมรับผิดในผลละเมิดที่ลูกจ้างได้กระทำไป

สรุปแล้ว นายจ้างจะไม่ต้องรับผิดเฉพาะกรณีที่ลูกจ้างปฏิบัติกิจธุระส่วนตัวอย่างเดียว ไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อนายจ้างเลยเท่านั้น

- ถ้าเริ่มต้นลูกจ้างทำงานเพื่อนายจ้าง ต่อมาลูกจ้างหันเหจากการปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด ยังไม่ทำให้นายจ้างพ้นจากความรับผิดไปได้ เพราะยังมีการปฏิบัติหน้าที่เพื่อนายจ้างอยู่ แต่หากลูกจ้างถึงขั้นทิ้งการงานไปเสียทีเดียว โดยเอาเวลาไปทำธุระส่วนตัวทั้งหมด ไม่เกี่ยวกับงานของนายจ้างเลย เท่ากับเป็นการกระทำของบุคคลภายนอก นายจ้างก็ไม่ต้องรับผิดเพื่อการกระทำของลูกจ้างอีกต่อไป

- ถ้าทำงานเสร็จนำรถไปเก็บเรียบร้อยแล้ว จึงเอารถจากความครอบครองของนายจ้างไปทำธุระส่วนตัว ถือว่าอยู่นอกทางการที่จ้าง

ฎีกาที่ ๔๐๔๔/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ เป็นพนักงานสวนป่าไม่มีหน้าที่ขับรถหรืออำนาจสั่งใช้รถได้โดยลำพัง ทั้งไม่ปรากฏว่าในวันเกิดเหตุผู้บังคับบัญชาของจำเลยที่ ๑ ได้มอบหมายหรืออนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ใช้รถ จำเลยที่ ๑ ไม่มีสิทธินำรถยนต์บรรทุกคันเกิดเหตุของจำเลยที่ ๒ ออกไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้างานสวนป่าซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา การที่ ป. ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกหมู่บ้านป่าไม้ ซึ่งมิใช่คนงานหรือลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ มาขอความช่วยเหลือจากจำเลยที่ ๑ เนื่องจากมีอาการท้องร่วงให้นำตัวส่งโรงพยาบาล จำเลยที่ ๑ จึงขับรถยนต์บรรทุกซึ่งเป็นรถที่ใช้ในกิจการของจำเลยที่ ๒ ไปส่ง ป. โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาแล้วไปเกิดเหตุชนกับรถบรรทุกคันที่โจทก์รับประกันภัยไว้ได้รับความเสียหาย เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๑ กระทำไปโดยความเอื้อเฟื้อส่วนตัวของจำเลยที่ ๑ เอง และกระทำไปโดยพลการนอกเหนือขอบเขตกิจการงานของจำเลยที่ ๒ หาใช่เป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ ไม่ จำเลยที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดในผลละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ก่อขึ้นแก่โจทก์ (ฎีกาที่ ๗๘๘๑/๒๕๓๘, ๓๓๕๖-๓๓๕๘/๒๕๒๙, ๑๗๗๒/๒๕๑๒)

(๓) ลูกจ้างมีสิทธิเลือกวิธีการหรือเส้นทาง ถือว่าอยู่ในทางการที่จ้าง

ฎีกาที่ ๖๙๕/๒๕๓๖ จำเลยที่ ๒ หุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยร่วมมอบหมายงานให้จำเลยที่ ๑ เป็นรายวันโดยจำเลยที่ ๑ มารับกุญแจรถยนต์และรับคำสั่งจากจำเลยที่ ๒ เมื่อทำงานเสร็จแล้วนำกุญแจมาคืนแสดงว่าการปฏิบัติงานของจำเลยที่ ๑ แต่ละวันจะสิ้นสุดเมื่อนำรถยนต์มาเก็บที่ห้างจำเลยร่วม และมอบกุญแจให้จำเลยที่ ๒ วันเกิดเหตุจำเลยที่ ๒ มอบให้จำเลยที่ ๑ นำรถยนต์ไปบรรทุกแกลบ การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถออกไปในวันเกิดเหตุเป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และจำเลยร่วม การที่จำเลยที่ ๒ มอบหมายให้จำเลยที่ ๑โดยลำพังขับรถยนต์บรรทุกของจำเลยร่วมไปปฏิบัติงานแต่ละวันแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ และจำเลยร่วมไว้วางใจการปฏิบัติงานของจำเลยที่ ๑ แม้จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ออกนอกเส้นทางไปดูการเกณฑ์ทหารแล้วรับชาวบ้านและโจทก์ขึ้นรถคันเกิดเหตุโดยไม่ได้ขออนุญาตจำเลยที่ ๒ โดยขับไปตามถนนเลียบแม่น้ำซึ่งสามารถไปห้างจำเลยร่วมได้ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ถือได้ว่ายังอยู่ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และจำเลยร่วม (เทียบฎีกาที่ ๕๗๑๒/๒๕๓๓, ๗๒๒/๒๕๐๘)

(๔) ลูกจ้างช่วยเหลือบุคคลภายนอกระหว่างทำงาน

ฎีกาที่ ๖๘๙/๒๕๑๒ เมื่อลูกจ้างของจำเลยยอมให้ผู้ตายโดยสารไปในรถ จำเลยจึงต้องร่วมรับผิดในผลแห่งการละเมิดที่ลูกจ้างจำเลยกระทำไปตามทางการที่จ้าง จำเลยจะอ้างว่าผู้ตายไม่ได้เสียค่าโดยสาร ไม่ต้องรับผิดต่อผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะขนส่ง หาได้ไม่ เมื่อลูกจ้างของจำเลยยอมให้ผู้ตายโดยสารไปในรถ จำเลยจึงต้องร่วมรับผิดในผลแห่งการละเมิดที่ลูกจ้างจำเลยกระทำไปตามทางการที่จ้าง จำเลยจะอ้างว่าผู้ตายไม่ได้เสียค่าโดยสาร ไม่ต้องรับผิดต่อผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะขนส่ง หาได้ไม่ (เทียบฎ.๑๖๕๖-๑๖๕๙/๒๔๙๘)

(๕) ลูกจ้างมีอำนาจหน้าที่โดยปริยายที่จะป้องกันทรัพย์สินของนายจ้างในกรณีฉุกเฉินได้ตามควร

ฎีกาที่ ๒๔๙๙/๒๕๒๔ จำเลยที่ ๓ เข้าหุ้นกับจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นนิติบุคคลดำเนินกิจการเหมืองแร่ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างจำเลยที่ ๒ ทำหน้าที่เป็นยามรักษาทรัพย์สินของเหมืองถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๓ ด้วย การที่จำเลยที่ ๓ มอบอาวุธปืนให้จำเลยที่ ๑ ไปใช้ในการอยู่ยาม และจำเลยที่ ๑ ใช้ปืนยิงโจทก์ในขณะปฏิบัติหน้าที่ยามเพื่อรักษาทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ที่อยู่ในเหมือง ถือว่าเป็นการกระทำในทางการที่จ้าง จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕

ฎีกาที่ ๔๑๙๗/๒๕๖๓ ม. ใช้รถกระบะคันเกิดเหตุไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับคำสั่ง โดยให้จำเลยที่ ๑ นั่งรถไปที่ป่าบุห้าร้อยบริเวณที่จะออกตรวจลาดตระเวนพร้อมกับเจ้าหน้าที่อื่นด้วยและขอร้องให้จำเลยที่ ๑ ขับรถกลับไปที่หน่วยห้วยคำภู ซึ่งจำเลยที่ ๑ ก็ขับรถกระบะคันเกิดเหตุไปและอยู่ที่หน่วยดังกล่าวคนเดียวจนถึงวันเกิดเหตุ ทั้งที่ขณะนั้นจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ แล้ว แต่กลับยินยอมให้จำเลยที่ ๑ นั่งรถไปคันเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงความผูกพันในหน้าที่เดิมอย่างไม่ขาดตอน พฤติการณ์แห่งคดีจึงบ่งชี้ชัดแจ้งว่าจำเลยที่ ๑ ยังมีฐานะเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ อยู่อย่างไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนจำเลยที่ ๑ จะมีสัญญาหรือข้อตกลงในการทำงานกับจำเลยที่ ๒ อย่างไร เป็นเรื่องระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ หาได้มีผลผูกพันบุคคลภายนอกซึ่งรวมถึงโจทก์ทั้งสองด้วยไม่ เพราะการว่าจ้างจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างชั่วคราวอันถือเป็นการจ้างแรงงานนั้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๗๕ มิได้บัญญัติว่าต้องทำเป็นหนังสือ จึงฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ยังเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ...การที่ ม. ใช้ให้จำเลยที่ ๑ ขับรถกระบะดังกล่าวไปที่หน่วยห้วยคำภู และอยู่ประจำที่หน่วยเพื่อรอรับ ม. กับเจ้าหน้าที่อื่นพร้อมกับผู้ต้องหาที่ถูกจับ การขับรถกระบะคันเกิดเหตุของจำเลยที่ ๑ จึงอยู่ในระหว่างการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ หาได้เป็นการกระทำนอกอำนาจหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ ไม่ การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถกระบะคันเกิดเหตุไปเบิกถอนเงินแม้เป็นธุระส่วนตัว และบริเวณที่เกิดเหตุไม่ได้อยู่ในเขตทำการที่จำเลยที่ ๒ รับผิดชอบ แต่การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถไปกลับเป็นช่วงเวลาต่อเนื่องคาบเกี่ยวกับงานที่จำเลยที่ ๒ มอบหมาย ถือได้ว่าขณะนั้นจำเลยที่ ๑ ยังอยู่ในระหว่างปฏิบัติงานให้จำเลยที่ ๒ นายจ้าง จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดร่วมในเหตุละเมิดที่เกิดขึ้นด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕

มาตรา ๔๒๕ เป็นความรับผิดเด็ดขาด จึงไม่คำนึงถึงความผิดส่วนตัวของนายจ้าง

(๑) นายจ้างจะอ้างว่าไม่ได้สั่งหรือมอบให้ไปกระทำโดยวิธีการผิดกฎหมายไม่ได้

(๒) นายจ้างจะอ้างว่าได้มีระเบียบหรือคำสั่งห้ามไว้แล้ว ก็ไม่เป็นเหตุให้พ้นผิด

(๓) แม้นายจ้างจะอ้างว่าสั่งให้ทำโดยระมัดระวังแล้ว แต่ลูกจ้างประมาทเลินเล่อเองไม่ได้

(๔) แม้นายจ้างจะอ้างว่าได้กำหนดวิธีการกระทำให้ละเอียด แต่ลูกจ้างไม่นำพาหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยเฉพาะของนายจ้าง ก็ไม่เป็นเหตุให้กิจการที่ลูกจ้างกระทำนั้นอยู่นอกทางการที่จ้าง

แต่ลูกจ้างทำผิดอาญา เป็นเหตุส่วนตัวต่างหาก นายจ้างไม่ต้องร่วมรับผิด

ฎีกาที่ ๓๗๕๐/๒๕๔๕ การที่จำเลยที่ ๑ ลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขับรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปบรรทุกผักและผลไม้ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้แวะรับประทานอาหารและดื่มสุราจนถูกทำร้ายร่างกาย ด้วยความโกรธแค้นเพราะเหตุส่วนตัวที่ถูกทำร้ายดังกล่าว จำเลยที่ ๑ จึงขับรถบรรทุกพุ่งชนโจทก์ที่ ๕ และผู้ตายกับพวกที่ทำร้ายตนจนเป็นเหตุให้มีคนตายและบาดเจ็บเช่นนี้ เป็นเหตุส่วนตัวที่เกิดขึ้นต่างหากไม่เกี่ยวข้องกับกิจการในทางการที่จ้างหรือกรอบแห่งการจ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ นายจ้างที่มอบหมายให้จำเลยที่ ๑ ลูกจ้างไปกระทำ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ก่อให้เกิดขึ้นต่อโจทก์ทั้งห้า

นายจ้างจะอ้างว่า ลูกจ้างกระทำโดยผิดต่อกฎหมายเอง (*unlawfully*) ไม่ได้ เช่น ลูกจ้างเอาของไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว

ฎีกาที่ ๘๓๐๔/๒๕๕๑ พนักงานขับรถยนต์บรรทุกเหล็กซึ่งเป็นรถที่แล่นร่วมกับบริษัทจำเลยกระทำการยักยอกเหล็กของโจทก์ไป จำเลยจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้โจทก์

ฎีกาที่ ๑๐๔๐๘/๒๕๕๕ การที่จำเลยที่ ๒ ลูกจ้าง เคลื่อนย้ายเครื่องเล่นรถไฟที่พิพาทออกจากสวนสนุกไปเพื่อทำสีใหม่นั้น เป็นเพราะจำเลยที่ ๑ นายจ้างสั่งการ แต่จำเลยที่ ๒ กลับนำเครื่องเล่นรถไฟที่พิพาทไปเก็บและนำไปให้จำเลยที่ ๓ เช่าซื้อโดยไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์ ถือว่าจำเลยที่ ๒ กระทำละเมิดต่อโจทก์ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ แม้จำเลยที่ ๒ จะทำเพื่อประโยชน์ของตนเองและจำเลยที่ ๑ ไม่รู้เห็นด้วยก็ไม่ใช่สาระสำคัญ จำเลยที่ ๑ นายจ้างต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๒ ลูกจ้างต่อโจทก์ตามฟ้อง

(๒) นายจ้างจะอ้างว่า ลูกจ้างทำผิดระเบียบไม่ได้

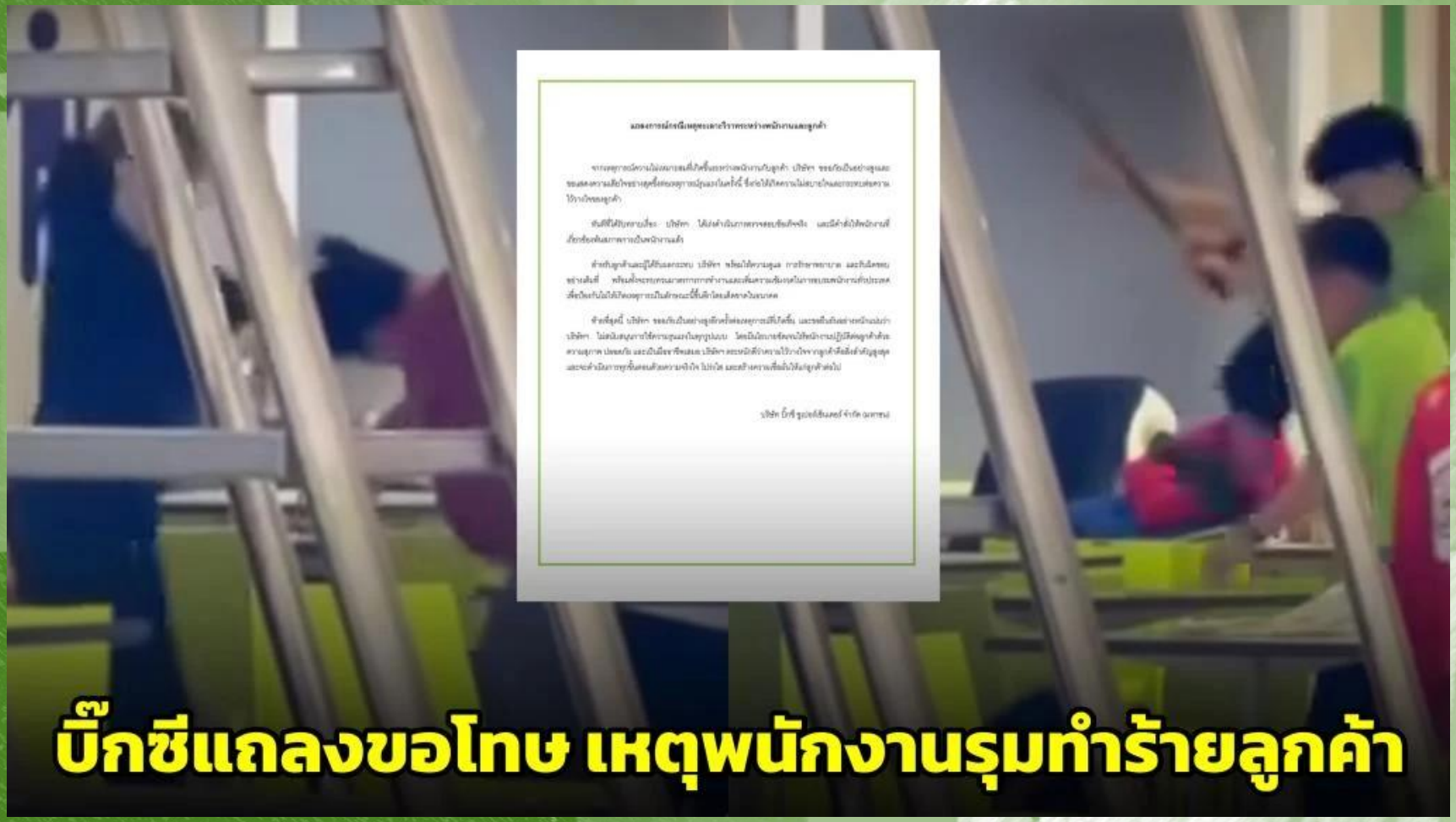
ฎีกาที่ ๒๕๗๑/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ได้ขับรถยนต์ของจำเลยที่ ๒ ไปเบิกน้ำมันตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ในระหว่างนั้นได้ขับรถไปเพื่อซื้อยาให้คนงานของจำเลยที่ ๒ จึงเกิดเหตุเฉี่ยวชนกับรถจักรยานยนต์ที่โจทก์ที่ ๑ กำลังขับอยู่ ดังนี้แม้จะได้ความว่าจำเลยที่ ๑ ขับรถไปถึงยังสถานที่ที่เบิกน้ำมันแล้วจึงออกไปซื้อยาภายนอกสถานที่ดังกล่าว อันเป็นการผิดระเบียบของจำเลยที่ ๒ และระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ยังไม่ได้กลับไปยังที่ทำการเดิมของจำเลยที่ ๒ ก็ถือว่าจำเลยที่ ๑ ยังอยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่การงานในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดของจำเลยที่ ๑ ด้วย (เทียบฎีกาที่ ๕๓๗๖/๒๕๓๘, ๖๗๗/๒๕๔๐, ๒๗๒๗/๒๕๓๘)

ฎีกาที่ ๑๔๙๓๑/๕๗ จำเลยที่ ๑ ให้โจทก์เช่าตู้นิรภัยเพื่อเก็บรักษาทรัพย์สินโดยมีจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นพนักงานมีหน้าที่ในการเก็บรักษารหัสและกุญแจห้องมั่นคง การที่จำเลยที่ ๒ เก็บสำเนารหัสและวิธีการเปิดห้องมั่นคงไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงาน จำเลยที่ ๔ เก็บกุญแจห้องมั่นคงไว้ในตู้นิรภัยเล็ก และจำเลยที่ ๕ เก็บกุญแจห้องมั่นคงอีกดอกหนึ่งไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงานอันเป็นการผิดระเบียบของจำเลยที่ ๑ จนเป็นเหตุให้คนร้ายรื้อค้นพบและนำไปใช้เปิดห้องมั่นคงแล้วลักทรัพย์ของโจทก์ที่เก็บไว้ในตู้นิรภัยไป จึงต้องถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ในการเก็บรักษารหัสและกุญแจห้องมั่นคงอันเป็นผลโดยตรงต่อการเกิดเหตุลักทรัพย์ของโจทก์ มิใช่เป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจป้องกันได้ การที่จำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ประมาทเลินเล่อในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ อีกโสตหนึ่งด้วย

(๓) นายจ้างจะอ้างว่า ลูกจ้างประมาทเลินเล่อเอง ไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๑๔๔/๒๕๔๙ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ประกอบกิจการรับขนส่งตู้คอนเทนเนอร์และรับจ้างจาก จำเลยที่ ๑ ให้นำตู้คอนเทนเนอร์ของโจทก์ไปบรรจุสินค้าที่โรงงานของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการตั้งวางตู้คอนเทนเนอร์ที่รับขนส่งให้มั่นคงปลอดภัยเพื่อการนำสินค้าเข้าบรรจุ การที่ ป. ขับรถไปจอดภายในโรงงานของจำเลยที่ ๑ จากนั้นได้ปลดขาค้ำยันของหางลากที่บรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ลง และปลดล็อกระหว่างรถบรรทุกหัวลากกับหางลาก เมื่อบริเวณที่ตั้งวางหางลากเป็นพื้นลาดเอียง ทำให้ด้านท้ายของหางลากซึ่งรับน้ำหนักด้วยล้ออยู่สูงกว่าด้านหน้า แต่ ป. ไม่นำแผ่นเหล็กคล้ายโต๊ะที่นำติดรถไปวางรองรับน้ำหนักของตู้คอนเทนเนอร์ที่อยู่บนหางลากให้มั่นคงแข็งแรง การที่ตู้คอนเทนเนอร์ของโจทก์ล้มลงจึงเกิดจากความประมาทเลินเล่อของ ป. จำเลยที่ ๒ ผู้เป็นนายจ้างจะปัดความรับผิดโดยอ้างว่าเป็นความผิดของพนักงานของจำเลยที่ ๑ ไม่ได้จัดเรียงสินค้าตามแนวยาวของตู้คอนเทนเนอร์ และเกี่ยงให้จำเลยที่ ๑ ต้องร่วมรับผิดด้วยหาได้ไม่ และแม้พนักงานของจำเลยที่ ๑ นำบันไดไปพาดวางไว้ที่ตู้คอนเทนเนอร์และบันไดดังกล่าวกระแทกถูกอุปกรณ์ทำความเย็นขณะตู้คอนเทนเนอร์ล้มลง ก็ต้องถือว่าความเสียหายดังกล่าวเป็นผลโดยตรงอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของ ป. อยู่นั่นเอง ไม่เป็นเหตุให้จำเลยที่ ๒ พ้นความรับผิด

เรื่องร้อน
AMARIN
ศึกแย่งผู้โดยสาร
วินรถตู้ซัดกันและ
WWW.AMARINTV.COM

บิ๊กซีแถลงขอโทษ เหตุพนักงานรุมทำร้ายลูกค้า

ฎีกาที่ ๑๙๔๒/๒๕๒๐ จำเลยที่ ๔ เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการเดินรถโดยสารประจำทาง จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๔ โดยจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ เป็นพนักงานเก็บเงินค่าโดยสาร จำเลยที่ ๓ เป็นผู้ควบคุมรถ ได้ความว่าพนักงานขับรถซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๔ ขับรถเลี้ยวด้วยความเร็ว ทำให้โจทก์และผู้โดยสารอื่นตกจากม้านั่ง การที่โจทก์ต่อว่าพนักงานขับรถเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ไม่พอใจ และร่วมกันทำร้ายร่างกายของโจทก์จนได้รับอันตรายแก่กายนั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๔ ผู้เป็นนายจ้าง และมิใช่กิจการในหน้าที่ที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ได้รับมอบหมาย การกระทำดังกล่าวอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ จึงมิใช่เป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๔

ฎีกาที่ ๒๐๖๐/๒๕๒๔ บุตรโจทก์มิได้ถึงแก่ความตายเพราะจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ชนในขณะกระทำการในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ แต่ถึงแก่ความตายเพราะเมื่อชนแล้วจำเลยที่ ๑ โดยเจตนาฆ่าบุตรโจทก์เพื่อปกปิดความผิด ได้นำบุตรโจทก์ไปทิ้งในคูน้ำริมถนนเพื่อให้จมน้ำตายการกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นคนละเรื่องคนละตอนกับที่จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ชนบุตรโจทก์และเห็นได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของจำเลยที่ ๑ โดยเฉพาะเจาะจงหาเกี่ยวกับการที่จำเลยที่ ๒ ได้จ้างให้จำเลยที่ ๑ กระทำไม่ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ในการฆ่าบุตรโจทก์จึงไม่เป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒

ฎีกาที่ ๑๔๘๔/๒๔๙๙ นายจ้างใช้ให้ลูกจ้างนำมะพร้าวไปส่งแก่ผู้ซื้อ ในระหว่างส่งมะพร้าวแก่กันนั้น ผู้ซื้อโต้เถียงด่าว่าลูกจ้าง ลูกจ้างโกรธจึงชกต่อยผู้ซื้อมีบาดเจ็บ ดังนี้ ถือว่าเป็นเหตุการณ์อีกเรื่องหนึ่ง มิใช่กิจการที่นายจ้างได้มอบให้ลูกจ้างไปกระทำ นายจ้างไม่ต้องรับผิดฐานละเมิดร่วมกับลูกจ้าง

ข้อสังเกต ในศาลฝรั่งเศสเคยมีคดีที่ลูกจ้างเกิดโต้เถียงกับบุคคลภายนอกแล้วได้ฆ่าผู้นั้นตายในเวลาและสถานที่ทำงานแทนที่จะทำงานให้นายจ้าง ศาลชี้ขาดว่าไม่เป็นการกระทำในหน้าที่อันจะทำให้นายจ้างต้องรับผิด (Lalou อ้างใน ศาสตราจารย์ไพจิตร ปุญญพันธ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด)

มาตรา ๔๒๖

๑. ลูกจ้างทำละเมิด

๒. นายจ้างต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิด หน้าที่ของนายจ้างเกิดตั้งแต่วันทำละเมิด (ฎ.๑๙๐๙/๒๕๓๘)

๓. เมื่อชำระหนี้แก่บุคคลภายนอกแล้ว นายจ้างมีสิทธิที่จะได้รับชดใช้จากลูกจ้าง (ฎ.๑๔๒/๒๕๓๕)

๔. ไล่เบี้ยได้เต็มจำนวน เว้นแต่เข้าข้อยกเว้น ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

๕.เมื่อยังไม่ชำระหนี้บุคคลภายนอก ยังไม่มีอำนาจฟ้องลูกจ้าง (ฎ. ๓๓๗๓/๒๕๔๕, ๓๑๐๒/๒๕๔๔)

๖. ไล่เบี้ยได้เฉพาะค่าสินไหมทดแทน ไม่รวมค่าฤชาธรรมเนียมในคดีก่อน (ฎ.๓๐๙๑/๒๕๓๕, ๔๔๓๑/๒๕๔๗) เพราะไม่ใช่ผลโดยตรงจากการทำละเมิด (ฎ.๖๕๘/๒๕๒๒)

๗. สิทธิของนายจ้างที่จะได้รับชดใช้คืน เพิ่งเกิดเมื่อวันที่นายจ้างได้ชำระเงิน (ฎ.๗๕๕๒/๒๕๕๐)

๘. ไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้เป็นอย่างอื่นจึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๙๓/๓๐ (ฎ.๗๓๕/๒๕๓๗)

ถ้าผลแห่งละเมิดเป็นผลธรรมดา นายจ้างต้องร่วมรับผิด

ฎ. ๗๙๗๓-๗๙๗๕/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๔ ลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขับรถบรรทุกวัตถุระเบิดไปส่งที่คลังสินค้าไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ระหว่างการขนส่งจำเลยที่ ๔ ประมาทเลินเล่อขับรถเร็วพลิกคว่ำวัตถุระเบิดตกกระจายบนถนน แม้เหตุระเบิดเกิดขึ้นจากการที่ชาวบ้านซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเข้ามายุ่งเกี่ยวกระทำให้ระเบิดหลังจากจำเลยที่๔ ขับรถบรรทุกวัตถุระเบิดพลิกคว่ำ แต่การกระทำของชาวบ้านก็เป็นผลโดยตรงจากการขับรถพลิกคว่ำ และนับว่าเป็นเหตุแทรกแซงที่ก่อให้เกิดผลในปั้นปลายและเป็นเหตุแทรกแซงที่วิญญูชนคาดหมายได้ว่า เป็นเรื่องธรรมดาเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นบนทางหลวง ก็มีชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงรวมทั้งประชาชนที่ใช้ยวดยานสัญจรผ่านที่เกิดเหตุจะหยุดรถลงไปมุงดูเหตุการณ์และให้ความช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ รวมทั้งอาจมีคนไม่ดีปะปนอยู่ในกลุ่มคนเหล่านั้นถือโอกาสหยิบฉวยเอาทรัพย์สินของที่ตกหล่นไปได้ และรถไม่มี

(ต่อ) ป้ายว่า"วัตถุระเบิด”ติดไว้ เมื่อเกิดเหตุแล้วมีชาวบ้านมายุ่งกับวัตถุระเบิดให้เกิดระเบิดเป็นเหตุแทรกแซงที่วิญญูชนคาดหมายได้ว่าจะเกิดเหตุเช่นนั้น เหตุระเบิดที่เกิดขึ้นเป็นผลใกล้ชิดต่อเนื่องจึงต้องถือว่าเหตุระเบิดที่เกิดขึ้นเป็นผลใกล้ชิดสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากการขับรถโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๔ ซึ่งกระทำการในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงต้องร่วมรับผิดในผลแห่งการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๔ ด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของผู้ครอบครองวัตถุระเบิดในขณะเกิดเหตุวัตถุระเบิดดังกล่าวระเบิดขึ้น วัตถุระเบิดที่จำเลยที่ ๑มีไว้ในครอบครองดังกล่าวเป็นทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง กำหนดให้จำเลยที่ ๑ ผู้มีไว้ในครอบครองต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ทรัพย์นั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของโจทก์

ฎีกาที่ ๙๐๔๒/๒๕๖๐ จำเลยที่ ๓ ทำหน้าที่ในการตรวจวินิจฉัยครรภ์โจทก์ที่ ๑ ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานของการตรวจคัดกรอง การตรวจอัลตราซาวด์ในหญิงตั้งครรภ์เพื่อหาความผิดปกติของทารกแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ การตรวจระดับ ๑ เป็นการตรวจคัดกรองอย่างง่ายดูจำนวนทารก การมีชีวิตของทารก การประมาณอายุครรภ์ ปริมาณน้ำคร่ำ ส่วนนำของทารก ตำแหน่งทารก และความพิการบางอย่างที่สามารถเห็นได้ง่าย จำเลยที่ ๓ ให้ความเห็นในการตรวจว่า ทารกมีชีวิต เพศชาย บุตรในครรภ์ ๑ คน รกอยู่ด้านหลังของมดลูกปริมาณน้ำคร่ำปกติ ลักษณะลำตัว ตับ กระเพาะอาหาร ไต กระเพาะปัสสาวะ ลำคอ และกระดูกสันหลังปกติ ความยาวของกระดูกต้นขา ๒๑ มิลลิเมตร ตรงกับอายุครรภ์ ๑๖.๓ สัปดาห์ การเต้นของหัวใจและการเคลื่อนไหวของทารกอยู่ในเกณฑ์ปกติ แสดงให้เห็นว่าในการตรวจอัลตราซาวด์สามารถเห็นอวัยวะส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกร่างกายของทารกในครรภ์ได้ หากจำเลยที่ ๓ ไม่สามารถมองเห็นความผิดปกติหรือความพิการของทารกในครรภ์ก็มีหน้าที่ต้องแจ้งผลการตรวจให้โจทก์ที่ ๑ ทราบว่ายังไม่สามารถตรวจพบความพิการในส่วนแขนและขาของทารกได้เพราะยังมองเห็นไม่ครบถ้วน การที่จำเลยที่ ๓ แจ้งว่าทารกในครรภ์มีสภาพร่างกายสมบูรณ์หรือไม่พบความผิดปกติแต่อย่างใด ทั้ง ๆ ที่สภาพร่างกายทารกมีความพิการรุนแรง ย่อมทำให้โจทก์ที่ ๑ เสียโอกาสในการตัดสินใจว่าจะหาทางแก้ไขเยียวยาหรือดำเนินการเกี่ยวกับโจทก์ที่ ๒ และหากโจทก์ที่ ๑ ทราบข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ย่อมมีโอกาสเตรียมใจยอมรับกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นก่อนการคลอดโจทก์ที่ ๒ มากกว่าที่จะรู้ถึงความพิการของ

(ต่อ) โจทก์ที่ ๒ โดยกะทันหันกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจโจทก์ที่ ๑ อย่างรุนแรง การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกันตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ ไม่พบความพิการของโจทก์ที่ ๒ และไม่ได้แจ้งโจทก์ที่ ๑ ทราบข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนด้วยภาษาที่โจทก์ที่ ๑ จะเข้าใจได้ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นการละเมิดทำให้โจทก์ที่ ๑ ได้รับความเสียหายทางด้านจิตใจอันเป็นความเสียหายแก่อนามัย ดังนั้น จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่สัญญากับโจทก์ที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นแพทย์เจ้าของไข้ในฐานะตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ซึ่งมอบหมายให้จำเลยที่ ๓ ร่วมในการตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ ด้วยเครื่องอัลตราซาวด์ จึงต้องร่วมกันรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่โจทก์ที่ ๑ ด้วย แม้โจทก์ที่ ๒ พิการรุนแรงเรื่องจากมีความผิดปกติในขณะที่โจทก์ที่ ๑ ตั้งครรภ์อยู่ในความดูแลของจำเลยทั้งสามและจำเลยที่ ๓ ตรวจไม่พบ อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ที่ ๑ ก็ตาม แต่โจทก์ทั้งสองไม่มีพยานหลักฐานมาพิสูจน์ให้เห็นว่า ความพิการของโจทก์ที่ ๒ เกิดจากการกระทำของจำเลยทั้งสาม นอกจากนี้ กรณีของโจทก์ที่ ๒ แม้ตรวจพบความพิการก็ไม่สามารถผ่าตัดแก้ไขในระหว่างทารกอยู่ในครรภ์ได้ต้องรอให้คลอดออกมาก่อน โจทก์ทั้งสองก็ไม่ได้นำสืบว่า หากจำเลยที่ ๓ พบความพิการของโจทก์ที่ ๒ แล้วจะดำเนินการอย่างไร เพื่อให้เห็นว่า การที่จำเลยที่ ๓ ตรวจไม่พบความพิการนั้น ทำให้โจทก์ที่ ๒ ได้รับความเสียหายหรือพิการมากขึ้น แต่กลับได้ความว่า หากพบความพิการของโจทก์ที่ ๒ โจทก์ที่ ๑ จะปฏิบัติตามที่แพทย์แนะนำ จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ความพิการทางร่างกายของโจทก์ที่ ๒ เป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยทั้งสาม จำเลยทั้งสามจึงไม่ต้องรับผิดในค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ ๒

ฎีกาที่ ๑๙๐๙/๒๕๓๘ จำเลยที่ ๒ เป็นนายจ้าง ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ลูกจ้าง ในผลแห่งละเมิดซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้กระทำไปในทางการที่จ้าง จำเลยที่ ๒ จึงอยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้เช่นเดียวกับจำเลยที่ ๑ และต้องรับผิดร่วมกับจำเลยที่ ๑ ชดใช้ดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันทำละเมิดแก่โจทก์ โดยโจทก์ไม่จำต้องบอกกล่าวก่อน เพราะถือว่าจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นลูกหนี้ผิดนัดมาตั้งแต่เวลาที่ทำละเมิดแล้ว

ฎีกาที่ ๓๓๗๓/๒๕๔๕ โจทก์ซึ่งเป็นนายจ้างของ บ. ผู้ตายจะเรียกให้ บ. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่ บ. ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในทางการที่จ้างได้ โจทก์จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปนั้น จึงจะมีสิทธิฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนที่โจทก์ชดใช้แก่บุคคลภายนอกไปแล้วคืนจากลูกจ้างได้ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๖ เมื่อโจทก์ยังไม่ได้ชำระหนี้ให้แก่บุคคลภายนอก โจทก์จึงยังไม่มีอำนาจฟ้องให้จำเลยในฐานะทายาทของ บ. ชดใช้หนี้ดังกล่าวให้แก่โจทก์

ความรับผิดในการกระทำละเมิดของตัวแทน (มาตรา ๔๒๗)

มาตรา ๔๒๗ “บทบัญญัติในมาตราทั้งสองก่อนนั้น ท่านให้ใช้บังคับแก่ตัวการและตัวแทนด้วย โดยอนุโลม”

โดยอนุโลมคือ

ตัวการ => นายจ้าง

ตัวแทน => จ้าง

กิจการที่มอบหมายให้ทำแทน => ในทางการที่จ้าง

หลักเดิม ต้องเป็นเรื่องที่ตัวการตั้งตัวแทนไปติดต่อหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่ ๓

ฎีกาที่ ๖๑๙/๒๕๐๗ ความรับผิดของตัวการในผลแห่งละเมิดที่ตัวแทนกระทำไปตามมาตรา ๔๒๗ นั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ตัวการตั้งตัวแทนให้ไปทำการติดต่อหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่ ๓

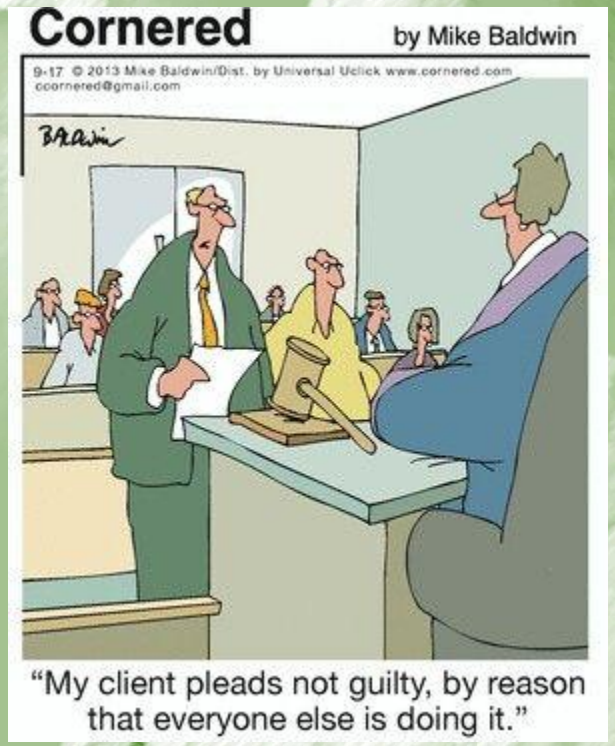
ฎีกาที่ ๑๙๘๐/๒๕๐๕ การรับใช้หรือวานขับรถยนต์ให้นั้นไม่ใช่เป็นตัวแทน เพราะมิใช่เป็นกิจการที่ทำแทนตัวการต่อบุคคลที่ ๓ แต่เป็นกิจการในระหว่างผู้ใช้กับผู้รับใช้ ไม่ได้เกี่ยวกับบุคคลที่ ๓ เลย

ฎีกาที่ ๕๒๘/๒๕๒๓ การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถไปชนรถโจทก์ที่ ๑ เพราะจะรีบไปซื้อเนื้อตามที่จำเลยที่ ๓ ใช้ให้ไปซื้อและการไปซื้อเนื้อเพื่อทำเนื้อสะเต๊ะขายเป็นกิจการค้าของจำเลยที่ ๓ ก็ตาม การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถชนรถโจทก์ก็ถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดในการเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๓ เพราะมิใช่กิจการที่ทำแทนตัวการต่อบุคคลที่สาม จำเลยที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดด้วย

ปัจจุบัน เริ่มขยายออกไปถึงการมอบหมายการงาน โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญาก็ได้

(๑) มอบหมายให้ขับรถ

ฎีกาที่ ๓๓๙๙/๒๕๕๘ การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถโดยสารคันเกิดเหตุไปก่อเหตุละเมิด ย่อมถือว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการที่ได้มอบหมายหรือมีคำสั่งหรือจ้างวานใช้ให้จำเลยที่ ๑ ขับรถโดยสารคันเกิดเหตุ เพื่อให้สมประโยชน์ในกิจการของจำเลยที่ ๒ และโรงเรียน ส. จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดในผลละเมิดร่วมกับจำเลยที่ ๑ ด้วย (เทียบ ฎีกาที่ ๓๙๘๓/๒๕๕๘, ๙๘๑/๒๕๓๒, ๒๓๘๕/๒๕๑๘)

ฎีกาที่ ๕๕๔๕/๒๕๔๒ จำเลยที่ ๑ ทำงานเป็นแคดดี้อยู่ในสนามกอล์ฟของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ ได้ขับรถกอล์ฟบรรทุกผู้เล่นกอล์ฟชนโจทก์ได้รับบาดเจ็บที่เข่าซ้ายและหลังเท้าซ้ายจำเลยที่ ๒ จึงเป็นผู้ดูแลครอบครองเพราะการใช้รถคันเกิดเหตุจะต้องผ่านการซื้อบัตรรถกอล์ฟโดยตรงจากจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงได้รับประโยชน์ส่วนแบ่งเป็นค่าเช่าจากผู้เล่นกอล์ฟ และแม้การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถคันเกิดเหตุจะมิใช่หน้าที่โดยตรงของจำเลยที่ ๑ แต่ก็ถือได้ว่าเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งที่จำเลยที่ ๒ มอบหมายให้ทำ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นตัวแทน ของจำเลยที่ ๒ ในด้านบริการแก่ผู้เล่นกอล์ฟ จำเลยที่ ๒ ในฐานะตัวการจึงต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิด

ฎีกาที่ ๑๒๓๖/๒๕๔๑ จำเลยที่ ๓ ขับรถยนต์โดยสารชนรถจักรยานยนต์โจทก์ เป็นเหตุให้บุตรโจทก์ถึงแก่ความตาย แม้หนังสือแสดงการจดทะเบียนรถจะระบุชื่อผู้อื่นเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้ใช้รถยนต์โดยสารคันเกิดเหตุประกอบการขนส่งผู้โดยสาร โดยมีจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เป็นลูกจ้างกระทำไปในทางการที่จ้างในขณะเกิดเหตุ การที่จำเลยที่ ๔ พนักงานขับรถใช้ให้จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นพนักงานเก็บเงินค่าโดยสารขับรถยนต์โดยสารไปส่งผู้โดยสารแทนนั้น เป็นการแสดงออกชัดว่าจำเลยที่ ๔ ได้แต่งตั้งให้จำเลยที่ ๓ เป็นตัวแทนตนในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ขับรถยนต์ ฉะนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดต่อโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอันเกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๓ เช่นนี้ กรณีต้องด้วยบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ.มาตรา ๔๒๐, ๔๒๕, ๔๒๗, ๗๙๗ และ ๘๒๐จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๔ จึงต้องรับผิดร่วมกับจำเลยที่ ๓ ด้วย (เทียบ ฎ.๘๕๒/๒๔๙๕)

(๒) มอบหมายให้จุดพลุ

ฎีกาที่ ๔๖๒๒/๕๗ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้จัดงานเลี้ยงฉลองเทศกาลปีใหม่ขึ้นที่บ้านของตนเอง การจุดพลุเป็นพิธีการส่วนหนึ่งของการเปิดงาน การที่จำเลยที่ ๒ ใช้ให้จำเลยที่ ๑ ทำการจุดพลุ อันเป็นสัญญาณเริ่มต้นเปิดงานต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการจุดพลุเปิดงานเลี้ยงฉลองเทศกาลปีใหม่ที่จำเลยที่ ๒ จัดให้มีขึ้น เมื่อจำเลยที่ ๑ ทำการจุดพลุโดยประมาทเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ทรัพย์สินของโจทก์ร่วมทั้งสองเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ร่วมทั้งสอง จำเลยที่ ๒ ในฐานะตัวการย่อมต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ได้กระทำไปตามคำสั่งที่จำเลยที่ ๒ ใช้ให้กระทำแทนจำเลยที่ ๑ ตาม มาตรา ๔๒๕ ประกอบมาตรา ๔๒๗

(๓) มอบหมายให้ระวังไฟ

ฎีกาที่ ๓๘๑๒/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ พาคนไปถางป่าในสวนแล้วจุดไฟเผาและขอให้จำเลยที่ ๒ ช่วยดูแลไฟอย่าให้ลุกลาม จำเลยที่ ๒ ได้ขอให้จำเลยที่ ๓ ไปช่วยระวังไฟด้วย ถือไว้ว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ในการช่วยดูแลระมัดระวังมิให้เพลิงลุกลามไปยังที่อื่น แต่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขาดความระมัดระวังจนเป็นเหตุให้เพลิงลุกลามเข้าไปไหม้สวนยางพาราของโจทก์ จำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในผลแห่งละเมิดด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐, ๔๒๗

(๔) จ้างบุคคลอื่นทำงาน โดยจ้างทำของหรือจ้างขนส่ง ไม่เป็นนายจ้าง แต่อาจเป็นตัวการ

ฎีกาที่ ๒๑๑๖/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของโครงการอาคารชุด ซึ่งจะต้องดำเนินการก่อสร้างอาคารและระบบสาธารณูปโภคของโครงการรวมทั้งจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามประกาศโฆษณาขายอาคารชุดดังกล่าว การที่จำเลยที่ ๑ จ้างเหมาบุคคลอื่นติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัยของอาคารชุด จำเลยที่ ๑ ต้องดูแลให้ระบบป้องกันอัคคีภัยดังกล่าวใช้งานได้สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ หากระบบป้องกันอัคคีภัยไม่สามารถใช้งานได้หรือใช้งานได้ไม่สมบูรณ์ จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขให้สามารถใช้งานได้ตามที่โฆษณาไว้ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้รับจ้างเหมาจากจำเลยที่ ๑ ให้ติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัยให้แก่อาคารชุด จึงเป็นการกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ เมื่อพนักงานของจำเลยที่ ๒ เชื่อมสายไฟเข้าระบบผิดทำให้กระแสไฟฟ้าลัดวงจรเกิดความเสียหายแก่ระบบป้องกันอัคคีภัยดังกล่าว จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดในผลแห่งละเมิด ซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่จ้าง ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ และจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวการต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวแทนก่อให้เกิดขึ้นดังกล่าวด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ ประกอบมาตรา ๔๒๕ (เทียบฎีกาที่ ๕๖๒/๒๕๖๓, ๓๙๑๙/๒๕๓๔)

ฎีกาที่ ๕๑๐๖/๒๕๖๐ ...พฤติการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ก็ยังอยู่ในอำนาจสั่งการหรือควบคุมดูแลของจำเลยที่ ๓ สัญญาว่าจ้างขนส่งกระเบื้องดังกล่าวจึงไม่ใช่กรณีที่จำเลยที่ ๑ รับเอาการงานของจำเลยที่ ๓ ไปทำโดยเด็ดขาดและอิสระ ดังนั้น ในส่วนที่จำเลยที่ ๑ ทำแทนนั้น ย่อมถือว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๓ เข้าลักษณะสัญญาตัวแทนด้วย สัญญาว่าจ้างขนส่งกระเบื้องดังกล่าวจึงมีทั้งสัญญาจ้างทำของและสัญญาตัวแทนรวมอยู่ในสัญญาเดียวกัน จำเลยที่ ๓ ต้องร่วมรับผิดในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ตามมาตรา ๔๒๗

(๕) มอบหมายให้แพทย์ตรวจคนไข้

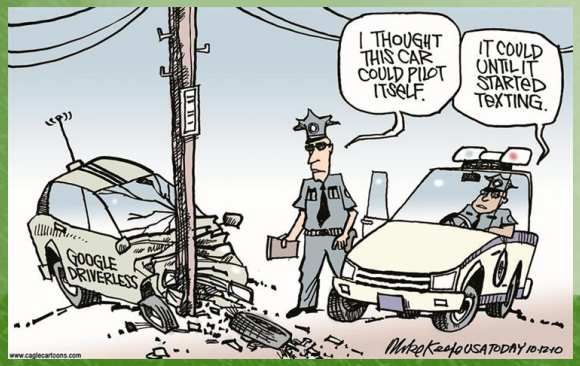
ฎ.๙๐๔๒/๖๐ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นแพทย์ร่วมกันตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ แต่กระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นการทำละเมิดให้โจทก์ที่ ๑ ได้รับความเสียหายทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นความเสียหายแก่อนามัย จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่สัญญากับโจทก์ที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ แพทย์เจ้าของไข้ในฐานะตัวแทนจำเลยที่ ๑ ซึ่งมอบหมายให้จำเลยที่ ๓ ร่วมในการตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ ด้วยเครื่องอัลตราซาวด์ ต้องร่วมกันรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่โจทก์ที่ ๑ ด้วย

(๖) มอบหมายให้ไปขนปูนให้วัด

ฎีกาที่ ๑๑๓๓/๒๕๑๖ การที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นพลาธิการกองพลทหารม้า สั่งให้จำเลยที่ ๑ซึ่งเป็นพลขับและสังกัดอยู่ในกองพลเดียวกัน ขับรถยนต์ของทางราชการกองพลทหารม้าไปขนปูนซิเมนต์ให้วัดซึ่งจำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการวัดอยู่ด้วยกิจการดังกล่าวมิใช่ราชการของกองทัพบกจำเลยที่ ๓ ทั้งมิได้เกี่ยวกับตัวจำเลยที่ ๑ แต่ประการใด ย่อมถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการและจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในกิจการนี้โดยปริยายเมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์กลับกองพลทหารม้าได้ชนรถยนต์โจทก์เสียหายถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทนจำเลยที่ ๒ซึ่งเป็นตัวการย่อมต้องรับผิดร่วมกับจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ทำไปนั้น ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ ประกอบด้วยมาตรา ๘๒๐ (เทียบฎีกาที่ ๒๖๐/๒๕๓๕)

ตัวแทน ต้องทำเพื่อประโยชน์ตัวการ ไม่ใช่ตัวเอง

ฎีกาที่ ๕๕๔๙/๒๕๔๓ จำเลยเป็นเจ้าของรถยนต์กระบะคันเกิดเหตุ โดยในขณะเกิดเหตุจำเลยให้ น.ยืมเงิน ๕,๐๐๐ บาท โดยให้ น.ขับรถยนต์ของจำเลยคันดังกล่าวไปรับเงินจากภรรยาของจำเลย แล้ว น.ขับรถยนต์ไปเฉี่ยวชนกับรถจักรยานยนต์คันอื่นโดยละเมิด เป็นเหตุให้ ณ. และ บ. ถึงแก่ความตาย เมื่อการที่ น.นำรถยนต์ที่จำเลยให้ยืมเพื่อไปรับเงินที่จำเลยให้ยืมจากภรรยาของจำเลยนั้น มิใช่เป็นการทำการแทนจำเลย แต่เป็นการทำเพื่อกิจการและประโยชน์ของ น.เอง ดังนี้ น.จึงมิใช่ตัวแทนของจำเลย จำเลยย่อมไม่ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดซึ่ง น.ได้กระทำไปดังกล่าว

ตัวแทน แยกได้ ๔ ประเภท

๑. เป็นตัวแทนโดยชัดแจ้ง

๒. เป็นตัวแทนโดยปริยาย

๓. เป็นตัวแทนเชิด

๔. เป็นตัวแทนให้สัตยาบัน

(๑) ตัวแทนโดยชัดแจ้ง

ฎีกาที่ ๑๐๔๙๙/๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวการผู้มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๒ ทำการแทนในการยึดรถคันพิพาทจากโจทก์โดยไม่ชดใช้ราคาที่ซื้อมา จึงเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องร่วมกันรับผิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗

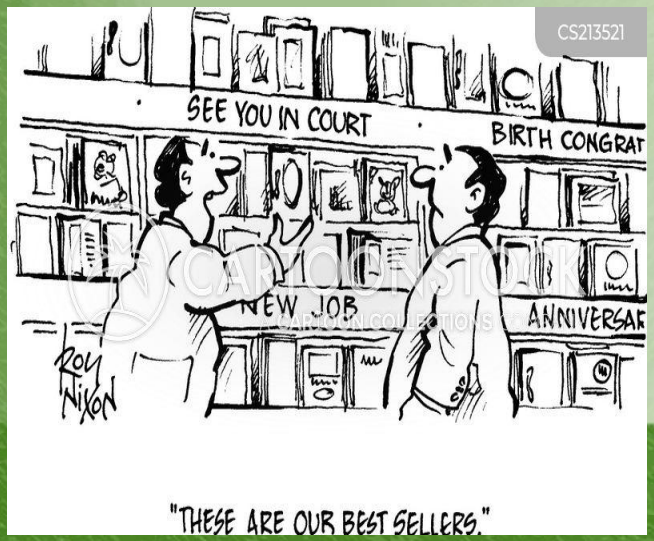
(๒) ตัวแทนโดยปริยาย เช่น มอบหมายให้ขับรถ

ฎีกาที่ ๙๘๑/๒๕๓๒ จำเลยใช้ให้ ย.ขับรถยนต์ไปทำธุรกิจให้จำเลยโดยมีจำเลยนั่งไปด้วย ย่อมถือได้ว่าจำเลยเป็นตัวการ และ ย.เป็นตัวแทนของจำเลยในกิจการนี้โดยปริยาย เมื่อ ย.ขับรถยนต์โดยประมาทชนรถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยไว้เสียหาย ถือได้ว่า ย.กระทำละเมิดภายในขอบอำนาจแห่งฐานะตัวแทนจำเลยซึ่งเป็นตัวการจึงต้องรับผิดในผลแห่งการละเมิดที่ ย.ได้กระทำไปตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ ประกอบด้วยมาตรา ๔๒๐

(๓) ตัวแทนเชิด

(๓.๑) สหกรณ์แท็กซี่

ฎีกาที่ ๑๖๒๗/๒๕๔๔ รถแท็กซี่คันเกิดเหตุมีชื่อจำเลยที่ ๒ และหมายเลขโทรศัพท์ของจำเลยที่ ๒ ปรากฏอยู่ข้างรถ การที่จำเลยที่ ๑ นำรถคันดังกล่าวออกมาขับรับผู้โดยสาร ย่อมเป็นการแสดงออกต่อโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตว่า จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนเชิดของจำเลยที่ ๒ เจ้าของรถในการรับจ้างบรรทุกผู้โดยสาร จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗, ๘๒๑ (เทียบ ฎ.๕๘๙๖/๒๕๕๘, ๒๔๓/๒๕๓๐, ๖๙๔/๒๕๓๑, ๒๔๕๒/๒๕๓๑, ๓๑๔๗/๓๒, ๙๔๔/๒๕๓๖, ๒๐๐๑/๒๕๓๗, ๕๘๙๖/๕๘)

(๓.๒) ผู้มีชื่อประกอบการขนส่ง(เดินรถ)เป็นตัวการ ผู้เข้าร่วมเดินรถเป็นตัวแทน

ฎีกาที่ ๒๓๙/๒๕๕๗ ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์บรรทุก รับจ้างบรรทุกสินค้าอันเป็นการประกอบการขนส่งในนามของจำเลยที่ ๒ จึงต้องถือว่า จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการขับรถยนต์บรรทุกดังกล่าว ดังนั้น จำเลยที่ ๒ ในฐานะตัวการจึงต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่ตัวแทนของตนได้กระทำไป ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ และ ๘๒๐

แม้จะทำสัญญาเช่าหรือเช่าซื้อกัน ก็ยังเป็นตัวการตัวแทน

ฎีกาที่ ๗๒๐๐/๒๕๕๘ จำเลยที่ ๓ และจำเลยที่ ๔ ต่างเป็นเจ้าของรถบรรทุก โดยได้รับอนุญาตเป็นผู้ประกอบการขนส่งรถบรรทุกคันดังกล่าว แม้จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ จะให้จำเลยที่ ๒ เช่าซื้อรถบรรทุกดังกล่าวไปก็เป็นเรื่องกรรมสิทธิ์ของรถเท่านั้น จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ หาได้บอกเลิกการประกอบการขนส่งที่เป็นสิทธิเฉพาะตัวของจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ แก่ทางราชการไม่ กลับยอมให้จำเลยที่ ๒ นำรถบรรทุกคันเกิดเหตุดังกล่าวไปใช้ประกอบการขนส่งโดยให้จำเลยที่ ๑ ลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ เป็นคนขับในวันเกิดเหตุ พฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ กับจำเลยที่ ๒ ร่วมกันประกอบการขนส่ง ฉะนั้นเมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปกระทำละเมิดอันต้องรับผิดชดใช้ให้โจทก์ทั้งสองภายในขอบอำนาจแห่งฐานะตัวแทนเช่นนี้ จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ซึ่งเป็นตัวการจึงต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดซึ่งจำเลยที่ ๑ กระทำไปนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗, ๘๒๐ (เทียบ ฎ.๒๔๓๘/๒๕๓๕, ๒๑๖๑/๒๕๓๒, ๔๗๗๑/๒๕๓๓)

ฎีกาที่ ๓๕๕/๒๕๖๓ จำเลยที่ 2 ประกอบกิจการให้เช่ารถแท็กซี่มากถึง 60 คัน จึงเป็นผู้ประกอบกิจการให้เช่ารถแท็กซี่รายใหญ่ จำเลยที่ 2 เช่าซื้อรถแท็กซี่คันเกิดเหตุจากโจทก์ซึ่งจดทะเบียนประเภทรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารไม่เกิน 7 คน อันเป็นรถยนต์สาธารณะตาม พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ.2522 มาตรา 4 ซึ่งอยู่ในความควบคุมของนายทะเบียนและผู้ตรวจการขนส่งทางบก โดยมีชื่อและตราสัญลักษณ์ของโจทก์ติดอยู่ที่ประตูรถด้านหน้าทั้งสองข้าง แล้วจำเลยที่ 2 นำรถแท็กซี่ไปให้จำเลยที่ 1 เช่าขับรับส่งคนโดยสารในนามของโจทก์เพื่อประโยชน์แก่กิจการของตน ถือว่าจำเลยที่ 2 เป็นผู้ประกอบกิจการรับจ้างขนส่งคนโดยสารต้องอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติดังกล่าวเช่นเดียวกับโจทก์ ...การที่จำเลยที่ 2 เช่าซื้อรถแท็กซี่ของโจทก์เพื่อนำออกให้เช่าโดยที่โจทก์ได้จดทะเบียนรถแท็กซี่เป็นรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารตามกฎหมายแล้ว ทั้งจำเลยที่ 2 ใช้ชื่อและตราสัญลักษณ์ของโจทก์ที่ติดอยู่ด้านข้างรถแท็กซี่นำไปให้จำเลยที่ 1 เช่าขับรถส่งคนโดยสารเพื่อประโยชน์แก่กิจการของตน ส่วนโจทก์ก็ได้รับประโยชน์จากการเป็นผู้ประกอบกิจการขนส่งคนโดยสารด้วย เพราะโจทก์สามารถให้เช่าซื้อรถยนต์ได้มากขึ้น พฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าโจทก์และจำเลยที่ 2 มีผลประโยชน์ร่วมกันในการประกอบกิจการขนส่งคนโดยสาร โจทก์และจำเลยที่ 2 มิได้ผูกนิติสัมพันธ์กันแต่เฉพาะนิติกรรมการเช่าซื้อเท่านั้น เมื่อจำเลยที่ 2 นำรถแท็กซี่คันเกิดเหตุไปให้จำเลยที่ 1 เช่าขับรับคนโดยสาร จึงถือได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นตัวการร่วมกับโจทก์เชิดให้จำเลยที่ 1 เป็นตัวแทนของตนในการประกอบกิจการรับขนคนโดยสารด้วย จำเลยที่ 2 กับโจทก์จึงต้องร่วมกันรับผิดในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ 1 ในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมกัน ตาม ป.พ.พ. มาตรา 821 มาตรา 427 ประกอบมาตรา 425

เจ้าของกิจการขนส่ง

หากร่วมประกอบกิจการ ถือเป็นนายจ้างตาม ม. 425

เจ้าของรถ ผู้เช่าซื้อ นายจ้าง

หากแค่ใช้ชื่อเข้าร่วมเดินรถ เป็นตัวการตาม ม. 427

คนขับรถ ลูกจ้าง

คำถาม นางสาวหญิงเป็นบุตรไม่ชอบด้วยกฎหมายของนายเขียว แอบหยิบกุญแจรถที่นายเขียวเก็บใส่ไว้ในลิ้นชักโต๊ะเก็บเงินแล้วไม่ได้ปิดกุญแจให้เรียบร้อย เอารถออกไปเที่ยวกลางคืน กับเพื่อนมีนายชาย ซึ่งต่างคนต่างเมา ระหว่างทางที่ขับออกมาจากสถานบันเทิงด้วยความเร็วไปชนนายเอก ได้รับความเสียหายเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท นางสาวหญิงขับต่อไประยะหนึ่งรู้สึกว่าถ้าขับต่อรถต้องชนอีก นายชายอาสาจะช่วยขับแทน นางสาวหญิงก็ยอมให้นายชายขับรถแทน ปรากฏว่านายชายขับรถชนท้ายรถอีกคันที่เขาที่จอดรอสัญญาณไฟอยู่เกิดความเสียหายขึ้น มีการเจรจาค่าเสียหายกัน นางส้มแม่ของชายเห็นว่าค่าเสียหายที่ลูกตัวเองชนประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาทจึงตกลงกับตำรวจชดใช้ค่าเสียหายไปมีการทำบันทึกไว้เป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจ ต่อมาไม่ยอมปฏิบัติตามสัญญา

ให้วินิจฉัยว่านางสาวหญิง นายเขียว นายชายและนางส้มจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่เพียงใด

(๓.๓) ผู้ว่าจ้างรักษาความปลอดภัย เป็นตัวการ

ฎีกาที่ ๑๒๘๔๙/๕๘ จำเลยที่ ๒ เจ้าของอาคารศูนย์การค้าจัดให้มี รปภ.ของจำเลยที่ ๑ คอยดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารศูนย์การค้าย่อมแสดงให้ผู้มาใช้บริการที่อาคารศูนย์การค้าเข้าใจว่าจำเลยที่ ๒ มอบหมายให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ลูกค้า พฤติการณ์ของบริษัท น. กับจำเลยที่ ๒ ซึ่งประกอบการค้าร่วมกันย่อมถือได้ว่าบริษัท น. กับจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการด้วยกันในการทำสัญญาว่าจ้างจำเลยที่ ๑ รักษาความปลอดภัยอาคารศูนย์การค้า เมื่อรถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยสูญหายเพราะความประมาทเลินเล่อของลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ผู้รับประกันภัย (เทียบ ฎ.๓๑๒๖/๒๕๕๕, ๓๒๕๑/๒๕๕๙)

(๓.๔) ตัวแทนประกันชีวิต

ฎีกาที่ ๔๘๖๑/๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนประกันชีวิตของจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๒ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ มีอำนาจรับเบี้ยประกันชีวิตในนามจำเลยที่ ๒ ดังนี้ คนทั่วไปที่ถูกจำเลยที่ ๑ ชักชวนให้ทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลยที่ ๒ ย่อมต้องเข้าใจว่าจำเลยที่ ๒ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนในการติดต่อรับประกันชีวิตและรับเบี้ยประกันชีวิตล่วงหน้าด้วย ดังนั้น พฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๒ ยอมให้จำเลยที่ ๑ ติดต่อกับโจทก์ทั้งสามเพื่อต่ออายุกรมธรรม์และรับเบี้ยประกันชีวิตล่วงหน้าในนามของจำเลยที่ ๒ โดยเปิดเผย จึงเท่ากับจำเลยที่ ๒ เชิดให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการติดต่อรับประกันชีวิตและรับเบี้ยประกันชีวิตล่วงหน้า การที่จำเลยที่ ๑ ฉ้อฉลโจทก์ทั้งสามให้ลงลายมือชื่อในคำขอประกันชีวิตเป็นการจงใจให้โจทก์ทั้งสามได้รับความเสียหายอันเป็นละเมิดต่อโจทก์ทั้งสาม จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้สุจริตเสมือนว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของตนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๒๑ และต้องร่วมรับผิดในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ต่อโจทก์ทั้งสามตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ ประกอบมาตรา ๔๒๕ ด้วย

ธนาคารปล่อยให้พนักงานออกหนังสือค้ำประกันปลอม

ฎีกาที่ ๕๗๒๔/๒๕๖๒ จำเลยมอบอำนาจให้ จ. ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยออกหนังสือค้ำประกันแทนจำเลยได้ตามเงื่อนไข การที่ จ. ออกหนังสือค้ำประกันที่สาขาของจำเลยโดยใช้กระดาษแบบฟอร์มของจำเลย ถือได้ว่าทางปฏิบัติของจำเลยผู้เป็นตัวการทำให้โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมีมูลเหตุอันสมควรจะเชื่อว่าการออกหนังสือค้ำประกันดังกล่าวเป็นการกระทำอยู่ภายในขอบอำนาจของตัวแทน หนังสือค้ำประกันจากธนาคารจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการสั่งซื้อสินค้าจากโจทก์ เมื่อโจทก์ยอมรับหนังสือค้ำประกันเป็นหลักประกันการชำระเงินค่าสินค้าของ ม. การที่ ม. ไม่ชำระหนี้ค่าสินค้าให้โจทก์ ความเสียหายของโจทก์จึงเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของ จ. ซึ่งเป็นลูกจ้างและตัวแทนของจำเลย จำเลยจึงต้องรับผิดต่อโจทก์

(๓.๕) ผู้เป็นหุ้นส่วนร่วมกัน เป็นตัวแทนซึ่งกันและกัน

ฎ.๒๓๗๗/๖๑ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ใช้ชื่อตนเองประกอบกิจการสถานพยาบาล อันมีลักษณะเป็นการตกลงกันเพื่อกระทำกิจการร่วมกันในการให้บริการ อันมีลักษณะเป็นห้างหุ้นส่วนที่ต้องถือว่าหุ้นส่วนทุกคนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการตามมาตรา ๑๐๓๓ วรรคสอง จึงต้องบังคับตามมาตรา ๑๐๔๒ ในเรื่องความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนผู้จัดการกับผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายอื่นนั้น ให้บังคับด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยตัวแทน เมื่อจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการร่วมกันให้บริการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ การกระทำละเมิดดังกล่าวเป็นการกระทำของจำเลยที่ ๑ ผู้เป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนโดยมีจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำกิจการร่วมกันอันมีลักษณะเป็นห้างหุ้นส่วนที่เป็นตัวแทนซึ่งกันและกัน การกระทำละเมิดของหุ้นส่วนคนหนึ่งถือเป็นการกระทำแทนผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นที่เป็นตัวการด้วย จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในผลของการกระทำละเมิดนั้นด้วยตามมาตรา ๔๒๗ (เทียบ ฎ.๑๘๓๖/๒๕๑๔, ๖๐๓/๒๕๐๖)

มาตรา ๔๒๘ บัญญัติว่า "ผู้ว่าจ้างทำของไม่ต้องรับผิดเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกในระหว่างทำการงานที่ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำหรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง"

Thai PBS
NEWS
ตึก สตง.ถล่มขณะก่อสร้าง
หลังแผ่นดินไหว สะเทือนทั่ว กทม.

๑. มาตรา ๔๒๘ โดยหลักผู้ว่าจ้างไม่ต้องรับผิดในการทำละเมิดของผู้รับจ้าง

๒. เว้นแต่ผู้ว่าจ้างมีส่วนผิดใน ๓ กรณี และถือว่าผู้ว่าจ้างเป็นผู้ทำละเมิดเอง

(๑) ผิดเพราะการงานที่สั่งให้ทำ

(๒) ผิดเพราะคำสั่งที่ตนให้ไว้

(๓) ผิดเพราะการเลือกหาผู้รับจ้าง

๓. การที่ผู้ว่าจ้างมีส่วนผิด เป็นการกระทำของผู้ว่าจ้างเอง มาตรา ๔๒๘ จึงไม่ใช่การรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่น (vicarious liability)

ผู้ว่าจ้างไม่มีสิทธิที่จะออกคำสั่งบังคับบัญชาผู้รับจ้าง (แตกต่างจากจ้างแรงงาน) หากมีความเสียหายเกิดขึ้นก็เป็นผลมาจากการกระทำของผู้รับจ้างเอง ไม่ใช่การกระทำของผู้ว่าจ้าง โดยหลัก ผู้ว่าจ้างจึงไม่ต้องรับผิด

ความรับผิดของผู้ว่าจ้าง เป็นความรับผิดที่ผู้ว่าจ้างเป็นผู้กระทำละเมิดเอง มาตรา ๔๒๘ จึงใช้คำว่ารับผิดเพื่อความเสียหาย ไม่ใช่ร่วมรับผิด ดังนั้น มาตรา ๔๒๘ จึงมิใช่เป็นความรับผิดเพื่อละเมิดซึ่งเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) หากแต่เกิดจากความผิด (Fault) ของผู้ว่าจ้างเองที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อ ส่วนความเสียหาย(Damage) นั้นเกิดจากผู้รับจ้างก่อให้เกิดขึ้น

ฎ.7965/2568 ฟ้องแย้งข้อ 5.2.1 และข้อ 5.2.2 เป็นฟ้องแย้งที่มีเงื่อนไขต้องพิจารณาข้อโต้แย้งสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก โดยที่สัญญาว่าจ้างรับเหมาข้อ 13 ที่ตกลงกันว่า "ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบต่ออุปัทวะเหตุ หรือภยันตราย ความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการงานของผู้รับจ้างเอง..." นั้น เป็นเพียงการล้อตามหลักการใน ป.พ.พ. มาตรา 428 ที่ว่า "ผู้ว่าจ้างทำของ (จำเลย) ไม่ต้องรับผิดเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้าง (โจทก์) ได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกในระหว่างทำการงานที่ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ หรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้ หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง" ซึ่งกรณีความรับผิดของผู้ว่าจ้างตาม ป.พ.พ. มาตรา 428 นี้ เป็นความรับผิดเพื่อละเมิดเนื่องจากการกระทำของตนเอง ไม่ใช่ความรับผิดแทนผู้อื่นที่จะไล่เบี้ยผู้เป็นต้นเหตุได้ หาได้มีนัยว่าให้จำเลยรับผิดต่อบุคคลภายนอกไปก่อนแล้วมาไล่เบี้ยกับโจทก์ภายหลัง ฟ้องแย้งข้อ 5.2.1 และข้อ 5.2.2 จึงไม่เกี่ยวข้องกันกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 177 วรรคสาม และ 179 วรรคท้าย

กรณีที่หนึ่ง ผิดเพราะการงานที่สั่งให้ทำ

การงานที่สั่งให้ทำไม่เป็นละเมิดในตัวเอง เช่น การงานที่สั่งให้ทำไปละเมิดสิทธิของคนอื่น เช่น ใช้ให้ผู้รับจ้างไปเอาของผู้อื่นมาทำหรือมาก่อสร้างหรือมาทำให้เป็นของผู้ว่าจ้าง

ฎีกาที่ ๑๙๙๙/๒๕๓๘ โดยหลักทั่วไปแล้วผู้ว่าจ้างทำของไม่ต้องรับผิดเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอกในระหว่างทำการงานที่ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำหรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้หรือในการเลือกหาผู้รับจ้างดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ.มาตรา ๔๒๘ เมื่อจำเลยเป็นผู้กำหนดว่าจะขุดดินบริเวณใดและจำเลยร่วมได้ทำตามคำสั่งของจำเลยเป็นเหตุให้ที่ดินของโจทก์พังทลายลงจำเลยจึงต้องร่วมรับผิดด้วย

ร้องเรียนบ้านร้าว ไร้คนเหลียวแล

(๑.๑) เลือกวิธีตอกเสาเข็ม

ฎีกาที่ ๙๘๔/๒๕๓๑ จำเลยจ้าง น. ตอกเสาเข็มเพื่อสร้างอาคารชุดโดยจำเลยเลือกจ้างให้ผู้รับจ้างฝังเสาเข็มโดยวิธีตอกเพราะเห็นว่าเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าวิธีเจาะทั้ง ๆ ที่ตระหนักดีว่าการตอกเสาเข็มจะทำให้ที่ดินข้างเคียงถูกกระทบกระเทือนแรง แต่จำเลยก็ไม่สนใจ ถือได้ว่าจำเลยผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำจึงต้องรับผิดในความเสียหาย (เทียบ ฎ. ๙๖๓/๒๕๓๕, ๒๔๗๔/๒๕๓๙, ๒๕๔๐/๒๕๓๙ **)**

ฎีกาที่ ๗๘๗๓/๒๕๔๒ จำเลยเป็นเจ้าของโครงการอาคารชุดและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ดำเนินการก่อสร้างอาคารในโครงการทั้งหมดแม้จำเลยจะทำสัญญาว่าจ้างบริษัทอื่นให้ดำเนินการก่อสร้างในส่วนต่างๆแทน แต่จำเลยก็ยังคงเป็นเจ้าของกิจการก่อสร้างในโครงการทั้งหมดและตามสัญญาว่าจ้างดังกล่าว เช่น สัญญาซื้อเสาเข็มคอนกรีตว่า จำเลยจะต้องจัดหาสถานที่สำหรับกองเสาเข็มและจัดทำทางเพื่อให้รถบรรทุกเสาเข็มเข้าไปส่งยังจุดทำงานได้โดยสะดวก และสัญญาว่าจ้างตอกเสาเข็มว่าจำเลยต้องรับผิดชอบกรณีที่มีความเสียหายของอาคารข้างเคียงเนื่องจากความสั่นสะเทือนหรือจากแรงดันของดินจากการตอกเสาเข็ม เช่นนี้ถือว่าจำเลยต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกในฐานะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๘

ฎีกาที่ ๑๙๔๒/๒๕๔๓ แม้จำเลยที่ ๑ อยู่ในฐานะเป็นผู้ว่าจ้างจำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ตอกเสาเข็มในการก่อสร้างภัตตาคาร แต่ได้ความว่าจำเลยที่ ๑ มิได้ปล่อยให้จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ตอกเสาเข็มไปตามแบบแปลนโดยลำพัง จำเลยที่ ๑ ให้ ก. เป็นวิศวกรผู้ควบคุมดูแลการตอกเสาเข็มทั้งหมด ก. จึงอยู่ในฐานะตัวแทนของจำเลยที่ ๑ เมื่อ ก. เห็นแล้วว่าการตอกเสาเข็มของจำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์แต่มิได้สั่งห้ามหรือให้เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานเพื่อมิให้โจทก์ต้องเสียหาย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำด้วย (เทียบ ฎ.๗๘๑๘/๒๕๓๘, ๓๐๐๗/๒๕๓๕)

ฎีกาที่ ๑๖๒/๒๕๔๔ ไม่ปรากฏว่าจำเลยเป็นผู้ผิดในส่วนสั่งให้ทำหรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้แก่ผู้รับจ้างอย่างไร และในการเลือกผู้รับจ้างคือบริษัท ฟ. ซึ่งเป็นผู้ตอกเสาเข็มและก่อสร้างฐานรากก็ปรากฏว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษในการก่อสร้างอาคารสูง การที่จำเลยว่าจ้างบริษัทป. เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบ ย่อมหมายความว่าจำเลยไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือสั่งการในการทำงานแต่อย่างใด เพราะเป็นหน้าที่ของบริษัททั้งสอง เมื่อความเสียหายเกิดขึ้น โจทก์จะต้องไปเรียกร้องค่าเสียหายเอาจากผู้ก่อสร้างคือบริษัท ฟ. ซึ่งเป็นผู้ทำละเมิด จำเลยไม่ได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันทำให้จำเลยต้องรับผิดตามป.พ.พ. มาตรา๔๒๘

(๑.๒) ผิดที่แบบแปลน คือ ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ

ฎีกาที่ ๒๓๓๕/๒๕๕๑ ตามสัญญาจ้างเหมาจำเลยที่ ๑ ต้องทำการก่อสร้างตามแบบแปลนและคำสั่งของจำเลยที่ ๓ เมื่อจำเลยที่ ๓ ผู้ว่าจ้างซึ่งเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำจึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ ผู้รับจ้างรับผิดในความเสียหายของโจทก์ที่ ๑ ที่เกิดขึ้นจากการทำการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ในที่ชุมนุมชนซึ่งมีอาคารบ้านเรือนตลอดจนสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ตั้งอยู่ใกล้ชิดติดกันมาก่อนแล้ว

ฎีกาที่ ๕๕๑/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ กับจำเลยที่ ๔ จ้างจำเลยที่ ๑ ต่อเติมอาคารทำให้อาคารโจทก์ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่๔ เป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ เพราะเป็นการต่อเติมอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ

(๑.๓) ผิดที่ข้อสัญญาจ้าง

ฎีกาที่ ๘๔๐๒/๒๕๔๐ แม้จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เป็นเพียงผู้ว่าจ้างจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก่อสร้างอาคารในที่ดินที่จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ก็ตาม เมื่อจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก่อสร้างอาคารโดยประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ในฐานะเป็นผู้เลือกหาจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ให้เป็นผู้รับจ้าง การก่อสร้างต้องเป็นไปตามการงานที่จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ สั่งให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทำตามข้อบังคับในสัญญาจ้าง จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ก็ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ รับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๘

(เทียบฎีกาที่ ๘๕๑/๒๕๒๒)

กรณีที่สอง คำสั่งหรือคำบงการของผู้ว่าจ้าง

การงานที่สั่งให้ทำไม่เป็นละเมิดในตัวเอง แต่วิธีการที่สั่งทำให้เกิดความเสียหาย สั่งในที่นี้อาจเป็นเพียงคำสั่งในเชิงแนะนำ(instructions) เพราะผู้ว่าจ้างไม่มีอำนาจสั่งในลักษณะบังคับบัญชา จึงไม่ถึงขั้นเป็นคำสั่ง (command) ในกรณีจ้างแรงงาน หรือคำสั่ง (direction) ในสัญญาตัวแทน

ถ้าเมื่อไหร่ที่เป็นคำสั่งที่ผู้รับจ้างจะต้องทำก็จะเข้ากรณีที่ผู้ว่าจ้างต้องรับผิดชอบในคำสั่งนั้น

ฎีกาที่ ๘๙๐๖/๒๕๖๐ พฤติการณ์ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างที่รับทราบการดำเนินการก่อสร้างตลอดจนการเจรจาและการแก้ปัญหาความเสียหายของบ้านโจทก์ทั้งสองจากการกระทำของจำเลยที่ ๖ ซึ่งเป็นผู้รับจ้างที่ทำละเมิดเป็นเหตุให้บ้านของโจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๖ กระทำไปตามคำสั่งหรือคำบงการของจำเลยที่ ๑ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบ้านของโจทก์ทั้งสองจึงเกิดจากการกระทำตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ โดยตรง จำเลยที่ ๑ ต้องร่วมรับผิดต่อโจทก์ทั้งสองตามมาตรา ๔๒๘ (เทียบฎีกาที่ ๒๐๗๗/๒๕๔๒)

ฎีกาที่ ๑๘๘๒/๒๕๔๒ กำแพงรั้วของโจทก์เกิดความเสียหายจากการตอกเสาเข็มของผู้รับจ้างก่อสร้างบ้านจำเลย โดยจำเลยได้คอยควบคุมดูแลอยู่ตลอดเวลา ถือว่าการตอกเสาเข็มเป็นไปตามคำสั่งของจำเลยโดยตรง (เทียบฎีกาที่ **๒๑๓๔/๒๕๓๒, ๔๕๗/๒๕๑๔, ๙๖๓/๒๕๓๕, ๑๙๔๒/๒๕๔๓, ๑๖๒/๒๕๔๔**)

ฎีกาที่ ๓๙๐/๒๕๕๐ จำเลยซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างเป็นผู้กำหนดวิธีการให้ผู้รับจ้างตัดต้นไม้และให้คนควบคุมดูแลการตัดต้นไม้ตลอดเวลา แต่ในวันที่มีการตัดต้นไม้และทำให้ไม้ล้มพาดสายไฟฟ้าแรงสูงในที่ดินของโจทก์ขาดก่อให้เกิดความเสียหายกลับไม่มีผู้ใดควบคุม การที่ผู้รับจ้างไม่มีความรู้ความชำนาญในการตัดต้นไม้ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างข้างเคียงหรือไม่ยอมทำตามวิธีการที่ถูกต้อง ถือได้ว่าจำเลยเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ หรือในคำสั่งที่ให้ไว้ หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง จำเลยจึงต้องรับผิดต่อโจทก์ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๘

กรณีที่สาม ผิดเพราะการเลือกผู้รับจ้าง

การเลือกจ้างผู้ที่ควรจะรู้ได้ว่าไม่ใช่ผู้ที่มีความสามารถ

ฎ. ๒๘๓๕/๕๒ การที่ ท. ไม่ได้เรียนวิชาช่างมาโดยตรง เพิ่งรับเหมางานก่อสร้างให้จำเลยที่ ๑ เป็นงานแรก ก็เกิดเหตุทำให้บ้านของโจทก์เกิดรอยร้าวเสียหาย แสดงว่า ท.เป็นผู้ขาดความรู้ความสามารถการที่จำเลยที่ ๑ ว่าจ้างให้ ท.เป็นผู้รับเหมา ถือว่าเป็นความผิดของจำเลยที่ ๑ ในการหาผู้รับจ้างมาก่อสร้างด้วย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดต่อโจทก์ และแม้โจทก์จะมิได้ฟ้อง ท. ก็ไม่เป็นเหตุให้พ้นผิด

ศ.จิตติ เห็นว่า เพียงแต่เลือกผู้รับจ้าง ไม่ใช่ความรับผิดตามมาตรา ๔๒๘ เพราะเมื่อมีสัญญาจ้างทำของก็ต้องมีการเลือกหาผู้รับจ้างทุกรายเป็นธรรมดา ข้อสำคัญอยู่ที่<u>ความผิดในการเลือกหา</u>ผู้รับจ้างอีกขั้นหนึ่ง

ความรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ กรณีบิดามารดาผู้อนุบาล (มาตรา ๔๒๙, ๔๓๑)

มาตรา ๔๒๙ บุคคลใดแม้ไร้ความสามารถเพราะเหตุเป็นผู้เยาว์หรือวิกลจริต ก็ยังต้องรับผิดในผลที่ตนทำละเมิด บิดามารดาหรือผู้อนุบาลของบุคคลเช่นว่านี้ย่อมต้องรับผิดร่วมกับเขาด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้น

มาตรานี้ยืนยันหลักว่า ผู้ไร้ความสามารถไม่ว่าจะเป็นผู้เยาว์หรือคนวิกลจริตย่อมทำละเมิดได้ ต้องรับผิดในการทำละเมิดตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ของตน เพราะละเมิดเป็นนิติเหตุ ไม่ใช่นิติกรรม ความสามารถของผู้ทำละเมิดไม่เป็นข้อสำคัญ

ผู้ไร้ความสามารถ ในมาตรานี้ รวมทั้งผู้เยาว์ บุคคลวิกลจริต จึงไม่มุ่งหมายแต่เฉพาะคนไร้ความสามารถเพราะวิกลจริตตามคำสั่งศาลเท่านั้น

แต่ถ้าผู้เยาว์เป็นเด็กไร้เดียงสาไม่รู้สำนึกในการกระทำของตัวเอง หรือคนวิกลจริตที่ถึงกับไม่รู้สภาพการกระทำของตัวเอง ถือว่าไม่มีการกระทำย่อมไม่เป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐

ผู้ที่ต้องร่วมรับผิดเพื่อการละเมิด

กรณีผู้เยาว์ คือ บิดามารดา

- **(๑) บิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงผู้รับบุตรบุญธรรมด้วย**

ส่วนบิดามารดาไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๓๐

- **(๒) ต้องมีหน้าที่ดูแลผู้เยาว์ ซึ่งหมายถึง มีอำนาจปกครองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๖๖ (ไม่ใช่เพียงมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูตามมาตรา ๑๕๖๔)**

กรณีผู้วิกลจริต คือ ผู้อนุบาล

หากไม่มีผู้อนุบาลที่ศาลตั้ง ผู้รับดูแลเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดตามมาตรา ๔๓๐

ฎีกาที่ ๙๐๘๔/๒๕๓๙ จำเลยที่ ๒ เป็นบิดาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์ การที่จำเลยที่ ๑ ไปกระทำละเมิดต่อผู้อื่น จะนำป.พ.พ. มาตรา ๔๒๙มาใช้บังคับในส่วนที่เกี่ยวกับการที่จำเลยที่ ๒ จะต้องร่วมรับผิดด้วยหรือไม่ไม่ได้ แต่จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ปกครองดูแลจำเลยที่ ๑ ต้องนำป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐ มาใช้บังคับในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ การที่จำเลยที่ ๒ ให้จำเลยที่ ๓ นำกุญแจรถยนต์จิ๊ปไปเก็บไว้ในลิ้นชักโต๊ะเก็บเงินในร้านขายของของจำเลยที่ ๓ ซึ่งไม่ได้ใส่กุญแจในขณะที่จำเลยที่ ๓ ขายของ จนเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ แอบหยิบเอากุญแจไปใช้ขับรถยนต์จิ๊ปโดยประมาทชนรถยนต์เก๋งที่โจทก์รับประกันภัยไว้เสียหาย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการดูแลจำเลยที่ ๑ บุตรผู้เยาว์ตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้น จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงต้องรับผิดร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในการทำละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๑๐๒๓๙/๒๕๔๖ ขณะเกิดเหตุคดีนี้ จำเลยที่ ๒ จดทะเบียนหย่ากับจำเลยที่ ๑ แล้ว โดยมีข้อตกลงกันว่าให้จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นบุตรผู้เยาว์อยู่ในอำนาจปกครองของจำเลยที่ ๑ แต่เพียงผู้เดียว จำเลยที่ ๒ จึงไม่มีอำนาจปกครองเพื่อจัดการดูแลบุตรผู้เยาว์ตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป การที่จำเลยที่ ๓ ไปกระทำละเมิดต่อผู้อื่น จะนำมาตรา ๔๒๙ มาปรับใช้บังคับในส่วนที่เกี่ยวกับการที่จำเลยที่ ๒ จะต้องร่วมรับผิดด้วยหรือไม่ ไม่ได้

มาตรา ๔๒๙ เป็นความรับผิดร่วมกับผู้ไร้ความสามารถ โดยเหตุที่ไม่ใช้ความระมัดระวังในการควบคุมดูแลผู้ที่อยู่ในปกครองของตน กฎหมายสันนิษฐานไว้ก่อนว่า บิดามารดาหรือผู้อนุบาลบกพร่องต่อหน้าที่ (ดูแลไม่ดี) จึงเกิดความเสียหายขึ้น (แต่เป็นข้อสันนิษฐานไม่เด็ดขาด กฎหมายเปิดโอกาสให้นำสืบหักล้างได้) จึงเป็นหน้าที่ของบิดามารดาหรือผู้อนุบาลที่จะต้องพิสูจน์หักล้าง หากไม่พิสูจน์หรือพิสูจน์ไม่ได้ก็จะต้องรับผิด

มาตรา ๔๓๐ กับ ๔๒๙ มีข้อแตกต่างกันอยู่ว่า มาตรา ๔๒๙ ภาระการพิสูจน์ที่จะปฏิเสธความรับผิดตกอยู่แก่ผู้ปกครองหรือพ่อแม่หรือผู้อนุบาล ส่วนมาตรา ๔๓๐ ภาระการพิสูจน์ว่าผู้ปกครอง ผู้ดูแลผู้เยาว์ บุคคลวิกลจริตที่ศาลยังไม่ได้แต่งตั้งเป็นทางการเป็นผู้อนุบาล ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรตามหน้าที่ตกอยู่แก่ผู้เสียหาย

(๑) ลำพังบุตรไม่อยู่กับบิดามารดา ยังไม่ใช่ข้อปฏิเสธความรับผิดได้

ฎีกาที่ ๙๗๗๔/๒๕๔๔ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาของจำเลยที่ ๑ ผู้เยาว์ นำสืบเพียงว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่เคยอนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ขับรถจักรยานยนต์ที่บ้านไปโรงเรียน รถจักรยานยนต์คันที่จำเลยที่ ๑ ขับเป็นของเพื่อนจำเลยที่ ๑ และขณะเกิดเหตุอยู่ในช่วงเวลาไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนของจำเลยที่ ๑ เท่านั้น มิได้พิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้นตาม มาตรา ๔๒๙ เพราะการใช้อำนาจปกครองของบิดามารดารวมถึงการที่จะต้องคอยอบรมสั่งสอนดูแลตลอดจนควบคุมบุตรผู้เยาว์มิให้ออกไปประพฤติตนเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นด้วย การที่บุตรผู้เยาว์ทำละเมิดในระหว่างที่ไปเรียนหนังสือ ย่อมมิใช่ข้อที่บิดามารดาจะยกขึ้นปฏิเสธความรับผิดได้

(เทียบฎีกาที่ ๓๕๖/๒๕๑๑)

ฎีกาที่ ๕๗๕๒/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ออกไปเที่ยวใช้หนังสติ๊กยิงด้วยกระสุนในทางเดินสาธารณะในเวลากลางคืนจนเกิดเหตุคดีนี้ ทั้งปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ มักออกเที่ยวกลางคืนด้วยกันบ่อย ๆ แสดงว่า บิดามารดามิได้ดูแลอบรมสั่งสอนตามสมควรแก่หน้าที่ ระหว่างนั้นแม้จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ จะไปอยู่บ้านญาติช่วยเลี้ยงกระบือหรือช่วยทำนา แต่การที่ผู้เยาว์ทำละเมิดในขณะที่มิได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ย่อมมิใช่ข้อที่บิดามารดาจะยกขึ้นปฏิเสธความรับผิดได้ จำเลยที่ ๕ และจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๐ นำสืบเพียงว่าได้สั่งสอนให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ให้เป็นคนดี มิได้พิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้น จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๙ (เทียบฎีกาที่ ๑๙๒๙/๒๕๓๓, ๕๔๗/๒๕๑๙)

ไม่ได้จงใจก่อเหตุ!
เด็กเอาปืนมาโชว์ก่อนหลุดมือลั่นเจาะหัวเพื่อน
@naewna_news
นสพ.แนวหน้า
@naewna
naewnanews

(๒) ลำพังว่ากล่าวตักเตือนอย่างเดียวยังไม่พอ

ฎีกาที่ ๙๗๔/๒๕๐๘ มารดาเห็นบุตรถือปืน จึงว่ากล่าวตักเตือนบุตรไม่เชื่อฟังกลับเอาปืนไปซ่อนเสีย พอลับหลังมารดาก็เอาปืนมาเล่นอีกถือว่า การว่ากล่าวตักเตือนของมารดาเพียงเท่านี้หาเพียงพอกับการที่จะต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลของตนในฐานะเป็นมารดาไม่ มารดาจึงต้องร่วมรับผิดในการที่บุตรประมาทเลินเล่อเอาปืนยิงผู้อื่นตาย

ข่าว
วันที่ 4 มิถุนายน
ลูกฉันเป็นคนดี

(๓) การปล่อยให้ผู้เยาว์ขับขี่รถ ถือว่าไม่ใช้ความระมัดระวัง

ฎีกาที่ ๑๕๕๗/๒๕๒๓ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้เยาว์ อายุ ๑๕ ปี นำรถยนต์ในบ้านออกมาขับขี่ไปไหนมาไหนได้โดยจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาไม่ได้ควบคุมดูแลจำเลยที่ ๑ ให้ดี จำเลยที่ ๑ จะขับรถยนต์ดังกล่าวสักกี่ครั้งก็ไม่ได้สังเกตเช่นนี้ ถือว่าจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถชนรถของโจทก์เสียหายอันเป็นการกระทำละเมิดแก่โจทก์จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ย่อมต้องรับผิดด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๙ (เทียบฎีกาที่ ๑๓๑๕/๒๕๒๐)

จับแก๊งหัวกะทิ
ปิดถนนแข่งรถกว่า 100 คน
: newtv18
: newtv_18
NEW18
WWW.NEWTV.CO.TH

ฎีกาที่ ๙๗๗๔/๒๕๔๔ จำเลยที่ ๑ ไม่มีใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์และที่บ้านของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีรถจักรยานยนต์ ปกติจำเลยที่ ๑ จะขับออกไปหาซื้อของนอกบ้านแสดงว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ทราบดีว่าจำเลยที่ ๑ สามารถขับรถจักรยานยนต์ได้และเคยขับรถจักรยานยนต์ออกนอกบ้าน แต่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลบุตรผู้เยาว์ โดยปล่อยปละละเลยให้บุตรผู้เยาว์ของตนขับรถจักรยานยนต์ออกนอกบ้านทั้งที่ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ควรรู้ว่าการขับรถจักรยานยนต์โดยผู้เยาว์ที่ยังไม่ผ่านการสอบใบอนุญาตขับขี่นั้น ย่อมเสี่ยงต่ออุบัติเหตุหรือเกิดอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นได้โดยง่าย การที่จำเลยที่ ๑ สามารถไปขับรถจักรยานยนต์ของผู้อื่นในวันเกิดเหตุจึงมีส่วนมาจากการปล่อยปละละเลยไม่ดูแลหรือห้ามปรามจำเลยที่ ๑ ตามหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มาแต่ต้นเมื่อจำเลยที่ ๑ ไปขับรถจักรยานยนต์ชนรถของผู้อื่นเสียหายเป็นเหตุให้บุตรโจทก์ถึงแก่ความตายอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงต้องรับผิดร่วมในผลแห่งละเมิดนั้นด้วย (เทียบฎีกาที่ ๔๘๐/๒๕๔๘, ๒๒๖๐/๒๕๒๙, ๑๔๙/๒๕๒๖)

กรณีที่ผู้เยาว์หาเลี้ยงชีพเอง ใช้รถจักรยานยนต์ไปทำงาน

ฎีกาที่ ๘๑๓๘/๒๕๕๕ ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ มีอายุ ๑๙ ปีเศษ ใกล้บรรลุนิติภาวะ แม้จะยังเป็นผู้เยาว์และต้องอยู่ในความปกครองดูแลของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ ก็ทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองไม่เป็นภาระแก่บิดามารดา การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ อนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ขับรถจักรยานยนต์ก็เนื่องมาจากต้องใช้เป็นพาหนะในการเดินทางไปทำงาน ทั้งจำเลยที่ ๑ ได้รับใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ มีวุฒิภาวะพอสมควรที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จะไว้วางใจจำเลยที่ ๑ ในการดำรงชีวิตในสังคมที่จะไม่ก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้อื่น ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ เคยขับรถจักรยานยนต์ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น หรือเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนอยู่เสมอ อันจะทำให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ควรต้องทักท้วงหรือห้ามปรามมิให้ขับรถจักรยานยนต์อีกจนกว่าจะบรรลุนิติภาวะ ถือได้ว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลจำเลยที่ ๑ ตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้นแล้ว จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดต่อโจทก์ (เทียบฎีกาที่ ๖๐๑๔/๒๕๓๔)

ฎีกาที่ ๓๗๗๔/๒๕๖๖ ภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่า จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นบิดามารดาของ ม. อายุ ๑๗ ปีเศษได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแล ม. แล้ว ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๙ ย่อมตกแก่จำเลยทั้งสอง ตามป.วิ.พ. มาตรา ๘๔/๑

ขณะเกิดเหตุจำเลยทั้งสองยินยอมให้ ม. บุตรผู้เยาว์อายุ ๑๗ ปีเศษ สมรสกับ ช. ตามประเพณีผูกข้อมือกับเงินสินสอด แม้มิได้ขออนุญาตจากศาลให้ทำการสมรสเพื่อให้ ม. กับ ช. สามารถจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายซึ่งจะเป็นผู้บรรลุนิติภาวะไม่อยู่ในความปกครองของจำเลยทั้งสอง ตามป.พ.พ. มาตรา ๒๐, ๑๔๕๔ , ๑๔๓๖, ๑๔๔๘ และ ๑๕๖๖ ก็ตาม แต่เมื่อ ม. สมรสแล้วแยกครอบครัวไปอยู่กับภริยาจนมีบุตรด้วยกัน หาเลี้ยงตัวเองด้วยการทำนาและรับจ้าง ไม่ได้พึ่งพาและเป็นภาระแก่จำเลยทั้งสอง ยากที่จะให้จำเลยทั้งสองใช้ความระมัดระวังควบคุมดูแลได้ตลอดเวลา ทั้งตามพฤติการณ์ที่ ม. ใช้อาวุธปืนยิงโจทก์เป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองไม่อาจคาดหมายได้ว่า ม. จะกระทำเช่นนั้น จำเลยทั้งสองไม่มีโอกาสปฏิบัติเป็นอย่างอื่นที่ดีกว่านี้ ถือว่าจำเลยทั้งสองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแล ม. แล้ว จำเลยทั้งสองไม่ต้องรับผิดร่วมกับ ม. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ แม้ ม. ยังมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกันกับจำเลยทั้งสองก็ตาม

กรณีสุดวิสัยที่ใช้ความจะระมัดระวังได้

๑. เปลี่ยนตัวคนขับโดยสุดวิสัยที่จะรู้เห็นได้

ฎีกาที่ ๒๑๑๘/๒๕๔๐ จำเลยร่วมบุตรโจทก์นำรถยนต์ของโจทก์พาเพื่อน ๆ ไปเที่ยวสถานบันเทิง โดยจำเลยร่วมให้ ฉ. เป็นผู้ขับไปยังสถานบันเทิง ครั้นเลิกจากเที่ยวเมื่อเวลา ๓ นาฬิกาของวันใหม่ เปลี่ยนให้จำเลยที่ ๑ ขับกลับจากสถานบันเทิงแล้วเกิดเหตุ การที่จำเลยที่ ๑ ออกจากบ้านไปเที่ยว และที่จำเลยร่วมยอมให้จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ของโจทก์พาจำเลยร่วมกับเพื่อน ๆ กลับจากเที่ยวสถานบันเทิง ไม่มีพฤติการณ์ใดที่ส่อให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ จะต้องไปทำหน้าที่ขับรถยนต์ของโจทก์แทน ฉ. การที่จำเลยที่ ๑ อาสาขับรถยนต์โจทก์ตอนขากลับต้องถือว่าเป็นการสุดวิสัยของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาจะรู้เห็นได้ ถือว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่ในขณะนั้นแล้ว เพราะไม่ได้ความว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ใช้ให้ไปกระทำหรือรู้แล้วยังยอมให้กระทำดังนั้นจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดในผลแห่งการละเมิดของจำเลยที่ ๑ ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๙ (เทียบฎีกาที่ ๒๐๕๖/๒๕๒๖)

๒. ผู้เสียหายให้ยืมเองโดยไม่บอกบิดามารดา

ฎีกาที่ ๒๗๓๒/๒๕๒๘ การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบุตรผู้เยาว์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขอยืมรถยนต์ของโจทก์ไปใช้และเกิดความเสียหายโดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดามิได้รู้เห็นด้วยและโจทก์ให้จำเลยที่ ๑ ยืมโดยมิได้บอกกล่าวจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ทำให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่มีโอกาสทักท้วงโจทก์และห้ามปรามจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการสุดวิสัยที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาจะใช้ความระมัดระวังดูแลจำเลยที่ ๑ ตามสมควรแก่หน้าที่จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดต่อโจทก์

(๔) เก็บกุญแจรถไม่ดีพอ

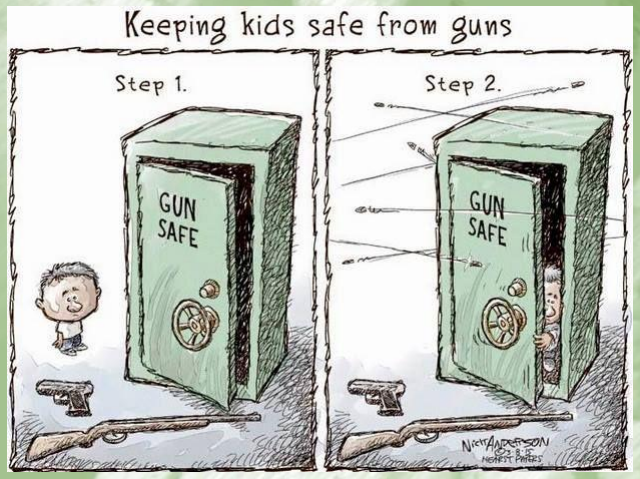
ฎีกาที่ ๕๒๘/๒๕๒๓ แม้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดาจะเคยห้ามปรามจำเลยที่ ๑ ผู้เป็นบุตรผู้เยาว์ไม่ให้เอารถยนต์ไปใช้ และเก็บลูกกุญแจรถไว้เองโดยเก็บไว้ในที่สูงก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ รู้ที่เก็บและเคยเอารถออกไปขับ ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ รู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ขับรถหาได้ใช้ความระมัดระวังในเรื่องนี้ตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลไม่ถือว่าจำเลยที่ ๒ นำสืบพิสูจน์หักล้างความรับผิดตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๙ ไม่ได้ (๒๒๕๖-๒๒๕๗/๒๕๑๗)

เก็บกุญแจดีแล้ว

ฎีกาที่ ๖๙๖๗/๒๕๔๑ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ ๒ มีอายุ ๑๕ ปีเศษ และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ก่อนที่จำเลยที่ ๒ จะออก ไปกิจธุระนอกบ้าน จำเลยที่ ๒ ได้นำรถจักรยานยนต์คันเกิดเหตุเข้าไปเก็บไว้ในบ้าน พร้อมกับใส่กุญแจล๊อก คอรถจักรยานยนต์เพื่อป้องกันมิให้จำเลยที่ ๑ นำรถจักรยานยนต์ออกไปใช้ และจำเลยที่ ๒ นำเอากุญแจติดตัวไปด้วยการที่จำเลยที่ ๑ ได้นำกุญแจรถยนต์กระบะไปไขออกได้โดยบังเอิญแล้วนำไปให้เพื่อนรุ่นพี่ต่อสายไฟตรงติดเครื่องยนต์ให้ ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ที่มีนิสัยหรือความประพฤติไม่ดีมาก่อน เห็นได้ว่าจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้นเหมาะสมกับอุปนิสัยและความประพฤติของจำเลยที่ ๑ผู้เป็นบุตรแล้วทุกประการ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดในเหตุละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ก่อขึ้นต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๙

(๕) เก็บปืนไม่ดี

ฎีกาที่ ๙๘๕/๒๕๑๕ บิดามารดาเก็บปืนไว้ใต้หมอนในห้องนอน โดยมิได้ถอดแมกกาซีนออก และมิได้ห้ามปรามมิให้บุตรเข้าไป เพื่อป้องกันเหตุร้ายอันอาจจะเกิดจากอาวุธปืนนั้น ถือว่าบิดามารดามิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลของบิดามารดา เมื่อบุตรเอาปืนไปเล่นเป็นเหตุให้ปืนลั่นถูกเพื่อนตาย บิดามารดาต้องร่วมรับผิดกับบุตรในผลละเมิดด้วย

คำถาม นายมะยมเป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์รายวันและเป็นเจ้าของอาคารที่กำลังก่อสร้างเพื่อใช้เป็นสำนักงาน ตั้งอยู่ตรงข้ามบ้านของนายมะกอก ซึ่งเป็นนักการเมือง กรรมการและที่ปรึกษาหลายบริษัท เมื่ออาคารสร้างเสร็จปรากฏว่าอาคารก่อสร้างด้วยกระจกแล้วช่วงเวลา ๑๕ ถึง ๑๘ น. แสงแดดจะสะท้อนกระจกเข้าไปในบ้านของนายมะกอกซึ่งอยู่ตรงข้าม และทำให้อุณหภูมิในบ้านสูงขึ้น ทำให้การใช้ชีวิตของนายมะกอกไม่ปกติ ไม่มีความสุข นางสาวมะปรางคนรักของนายมะกอกซึ่งมีอาชีพรับเลี้ยงเด็กในบ้านของนายมะกอกไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพได้ นางสาวมะปรางจึงเรียกร้องค่าเสียหายจากการก่อสร้างตึกที่ติดกระจกแล้วก็สะท้อนแสงเข้าไปในบ้าน นายมะยมอ้างว่ากระจกมีค่าสะท้อนแสงตามกฎหมาย ใช้วัสดุที่กฎหมายอนุญาต ช่วงที่เกิดเหตุเป็นช่วงที่ดวงอาทิตย์เปลี่ยนมุมเปลี่ยนองศาในการเดินตามฤดูกาลในแต่ละปี เหตุที่แสงสะท้อนกระจกเข้าไปจึงไม่ได้เกิดเป็นปกติแต่เกิดตามธรรมชาติ นายมะยมจึงไม่ต้องรับผิดชอบ นางสาวมะปรางไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน จากเรื่องดังกล่าวทำให้นายมะยมไม่พอใจจึงเอาเรื่องสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างนายมะกอกกับนางสาวมะปรางว่ามีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวไปลงข่าว เผยแพร่ซ้ำแล้วซ้ำอีกในหนังสือพิมพ์รายวัน นายมะกอกมาเรียกร้องให้นายมะยมชดใช้ค่าเสียหายฐานละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว และนายมะกอกอายต้องลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ลาออกจากตำแหน่งหน้าที่การงานในการสำคัญ ๆ นายมะยมอ้างว่าเป็นสื่อมวลชนมีหน้าที่จะต้องนำเสนอข่าว นายมะกอกเป็นบุคคลสาธารณะเป็นนักการเมืองต้องถูกตรวจสอบ จึงเป็นความชอบธรรมของหนังสือพิมพ์ที่จะเปิดเผยเรื่องของบุคคลสาธารณะจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย

ให้วินิจฉัยว่า นางสาวมะปรางจะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากนายมะยมได้หรือไม่ และนายมะกอกเรียกค่าเสียหายจากนายมะยมได้หรือไม่

คำตอบ นายมะยมก่อสร้างได้รับอนุญาต แต่การก่อสร้างนั้นทำให้บ้านเรือนข้างเคียงได้รับความเสียหายเนื่องจากแสงของกระจกสะท้อนเข้าไป เป็นการใช้สิทธิ์ที่ทำให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ข้างเคียงได้รับความเดือดร้อนเกินกว่าที่ควรจะคาดหมายได้ตามมาตรา ๑๓๓๗ ถือว่าเป็นการละเมิดตาม ๔๒๐ แต่นางสาวมะปรางซึ่งเป็นผู้มาอาศัยสิทธิ์ในบ้านของนายมะกอกเพื่อรับเลี้ยงเด็กก็เรียกค่าสินไหมทดแทนได้

ส่วนเรื่องหมิ่นประมาท กรณีมาตรา ๔๒๓ ต้องฝ่าฝืนความจริง นายมะกอกและนางสาวมะปรางมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกันอยู่จริง กรณีไม่เข้ามาตรา ๔๒๓ แต่การจงใจเอาเรื่องส่วนตัวเขาไปลง ไม่ใช่เรื่องเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะใดๆทั้งสิ้น เป็นการละเมิดสิทธิในส่วนตัว ก็ต้องรับผิดตาม ๔๒๐ตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๘๙๓/๒๕๕๘

มาตรา ๔๓๐ ครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลบุคคลผู้ไร้ความสามารถอยู่เป็นนิตย์ก็ดี ชั่วครั้งคราวก็ดี จำต้องรับผิดร่วมกับผู้ไร้ความสามารถในการละเมิดซึ่งเขาได้กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร

มาตรา ๔๓๑ ในกรณีที่กล่าวมาในสองมาตราก่อนนั้น ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๔๒๖ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ความรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ กรณีผู้รับดูแล (มาตรา ๔๓๐ - ๔๓๑)

ผู้ไร้ความสามารถ ตามมาตรา ๔๓๐ หมายถึงผู้เยาว์ หรือผู้วิกลจริต เช่นเดียวกับมาตรา ๔๒๙ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องกระทำละเมิด ตามมาตรา ๔๒๐ ขึ้นมา ในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน

ประเภทผู้รับดูแล คือ

(๑) ครูบาอาจารย์ (ไม่รวมถึงครูมาสอนพิเศษที่บ้านไม่มีหน้าที่ดูแล)

(๒) นายจ้าง (มีลูกจ้างเป็นผู้เยาว์ แม้เหตุละเมิดจะไม่อยู่ในทางการที่จ้างตามมาตรา ๔๒๕ ก็ตาม)

(๓) ผู้รับดูแล

ครูบาอาจารย์

ฎีกาที่ ๓๕๖/๒๕๑๑ เช้าวันเกิดเหตุ ครูได้เก็บเอาไม้กระบอกพลุที่เด็กนักเรียนเล่นมาทำลายและห้ามไม่ให้เล่นต่อไป ตอนหยุดพักกลางวันนักเรียนคนหนึ่งได้เล่นกระบอกพลุที่นอกห้องเรียนไปโดนนัยน์ตานักเรียนอีกคนหนึ่งบอด พฤติการณ์เช่นนี้ครูได้ใช้ระมัดระวังตามสมควรแล้ว เหตุที่เกิดละเมิดเป็นการนอกเหนืออำนาจและวิสัยที่ครูจะดูแลให้ปลอดภัยได้ ครูจึงไม่ต้องรับผิด

ผู้รับดูแลตามมาตรา ๔๓๐ มี ๓ ลักษณะ คือ

(๑) รับดูแลโดยกฎหมายบังคับ เช่น ผู้ปกครองที่ศาลตั้ง

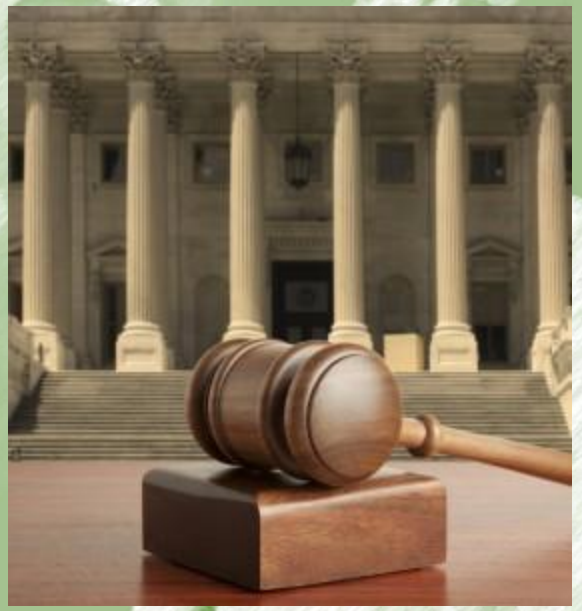
(๒) รับดูแลโดยสัญญา เช่น พี่เลี้ยงเด็กตามสัญญาจ้าง สถานรับเลี้ยงเด็ก

(๓) รับดูแลโดยข้อเท็จจริง เช่น บิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตายายที่เลี้ยงดูส่งเสียให้เล่าเรียน

ฎีกาที่ ๙๐๘๔/๒๕๓๙ จำเลยที่ ๒ เป็นบิดาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์ การที่จำเลยที่ ๑ ไปกระทำละเมิดต่อผู้อื่น จะนำมาตรา ๔๒๙ มาปรับใช้บังคับในส่วนที่เกี่ยวกับการที่จำเลยที่ ๒ จะต้องร่วมรับผิดด้วยหรือไม่ไม่ได้ แต่จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ปกครองดูแลจำเลยที่ ๑ ต้องนำมาตรา ๔๓๐ มาปรับใช้บังคับ ในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ ศาลจึงนำมาตรา ๔๓๐ มาใช้บังคับให้จำเลยที่ ๒ ร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดต่อโจทก์ได้โดยชอบ.

ฎีกาที่ ๔๔๔๔/๒๕๔๖ โจทก์นำสืบเพียงว่า จำเลยที่ ๒ ให้ใช้นามสกุล ให้การอุปการะและให้การศึกษาจำเลยที่ ๑ โดยไม่ได้ยืนยันว่าจำเลยที่ ๒ เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดตาม ม.๔๒๙ การที่จำเลยที่ ๑ อยู่ในความปกครองดูแลของจำเลยที่ ๒ แต่จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลจำเลยที่ ๑ ตามสมควร จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ดูแลจำเลยที่ ๑ ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ด้วยตาม ม. ๔๓๐ จำเลยที่ ๓ แม้จะเป็นย่าจำเลยที่ ๑ และช่วงเกิดเหตุจำเลยทั้งสามพักอาศัยอยู่บ้านหลังเดียวกัน แต่เมื่อจำเลยที่ ๒ ได้เป็นผู้ดูแลจำเลยที่ ๑ แล้ว ลำพังแต่การพักอาศัยร่วมกัน หามีผลทำให้จำเลยที่ ๓ เป็นผู้ดูแล

ฎีกาที่ ๑๐๒๓๙/๒๕๔๖ หลังจากจดทะเบียนหย่าแล้ว จำเลยที่ ๒ ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ แม้จำเลยที่ ๒ ยังมีชื่อในทะเบียนบ้านร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ และภายหลังเกิดเหตุ จำเลยที่ ๒ ได้ไปเจรจาค่าเสียหายกับโจทก์หรือไปดูแลจำเลยที่ ๓ เป็นครั้งคราว พฤติการณ์เหล่านี้ยังรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นผู้รับดูแลจำเลยที่ ๓ ตามมาตรา ๔๓๐ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดของจำเลยที่ ๓

ฎีกาที่ ๓๗๔๔/๒๕๓๗ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์เป็นบุตรของจำเลยร่วมและเป็นน้องชายของจำเลยที่ ๒ จำเลยร่วมต้องย้ายภูมิลำเนาไปประกอบอาชีพบ่อยๆ จึงได้ส่งจำเลยที่ ๑ ไปอยู่กับจำเลยที่ ๒ เพื่อให้เรียนหนังสือตั้งแต่จำเลยที่ ๑ ยังมีอายุประมาณ ๑๐ ปี ตลอดมาเป็นเวลา ๘-๙ ปีแล้ว จำเลยร่วมส่งเสียให้เล่าเรียนโดยให้เบิกเงินจากจำเลยที่ ๒ ทั้งหลังเกิดเหตุเมื่อมีการตกลงชดใช้ค่าเสียหายที่สถานีตำรวจก็ได้ระบุในข้อตกลงว่า จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ปกครองของจำเลยที่ ๑ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์อยู่ในความดูแลของจำเลยที่ ๒ ดังนั้นเมื่อจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดต่อโจทก์โดยจำเลยที่ ๒ ไม่ใช้ความระมัดระวังดูแลจำเลยที่ ๑ ตามสมควรจึงต้องรับผิดร่วมกับจำเลยที่ ๑ ด้วยตามที่บัญญัติไว้ในป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐ โดยจำเลยที่ ๒ หาจำต้องเป็นผู้ปกครองของจำเลยที่ ๑ ตามกฎหมายไม่

ฎีกาที่ ๒๐๗๖/๒๕๑๘ หลานอายุ ๑๓ ปีมาพักเรียนหนังสืออยู่กับตายาย ๆเป็นผู้ดูแลต้องรับผิดฐานละเมิดร่วมกับหลาน ตาม มาตรา ๔๓๐

ฎีกาที่ ๒๙๗-๓๐๘/๒๕๖๒ จำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ ไปรับจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์ไปจากความปกครองดูแลของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ บิดามารดาของจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยินยอมอนุญาต น่าเชื่อว่าบิดามารดาของจำเลยที่ ๑ ไว้วางใจให้จำเลยที่ ๔ ดูแลจำเลยที่ ๑ ในระหว่างที่จำเลยที่ ๑ ออกไปข้างนอกกับจำเลยที่ ๔ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๔ เป็นผู้รับดูแลจำเลยที่ ๑ ผู้เยาว์โดยปริยาย กรณีจึงต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๔๓๐ แห่ง ป.พ.พ. การที่จำเลยที่ ๔ เป็นผู้ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ นำรถออกไปขับโดยจำเลยที่ ๔ ไม่ได้ห้ามปรามทั้งที่จำเลยที่ ๔ ทราบดีว่า จำเลยที่ ๑ เป็นผู้เยาว์และไม่มีใบอนุญาตขับรถ เป็นการไม่เอาใจใส่ว่าจำเลยที่ ๑ ผู้เยาว์ จะขับรถไปเสี่ยงแก่การเกิดอุบัติเหตุหรือไม่ จำเลยที่ ๔ ผู้รับดูแลจำเลยที่ ๑ ผู้เยาว์โดยปริยาย จึงมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการดูแลจำเลยที่ ๑ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถไปเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนอันเป็นการละเมิดต่อผู้อื่น จำเลยที่ ๔ จึงต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐

ผู้ที่ไม่ได้รับดูแล

ฎีกาที่ ๑๒๙๗๙/๒๕๕๘ เจ้าพนักงานตำรวจนำตัวผู้เยาว์ส่งสถานพินิจฯ เป็นหน้าที่ตาม ป.วิ.อ.กำหนดไว้ไม่มีเจตนารับดูแลผู้เยาว์ เมื่อผู้เยาว์หลบหนีไปทำละเมิด เจ้าพนักงานตำรวจไม่ต้องรับผิด เพราะไม่อยู่ในบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐

ฎีกาที่ ๑๒๐๖/๓๕ เจ้าของหอพัก มีหน้าที่เพียงดำเนินกิจการหอพักและควบคุมการเข้าพักเท่านั้น ถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นบุคคลผู้รับดูแลจำเลยที่ ๑

ข้อสังเกต มาตรา ๔๓๐ เป็นความผิดจากการบกพร่องในหน้าที่ดูแลผู้เยาว์หรือผู้วิกลจริต เช่นเดียวกับมาตรา ๔๒๙ แต่มาตรา ๔๓๐ ไม่มีบทสันนิษฐานความผิดให้ต้องนำสืบว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วดังเช่นมาตรา ๔๓๐ จึงเป็นหน้าที่ของผู้เสียหายที่จะต้องนำสืบว่าผู้ดูแลมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่

การกระทำละเมิดของผู้ร่วมกระทำ

มาตรา ๔๓๒ ถ้าบุคคลหลายคนก่อให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยร่วมกันทำละเมิด ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นจะต้องร่วมกันรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่ไม่สามารถสืบรู้ตัวได้แน่ว่าในจำพวกที่ทำละเมิดร่วมกันนั้นคนไหนเป็นผู้ก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วย

อนึ่งบุคคลผู้ยุยงส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการทำละเมิด ท่านก็ให้ถือว่าเป็นผู้กระทำละเมิดร่วมกันด้วย

ในระหว่างบุคคลทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดร่วมกันใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ท่านว่าต่างต้องรับผิดเป็นส่วนเท่าๆ กัน เว้นแต่โดยพฤติการณ์ ศาลจะวินิจฉัยเป็นประการอื่น

มาตรา ๔๓๒ เป็นเรื่องร่วมกันทำละเมิด

ตามมาตรา ๔๓๒ เทียบได้กับ ป.อ. ในเรื่องตัวการ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุน ทั้งสามกรณีต้องรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม (ส่วนมาตรา ๔๒๕, ๔๒๗, ๔๒๙. ๔๓๐ เป็นเรื่องกฎหมายให้ร่วมกันรับผิด ไม่ใช่ร่วมกันทำละเมิด)

ร่วมกระทำผิด เทียบกับเรื่องตัวการ คือแบ่งหน้าที่กันทำหรือทำส่วนใดส่วนหนึ่ง จะทำมากทำน้อย ก็ต้องร่วมกันรับผิด แม้แต่เพียงดูต้นทางก็เป็นร่วมกันทำละเมิด มีข้อสังเกตว่า

(๑) การร่วมกันทำละเมิดมีเฉพาะเรื่องจงใจ ประมาทร่วมไม่มี

(๒) นิติบุคคลกับผู้แทนนิติบุคคล หลายตำราไม่ถือว่าร่วมกันทำละเมิด

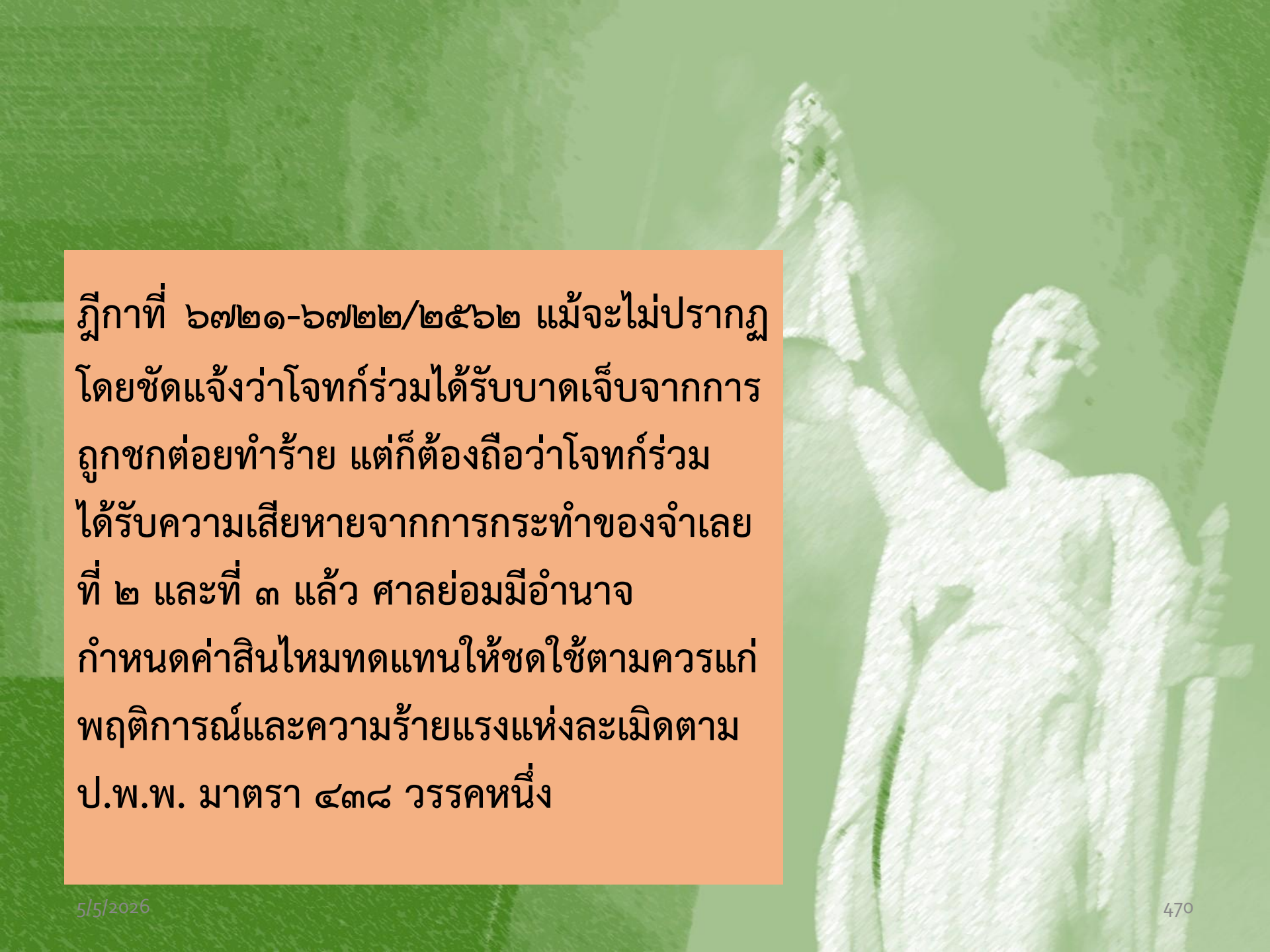
กรณียุยงส่งเสริมก็คือ ใช้ให้เขากระทำความผิด (เทียบได้กับผู้ใช้ รับโทษเสมือนตัวการตาม ป.อ. มาตรา ๘๔) ซึ่งก็มีเฉพาะเรื่องจงใจ ยุยงส่งเสริมให้กระทำโดยประมาทเลินเล่อมีไม่ได้

การช่วยเหลือคือการให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นทำความผิดตาม มาตรา ๔๓๒ วรรคสอง เทียบกับผู้สนับสนุนตาม ป.อ.มาตรา ๘๖ ซึ่งก็มีเฉพาะเรื่องจงใจ

ฎีกาที่ ๑๔๗๒/๐๖ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๒ วรรคท้าย เป็นบทบัญญัติสำหรับแยกความรับผิดระหว่างผู้ละเมิดด้วยกัน มิใช่ว่ารับผิดต่อเจ้าหนี้ ซึ่งมีวรรคหนึ่งบัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้วว่าต้องร่วมกันรับผิดใช้ คำว่า "ร่วมกันใช้" มีความหมายว่า แต่ละคนจำต้องชำระหนี้สิ้นเชิง แต่เจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากคนใดทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ถึงกระนั้นลูกหนี้ทั้งหมดก็ยังคงต้องผูกพันอยู่ทั่วทุกคนจนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระสิ้นเชิง ตามป.พ.พ.มาตรา ๒๙๑ การทำให้ทรัพย์เขาเสียหายโดยผิดกฎหมายเป็นละเมิด เมื่อร่วมกันกระทำก็เป็นการร่วมกันทำละเมิด และต้องร่วมกันรับผิด กฎหมายมุ่งหมายถึงการกระทำ มิใช่ดูผลของความเสียหายว่าแยกกันได้หรือไม่ มิฉะนั้นแล้วคนที่ร่วมกระทำผิดด้วยกัน แต่ทำหน้าที่เป็นคนเฝ้าต้นทางไม่ได้ฟันต้นทุเรียนเลย หรือผู้ที่ช่วยเหลือยุยงส่งเสริม ไม่ได้ฟันต้นทุเรียนเช่นกัน ก็จะไม่ต้องใช้ค่าเสียหายเลย จะเห็นได้ว่าขัดกับมาตรา ๔๓๒ อย่างชัดแจ้ง ซึ่งมาตรานี้ยังบัญญัติไว้ว่า แม้จะไม่รู้ตัวว่าคนไหนก่อให้เกิดเสียหาย ถ้าเป็นพวกที่ทำละเมิดร่วมกันแล้ว ก็ต้องรับผิดร่วมกันทั้งหมด **(เทียบฎีกาที่ ๖๔๐/๐๐, ๖๑๙/๐๕, ๑๐๖๗/๒๔, ๕๓๔/๓๔, ๑๕๔๑/๓๘, ๗๔๘/๕๒)**

ฎีกาที่ ๒๗๘๖/๒๕๒๙ คำว่า 'ร่วมกันรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทน' หมายความว่า แต่ละคน จะต้องชำระหนี้ทั้งหมดโดยสิ้นเชิง อันมีฐานะเช่นเดียวกับลูกหนี้ร่วม

ศาลฎีกาที่ 4382/2566 ตามคำพิพากษาในคดีก่อนศาลฎีกามีคำวินิจฉัยในส่วนความรับผิดของโจทก์เพียงข้อหาเดียวว่า โจทก์เป็นนายจ้างของ ป. และ ป. ได้กระทำละเมิดในทางการที่จ้าง โจทก์จึงต้องร่วมรับผิดชดใช้ความเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสามในคดีก่อน และวินิจฉัยถึงความรับผิดของจำเลยโดยสรุปว่า จำเลยดำเนินการด้วยความประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ ป. มีโอกาสเบียดบังเอาหุ้นของโจทก์ที่มีชื่อ ว. เป็นผู้ถือหุ้นไปโดยทุจริต จึงเป็นการกระทำละเมิดต้องร่วมรับผิดชดใช้ความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสามในคดีก่อนด้วย ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ตามคำวินิจฉัยของศาลในคดีก่อนว่า ป. และจำเลยเป็นผู้ทำละเมิด และต้องร่วมกันรับผิดชดใช้ความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสามในคดีก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 และเมื่อเป็นหนี้ร่วม ป. และจำเลยจึงต้องรับผิดเป็นส่วนเท่า ๆ กัน ตาม ป.พ.พ. มาตรา 296 ส่วนโจทก์ต้องร่วมรับผิดในฐานะเป็นนายจ้างของ ป. เท่านั้น ความรับผิดของโจทก์และ ป. จึงเสมือนเป็นบุคคลเดียวกันที่ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยในการชดใช้ความเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสามในคดีก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา 425 และเนื่องจากเป็นลูกหนี้ร่วมตามคำพิพากษา โจทก์จึงต้องร่วมรับผิดชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาโดยสิ้นเชิงเช่นเดียวกับ ป. และจำเลย ตาม ป.พ.พ. มาตรา 291 แต่ความรับผิดของโจทก์นั้น เป็นผลมาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติให้นายจ้างต้องร่วมรับผิดกับลูกจ้างซึ่งได้กระทำละเมิดในทางการที่จ้างด้วย มิได้เป็นผลมาจากการกระทำของโจทก์แต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อโจทก์ชำระหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อนไปแล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับชดใช้จาก ป. ผู้เป็นลูกจ้างตาม ป.พ.พ. มาตรา 426 และรับช่วงสิทธิมาไล่เบี้ยจากจำเลยได้อีกส่วนหนึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 227

ฎีกาที่ ๖๗๒๑-๖๗๒๒/๒๕๖๒ แม้จะไม่ปรากฏโดยชัดแจ้งว่าโจทก์ร่วมได้รับบาดเจ็บจากการถูกชกต่อยทำร้าย แต่ก็ต้องถือว่าโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ แล้ว ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ชดใช้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๖๒๓๔/๒๕๖๔ ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๐, ๕๔ วรรคหนึ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗, ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และมาตรา ๔ นิยามศัพท์ “การศึกษาภาคบังคับ” “สถานศึกษา” “เด็ก” แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.๒๕๔๕ เป็นบทบังคับให้ประชาชนผู้มีสัญชาติไทยมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาภาคบังคับ และเป็นหน้าที่ของรัฐจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนผู้มีสัญชาติไทยตามที่กฎหมายบัญญัติ เริ่มตั้งแต่ก่อนวัยเรียน คือ ชั้นอนุบาล ๑ ถึง ๓ จนจบการศึกษาภาคบังคับ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำเลยที่ ๑ เปิดสอนการศึกษาภาคบังคับ จึงมีหน้าที่จัดการศึกษาภาคบังคับให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย แม้มาตรา ๑๗ แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฯ และมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับฯ ยังไม่ได้แก้ไขกำหนดอายุของเด็กก่อนวัยเรียนให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน แต่จำนวนชั้นปีที่ต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายทั้งสองฉบับสอดคล้องกับอายุเด็กซึ่งเริ่มตั้งแต่อายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหก แสดงว่าการศึกษาภาคบังคับไม่ว่าเป็นการจัดการศึกษาโดยรัฐหรือเอกชนต้องทำอย่างต่อเนื่อง จะให้ออกกลางคันหรือจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียนโดยไม่มีเหตุตามกฎหมายกฎหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องไม่ได้

ฎีกาที่ ๖๒๓๔/๒๕๖๔ (ต่อ) ซึ่งมูลเหตุที่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ออกจากโรงเรียนของจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เกิดจากความผิดของโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ จำเลยที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนแสดงเจตนาให้โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ สิ้นสภาพการเป็นนักเรียนมีผลเป็นการจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียนโดยปราศจากอำนาจตามตราสารจัดตั้งนิติบุคคลโรงเรียนจำเลยที่ ๑ และเป็นการกระทำผิดต่อหน้าที่ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายกระทบสิทธิขั้นพื้นฐานของโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ที่จะได้รับการศึกษาภาคบังคับอย่างต่อเนื่อง การกระทำของจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ประกอบธุรกิจให้บริการทางการศึกษาจึงเป็นละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามซึ่งเป็นผู้บริโภค ที่จำเลยทั้งสี่ฎีกาว่าจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ไม่ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดต่อโจทก์นั้น จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนจึงเป็นผู้แทนนิติบุคคลของจำเลยที่ ๑ ตาม พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๒๔ ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดในผลแห่งละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๑๑๖๗ ประกอบมาตรา ๔๒๗ จำเลยที่ ๔ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทำทะเบียนนักเรียนกับปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามตราสารจัดตั้งของโรงเรียนตาม พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชนฯ มาตรา ๓๙ (๔) (๖) แต่กลับทำผิดหน้าที่จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ รับผิดในผลแห่งการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ประกอบมาตรา ๔๓๒

แต่ตามวรรคท้าย ศาลอาจใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายตามส่วนแห่งความผิดก็ได้

ฎีกาที่ ๗๕๑/๒๔๙๘ ความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดครั้งเดียวกันนั้นอาจเกิดจากหลายคนกระทำขึ้นก็ได้และศาลอาจกำหนดความรับผิดให้ฝ่ายหนึ่งรับผิดในเรื่องค่าสินไหมทดแทนหนักกว่าอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการละเมิดที่ต่างได้ทำลง

ฎีกาที่ ๖๑๕-๖๑๖/๒๕๒๓ รถยนต์ที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ขับวิ่งคู่กันไปแล้วเกิดกระแทกกันรถยนต์ที่จำเลยที่ ๑ ขับเสียหลักวิ่งข้ามเกาะกลางถนนไปชนสามีและบิดาโจทก์ถึงตายเป็นเรื่องต่างทำละเมิด ไม่ใช่ร่วมกันทำละเมิดจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นนายจ้างจำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดร่วมกับจำเลยที่ ๒ ในผลแห่งการทำละเมิดของจำเลยที่ ๒ ด้วย จำเลยที่ ๑ประมาทมาก ศาลให้จำเลยที่ ๑, ๓ ใช้ค่าเสียหาย ๙ ส่วน จำเลยที่ ๒ ใช้ ๑ ส่วน

ฎีกาที่ ๒๘๑๘/๒๕๖๓ ค่าสินไหมทดแทนในการกระทำละเมิดนั้น ศาลจะพิจารณาตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง คือวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด และในกรณีที่ต่างฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการทำละเมิด ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ บัญญัติให้นำมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลมผู้ตายบุตรของโจทก์ร่วมกับพวกอีกหลายคนเป็นฝ่ายก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายจำเลยก่อนโดยขว้างก้อนหินตลอดจนใช้มีดฟันแล้วต่างเข้าวิวาทต่อสู้กันจนจำเลยบาดเจ็บและผู้ตายถึงแก่ความตาย พฤติการณ์ของผู้ตายกับพวกที่มีส่วนทำความผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วยไม่ยิ่งหย่อนกว่าจำเลย ไม่สมควรได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากจำเลย จึงไม่กำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วม

ฎีกาที่ ๒๗๙๔/๒๕๖๕ แม้ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้โจทก์ในฐานะนายจ้างชำระค่าเสียหายอันเกิดจากการทำละเมิดของลูกจ้างเป็นค่าขนส่งสินค้าไปกลับและค่าตรวจเช็กสภาพเครื่องให้แก่บริษัท อ. และให้จำเลยในฐานะผู้รับจ้าง บริษัท อ. ดำเนินการทางพิธีการศุลกากรนำสินค้าออกจากคลังสินค้าของโจทก์ร่วมกันรับผิดชำระค่าเสียหายดังกล่าวก็ตาม แต่ระหว่างโจทก์ผู้ทำการขนย้ายสินค้าออกจากคลังเก็บสินค้า กับจำเลยผู้รับจ้างให้ดำเนินการเกี่ยวกับการนำสินค้าเข้าผ่านพิธีการศุลกากรและนำสินค้าออกจากคลังสินค้าของโจทก์จะมีความรับผิดต่อกันหรือไม่อย่างไร ก็ต้อง**ขึ้นอยู่กับว่าจำเลยมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายด้วยหรือไม่** เมื่อพนักงานขับรถยกของโจทก์กระทำโดยประมาทเลินเล่อฝ่ายเดียวเป็นเหตุให้ลังสินค้าพลิกตกกระแทกพื้นสินค้าได้รับความเสียหาย โดยจำเลยมิได้มีส่วนกระทำโดยประมาทเลินเล่อด้วย จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ ความรับผิดของลูกหนี้ร่วมตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๙๖ ที่บัญญัติให้ต่างคนต่างต้องรับผิดเป็นส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นดังที่โจทก์ฎีกานั้น จะบังคับแก่กรณีนี้ได้ต่อเมื่อลูกหนี้ร่วมแต่ละคนจะมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นเท่านั้น เมื่อจำเลยมิได้มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหาย แม้โจทก์ได้ชำระหนี้เต็มจำนวนที่โจทก์ต้องร่วมรับผิดกับจำเลย โจทก์ก็ไม่อาจรับช่วงสิทธิมาฟ้องไล่เบี้ยให้จำเลยชำระเงินกึ่งหนึ่งของจำนวนที่โจทก์ชำระได้

ฎีกาที่ ๒๐๗๔/๒๕๖๓ ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ และมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง เป็นการกำหนดความรับผิดและค่าเสียหายต่อกันโดยให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ว่าฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อความเสียหายยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงใด ซึ่งต้องถือเอาการกระทำละเมิดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา หาได้ถือเอาความเสียหายของผู้ตายหรือของจำเลยที่ ๑ ว่ามีมากน้อยกว่ากันเพียงใดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาไม่

เหตุรถเฉี่ยวชนกันเกิดจากการกระทำละเมิดอันเป็นความประมาทของผู้ตายและของจำเลยที่ ๑ ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน อันฟังได้ว่าต่างฝ่ายต่างกระทำละเมิดต่อกันและมีส่วนประมาทพอกันแล้วก็ไม่อาจเรียกค่าเสียหายต่อกันได้ กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ตายก็มีส่วนกระทำละเมิดต่อจำเลยที่ ๑ พอกัน ดังนั้น โจทก์ทั้งสี่ซึ่งเป็นทายาทของผู้ตายย่อมไม่อาจเรียกให้จำเลยที่ ๑ ผู้ทำละเมิดรับผิดใช้ค่าเสียหายได้ เมื่อจำเลยที่ ๑ ผู้ทำละเมิดไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ทั้งสี่ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นนายจ้างและตัวการของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๓ ผู้รับประกันภัยรถยนต์กระบะที่จำเลยที่ ๑ ขับย่อมไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสี่เช่นเดียวกัน

ชนท้ายรถหรู 1 ใน 3 คันในไทย!

กรณีต่างคนต่างทำละเมิด ไม่ใช้มาตรา ๔๓๒

(๑) หากความเสียหายแยกกันได้ ก็ต้องรับผิดในผลที่แต่ละคนก่อให้เกิดขึ้น (ฎ.๓๖๘/๒๕๑๘)

(๒) หากความเสียหายไม่อาจแยกกันได้ แต่ละคนก็จะต้องรับผิดในผลอันเกิดขึ้นรวมกัน ตามทฤษฎีเงื่อนไขหรือความเท่ากันแห่งเหตุที่ว่า แม้จะมีเหตุอื่นที่มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายนั้นอยู่อีก จำเลยก็ยังต้องรับผิดในความเสียหายนั้นอยู่เสมอ เว้นแต่ศาลเห็นว่าบางกรณีอาจจะไม่เป็นธรรมหากจะให้จำเลยรับผิดในความเสียหายทั้งสิ้น ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ตามมาตรา ๔๓๘ ศาลจึงอาจกำหนดค่าเสียหายตามส่วนแห่งความผิดได้ (ฎ.๑๕๔๔/๒๕๒๐)

ฎีกาที่ ๖๘๙๖/๒๕๓๘ การที่รถยนต์โดยสารทั้งสองคันวิ่งแข่งกันมาและต่างชนโจทก์นั้น แม้จะเป็นกรณีต่างคนต่างประมาทเลินเล่อก็ตาม แต่ความประมาทเลินเล่อของคนขับรถทั้งสองไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นต่อโจทก์ คนขับรถทั้งสองจึงต้องร่วมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม โดยคนขับรถทั้งสองหรือคนใดคนหนึ่งต้องรับผิดต่อโจทก์เต็มจำนวน

ฎีกาที่ ๕๓๔/๒๕๓๔ การที่ ด.บุตรโจทก์ถึงแก่ความตายเป็นเพราะจำเลยกับส.ต่างประมาท มิใช่เป็นการร่วมกระทำละเมิด เมื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความเสียหายอันเดียวกัน จึงเป็นกรณีบุคคลหลายคนเป็นหนี้อันจะแบ่งแยกจากกันชำระมิได้ ผู้กระทำละเมิดทุกคนต้องร่วมรับผิดในความเสียหายต่อโจทก์อย่างลูกหนี้ร่วมกัน ตามป.พ.พ. มาตรา ๓๐๑ ประกอบมาตรา ๒๙๑ ศาลจะวินิจฉัยว่าจำเลยประมาทน้อยกว่า ส. จึงให้จำเลยรับผิดเพียง ๓ ใน ๑๐ ส่วน ตามความร้ายแรงแห่งละเมิดหาได้ไม่ เพราะ ด. มิได้มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ผู้กระทำละเมิดแต่ละคนจะรับผิดมากน้อยเพียงใดเป็นเรื่องระหว่างผู้กระทำละเมิดด้วยกันเอง(เทียบฎีกาที่ ๓๔๒/๒๕๒๙, ๕๐๖-๕๐๘/๒๕๒๕)

ฎีกาที่ ๑๓๙/๒๕๖๕ ผู้ตายขับรถจักรยานยนต์ออกมาจากค่ายสุรธรรมพิทักษ์ แล้วเปลี่ยนช่องเดินรถไปทางขวาที่มีรถยนต์กระบะของจำเลยแล่นอยู่ โดยผู้ตายไม่ตรวจตารถที่วิ่งมาในทางตรงให้ปลอดภัยทำให้รถทั้งสองคันเฉี่ยวชนกัน ผู้ตายมิได้ใช้ความระมัดระวังในการเปลี่ยนช่องเดินรถถือว่าผู้ตายมีส่วนประมาทอยู่ด้วย ส่วนจำเลยขับรถยนต์ในขณะมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ๑๘๒ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เกินกว่า ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ตามที่กฎหมายกำหนด อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓ (๒) ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งประสงค์จะเอาผิดและลงโทษผู้ขับขี่ที่เมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น เนื่องจากสุราหรือของมึนเมาทำให้สมรรถภาพในการควบคุมยานพาหนะด้อยประสิทธิภาพลง อันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่นได้โดยง่าย จำเลยขับรถผ่านที่เกิดเหตุซึ่งเป็นทางตรงและเป็นช่วงเวลากลางวัน หากจำเลยไม่อยู่ในอาการมึนเมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น จำเลยก็น่าจะหักรถหลบหรือหยุดรถได้ทันก่อนที่จะเกิดการเฉี่ยวชนกันขึ้น เหตุเฉี่ยวชนจึงเกิดจากความประมาทของจำเลยด้วยเช่นกัน เมื่อจำเลยมีส่วนประมาท จำเลยจึงไม่หลุดพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดเมื่อจำเลยและผู้ตายต่างเป็นฝ่ายประมาทก่อให้เกิดมูลหนี้ขึ้น กรณีจึงต้องบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ ที่บัญญัติว่า ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วยไซร้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และมาตรา ๒๒๓ บัญญัติว่า ถ้าฝ่ายผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วยไซร้ ท่านว่าหนี้อันจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้นต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญก็คือว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร

ฎีกาที่ ๑๔๗๒/๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ขับรถยนต์โดยสารนำนักทัศนาจรไปเที่ยวและพาเข้าพักที่รีสอร์ท จึงมีหน้าที่ดูแลรักษารถยนต์โดยสารดังกล่าวในระหว่างที่พักอยู่ที่รีสอร์ทให้ปลอดภัยด้วย อันเป็นหน้าที่ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ การที่จำเลยที่ ๑ เมาสุราไม่เฝ้ารถยนต์โดยสารเอง แต่กลับให้ ก. พนักงานประจำรถนอนเฝ้ารถยนต์โดยสารแทน ทั้งที่ได้ยิน ก. พูดว่าจะออกไปเที่ยวข้างนอก และยังได้เสียบกุญแจรถไว้ที่สวิตช์ติดเครื่องยนต์ มิได้นำไปเก็บรักษาไว้ให้ปลอดภัย จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ ก. ถือโอกาสลักลอบขับรถยนต์โดยสารดังกล่าวไปเที่ยวข้างนอกและทำละเมิดต่อโจทก์ การที่ ก. ขับรถยนต์โดยสารดังกล่าวโดยประมาทเลินเล่อพลิกคว่ำเฉี่ยวชนราวเหล็กกันอันตรายพร้อมเสาของโจทก์เสียหาย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ มีส่วนร่วมกับ ก. ทำละเมิดต่อโจทก์ด้วย ความเสียหายดังกล่าวจึงเป็นผลโดยตรงจากการที่จำเลยที่ ๑ ประมาทเลินเล่อไม่ควบคุมดูแลรักษารถยนต์โดยสารอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลให้ปลอดภัยตามหน้าที่ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดต่อโจทก์ในฐานะผู้ร่วมทำละเมิดด้วย ส่วนจำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในฐานะนายจ้าง

ฎีกาที่ ๗๔๘/๒๕๕๒ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ควบคุมงานจ้างก่อสร้างถนน จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ เป็นคณะกรรมการตรวจการจ้าง แต่ผู้รับจ้างก่อสร้างถนนไม่ถูกต้องตามแบบทำให้ถนนชำรุด การที่จำเลยที่ ๑ ไม่ทำหน้าที่ควบคุมการก่อสร้างถนน ส่วนจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ มิได้ไปตรวจรับงานจ้างพร้อมกันไม่ชอบด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ถือว่าจำเลยทั้งหก**ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากนายอำเภอสรรคบุรีเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย จำเลยทั้งหกจึงต้องร่วมกันรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๒ วรรคแรก

หมายเหตุ กรณีประมาทเลินเล่อ ไม่ใช่ร่วมกันทำละเมิด ท่านอาจารย์เพ็งเห็นว่าควรอ้างมาตรา ๓๐๑ ประกอบมาตรา ๒๙๑

ฎีกาที่ ๘๗๙๓/๒๕๕๑ จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ในฐานะผู้บังคับบัญชาของจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบเอกสารประกอบฎีกาการอนุมัติเบิกจ่ายเงินและในชั้นตรวจจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้ของโจทก์ก่อนที่จะเก็บฎีกาไว้เป็นหลักฐานเพื่อการตรวจสอบ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินสุขาภิบาล พ.ศ.๒๕๓๑ เมื่อจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ลงนามโดยมิได้มีการตรวจสอบตามระเบียบดังกล่าว อันทำให้จำเลยที่ ๑ ยักยอกเงินไปใช้ส่วนตัวโดยทุจริต จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ (เทียบฎีกาที่ ๒๔๖๗/๒๕๒๙, ๑๓๙๘/๒๕๓๗)

คำถาม นายอำนวยเป็นนายจ้างของนายสุขซึ่งมีหน้าที่ขับรถกับนายชมมีหน้าที่ขนสินค้า นายสุขได้รับคำสั่งของนายอำนวยให้ขับรถบรรทุกไปส่งสินค้าให้แก่ลูกค้า ระหว่างทางนายสุขจอดรถแวะซื้อของส่วนตัวที่ปั๊มน้ำมันโดยดับเครื่องเรียบร้อย ในขณะที่นายสุขลงจากรถ นายชมยังนั่งอยู่ในรถมีความรู้สึกว่ารถขับไม่ยากจึงสตาร์ทเครื่องทำให้รถบรรทุกเคลื่อนตัวพุ่งไปชนรถจักรยานยนต์ที่นายนิกรเป็นคนขับ มีนายเกรียงนั่งซ้อนท้าย ขณะนั้นเองนายวินัยขับรถยนต์ด้วยความเร็วสูงด้วยความประมาทแล่นสวนทางมาชนรถจักรยานยนต์ของนายนิกรอีก นายนิกรนอกจากถูกรถที่นายชมติดเครื่องวิ่งไปชนแล้วก็ถูกรถของนายวินัยชนอีกจนรถจักรยานยนต์ล้มลง นายนิกรได้รับบาดเจ็บขาหัก ใบหน้าเสียโฉม จมูกแหว่งถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล นายนิกรเป็นข้าราชการ มีสิทธิ์เบิกค่ารักษาพยาบาลได้ แต่นายนิกรไปเข้าโรงพยาบาลเอกชนซึ่งเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากค่าใช้จ่ายปกติมาก นอกจากนายนิกรแล้วยังมีนายเกรียงนอนบาดเจ็บอยู่ นายชมไปดูเห็นว่าคนที่นอนบาดเจ็บนายเกรียงที่เป็นศัตรูเคยมีเหตุวิวาทกันมาก่อนเลยฉวยโอกาสขับรถทับนายเกรียงซึ่งนอนล้มอยู่ เป็นเหตุให้นายเกรียงถึงแก่ความตาย

ให้วินิจฉัยว่า นายนิกรจะเรียกให้นายอำนวย นายสุข นายชม และนายวินัยชดใช้ค่ารักษาพยาบาลในใบหน้าที่เสียโฉมค่าเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่นายนิกรได้ หรือไม่ เพียงใด

นายเกรียงที่ถูกนายชมขับรถทับถึงแก่ความตาย มีแม่คือนางดวงเป็นมารดา แต่เป็นมารดาที่นายเกรียงไม่เคยเลี้ยงดู นางดวงก็จะมาเรียกค่าปลงศพและค่าขาดไร้อุปการะจากนายอำนวย นายสุข นายชม และนายวินัยได้หรือไม่ เพียงใด

คำตอบ รถที่นายนิกรขับมาทำให้นายนิกรเสียหายถือเป็นละเมิด แม้นายชมจะไม่มีหน้าที่ขับรถโดยตรง แต่เป็นลูกจ้างที่ออกไปปฏิบัติงานขนสินค้าขึ้นรถลงรถตามที่ได้รับมอบหมายจากนายอำนวย ถือว่าอยู่ในทางการที่จ้าง การที่นายชมไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่ให้ตัวเองมีหน้าที่ขนของไม่มีหน้าที่ขับรถแล้วไปทำนอกเหนือจากหน้าที่ ถือว่าเป็นเรื่องระหว่างนายชมกับนายอำนวยผู้เป็นนายจ้าง แต่ไม่มีผลปิดปากบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหาย นายอำนวยนายจ้างจึงต้องร่วมรับผิดกับนายชมในผลละเมิดด้วย เทียบเคียงคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๖๐/๒๕๔๖

การที่นายชมไปขับไปสตาร์ทเครื่องรถบรรทุกเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทันทีทันใดนั้น นายสุขไม่อาจคาดหมายได้ล่วงหน้าจึงถือไม่ได้ว่านายสุขประมาทเลินเล่อ และในขณะเกิดเหตุนายสุขก็ไม่ใช่ผู้ควบคุมดูแลยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกลตามมาตรา ๔๓๗ ส่วนนายชมเป็นผู้ประมาทเลินเล่อทำให้รถไปชนเป็นการกระทำละเมิดโดยประมาทตามมาตรา ๔๒๐ และขณะเดียวกันนายชมเป็นผู้ควบคุมดูแลยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกลตามมาตรา ๔๓๗ ด้วย

นายวินัยที่ขับรถยนต์อีกคันนึงสวนทางมา แต่ขับด้วยความเร็วโดยประมาทชนกับรถนายทำให้นายนิกรกับนายเกรียงได้รับบาดเจ็บ นายวินัยจึงเป็นผู้ทำละเมิดด้วยอีกคน แต่การกระทำโดยประมาทไม่อาจถือว่าร่วมกันทำละเมิดได้ ดังนั้นนายวินัยจึงมิใช่ผู้กระทำละเมิดร่วมกับนายชม เมื่อต่างคนต่างประมาทจึงต้องรับผิดตามมาตรา ๓๐๑ ประกอบด้วย ๒๙๑ ในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม นายนิกรสามารถที่จะเรียกค่าเสียหายจากคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคน โดยแต่ละคนต้องรับผิดทั้งหมดโดยสิ้นเชิงในฐานะที่เป็นลูกหนี้ร่วม

กรณีนางดาวจะเรียกค่าเสียหายให้กับนายเกรียงได้ เพียงใด ช่วงแรกที่นายเกรียงได้รับบาดเจ็บหลังจากที่ถูกรถนายชมกับนายวินัยชน ทั้งนายชม นายวินัยและนายอำนวยจะต้องร่วมกันรับผิด โดยนายชมจะต้องรับผิดต่อนายเกรียงในเบื้องต้นตามอาการบาดเจ็บหรือความเสียหายที่ถูกชนครั้งแรก แต่การที่นายชมจำได้ว่านายเกรียงเป็นคู่อริจึงขับรถทับนายเกรียงตาย กรณีถือว่าเป็นเหตุตัดตอนเป็นเหตุใหม่ที่เกิดขึ้นในภายหลัง ความเสียหายที่นายเกรียงถูกรถทับตายเกิดจากการกระทำครั้งใหม่ของนายชมโดยเจตนา ซึ่งเป็นเหตุส่วนตัวเกิดขึ้นต่างหาก ไม่เกี่ยวข้องกับกิจการในทางการที่จ้างหรือนายอำนวยสั่งให้นายชมไปทำ เทียบเคียงคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๖๐/๒๕๒๔ นายอำนวยซึ่งเป็นนายจ้างไม่ต้องร่วมรับผิด

นายวินัยรับผิดเฉพาะขับรถมาชนแล้วทำให้นายเกรียงบาดเจ็บ แต่หลังจากที่นายชมขับรถทับนายเกรียงเป็นเหตุใหม่ที่ตัดตอน นายวินัยก็ไม่ต้องรับผิดเช่นกัน เพราะไม่ใช่ผลโดยตรงจากการกระทำของนายวินัยที่ขับรถโดยประมาท

สำหรับนางดาวในฐานะมารดา แม้นายเกรียงนั้นไม่เคยอุปการะเลี้ยงดู แต่ตามกฎหมายแล้วบุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูมารดา ไม่ว่าจะเลี้ยงดูตามความเป็นจริงหรือไม่ ดังนั้นนางดาวซึ่งเป็นมารดาจึงชอบที่จะเรียกค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูจากนายชมผู้ทำละเมิดได้ ตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐๔๒/๒๕๕๒

สำหรับประเด็นเรื่องค่าเสียหาย การเลือกโรงพยาบาลเอกชนหรือโรงพยาบาลของรัฐนั้นเป็นสิทธิอันชอบธรรมของผู้ได้รับความเสียหายที่จะรักษาชีวิตร่างกายของตน โดยสามารถที่จะเลือกรักษาที่โรงพยาบาลใดก็ได้ ตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๑๗/๒๕๕๓ ซึ่งในกรณีนี้สามารถเรียกให้นายอำนวย นายชมและนายวินัยร่วมกันรับผิดได้ ส่วนค่าเสียหายเนื่องจากการที่นายนิกรเสียโฉมใบหน้าเสียโฉมจมูกแหว่ง เป็นความทุกข์ทรมาน เป็นความเสียหายอย่างอื่นที่มิใช่ตัวเงินตามป.พ.พ. มาตรา ๔๔๖ วรรค ๑ ตามคำพิพากษาที่ ๒๕๘๐/๒๕๔๔

ฎีกาที่ ๔๓๘๒/๒๕๖๖ จำเลยดำเนินการด้วยความประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ ป. มีโอกาสเบียดบังเอาหุ้นของโจทก์ที่มีชื่อ ว. เป็นผู้ถือหุ้นไปโดยทุจริต จึงเป็นการกระทำละเมิดต้องร่วมรับผิดชดใช้ความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสามในคดีก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และเมื่อเป็นหนี้ร่วม ป. และจำเลยจึงต้องรับผิดเป็นส่วนเท่า ๆ กัน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๙๖ ส่วนโจทก์ต้องร่วมรับผิดในฐานะเป็นนายจ้างของ ป. เท่านั้น ความรับผิดของโจทก์และ ป. จึงเสมือนเป็นบุคคลเดียวกันที่ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยในการชดใช้ความเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสามในคดีก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ และเนื่องจากเป็นลูกหนี้ร่วมตามคำพิพากษา โจทก์จึงต้องร่วมรับผิดชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาโดยสิ้นเชิงเช่นเดียวกับ ป. และจำเลย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๙๑ แต่ความรับผิดของโจทก์นั้น เป็นผลมาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติให้นายจ้างต้องร่วมรับผิดกับลูกจ้างซึ่งได้กระทำละเมิดในทางการที่จ้างด้วย มิได้เป็นผลมาจากการกระทำของโจทก์แต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อโจทก์ชำระหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อนไปแล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับชดใช้จาก ป. ผู้เป็นลูกจ้างตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๖ และรับช่วงสิทธิมาไล่เบี้ยจากจำเลยได้อีกส่วนหนึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๗

ความรับผิดเพื่อความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สิน (Presumption of fault /strict liability)

มาตรา ๔๓๓ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์

มาตรา ๔๓๔ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้

มาตรา ๔๓๕ มาตรการป้องกัน (นอกเหนือจากการเรียกค่าสินไหมทดแทน)

มาตรา ๔๓๖ ความเสียหายอันเกิดจากสิ่งของตกหล่น

มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล

มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากทรัพย์อันตราย

๑. ความรับผิดกลุ่มนี้ เป็นความรับผิดโดยไม่ต้องพิจารณาถึงความผิด (fault) โดยเป็นบทสันนิษฐานความรับผิดในกรณีที่ไม่มีการกระทำละเมิดของบุคคลนั้นตามมาตรา ๔๒๐ แต่กฎหมายสันนิษฐานความรับผิด (Presumption of fault) สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น

๒. บางมาตราเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาด (strict liability) ม.๔๓๔, ๔๓๖ แต่บางมาตราก็เป็นบทสันนิษฐานไม่เด็ดขาด(Presumption) ม. ๔๓๓, ๔๓๗

"First we sue the guy who saved your life. We'll file a no-class-action suit."

มาตรา ๔๓๓ ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ ท่านว่าเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหายเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่สัตว์นั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงการรักษาตามชนิดและวิสัยของสัตว์ หรือตามพฤติการณ์อย่างอื่น หรือพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นย่อมจะต้องเกิดมีขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น

อนึ่งบุคคลผู้ต้องรับผิดชอบดั่งกล่าวมาในวรรคต้นนั้น จะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลผู้ที่เร้าหรือยั่วสัตว์นั้นโดยละเมิด หรือเอาแก่เจ้าของสัตว์อื่นอันมาเร้าหรือยั่วสัตว์นั้น ๆ ก็ได้

ความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ (มาตรา ๔๓๓)

๑) สัตว์ - จะดุร้ายหรือไม่ จะเล็กหรือใหญ่ ก็ไม่สำคัญ แต่ที่สำคัญคือต้องไม่ใช่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของ หรือเจ้าของทิ้งแล้ว

๒) ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ – เช่น กัด ขวิด(ฎ.๒๖๔/๒๔๗๔) ชนเป็นพาหะนำโรค เห่าหอนจนเดือดร้อนรำคาญ

ทำลายข้างของ (ฎ.๑๐๖๗/๒๔๙๖)

๓) ผู้รับผิด คือ “เจ้าของ” หรือ “ผู้รับเลี้ยงรักษา” เช่น ผู้ยืม ผู้เช่า (รับผิดเพียงคนใดคนหนึ่งเท่านั้น)

๔) ผู้เสียหาย พิสูจน์เพียงว่าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์

๕) เหตุยกเว้นความรับผิด

๖) สิทธิไล่เบี้ย

ฎ.๗๖๐/๒๔๖๘ จำเลยใช้ซาแลนหรือตาข่ายกรองแสงสีฟ้าและสังกะสีล้อมกระท่อมภายในที่ดินของจำเลยเพื่อป้องกันไม่ให้ลูกของสุนัขออก เป็นการให้ที่อยู่อาศัยแก่ลูกสุนัขซึ่งจำเลยย่อมคาดหมายได้ว่าสุนัขเพศเมียต้องตามเข้าไปอาศัยอยู่กับลูกสุนัขภายในกระท่อมตามวิสัยและธรรมชาติของสุนัขแม่ลูกอ่อน และจำเลยยังนำเศษอาหารเลี้ยงสุนัขจรจัดรวมทั้งสุนัขเพศเมียนั้นด้วย พฤติการณ์บ่งชี้ว่าจำเลยเลี้ยงดูสุนัขเพศเมียอย่างเป็นเจ้าของ

สุนัขเพศเมียที่จำเลยเลี้ยงไว้อย่างเป็นเจ้าของเข้าไปกัดไก่ในเล้าในที่ดินของโจทก์ตาย เป็นความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของสัตว์มีภาระการพิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงการรักษาตามชนิดและวิสัยของสัตว์หรือตามพฤติการณ์อย่างอื่น หรือพิสูจน์ว่าความเสียหายนั้นย่อมจะต้องเกิดมีขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น จึงจะไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะสัตว์แก่โจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 433

www.esanbiz.com
eBiz
เศร้าจัง..
นักท่องเที่ยวผากล้วยไม้เขาใหญ่
ถูก'พรายดื้อ'ตกมันใช้งวงพาดกับต้นไม้เสียชีวิต
Coffee Der
ดื่มกาแฟถ้วยโปรดที่ Coffee Der La
ใช้สิทธิคนละครึ่งได้ทั้ง 3 สาขา

วัวตัดหน้า
ชนยับ 3 คัน

ฎีกาที่ ๖๐๘๘/๒๕๕๙ พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา ๑๑๑ ห้ามมิให้ผู้ใดขี่ จูง ไล่ ต้อนหรือปล่อยสัตว์ไปบนทางในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจรและไม่มีผู้ควบคุมเพียงพอ เมื่อจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์ต้องดูแลควบคุมมิให้สัตว์กีดขวางการจราจร การที่สุนัขของจำเลยทั้งสองวิ่งข้ามถนนตัดหน้ารถจักรยานยนต์ของโจทก์ในระยะกระชั้นชิด จึงเป็นผลโดยตรงที่ทำให้รถจักรยานยนต์ของโจทก์ล้มลง เมื่อไม่ปรากฏว่าขณะเกิดเหตุโจทก์ขับรถด้วยความเร็วสูงและไม่ใช้ความระมัดระวังอย่างไร เหตุละเมิดจึงเกิดจากความประมาทเลินเล่อของจำเลยทั้งสอง ที่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการควบคุมดูแลสุนัข เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ จำเลยทั้งสองจึงต้องร่วมกันรับผิดต่อโจทก์ตาม มาตรา ๔๓๓ วรรคหนึ่ง

หมาพันธุ์ดุ
กัดเด็กไม่ยอมปล่อย

ฎีกาที่ ๒๔๘๘/๒๕๒๓ สุนัขหลบหนีออกไปได้ขณะจำเลยเปิดประตู สุนัขจึงออกไปกัดโจทก์ได้แสดงว่าจำเลยมิได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรในการเลี้ยงดูสุนัขจำเลยต้องชดใช้ค่าเสียหายให้โจทก์รวมทั้งทดแทนความตกใจและทุกข์ทรมานด้วย

ฎีกาที่ ๒๖๒๘/๒๕๒๖ การที่ ป. ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูโคแทนจำเลยทั้งสองปล่อยโคขึ้นไปกินหญ้าบนไหล่ถนนอันเป็นทางหลวงระหว่างจังหวัดโดยอิสระไม่ผูกเชือกหรือจับจูงไว้ เป็นการปล่อยปละละเลยไม่ระมัดระวังดูแลสัตว์ตามสมควรเพราะถนนมิใช่ที่เลี้ยงสัตว์สาธารณะ จำเลยทั้งสองจึงเป็นฝ่ายประมาทก่อน แต่การที่ ด. เห็นโคเดินอยู่ข้างถนนแล้วยังขับขี่รถจักรยานยนต์เข้าใกล้และบีบแตร เป็นเหตุให้โคตกใจและขวิดรถจักรยานยนต์ทำให้ ด. ถึงแก่ความตาย ถือได้ว่าเป็นความประมาทของ ด. ส่วนหนึ่งด้วย (เทียบฎีกาที่ ๙๗๕/๒๕๑๐, ๕๙๑/๒๕๑๐)

ฎีกาที่ ๑๖๓๙/๒๕๖๕ คดีนี้เป็นคดีส่วนแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๖ เมื่อศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงในคดีส่วนอาญาว่าจำเลยกระทำโดยประมาทไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการควบคุมเลี้ยงดูสุนัขของจำเลยซึ่งเป็นสุนัขดุและการกระทำนั้นเป็นเหตุให้สุนัขของจำเลยกัดผู้ตายถึงแก่ความตาย จึงเป็นความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของสัตว์จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ร้องซึ่งเป็นฝ่ายที่ต้องเสียหายเพื่อความเสียหายใดๆ อันเกิดแต่สัตว์นั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๓ วรรคหนึ่ง ทั้งมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง ให้อำนาจศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทนว่าจะพึงใช้สถานใด เพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาถึงความรับผิดของจำเลยในทางแพ่ง

ผู้ต้องรับผิด (คนใดคนหนึ่ง)

ฎีกาที่ ๘๘๙/๒๕๑๐ เจ้าของช้างมอบช้างให้บุตรไปดูแลเลี้ยงรักษาและทำงานหาประโยชน์ โดยเจ้าของช้างไม่ได้เกี่ยวข้องในการเลี้ยงหรือรับจ้าง เมื่อช้างทำความเสียหายขึ้นโดยละเมิดเจ้าของช้างไม่ต้องรับผิด บุตรผู้เลี้ยงรักษาช้างเท่านั้นต้องรับผิด (เทียบฎีกาที่ ๑๐๖๗/๒๔๙๖)

"Technically, he's on a leash, so I say we let this one go."

มาตรา ๔๓๔ ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะเหตุที่โรงเรือนหรือ สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องก็ดี หรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอก็ดีท่านว่าผู้ครองโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นๆ จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ถ้าผู้ครองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อปัดป้องมิให้เกิดเสียหายฉะนั้นแล้ว ท่านว่าผู้เป็นเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนั้นให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงความบกพร่องในการปลูกหรือค้ำจุนต้นไม้หรือกอไผ่ด้วย

ในกรณีที่กล่าวมาในสองวรรคข้างต้นนั้น ถ้ายังมีผู้อื่นอีกที่ต้องรับผิดชอบในการก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วยไซร้ ท่านว่าผู้ครองหรือเจ้าของจะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้นั้นก็ได้

มาตรา ๔๓๕ บุคคลใดจะประสบความเสียหายอันพึงเกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นของผู้อื่น บุคคลผู้นั้นชอบที่จะเรียกให้จัดการตามที่จำเป็นเพื่อบำบัดปัดป้องภยันตรายนั้นเสียได้

๑) ความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์ที่ต้องรับผิด(มาตรา ๔๓๔ - ๔๓๕) มี ๓ ประเภท คือ (๑) โรงเรือน (๒) สิ่งปลูกสร้าง (๓) ต้นไม้

๒) เหตุที่ให้รับผิด เพราะชำรุดบกพร่องหรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอ

๓) ผู้รับผิด คือ ผู้ครอง กับเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง

๔) สิทธิไล่เบี้ย มาตรา ๔๓๔ วรรคสาม

๕) สิทธิในการป้องกันภยันตรายล่วงหน้า มาตรา ๔๓๕

โรงเรือน - ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมถึงส่วนประกอบของโรงเรือนด้วย

ฎีกาที่ ๒๑๔๐/๒๕๒๐ จำเลยให้เช่าตึกของจำเลยทั้งสามชั้น แต่จำเลยยังใช้ตึกของจำเลยบางส่วนเป็นที่ตั้งบริษัทและสำนักงานของจำเลยอยู่ ถือว่าจำเลยยังครองตึกของจำเลยอยู่ หากความเสียหายของโจทก์เกิดขึ้นเพราะเหตุที่ตึกของจำเลยก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องหรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอจำเลยซึ่งเป็นทั้งผู้ครองและเจ้าของตึกจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์

C. REUTERS
อาคารเรียนพังถล่ม
เด็กนักเรียนดับ3ศพ-สูญหายใต้ซากเพียบ
Naewnanews - แนวหน้าออนไลน์
naewna_online

สิ่งปลูกสร้าง เช่น ป้ายโฆษณา(ฎ.๒๙๕๙/๒๕๑๖, สะพาน(ฎ.๗๖๙/๒๕๑๓, ๖๐๘/๒๕๒๑

ฎีกาที่ ๑๕๘/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าของเสาโครงเหล็กและตาข่ายสนามฝึกกอล์ฟ ซึ่งจำเลยที่ ๒ ทราบดีอยู่แล้วว่าผู้ออกแบบโครงสร้างได้ออกแบบผิดพลาดมาตั้งแต่แรก และไม่ได้มาตรฐานตามหลักวิชาที่จะรับแรงปะทะจากพายุธรรมดาได้ทั้งก่อนเกิดเหตุได้มีสัญญาณบอกเหตุว่าโครงเหล็กบางส่วนล้มลงแม้ผู้รับเหมาก่อสร้างได้เสริมเหล็กค้ำยันโครงเหล็กก็กระทำเพียงบางส่วนแต่โครงสร้างยังเหมือนเดิมเมื่อปรากฏว่าพายุฝนในวันเกิดเหตุเป็นพายุฝนที่เกิดขึ้นตามธรรมดาที่อาจเกิดขึ้นได้โดยธรรมชาติทำให้โครงเหล็กและตาข่ายซึ่งก่อสร้างไว้บกพร่องล้มลงทับคลังสินค้าซึ่งมีสต๊อกสินค้าของบริษัทล. ได้รับความเสียหายจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวจึงต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๔ วรรคหนึ่ง

บึงกาฬ !
พายุพัดต้นไม้โค่นทับบ้าน วัด โรงเรียน สวนยางหักโค่นเสียหาย

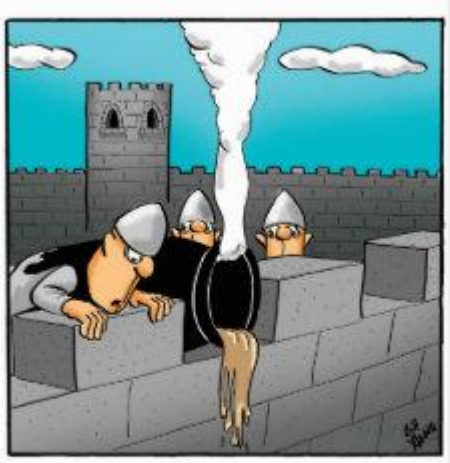
ต้นไม้

ฎีกาที่ ๒๘๑/๖๐ ต้นกระถินปลูกในที่ดินของจำเลยแต่ห่างจากแนวเสาไฟฟ้าของโจทก์เพียง ๒ ถึง ๓ เมตร และสูงกว่าเสาไฟฟ้ามาก ลักษณะนี้ต้องถือว่าการปลูกหรือค้ำจุนบกพร่องเพราะเป็นที่น่ากลัวอันตรายจากการหักโค่นของต้นกระถินตกล้มทับสายไฟฟ้าของโจทก์ ปกติธรรมดาต้นไม้ต้องมีวันโค่นล้มและไม่ได้แน่นอนว่าจะโค่นล้มเมื่อใด ต้นไม้ที่ปลูกในลักษณะที่อาจก่อนให้เกิดอันตรายได้ง่ายเช่นนี้เจ้าของต้องตัดฟันให้เตี้ยลงเพื่อเมื่อโค่นล้มจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือจะต้องค้ำจุนด้านที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่นให้โค่นล้มเข้ามาในที่ดินของตนเอง การปล่อยต้นกระถินดังกล่าวไว้ในลักษณะเช่นนั้นถือว่าเป็นความบกพร่องของจำเลยผู้เป็นเจ้าของต้นกระถินที่บำรุงรักษาไม่เพียงพอตามมาตรา ๔๓๔ (เทียบ ฎ.๖๓๖/๒๔๘๕, ๑๐๒๘/๒๕๐๕)

ฎีกาที่ ๗๕/๒๕๓๘ ต้นสนที่อยู่ข้างถนนซึ่งเทศบาลจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ดูแลมีสภาพผุกลวง แม้จะมีฝนตกและฟ้าคะนองในวันเกิดเหตุแต่ก็เป็นฝนตกเล็กน้อยและปานกลางในช่วงสั้นๆและความเร็วของลมก็เป็นความเร็วลมปกติ การที่ต้นสนล้มลงทับรถยนต์โจทก์จึงมิใช่เกิดจากเหตุสุดวิสัยเนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวนแต่เป็นความบกพร่องของจำเลยที่ ๑ ที่ไม่ยอมโค่นหรือค้ำจุนต้นสนเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นจำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิด

มาตรา ๔๓๖ บุคคลผู้อยู่ในโรงเรือนต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดเพราะของตกหล่นจากโรงเรือนนั้น หรือเพราะทิ้งขว้างของไปตกในที่อันมิควร

ความเสียหายอันเกิดจากของตกหล่นจากโรงเรือน (มาตรา ๔๓๖)

- มาตรา ๔๓๖ กำหนดเฉพาะของตกหล่นจากโรงเรือนเท่านั้น
- โรงเรือน หมายถึง ที่ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย (ไม่รวมสิ่งปลูกสร้าง หรือต้นไม้)
- ตกหล่น (ไม่ตั้งใจ) หรือ ทิ้งขว้าง (ตั้งใจ)
- บุคคลผู้อยู่ในโรงเรือน หมายถึง ฐานะเจ้าของบ้าน ผู้เช่า แต่ต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น จะอยู่ชั่วคราวหรืออยู่ถาวรก็ถือว่าเป็นผู้อยู่ในโรงเรือน (ผู้ทำของตกหล่นหรือทิ้งขว้างต้องรับผิดตามมาตรา ๔๒๐)
- ของที่ตกหล่นจะต้องไม่ใช่ ส่วนประกอบของโรงเรือน (ส่วนประกอบของโรงเรือน เป็นกรณีต้องบังคับตามมาตรา ๔๓๔)
- สิทธิไล่เบี้ย อาจนำบทบทบัญญัติทั่วไปตามมาตรา ๒๒๙ (๓) มาบังคับใช้

“ของ” หมายถึง วัตถุทุกชนิด รวมถึง น้ำ

“ของ” ไม่รวมถึงส่วนประกอบของโรงเรือน หาก ส่วนประกอบโรงเรือนตกลงมา เป็นเรื่องความเสียหายอัน เกิดจากโรงเรือนตามมาตรา ๔๓๔

ฎีกาที่ ๑๖๘๙/๒๕๑๘ จำเลยสร้างแฟลตให้คนเช่า ซึ่งอาจทิ้งของและน้ำ ลงบนที่ดินของโจทก์ถัดไป แม้จำเลยจะครอบครองและอยู่อาศัยในแฟลต แต่ได้มีผู้เช่าแยกเป็นส่วนสัดซึ่งเป็นผู้ทำละเมิด จำเลยไม่ต้องรับผิดตามมาตรา ๔๓๖ ไม่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตหรือจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๕๗๘๒/๒๕๔๑ จำเลยที่ ๑ ผู้เช่าอาคารนั้น ไม่ว่าจะเช่าเพื่ออยู่อาศัยหรือเพื่อประกอบการค้าขายสินค้าก็ถือได้ว่าเป็นบุคคลผู้อยู่ในโรงเรือนดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๔๓๖

มาตรา ๔๓๗ บุคคลใดครอบครองหรือควบคุมดูแลยานพาหนะอย่างใด ๆ อันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล บุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั้นเอง

ความข้อนี้ให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงบุคคลผู้มีไว้ในครอบครองของตน ซึ่งทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ หรือโดยความมุ่งหมายที่จะใช้ หรือโดยอาการกลไกของทรัพย์นั้นด้วย

ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะ (มาตรา ๔๓๗ วรรคแรก)

๑) ยานพาหนะ ต้องเดินด้วยเครื่องจักรกล

๒) เกิดความเสียหายในขณะที่ยานพาหนะนั้นเดินด้วยเครื่องจักรกล

๓) ต้องไม่ใช่ความเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกลด้วยกัน

๔) ผู้รับผิด คือ ผู้ควบคุมดูแล หรือผู้ครอบครอง

๕) เป็นความรับผิดเด็ดขาด เพื่อปกป้องสาธารณชนจากภยันตรายจากทรัพย์ และลดปัญหาภาระการพิสูจน์ของผู้เสียหาย

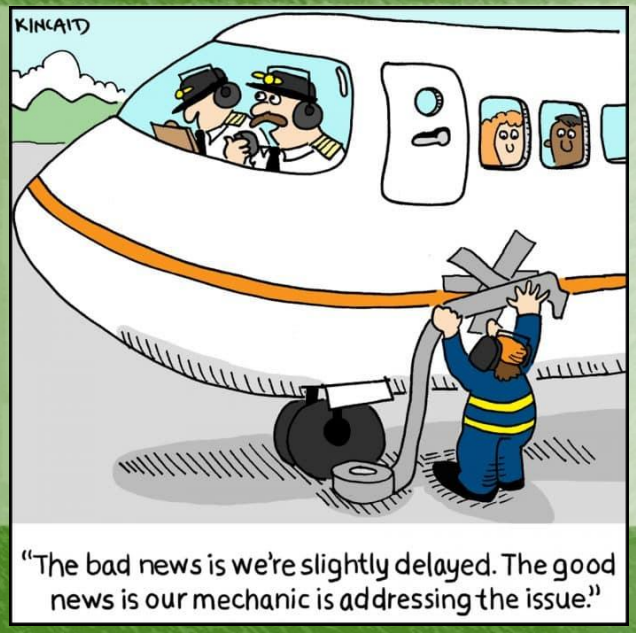
๖) ข้อยกเว้นความผิด คือ เหตุสุดวิสัย หรือ ความผิดของผู้เสียหาย

๑) เดินด้วยเครื่องจักรกล ได้แก่ รถยนต์ เรือยนต์ เครื่องบิน

ฎีกาที่ ๖๓๘๔/๒๕๕๘ เมื่อจำเลยที่ ๔ ผู้ควบคุมเรือเพ็นนินซูล่าซึ่งมีหน้าที่ตรวจนับสินค้าและผูกโยงเชือกเรือไม่สามารถบังคับทิศทางการเคลื่อนที่ของเรือดังกล่าวได้เอง ต้องแล่นไปตามที่เรือยนต์จินดา ๙๕ ลากจูงไปที่มี น. เป็นผู้ควบคุม จำเลยที่ ๔ จึงไม่ใช่ผู้ควบคุมเรืออันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลตามความหมายของ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ ผู้ควบคุมเรืออันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลขณะเกิดเหตุคือ น. ซึ่งขับเรือยนต์จินดา ๙๕ ลากเรือลำเลียงเพ็นนินซูล่า เข้าไปในระยะกระชั้นชิดใกล้กับสะพานของท่าเทียบเรือ และเลี้ยวกลับเป็นเหตุให้เรือลำเลียงเพ็นนินซูล่ากระแทกเสาและคานของท่าเรือ จึงเป็นการกระทำประมาทเลินเล่อของ น. โดยตรง และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันที จำเลยที่ ๔ ไม่อาจช่วยเหลือหรือป้องกันไม่ให้เกิดเหตุได้ จำเลยที่ ๔ มิได้มีส่วนประมาท จึงไม่ต้องร่วมรับผิดในผลละเมิด (เทียบ ฎ.๘๕๘/๒๔๗๓)

ไฟไหม้เรือบรรทุกน้ำมั
ขณะจอดซ่อม

Thai PBS 3
S-SPORTY CONCEPT
ไฟไหม้รถไฟฟ้า
ขณะชาร์จไฟหน้าห้างฯ

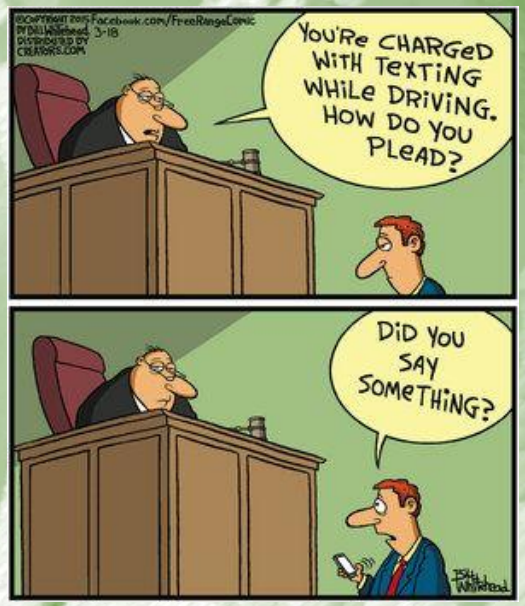
ฎีกาที่ ๗๑๖๖/๒๕๔๒ เมื่อนักบินผู้ควบคุมเครื่องบินเป็นลูกจ้างจำเลยที่ ๑ และความเสียหายเกิดจากเครื่องบินซึ่งเป็นยานพาหนะที่เดินด้วยเครื่องจักรกล กรณีจึงตกอยู่ในบังคับแห่งป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้นเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั้นเอง

๒) ความเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะ

อาจเกิดได้หลายรูปแบบ เช่น ถูกชน รถวิ่งผ่านทำให้น้ำกระเด็นไปโดน ของตกหล่นจากรถที่กำลังแล่นคลื่นจากเรือยนต์ไปกระแทก

ฎีกาที่ ๑๓๐๐-๑๓๑๕/๒๔๙๙ ไอน้ำของตัวรถจักรเพิ่มขึ้นเป็นเหตุให้ลูกไฟและประกายไฟปลิวไปตามลมมาก ไฟไหม้หลังคาบ้านที่อยู่ข้างทางรถไฟ แล้วลามไปติดบ้านราษฎรเสียหาย เป็นละเมิด

ฎีกาที่ ๑๒๙๒/๒๔ จำเลยนำรถบรรทุกดินน้ำหนักมากผ่านหน้าบ้านโจทก์หลายเที่ยวเป็นเหตุให้บ้านโจทก์สั่นสะเทือนร้าว เป็นละเมิด

AMARIN
34 HD
ลงดาบ! คนขับรถเหยียบน้ำกระเซ็นใส่คน
AMARINTVHD | WWW.AMARINTV.COM | LINE @AMARINTVHD

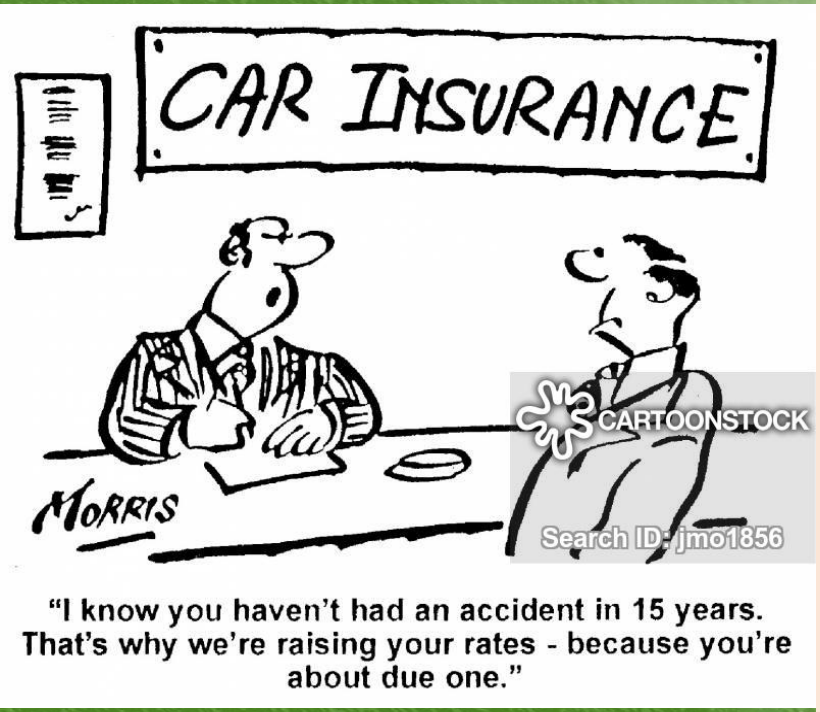
๓) ต้องไม่ใช่ความเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกลด้วยกัน

หากทั้งสองฝ่ายใช้เครื่องจักรกลด้วยกัน ต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๒๐ ดังนั้น ฝ่ายผู้เสียหายมิใช่เป็นผู้ที่ครอบครองหรือควบคุมยานพาหนะ

ฎีกาที่ ๓๙๖/๒๕๔๔ โจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหายจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๗ ก็ต่อเมื่อโจทก์มิใช่เป็นผู้ที่ครอบครองหรือควบคุมยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล เมื่อเหตุเกิดขึ้นจากรถยนต์ของโจทก์และจำเลยซึ่งกำลังแล่นชนกัน เป็นยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลทั้งสองฝ่าย จึงมิใช่กรณีตามมาตรา ๔๓๗ โจทก์จึงมีหน้าที่นำสืบว่าจำเลย เป็นฝ่ายประมาท(เทียบฎีกาที่ ๑๐๙๑/๒๕๒๓, ๘๒๘/๒๔๙๐, ๓๔๕/๒๔๘๒)

ฎีกาที่ ๒๓๗๙ – ๒๓๘๐/๓๒ ผู้ตายโดยสารมาในรถยนต์ของจำเลยที่ ๓ ซึ่งเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลเช่นเดียวกับรถยนต์ของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ความเสียหายมิได้เกิดจากยานพาหนะที่เดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลของจำเลยที่ ๓ แต่ฝ่ายเดียว จึงนำบทบัญญัติมาตรา ๔๓๗ อันว่าด้วยหน้าที่นำสืบมาใช้บังคับไม่ได้

หมายเหตุ มีผู้เห็นว่า ปัจจุบันน่าจะใช้ข้อสันนิษฐานที่ควรจะเป็นซึ่งปรากฏจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์ (Res ipsa loquitur) ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๘๔/๑ ผู้โดยสารที่ตายจึงได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณ ทำให้คนขับต้องพิสูจน์เหตุสุดวิสัยหรือความผิดของผู้ตาย

ฎีกาที่ ๔๓๖ - ๔๓๗/๒๕๕๙ จำเลยที่ ๑๐ และ ป. ขับรถเฉี่ยวชนกัน ทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย และทำให้ทรัพย์สินของผู้ตายได้รับความเสียหาย ดังนั้น จำเลยที่ ๑๐ และ ป. จึงเป็นผู้ครอบครองหรือเป็นผู้ควบคุมดูแลยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล โดยผู้ตายไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการควบคุมหรือครอบครองเครื่องจักรกลที่ก่อให้เกิดความเสียหายด้วย จำเลยที่ ๑๐ และ ป. จึงต้องรับผิดเพื่อการเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะนั้นเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเป็นเพราะความผิดของผู้เสียหายนั้นเอง ตามมาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง (เปรียบเทียบ ฎ. ๒๓๗๙ – ๒๓๘๐/๓๒)

๔) ฝ่ายผู้รับผิด ต้องเป็น (๑) ผู้ครอบครอง หรือ (๒) ผู้ควบคุมยานพาหนะ

ฎีกาที่ ๒๖๕๙/๒๕๒๔ ผู้ครอบครองตามความหมายของมาตรา ๔๓๗ หมายถึงผู้ที่ใช้ยานพาหนะนั้นในฐานะเป็นผู้ยึดถือในขณะเกิดความเสียหาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายถึงผู้ที่ได้ครอบครองยานพาหนะนั้นอยู่ในขณะเกิดเหตุ

ฎีกาที่ ๕๖๗๙/๒๕๔๕ เมื่อจำเลยมิได้เป็นผู้ขับหรือโดยสารไปในรถยนต์ด้วย แม้จะมีชื่อในทะเบียนเป็นเจ้าของรถยนต์คันเกิดเหตุก็ตาม ก็ถือไม่ได้ว่าจำเลยเป็นผู้ครอบครองหรือควบคุม (เทียบ ฎ.๙๑๒/๒๔๗๗, ๑๐๓/๒๕๒๒, ๓๐๘๘/๒๕๒๔, ๓๐๗๖/๒๕๒๒, ๑๒๔/๒๕๓๓, ๒๔๘๑/๒๕๓๓, ๓๗๖๐/๒๕๓๓, ๒๒๑๓/๒๕๓๗, ๓๔๓๗/๒๕๓๗, ๔๑๑/๒๕๓๘, ๔๘๑/๒๕๓๘, ๖๒๔๙/๒๕๔๑)

พ่อสอนลูกขับรถ

รถยนต์ Tesla ที่ใช้ระบบ Autopilot พุ่งชนรถตำรวจ ขณะที่คนขับกำลังเพลินกับหนังเรื่องโปรดบนหน้าจอมือถือ แต่โชคดีที่อุบัติเหตุครั้งนี้ไม่มีผู้เสียชีวิต

“MyCity” เป็นแชทบอท AI ของหน่วยงานรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อถาม ตอบ ให้ข้อมูลการดำเนินการเพื่อประกอบธุรกิจแก่เจ้าของธุรกิจในรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา แต่หลังจากเปิดให้บริการไม่นานก็ได้รับรายงานว่า MyCity ได้ให้คำตอบที่ผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำตอบที่อาจทำให้เจ้าของธุรกิจผู้ถามคำถามกระทำผิดกฎหมาย ตัวอย่างเช่น MyCity ได้ให้คำตอบว่าค่าแรงขั้นต่ำของรัฐคือ 15 เหรียญต่อชั่วโมง ทั้งที่จริงแล้วค่าแรงขั้นต่ำของรัฐคือ 16 เหรียญต่อชั่วโมง หรือให้คำตอบว่านายจ้างสามารถไล่ลูกจ้างออกได้หากลูกจ้างปฏิเสธที่จะลงเวลาออกงานก่อนทำความสะอาดที่ทำงาน (ลงเวลาออกงานแล้วแต่ยังต้องทำความสะอาดที่ทำงานต่อ) แต่แท้จริงแล้วการกระทำดังกล่าวเป็นการให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลา นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างล่วงเวลา และไม่มีสิทธิไล่ลูกจ้างคนดังกล่าวออก

ฎ.1953/2567 จำเลยที่ 2 เป็นผู้ครอบครองรถที่โจทก์รับประกันภัยยินยอมให้จำเลยที่ 1 ขับรถในขณะเกิดเหตุ ทั้งที่ทราบดีว่าจำเลยที่ 1 เมาสุราซึ่งจากผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์จำเลยที่ 1 มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงถึง 102 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ซึ่งเกินกว่าที่กฎหมายและกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์กำหนด เมื่อจำเลยที่ 1 มีอาการมึนเมาแล้ว แต่จำเลยที่ 2 ก็ยังรู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ 1 ขับรถโดยจำเลยที่ 2 นั่งโดยสารมาในรถที่จำเลยที่ 1 ขับด้วย จำเลยที่ 2 ย่อมทราบดีว่าการขับรถในขณะเมาสุราอาจทำให้ผู้ขับขี่หย่อนสมรรถภาพในการควบคุมบังคับรถให้อยู่ในทิศทางและช่องเดินรถของตน ทั้งไม่อาจควบคุมความเร็วของรถให้ช้าลงหรือหยุดรถเมื่อจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นได้ การที่จำเลยที่ 2 ยินยอมให้จำเลยที่ 1 ขับรถดังกล่าวย่อมเล็งเห็นว่าจะเกิดอุบัติเหตุได้ กรณีถือว่าจำเลยที่ 2 ผู้ครอบครองรถไม่ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอในการควบคุมดูแลรถซึ่งอยู่ในความครอบครอง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของบุคคลภายนอกที่ใช้รถใช้ถนนร่วมกันด้วย จำเลยที่ 2 จึงมีส่วนประมาทก่อให้เกิดเหตุละเมิดครั้งนี้ และต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ 1 ในความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอกด้วย

ฎีกาที่ ๒๔๑๗/๒๕๖๒ แม้จำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าของเรือ แต่**บุคคลที่จะรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลจะต้องเป็นผู้ครอบครองหรือควบคุมดูแลซึ่งหมายถึงผู้ใช้ยานพาหนะนั้นในฐานะเป็นผู้ยึดถือในขณะเกิดความเสียหายเท่านั้น** ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ จำเลยที่ ๒ เพียงแต่มีชื่อในทางทะเบียนเรือเป็นผู้ควบคุมเครื่องยนต์เรือเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงจำเลยที่ ๒ ไม่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าวนานแล้วเพราะได้ให้ ธ. บุตรชายนำเรือยนต์นั้นไปใช้ในกิจการส่วนตัวของ ธ. หลังจากที่ ก. ผู้เป็นบิดาเสียชีวิตไปนานแล้ว จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดในฐานะผู้กระทำละเมิด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ เพราะไม่ใช่บุคคลผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องร่วมกับ ธ. ในฐานะผู้ควบคุมเครื่องยนต์เรือลากจูงขบวนเรือเกิดเหตุการบรรทุกน้ำหนักของเรือลำเลียงทั้งสามลำที่เกินระวางบรรทุกของเรือเป็นการฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายอันเป็นกฎหมายที่มีประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่น ๆ กรณีจึงต้องด้วยข้อสันนิษฐานว่า ผู้ควบคุมเรือทุกลำในขบวนเรือ รวมทั้งจำเลยที่ ๔ ผู้กระทำการฝ่าฝืนเป็นฝ่ายผิดอีกด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๒

ฎีกาที่ ๒๔๑๗/๒๕๖๒ (ต่อ) จำเลยที่ ๓ ประกอบธุรกิจขนส่งสินค้าทางน้ำโดยนำเรือลำเลียงของตนออกให้ผู้อื่นเช่าใช้งานและรู้เห็นยินยอมให้มีการบรรทุกสินค้าน้ำหนักเกินระวางบรรทุกของเรือตามใบอนุญาตใช้เรือที่โจทก์ที่ ๑ กำหนดไว้เยี่ยงนี้เป็นประจำต่อเนื่องตลอดมาทั้ง ๆ ที่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย จึงเป็นการกระทำโดยประมาทด้วยการจงใจฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายอันเป็นกฎหมายที่มีประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่น ๆ โดยชัดแจ้ง กรณีต้องด้วยข้อสันนิษฐานว่า จำเลยที่ ๓ ในฐานะผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายเช่นนี้เป็นผู้ผิด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๒การที่จำเลยที่ ๔ รับเงินสินจ้างจากจำเลยที่ ๓ โดยตรง เพื่อตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่สรั่งเรือในขณะที่จำเลยที่ ๓ นำเรือออกให้เช่าอันเป็นกิจการของจำเลยที่ ๓ ในฐานะนายจ้าง แล้วเกิดเหตุละเมิด จำเลยที่ ๓ ผู้เป็นนายจ้างยังต้องรับผิดกับลูกจ้างในผลแห่งละเมิดซึ่งจำเลยที่ ๔ ลูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่จ้างนั้นอีกฐานะหนึ่งด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕

ฎีกาที่ ๒๔๑๗/๒๕๖๒ (ต่อ) ขณะเกิดเหตุเรือ บ. จมนั้น น้ำตาลทรายดิบจำนวนมากละลายและเจือปนกับน้ำในแม่น้ำและส่งผลต่อคุณภาพของน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาทำให้น้ำเน่าเสียและทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมในแม่น้ำเสื่อมโทรมลงจนเกิดภาวะมลพิษทางน้ำขึ้น ...**แม้น้ำตาลหรือน้ำตาลทรายดิบจะไม่ใช่ทรัพย์หรือสารอันตรายโดยสภาพก็ตาม** แต่หากถูกปล่อยทิ้งให้ละลายลงในแม่น้ำเป็นจำนวนมาก ก็อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือเกิดภาวะที่เป็นพิษได้ โดยเฉพาะภาวะมลพิษทางน้ำดังกล่าวข้างต้น ในสภาวการณ์เช่นนี้จึงต้องถือว่าน้ำตาลทรายดิบเป็นมลพิษชนิดหนึ่ง ตามความหมายของบทนิยามในมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ และไม่ใช่แหล่งอันเป็นที่มาของมลพิษอันจะถือได้ว่าเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษจำเลยที่ ๑๔ รู้อยู่แล้วว่าเรือลำเลียงทั้งสามลำที่รับจ้างช่วงนั้นบรรทุกน้ำตาลทรายดิบเกินกว่าอัตราระวางบรรทุกที่กำหนดไว้ในใบทะเบียนเรือหรือใบอนุญาตใช้เรือซึ่งได้มีการทักท้วงแล้ว แต่จำเลยที่ ๑๔ กลับเพิกเฉยมิได้สั่งห้ามหรือสั่งให้แก้ไขเพื่อป้องกันอันตรายและความเสียหายที่จะเกิดขึ้น จำเลยที่ ๑๔ ผู้ว่าจ้างทำของจึงต้องรับผิดเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกในระหว่างทำการงานที่ว่าจ้างนั้นอีกฐานะหนึ่งด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๘

ฎีกาที่ ๓๐๗๖/๒๕๒๒ เจ้าของรถเมาสุรานอนหลับอยู่ในรถยนต์ เพื่อนของเจ้าของรถขับรถไปธุระของเพื่อน รถชนผู้อื่น เจ้าของไม่ใช่ผู้ครอบครองรถหรือควบคุมรถ ตาม มาตรา ๔๓๗

(แต่ถ้าทำธุระของเจ้าของรถ เจ้าของรถต้องรับผิดเป็นตัวการตามมาตรา ๔๒๗

เปรียบเทียบกับ ฎีกาที่ ๔๘๑๔/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๑ ขับรถของจำเลยที่ ๒ โดยมีจำเลยที่ ๒ ซึ่งเมาสุรานั่งไปด้วย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ขับรถอันเป็นกิจการของจำเลยที่ ๒ แทนจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็น ตัวการ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าของและผู้ครอบครองรถในขณะเกิดเหตุ ฟ้องของโจทก์จึงเป็นฟ้องที่ให้ จำเลย ที่ ๒ รับผิดในฐานะตัวการด้วย)

ผู้ควบคุม ไม่จำกัดเฉพาะคนขับเท่านั้น แต่รวมถึง ผู้วานให้ผู้อื่นขับรถแทนโดยตนนั่งไปด้วย (ฎ.๘๕๒/๒๔๙๕, ๑๔๗/๒๕๑๘), พนักงานนำร่องเดินสมุทร (ฎ.๓๐๘๘/๒๕๒๔) ผู้ครอบครองและผู้ควบคุมดูแลอาจรับผิดร่วมกันทั้งสองคน

ข้อยกเว้นความรับผิด

(๑) เหตุสุดวิสัย

ฎีกาที่ ๑๕๖๗๐/๕๓ ฝนตกเป็นเหตุการณ์ปกติธรรมชาติและย่อมมีผลให้ถนนลื่นกว่าปกติเป็นธรรมดา หากใช้ความระมัดระวังมากขึ้นกว่าปกติก็ย่อมควบคุมรถโดยไม่ยาก ไม่อาจถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัย

ฎีกาที่ ๑๒๒/๒๔๗๔ คลื่นของเรือยนต์ซัดเรือข้าวโจทก์ล่มลงปรากฏว่าเรือของโจทก์บรรทุกอย่างธรรมดาเหมือนเรืออื่น ๆ จำเลยรับผิดตาม มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๓๐๘๑/๒๕๒๓ ผู้ที่นำยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลมาใช้ในทางมีหน้าที่ต้องตรวจสอบรักษาเปลี่ยนแก้ให้เครื่องจักรกลอยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรงใช้การได้โดยปลอดภัยเสมอ จำเลยไม่มีพยานแสดงว่าเหตุที่เรียกว่าเบรคแตกไม่มีใครจะอาจป้องกันได้ แม้จะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรแล้ว จึงอ้างเป็นเหตุสุดวิสัยไม่ได้ (**เทียบ ฎ. ๑๔๔๔/๐๕, ๖๖๓/๑๘, ๓๓๖๐/๒๕๓๑**)

อีก
3 วัน
เลือกตั้ง
24 มี.ค. 62
22
NATION
LIVE
แฟ้มภาพ
ล่าความจริง
ผู้จัดการ "เลซี่ แคท" พ้นผิดเรือล่มภูเก็ต
ข่าวคลิปปลอม ที่เหลือให้ประชาชนเป็นคนตัดสิน
"จตุพร" นำเพื่อชาติ หาเสียงตลาดห้วย

(๒) ความผิดของผู้เสียหายเองฝ่ายเดียว มิใช่เพียงผู้เสียหายมีส่วนประมาทด้วย ฎีกาที่ ๒๐๑๕/๒๐ ผู้ตายวิ่งตัดหน้ารถยนต์ที่จำเลยขับในระยะกระชั้นชิด เป็นความประมาทของผู้ตายเอง จำเลยไม่อาจห้ามล้อหยุดได้ทันสุดวิสัยที่จะป้องกันได้ ไม่ใช่เกิดจากความประมาท (เทียบ ฎ.๒๔๖๘/๒๖, ๒๔๖๘/๒๕๒๖)

Ch7HDNEWS
ฝรั่งเมาหลับบนถนน
เจอรถขับเหยียบหัว บาดเจ็บสาหัส

ฎีกาที่ ๗๖๕/๒๕๓๓ ขณะเกิดเหตุ ป.ลูกจ้างของจำเลยทำหน้าที่เป็นผู้ขับรถยนต์โดยสารประจำทางของจำเลยชนผู้ตายซึ่งกำลังเดินข้ามถนนอันเป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลย และได้ครอบครอง ควบคุมดูแลยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกล จึงเป็นกรณีอยู่ในบังคับแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๗ ดังนั้น จึงต้องฟังได้ในเบื้องต้นว่า จำเลยจะต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้นร่วมกับ ป. เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั้นเอง แม้การที่ผู้ตายไม่ข้ามถนนในทางข้ามซึ่งอยู่ไม่ห่างจากที่เกิดเหตุอันถือได้ว่าผู้ตายมีส่วนประมาทด้วยก็ตาม แต่ ป.มีส่วนประมาทมากกว่าเพราะเหตุที่ชนผู้ตายเนื่องจากป. ขับรถไม่ชะลอความเร็วในขณะใกล้ถึงทางแยกเป็นสำคัญ การที่ผู้ตายมีส่วนประมาทก่อให้เกิดความเสียหาย ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์มากน้อยเพียงใดก็ได้ โดยอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ

ยานพาหนะ

อันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล

- ไม่ใช่ลากจูง

ผู้รับผิด ต้องเป็นผู้ครอบครองหรือควบคุม

- ผู้ครอบครองในขณะเกิดเหตุ
- ผู้ควบคุม (ขับ นั่งไปด้วย ไม่หลับ)

ไม่ใช่เพียงแค่มีชื่อในทะเบียน

ผู้ได้รับประโยชน์ ต้องมิใช่เป็นผู้ที่ครอบครองหรือควบคุมยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล

ไม่เข้าข้อยกเว้น

(๑) เหตุสุดวิสัย

(๒) ความผิดของผู้เสียหาย (ฝ่ายเดียว)

คำถาม นายน้อยให้นายนิดยืมเงิน โดยให้นายนิดยืมรถยนต์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของนายน้อยไปรับเงินยืมจากภรรยาของนายน้อยที่ตลาด ขณะที่นายนิดขับรถออกจากบ้านนายน้อยได้พบกับนายเล็กซึ่งจะไปตลาดเช่นกัน นายนิดจึงให้นายเล็กโดยสารรถไปด้วย ระหว่างทางนายนิดขับรถแซงรถยนต์คันที่ขับอยู่ข้างหน้า ขณะนั้นมีรถยนต์อีกคันหนึ่งแล่นสวนทางมาพอดี นายนิคจึงหักรถหลบเป็นเหตุให้รถแฉลบตกถนน แล่นไปที่หน้าบ้านนายใหญ่และชนรถยนต์ของนายใหญ่ที่จอดอยู่ได้รับความเสียหาย

ให้วินิจฉัยว่า นายใหญ่จะเรียกร้องให้ผู้ใดรับผิดเพื่อความเสียหายของรถยนต์ของตนได้บ้างหรือไม่

ธงคำตอบ นายนิดเป็นทั้งผู้ครอบครองและผู้ควบคุมดูแลรถยนต์ซึ่งเป็นยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล เมื่อรถยนต์คันดังกล่าวชนรถยนต์ของนายใหญ่ที่จอดอยู่ได้รับความเสียหาย นายนิดจึงต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิแต่ยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั้นเองตามปพพ. มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง เมื่อปรากฏว่าเหตุเกิดเพราะนายนิดขับรถแซงรถยนต์คันที่ขับอยู่ข้างหน้าเป็นเหตุให้รถแฉลบตกถนนแล่นไปชนรถยนต์ของนายใหญ่อันมิใช่เกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของนายใหญ่ นายนิดจึงต้องรับผิดเพื่อความเสียหายดังกล่าว

ส่วนนายเล็กอาศัยโดยสารรถยนต์คันดังกล่าวไปด้วย ไม่ใช่ผู้ครอบครองหรือผู้ควบคุมดูแลรถยนต์ นายเล็กจึงไม่ต้องรับผิดตามมาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง

สำหรับนายน้อยแม้จะเป็นเจ้าของรถยนต์คันที่นายนิดยืมไป ก็ไม่ใช่เป็นผู้ครอบครองยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลตามความหมายของมาตรา ๔๓๗ เพราะไม่ได้ครอบครองยานพาหนะนั้นในขณะเกิดเหตุ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๕๙/๒๕๒๔) จึงไม่ต้องรับผิดตามมาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง และการที่นายนิดนำรถยนต์ที่นายน้อยให้ยืมไปรับเงินยืมจากภรรยาของนายน้อยนั้น ก็มิใช่เป็นการทำการแทนนายน้อยแต่เป็นการทำเพื่อกิจการและประโยชน์ของนายนิดเอง นายนิดจึงไม่ใช่ตัวแทนของนายน้อย กรณีไม่ต้องด้วยป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ นายน้อยจึงไม่ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดซึ่งนายนิดได้กระทำไปดังกล่าว (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๔๙-๕๕๕๐/๒๕๔๑)

นายใหญ่มีสิทธิเรียกร้องให้นายนิดแต่ผู้เดียวรับผิดเพื่อความเสียหายของรถยนต์ของตน

คำถาม นายศุกร์มีบ้านอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่นำนายพุธบุตรชายอายุ ๑๗ ปี มาเรียนหนังสือและพักอาศัยอยู่กับนางเสาร์ที่กรุงเทพมหานคร โดยนายศุกร์ขอให้นางเสาร์ซึ่งเป็นมารดาช่วยดูแลและกำชับมิให้หลานขับรถยนต์เพราะเกิดเหตุบ่อย ต่อมานายพุธอ้อนวอนขอให้นางเสาร์ซื้อรถยนต์ให้มิฉะนั้นจะไม่เรียนหนังสือ ด้วยความรักและตามใจหลาน นางเสาร์จึงซื้อรถยนต์ให้ขับ วันหนึ่งนายพุธได้นำรถยนต์ดังกล่าวไปรับนางสาวเดียร์อายุ ๑๖ ปี เพื่อนสาวขับขึ้นทางด่วนกาญจนาภิเษกด้วยความเร็วสูงถึง ๑๘๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เพื่ออวดเพื่อนสาว แต่พอถึงทางโค้งรถเสียหลักพลิกคว่ำ เป็นเหตุให้นางสาวเดียร์ได้รับอันตรายสาหัส นายเดชบิดาของนางสาวเดียร์ได้ชำระชำระเงินค่ารักษาพยาบาลบุตรสาวจนหายบาดเจ็บ แต่มือขวาของนางสาวเดียร์พิการหงิกงอรักษาไม่หายและช่วยยกของหนักในครอบครัวเช่นเคยไม่ได้ นายศุกร์ได้ชำระค่ารักษาพยาบาลนางสาวเดียร์ให้แก่นายเดชครบถ้วนแล้ว

ให้วินิจฉัยว่า นายเดชจะฟ้องรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่ทำให้นางสาวเดียร์มือขวาพิการหงิกงอจากใครได้หรือไม่ เป็นค่าอะไร

ธงคำตอบ นายพุธผู้ครอบครองแลควบคุมดูแลรถยนต์ต้องรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากยานหาหนะที่เดินด้วยกำลังเครื่องจักร อันมิใช่เกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาชย์ มาตร ๔๓๗ วรรคหนึ่ง แม้นายพุธจะเป็นผู้เยาว์ก็ต้องรับผิดในผลที่ตนทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๙ นายศุกร์แม้จะเป็นบิดาของนายพุธ แต่ได้มอบให้นางเสาร์ช่วยดูแลขณะพักอาศัยเพื่อเรียนหนังสือ ทั้งได้กำชับนางเสาร์มิให้นายพุธขับรถยนต์ เหตุเกิดขณะนายพุธอยู่ในความดูแลของนางเสาร์ ถือได้ว่านายศุกร์ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลแล้ว จึงไม่ต้องร่วมรับผิดตามประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๙

นางเสาร์ซึ่งเป็นย่าได้รับมอบหมายจากนายศุกร์ให้ช่วยดูแลนายพุธ โดยได้รับการกำชับจากนายศุกร์แล้วว่าห้ามนายพุธขับรถยนต์เพราะเกิดเหตุบ่อย แต่ก็ยังซื้อรถยนต์ให้นายพุธขับ เหตุละเมิดที่เกิดในครั้งนี้จึงถือได้ว่านางเสาร์มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการดูแล นางเสาร์ต้องร่วมรับผิดกับนายพุธตามประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๐

เหตุเกิดในครั้งนี้แม้จะทำให้นางสาวเดียร์มือขวาหงิกงอซึ่งเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน แต่สิทธิเรียกร้องดังกล่าวเป็นสิทธิฉพาะตัวของนางสาวเดียร์ที่จะเรียกร้องจากผู้ทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๖ นายเดชจึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในเหตุส่วนนี้

นางสาวเดียร์บุตรผู้เยาว์มีหน้าที่ทำการงานตามสมควรแก่ความสามารถและฐานานุรูปตามที่นายเดชผู้ใช้อำนาจปกครองมอบหมายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและหาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๗ (๓)

เมื่อนางสาวเดียร์มีขวาพิการหงิกงอไม่อาจช่วยยกของหนักในครอบครัวเช่นเคย ย่อมทำให้นายเดชขาดแรงงานในส่วนนี้ อันถือได้ว่ามีความผูกพันตามกฎหมายจะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคลภายนอกในครัวเรือน นายเคชจึงมีสิทธิฟ้องเรียกร้องค่าขาดแรงานตามมาตรา ๔๔๕ จากนายพุธและนางเสาร์ให้ร่วมกันรับผิดในผลแห่งละเมิดได้

ความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์อันตราย (มาตรา ๔๓๗ ว.๒)

๑) ความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์อันตรายมี ๓ ชนิด

- (๑) ทรัพย์อันตรายโดยสภาพ
- (๒) ทรัพย์อันตรายโดยความมุ่งหมายที่จะใช้
- (๓) ทรัพย์อันตรายโดยอาการกลไกของทรัพย์

๒) ผู้รับผิด คือ ผู้ครอบครองทรัพย์อันตราย ไม่มีผู้ควบคุม

๓) เหตุยกเว้นความรับผิด มี ๒ กรณีเหมือนกับ ๔๓๗ วรรคหนึ่ง

๔) สิทธิไล่เบี้ย ๔๓๗ ไม่ได้บัญญัติไว้ แต่ก็สามารถไล่เบี้ยได้ตาม ๒๒๙

อันตรายโดยสภาพ

(๑) ไฟฟ้า

ฎีกาที่ ๑๒๗๖๘/๕๘ ไฟฟ้าเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ (เทียบฎ. ๕๑๔/๒๕๓๗)

ฎีกาที่ ๖๑๕๙/๒๕๕๑ เหตุเกิดเพลิงไหม้โรงงานมาตรฐานของโจทก์ เมื่อจำเลยเป็นผู้ครอบครองไฟฟ้าซึ่งเป็นทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ การที่จำเลยไม่ดูแลให้ดีทำให้เกิดไฟไหม้ขึ้น จำเลยจึงต้องรับผิด เว้นแต่ว่าจำเลยจะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย เมื่อมิใช่เหตุสุดวิสัยและมิได้เกิดเพราะความผิดของโจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหาย จำเลยจึงปฏิเสธความรับผิดหาได้ไม่ (เทียบฎ.๗๖๒/๒๕๑๗)

ฎ. ๑๙๑๙/๒๕๒๓ ผู้ตายไปยืนปัสสาวะริมรั้วจึงถูกกระแสไฟฟ้าดูดถึงแก่ความตาย ดังนี้ จำเลยได้ชื่อว่าเป็นผู้ครอบครองทรัพย์ซึ่งเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ

ผู้ครอบครองกระแสไฟฟ้า

ฎีกาที่ ๑๗๙/๒๒ กระแสไฟฟ้าที่จำเลยจัดให้มีขึ้นเพื่อจำหน่ายเป็นของที่เกิดอันตรายได้โดยสภาพ ผู้ครอบครองต้องรับผิดถ้าเกิดความเสียหายขึ้นตามมาตรา ๔๓๗ วรรคสอง เมื่อจำเลยยอมรับว่าเสาไฟที่หักเป็นทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครองของจำเลย จำเลยจะพ้นผิดก็ต่อเมื่อพิสูจน์ได้ว่าเป็นความผิดของโจทก์ผู้เสียหายเองหรือเกิดจากเหตุสุดวิสัย (เทียบ ฎ.๔๗๘/๒๕๒๓, ๕๒๙/๒๕๒๓, ๘๑๖/๒๕๓๘)

ฎีกาที่ ๓๓๕๔/๒๕๒๔ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจำเลยผู้ครอบครองต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่กระแสไฟฟ้าที่จำเลยจัดให้มีขึ้นเพื่อจำหน่ายตาม ม. ๔๓๗ วรรคสอง (เทียบฎีกาที่ ๕๒๙/๒๕๒๓)

ฎีกาที่ ๒๖๕๑/๒๕๔๖ การไฟฟ้านครหลวงจำเลยที่ ๒ มีวัตถุประสงค์ในการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าแก่ประชาชน จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ เมื่อกระแสไฟฟ้าที่จำเลยที่ ๒จัดให้มีขึ้นเพื่อจำหน่ายให้แก่ประชาชนเกิดการลัดวงจรเป็นเหตุให้เพลิงลุกไหม้ทำให้ทรัพย์สินของโจทก์เสียหายจำเลยที่ ๒ ผู้ครอบครองกระแสไฟฟ้าซึ่งเป็นทรัพย์ที่เกิดอันตรายได้โดยสภาพ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของโจทก์ ผู้ต้องเสียหายตามป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง แม้จำเลยที่ ๒ นำสืบว่าได้ดูแลและบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าอย่างดีแล้ว แต่ไม่ได้พิสูจน์ว่ากระแสไฟฟ้าลัดวงจรเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเป็นความผิดของโจทก์ จำเลยที่ ๒ จึงไม่พ้นความรับผิด ส่วนจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดเป็นส่วนตัว เพราะจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้ครอบครองกระแสไฟฟ้าหรือทำให้กระแสไฟฟ้าลัดวงจร

ฎีกาที่ ๓๗๓๔/๒๕๓๑ ข้อบังคับการบริการและใช้ไฟฟ้าระบุว่าสายและอุปกรณ์ไฟฟ้าซึ่งต่อจากเครื่องวัดหน่วยไฟฟ้ามายังสถานที่ของผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมดเป็นทรัพย์สินของผู้ใช้ไฟฟ้าซึ่งผู้ใช้ไฟฟ้าต้องดูแลรับผิดชอบเอง (เทียบ ฎ.๑๖๕๙/๑๓, ๙๘๗/๒๕๑๗)

ฎีกาที่ ๘๘๓/๑๘ ผู้ครอบครองดูแลสถานที่เก็บรถยนต์ย่อมรวมถึงสายไฟฟ้าในบริเวณสถานที่นั้นซึ่งต่อออกมาจากบ้านพักไปยังกริ่งสำหรับบ้านพักด้วย เด็กปีนรั้วเก็บดอกรักถูกสายไฟฟ้าเปลือยตกลงมาทับสายไฟฟ้าตาย ไม่มีร่องรอยที่เด็กในวัยนั้นจะคาดคิดว่าจะมีสายไฟฟ้าเปลือยพาดอยู่ ไม่เป็นความผิดของเด็ก ผู้ครอบครองสายไฟฟ้าต้องรับผิดตามมาตรา ๔๓๗

(๒) วัตถุระเบิด

ฎีกาที่ ๗๙๗๓ - ๗๙๗๕/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของผู้ครอบครองวัตถุระเบิดในขณะเกิดเหตุวัตถุระเบิดดังกล่าวระเบิดขึ้น วัตถุระเบิดที่จำเลยที่ ๑ มีไว้ในครอบครองดังกล่าวเป็นทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ ซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง กำหนดให้จำเลยที่ ๑ ผู้มีไว้ในครอบครองต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ทรัพย์นั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของโจทก์

ด่วน!โกดังพลุระเบิด
กลางตลาดมูโนะ พังราบเป็นหน้ากลอง
@naewna_news
naewnanews
TikTok
naewna
@naewna
Naewnanews - แนวหน้าออนไลน์

(๓) แก๊ปวงและดอกไม้เพลิง

ฎีกาที่ ๘๐๕๘/๒๕๕๖ แม้จะเห็นได้ในตัวว่าแก๊ปวงและดอกไม้เพลิงที่จำเลยมีอยู่ในครอบครองในขณะนั้น เป็นทรัพย์อันอาจเกิดอันตรายได้โดยสภาพตามความหมายของ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ ก็ตาม แต่ก็มิได้หมายความว่าเหตุการณ์ทุกกรณีจะต้องเกิดจากสภาพหรือลักษณะของตัวทรัพย์นั้นเองเป็นเหตุเสมอไป เพราะการกระทำของบุคคลต่อทรัพย์ที่มีลักษณะเช่นนี้ ก็อาจสามารถเป็นเหตุก่อให้เกิดผลเช่นที่เกิดในคดีนี้ได้ เหตุนี้ ความรับผิดของจำเลยตามที่โจทก์ฟ้องจึงต้องปรับบทตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์

ไฟไหม้เรือบรรทุกน้ำมัน

(๔) น้ำมัน

ฎีกาที่ ๒๔๑/๒๕๑๖ ลูกจ้างของจำเลยนำเรือของจำเลยไปบรรทุกน้ำมันเบนซินจากคลังน้ำมันตามที่จำเลยใช้ เมื่อถ่ายน้ำมันเสร็จแล้วลูกจ้างของจำเลยได้แก้เชือกผูกเรือและติดเครื่องยนต์เพื่อจะนำเรือออกจากท่า จึงได้เกิดไฟไหม้ เมื่อน้ำมันเบนซินอยู่ในความครอบครองของลูกจ้างจำเลยและน้ำมันเบนซินเป็นทรัพย์อันเกิดอันตรายได้โดยสภาพ กรณีจึงปรับได้ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง ซึ่งจำเลยจะต้องรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่น้ำมันเบนซินเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนี้เกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของโจทก์เองแต่พยานที่จำเลยนำสืบได้ความแต่เพียงว่า เมื่อลูกจ้างของจำเลยแก้เชือกผูกเรือและติดเครื่องยนต์เรือได้ ๕-๑๐ นาที ก็เกิดการระเบิดและไฟได้ไหม้ เพียงเท่านี้ยังไม่พอฟังว่าความเสียหายเกิดขึ้นจากเหตุสุดวิสัย จำเลยจึงไม่พ้นความรับผิด (เทียบ ฎ.๔๐๘/๒๔๗๘)

HD 33
ขอบคุณภาพ ศูนย์วิทยุ อุรุพงษ์
อ.ส.ม.ท.
FLASH NEWS
flashnewsch3
19.15 น. : ไฟไหม้ปั๊มแก๊สแอลพีจีย่านบางนา
สมุทรปราการ

แบตเตอรี่ระเบิด
tvpoolsocial
@tvpool

ฎีกาที่ ๘๙๓๕/๒๕๖๓ สาเหตุเพลิงไหม้โรงงานจำเลยเกิดจากก๊าซแอลพีจีซึ่งเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตระเหยออกมาจากม้วนโฟมถูกแหล่งความร้อน คือ ไฟฟ้าสถิตที่สะสมอยู่บนผิวโฟม ทำให้เกิดประกายไฟลุกไหม้ขึ้น เป็นเหตุให้โจทก์ถูกไฟไหม้ที่แขนทั้งสองข้างและส้นเท้าซ้าย เมื่อจำเลยเป็นเจ้าของโรงงานและเป็นผู้ครอบครองก๊าซแอลพีจีซึ่งเป็นทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ กรณีจึงต้องด้วยบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง เมื่อเหตุเพลิงไหม้เกิดจากก๊าซแอลพีจีที่จำเลยเป็นผู้ครอบครอง กรณีเช่นนี้ศาลมีอำนาจยกบทบัญญัติของกฎหมายขึ้นปรับใช้ตามข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความแล้วมีคำพิพากษาชี้ขาดไปตามนั้น โจทก์มีบาดแผลถูกไฟไหม้ที่แขนทั้งสองข้างและขา ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ส้นเท้าซ้ายและตามร่างกายหลายแห่งเป็นบาดแผลระดับที่ ๒ ทั้งระดับตื้นและลึก รักษาตัวโดยการผ่าตัด แม้ไม่ปรากฏชัดว่านิ้วมือและแขนทั้งสองข้างของโจทก์สามารถงอได้ตามปกติหรือไม่ แต่เห็นได้ว่าโจทก์ได้รับความ**เจ็บปวดทนทุกขเวทนาระหว่างการรักษาพยาบาลและมีแผลเป็นติดตัว ซึ่งเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน** ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ โจทก์จึงมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลย

อันตรายได้โดยอาการกลไก

ฎีกาที่ ๔๐๓๗/๒๕๔๕ แท่นไฮดรอลิกสำหรับเทน้ำตาลดิบออกจากรถยนต์บรรทุกซึ่งจอดอยู่บนแท่นไฮดรอลิกนั้นลงฉางเก็บ เป็นทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยอาการกลไกของทรัพย์นั้นซึ่งจำเลยที่ ๑ ผู้มีไว้ในครอบครองจะต้องรับผิดชอบ เพื่อการเสียหายอันเกิดขึ้นแต่ทรัพย์นั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั้นเองตามป.พ.พ. มาตรา๔๓๗ โจทก์จึงไม่ต้องนำสืบว่าเหตุที่เกิดความเสียหายสืบเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อของลูกจ้างจำเลยที่ ๑

ความเสียหาย ต้องเกิดจากตัวทรัพย์นั้นโดยตรง

ฎีกาที่ ๖๘๙๒/๒๕๓๗ กรณีที่เข้าข้อสันนิษฐานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๓๗ นั้น จะต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากตัวทรัพย์นั้นโดยตรง แม้กระแสไฟฟ้าจะเป็นทรัพย์ที่เกิดอันตรายโดยสภาพแต่ตามฟ้องโจทก์อ้างเหตุละเมิดเพราะจำเลยทั้งสองไม่ตัดกระแสไฟฟ้าให้ไม่ปลอดภัยต่อการดับเพลิง เป็นเหตุให้เพลิงลุกลามไหม้บ้านโจทก์ ซึ่งเป็นการกระทำของบุคคล หาใช่ความเสียหายที่เกิดจากตัวทรัพย์คือกระแสไฟฟ้าไม่ โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์

ข้อแก้ตัวเพื่อไม่ต้องรับผิด มี ๒ ประการ
(๑) ความเสียหายเกิดแต่เหตุสุดวิสัย (๒) ความผิดของผู้เสียหายนั้นเอง

ฎีกาที่ ๕๑๓๔/๒๕๔๒ เหตุที่เกิดเพลิงไหม้อาคารที่จำเลยที่ ๓ เช่ามาจากจำเลยที่ ๑ เสียหาย และทำให้วัสดุที่ถูกเพลิงไหม้หล่นใส่รถยนต์ที่จอดอยู่หน้าอาคารที่เกิดเหตุ เนื่องจากมีกระแสไฟฟ้าลัดวงจรที่อาคารดังกล่าวโดยสายไฟฟ้าซึ่งมีกระแสไฟฟ้าเดิมอยู่นั้นเป็นทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ จำเลยที่ ๓ ผู้เช่าผู้มีทรัพย์ดังกล่าวไว้ในครอบครองจึงต้องรับผิดต่อเจ้าของรถยนต์เพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดขึ้นเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั้นเอง ตามบทบัญญัติแห่งป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง ซึ่งจำเลยที่ ๓ มีภาระการพิสูจน์ จำเลยที่ ๓ นำสืบแต่เพียงว่า ได้เปลี่ยนสายไฟฟ้าในอาคารที่เกิดเหตุใหม่ทั้งหมด ขณะเกิดเหตุภายในอาคารไม่ได้ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า และเปิดไฟฟ้าไว้ที่หน้าอาคารและในห้องครัวแห่งละ ๑ ดวงเท่านั้นจำเลยที่ ๓ มิได้ประมาทเลินเล่อกระแสไฟฟ้าเกิดลัดวงจรและเกิดเพลิงไหม้ขึ้นได้อย่างไร จำเลยที่ ๓ ไม่ทราบ ข้อนำสืบของจำเลยที่ ๓ ดังกล่าวฟังไม่ได้ว่าเหตุเพลิงไหม้เกิดแต่เหตุสุดวิสัย (เทียบฎีกาที่ ๘๑๖/๒๕๓๘)

ฎีกาที่ ๑๔๖๙/๒๕๓๗ สายไฟฟ้าซึ่งมีกระแสไฟฟ้าเดินอยู่และหม้อแปลงไฟฟ้าเป็นทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ จำเลยผู้มีทรัพย์ดังกล่าวไว้ในครอบครองจึงต้องรับผิดเพื่อความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์ดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั้นเองตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๗ แม้จำเลยมิได้ประมาทเลินเล่อทำให้เกิดไฟไหม้ จำเลยก็ต้องรับผิดในความเสียหายของโจทก์อันเกิดจากสายไฟฟ้าและหม้อแปลงไฟฟ้าของจำเลยเช่นนั้น

คำถาม การไฟฟ้ามหานครเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมีหน้าที่และวัตถุประสงค์ในด้านบริกรสาธารณูปโภคจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ประชาชนในเขตท้องที่ ๆ ให้บริการ วันเกิดเหตุกระแสไฟฟ้าแรงสูงที่จ่ายจากต้นทางมิได้ปรับให้เป็นกระแสไฟฟ้าแรงต่ำเพื่อไหลเข้าสู่ระบบไฟฟ้าภายในบ้านของประชาชน ทำให้กระแสไฟฟ้าแรงสูงไหลเข้าสู่เครื่องใช้ไฟฟ้าเกิดการลัดวงจรและเป็นผลทำให้บ้านเรือนของนายหนึ่งเกิดเพลิงไหม้เสียหาย นายหนึ่งได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์เพลิงไหม้นั้น ส่วนนายสองซึ่งมีบ้านเรือนอยู่ติดกับบ้านเรือนของนายหนึ่ง สะสมน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ของตนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้ไฟที่ลามมาบ้านนายสองไม่อาจควบคุมได้โดยง่ายเกิดความเสียหายแก่บ้านของนายสองทั้งหลัง

ให้วินิจฉัยว่า นายหนึ่งและนายสองจะฟ้องการไฟฟ้ามหานครเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายและทรัพย์สินของตนได้หรือไม่ เพียงใด

ธงคำตอบ กระแสไฟฟ้าถือได้ว่าเป็นทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสองการไฟฟ้ามหานครซึ่งเป็นผู้ครอบครองทรัพย์อันตรายดังกล่าวจึงต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่ทรัพย์นั้น กรณีนี้ ความเสียหายเกิดจากการไฟฟ้ามหานครจ่ายกระแสไฟฟ้าแรงสูง โดยมิได้ปรับให้เป็นกระแสไฟฟ้าแรงต่ำเพื่อไหลเข้าสู่ระบบไฟฟ้าภายในบ้านของประชาชน จึงมิใช่เกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหาย ดังนั้น การไฟฟ้ามหานครจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายและทรัพย์สินของนายหนึ่งเต็มจำนวนและเพื่อความเสียหายแก่ทรัพย์สินของนายสอง

ส่วนการที่นายสองสะสมน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ของตนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นเหตุให้ไฟที่ลามมาบ้านนายสองไม่อาจควบคุมได้โดยง่ายเกิดความเสียหายแก่บ้านของนายสองทั้งหลังนั้น เป็นกรณีที่นายสองผู้ต้องเสียหายมีส่วนผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น ค่าสินไหมทดแทนที่นายสองควรจะเรียกได้จึงต้องเฉลี่ยด้วยความผิดของนายสอง การคำนวณค่าเสียหายจึงต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณว่าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงใดตามป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ ประกอบมาตรา ๒๒๓

ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด

๑. ค่าสินไหมทดแทน

๒. ค่าสินไหมทดแทนกรณีทำให้ตาย

๓. ค่าสินไหมทดแทนแก่ร่างกายหรืออนามัย

๔. ค่าสินไหมทดแทนแก่เสรีภาพ

๕. ค่าสินไหมทดแทนแก่ชื่อเสียง

มาตรา ๔๓๘ ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่งค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้นรวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย

มาตรา ๔๔๒ ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วยไซร้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

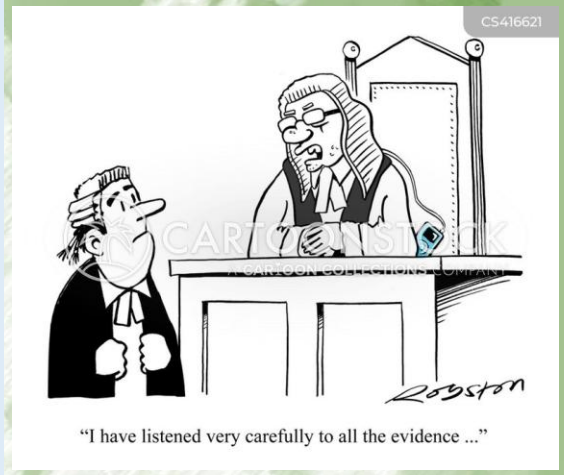
๑. ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา ๔๓๘, ๔๔๒)

(๑) มาตรา ๔๓๘ เป็นหลักทั่วไปในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน

(๒) ความมุ่งหมายในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน คือ เพื่อให้ผู้เสียหายกลับสู่ฐานะเหมือนเมื่อยังไม่มีการละเมิด

(๓) ความเสียหายต้องเป็นผลโดยตรงมาจากการกระทำละเมิด

(๔) การใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหาย กฎหมายให้ศาลวินิจฉัยโดยกว้างขวางตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด (อาจมีเหตุก่อให้เกิดความเสียหายหลายเหตุรวมกันอยู่)

ต้องเป็นผลโดยตรงและไม่ไกลเกินเหตุ

(๑) ตัวอย่างกรณีผลโดยตรง เช่น

- ละเลยไม่รีบนำไปให้แพทย์ตรวจรักษา (ฎ.๗๓๘๓/๒๕๕๘)
- ปฏิเสธไม่รับรักษา (ฎ.๑๑๓๓๒/๒๕๕๕)
- อาการเครียดเป็นผลโดยตรงมาจากการผ่าตัด (ฎ.๒๙๒/๒๕๔๒)
- ค่าขาดประโยชน์จากการที่โจทก์มิได้ใช้รถยนต์ (ฎ.๗๒๒๗/๒๕๓๘, ๒๓๒๔/๒๕๑๔)
- ค่าเสียหายที่ต้องส่งเสียเลี้ยงดูและให้การศึกษาซ้ำชั้น (ฎ.๕๐๖๙/๒๕๓๘)
- ทรัพย์สินสูญหายไปขณะเกิดเหตุละเมิดของคนขับรถ (ฎ. ๓๙๔๔/๒๕๓๖, ๙๓๕/๒๕๑๖)
- ไม่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน เพราะลางานเพื่อรักษาตัว (ฎ.๔๐๑๘/๒๕๓๓)
- รถถูกพังขวางอยู่กลางถนนแล้วถูกรถของบุคคลอื่นชนซ้ำโดยไม่ใช่ความประมาท (ฎ. ๓๐๐๘-๓๐๐๙/๒๕๒๗)
- ค่าจ้างคนใช้เลี้ยงบุตร (ฎ.๑๗๒๑/๒๕๑๓)

ฎีกาที่ ๒๖๑๙/๒๕๖๒ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปแจ้งความและให้พนักงานสอบสวนสอบปากคำโจทก์ร่วม เป็นค่าเสียหายโดยตรงอันเกิดจากการทำละเมิดของจำเลย โจทก์ร่วมจึงมีสิทธิเรียกร้องจากจำเลยผู้กระทำละเมิดได้

ฎีกาที่ ๖๙๖๔/๒๕๖๑ แม้โจทก์จะเป็นบุตรของ บ. เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์และเป็นผู้ถือครองรถยนต์คันดังกล่าวในขณะเกิดเหตุ โจทก์ก็ไม่ใช่ผู้รับความเสียหายในส่วนของค่าซ่อม โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าซ่อมรถยนต์ สำหรับค่าขาดประโยชน์จากการใช้รถยนต์คันเกิดเหตุนั้น ถึงแม้โจทก์ไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์คันเกิดเหตุแต่โจทก์นำรถยนต์ดังกล่าวมาใช้ประกอบอาชีพทุกวัน โจทก์ย่อมมีสิทธิครอบครองใช้สอยประโยชน์จากรถยนต์ เมื่อสิทธิของโจทก์ที่จะได้ครอบครองใช้สอยประโยชน์จากรถยนต์คันเกิดเหตุได้รับความกระทบกระเทือนเสียหายจากเหตุละเมิด โจทก์ชอบที่จะใช้สิทธิทางศาลเรียกร้องให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายที่ทำให้โจทก์ต้องขาดประโยชน์จากการใช้รถยนต์ได้ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องเรียกค่าขาดประโยชน์จากจำเลยได้

(๒) ตัวอย่างกรณีไม่ใช่ผลโดยตรง เช่น

- ค่าเสียหายที่โจทก์ถูกผู้ให้เช่าซื้อรถยนต์ริบเงินดาวน์ไป (ฎีกาที่ ๒๓๗๒/๒๕๑๗) แต่ค่าเสียหายเนื่องจากขาดรายได้เพราะใช้รถยนต์ของโจทก์รับจ้างตามปกติไม่ได้ ถือเป็นผลโดยตรง (ฎีกาที่ ๒๓๒๔/๒๕๑๔, ๔๒๗๓/๒๕๔๘)

- ฎีกาที่ ๖๕๘/๒๕๕๒ โจทก์ยอมผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินมาลงทุนสร้างทาวน์เฮาส์ในที่ดินของโจทก์ออกขายว่า โจทก์จะชำระดอกเบี้ยให้เจ้าหนี้โดยมิพักต้องคำนึงว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ ภาระในการชำระดอกเบี้ยจึงไม่ใช่ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของจำเลยที่ปิดกั้นทางเข้าออกที่ดินของโจทก์สู่ทางสาธารณะ เป็นเหตุให้ลูกค้าของโจทก์บอกเลิกสัญญาซื้อขายทาวน์เฮาส์และเรียกเงินคืน ทำให้โจทก์ไม่ได้รับเงินจากลูกค้าไปชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่เจ้าหนี้ จำเลยจึงไม่ต้องชำระดอกเบี้ยดังกล่าวให้โจทก์

ฎีกาที่ ๙๐๔๒/๒๕๖๐ ค่าเสียหายที่เรียกร้องเป็นเพียงการกล่าวอ้างว่าหากโจทก์ที่ ๑ ใช้วิธีการแก้ปัญหาความพิการของโจทก์ที่ ๒ โดยวิธีการขอให้แพทย์ยุติการตั้งครรภ์ โจทก์ที่ ๑ ก็จะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและเลี้ยงดูโจทก์ที่ ๒ ต่อไป มิใช่ความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงมาจากการทำละเมิดของจำเลยทั้งสามที่ตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ แล้วไม่พบความพิการของโจทก์ที่ ๒ ขณะอยู่ในครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ อีกทั้งยังเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายที่ไกลกว่าเหตุ จำเลยทั้งสามไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายดังกล่าวแก่โจทก์ที่ ๑

(๓) ค่าเสียหายที่ไกลเกินกว่าเหตุ เช่น

(๓.๑) ค่าจ้างทนายฟ้องคดี (ฎ.๓๐๐๗/๒๕๓๕), ค่าทนายต่อสู้คดี (ฎ.๓๙๒๕/๒๕๓๑) , ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ฎ.๘๑๑/๒๕๕๘)

หมายเหตุ น่าจะเป็นกรณีผู้ก่อเหตุใช้สิทธิตามปกติ แต่ถ้าเป็นกรณีใช้สิทธิไม่สุจริต ย่อมเป็นละเมิด

ฎีกาที่ ๖๗๐๒/๒๕๕๓ จำเลยรู้อยู่แล้วว่าไม่มีสิทธินำประเด็นที่ถึงที่สุดในคดีแรกมาฟ้องโจทก์ การที่จำเลยรู้อยู่แล้วยังนำคดีมาฟ้องโจทก์ในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันนั้นอีก เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตจงใจทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อสู้คดีปกป้องสิทธิอันชอบธรรมของตนจากการกระทำอันไม่สุจริตของจำเลย จำเลยจึงเป็นฝ่ายกระทำละเมิดต่อโจทก์และค่าว่าจ้างทนายความเข้าต่อสู้คดีกับจำเลยในเหตุที่จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์เป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายที่โจทก์ต้องเสียไปในการปกป้องสิทธิอันชอบธรรมของโจทก์ไม่ให้เสียไปจึงเป็นค่าเสียหายโดยตรงจากการที่จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในส่วนนี้

ฎีกาที่ ๗๓/๒๕๖๓ โจทก์ฟ้องจำเลยให้ชดใช้ค่าเสียหายในมูลหนี้ละเมิดอันเกิดจากการที่จำเลยทำนิติกรรมโอนทรัพย์สินให้แก่ ศ. ค่าเสียหายที่โจทก์มีสิทธิเรียกจากจำเลยผู้ทำละเมิดได้ตามกฎหมายเป็นความเสียหาย ดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา 420 เท่านั้น โดยเฉพาะความเสียหายต่อสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง หมายถึง สิทธิที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้ผู้ถูกทำให้เกิดเสียหายและจำเลยจะต้องทำให้สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดที่โจทก์มีอยู่เสียหายไป การที่โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาในความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ แสดงว่าโจทก์มีความประสงค์ต้องการให้จำเลยได้รับโทษทางอาญา ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีอาญาและค่าจ้างว่าความของทนายความที่โจทก์จ่ายไป เกิดจากการใช้สิทธิของโจทก์ตามกฎหมาย จึงเป็นความเสียหายจากการใช้สิทธิ ไม่ใช่ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดให้โจทก์เสียสิทธิหรือทำให้สิทธิของโจทก์ที่กฎหมายรับรองว่ามีอยู่เสียหายไป ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่โจทก์ที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนในเหตุละเมิดตามกฎหมายได้ ถือไม่ได้ว่าเป็นความเสียหายที่เกิดจากการทำละเมิดโดยตรง

ส่วนการที่โจทก์จำต้องฟ้องคดีแพ่งเนื่องจากการกระทำของจำเลยเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตจงใจทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อสู้คดีปกป้องสิทธิอันชอบธรรมของตนจากการกระทำอันไม่สุจริตของจำเลย จึงเป็นความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการทำละเมิดของจำเลย จำเลยจึงต้องใช้ค่าเสียหายเป็นค่าใช้จ่ายและค่าทนายความในการดำเนินคดีแพ่งแก่โจทก์ ตามตาราง 6 และตาราง 7 ท้าย ป.วิ.พ.

(๓.๒) ค่าขาดกำไร เพราะละเมิดมุ่งชดเชยความเสียหายให้เสมือนไม่เคยเกิดละเมิด

ฎ.4751/2568 ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคสาม บัญญัติว่า "คำร้องตามวรรคหนึ่ง จะมีคำขอประการอื่นที่มิใช่คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามิได้และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์" เมื่อคดีนี้มีการกระทำความผิดในคดีอาญาฐานทำให้เสียทรัพย์ มูลคดีส่วนแพ่งจึงเป็นการกระทำละเมิด ดังนั้น มูลหนี้ละเมิดที่โจทก์ร่วมได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สิน ย่อมเป็นค่าเสียหายจากการรื้อถอนโครงเหล็กของป้ายโฆษณาที่เกิดเหตุ และดอกเบี้ยในค่าเสียหายจากมูลละเมิดดังกล่าวเท่านั้น แต่ที่โจทก์ร่วมเรียกค่าเสียหายและค่าเสียโอกาสทางการค้าเกี่ยวกับสัญญาสื่อโฆษณา ซึ่งมีมูลหนี้อันเกิดขึ้นจากสัญญาเช่าพื้นที่ว่างเปล่าของผนังอาคารพาณิชย์ระหว่างผู้ให้เช่ากับโจทก์ร่วมมาด้วยจึงเป็นการมีคำขอประการอื่นที่มิใช่คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญาฐานทำให้เสียทรัพย์ ดังนั้นการฟ้องให้รับผิดตามสัญญาเช่าจึงไม่ใช่การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 7 รับวินิจฉัยมาจึงไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

(๓.๓) ค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม

ฎีกาที่ ๒๖๓๘/๒๕๖๔ จำเลยทั้งสองร่วมกันฉ้อโกงทองคำของโจทก์ร่วมไปหลายรายการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 11,075,012 บาท แต่โจทก์และโจทก์ร่วมขอให้บังคับจำเลยทั้งสองคืนทองคำที่ฉ้อโกงไปคืนหรือใช้ราคา 11,103,793 บาท ซึ่งเกินไปกว่าราคาทองคำที่แท้จริงที่จำเลยทั้งสองฉ้อโกงไป โดยส่วนที่เกินกว่าราคาทองคำที่แท้จริงเป็นภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 43 พนักงานอัยการโจทก์มีสิทธิเรียกร้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองคืนหรือชดใช้ราคาทองคำที่แท้จริงที่จำเลยทั้งสองฉ้อโกงไปแทนโจทก์ร่วม อันเป็นทรัพย์สินที่โจทก์ร่วมต้องสูญเสียไปเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยทั้งสองได้เท่านั้น ส่วนภาษีมูลค่าเพิ่มมิใช่ทรัพย์สินหรือราคาที่โจทก์ร่วมสูญเสียไปเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงของจำเลยทั้งสอง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 43 ทั้งไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ร่วมและจำเลยทั้งสองซื้อขายทองคำกันจริง หากแต่เป็นเพียงอุบายของจำเลยทั้งสองในการฉ้อโกงโจทก์ร่วมเท่านั้น โจทก์ร่วมจึงไม่ต้องมีหน้าที่นำส่งค่าภาษีมูลค่าเพิ่มแก่กรมสรรพากร ค่าภาษีมูลค่าเพิ่มจึงมิใช่เป็นค่าเสียหายในทางทรัพย์สิน อันเกิดจากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงของจำเลยทั้งสองตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 โจทก์ร่วมไม่อาจเรียกร้องให้บังคับจำเลยทั้งสองชดใช้ค่าภาษีมูลค่าเพิ่มได้

คำถาม นายเอประมาทเลินเล่อขับรถยนต์ด้วยความเร็วเกินสมควรแล่นเข้าทางโค้งหักข้อศอกจนไม่สามารถควบคุมรถได้ เป็นเหตุให้รถเสียหลักไปชนกับรถยนต์ที่นายบีขับอยู่ ทำให้สินค้าเสื้อผ้าของนายบีรถตกหล่นลงไปจากรถ คนร้ายที่ปะปนอยู่ในกลุ่มคนมุงดูเหตุการณ์ได้ฉวยโอกาสลักเอาสินค้าเสื้อผ้านั้นไป โดยรถยนต์คันที่ถูกชนเป็นกรรมสิทธิ์ของนายซี แต่นายบีนำมาใช้ขับเพื่อเดินทางไปค้าขายเสื้อผ้าทุกวัน นายซีนำรถยนต์ไปซ่อมที่ศูนย์บริการของนายดีแล้ว ต่อมานายบีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่สินค้าเสื้อผ้าถูกลักไปและเรียกค่าขาดประโยชน์จากการใช้รถยนต์ หลังจากนั้นนายซีนำรถยนต์กลับไปขอให้นายดีทำการซ่อมอีกครั้งเนื่องจากยังซ่อมแซมไม่เรียบร้อย แต่นายดีกลับไม่ซ่อมรถให้โดยอ้างว่าซ่อมไม่ได้และให้นายซีมารับรถคืนกลับไป นายซียืนยันไม่ยอมรับรถยนต์คืนจนกว่าจะซ่อมรถเสร็จก่อน นายซีจอดรถยนต์ทิ้งไว้ที่ศูนย์บริการของนายดีนานหลายปีทำให้นายดีเสียหายที่ไม่สามารถใช้สถานที่ที่นายซีจอดรถนั้นได้ นายดีจึงฟ้องว่านายซีทำละเมิดเพื่อขอให้นายซีรับรถยนต์คืนไป

ให้วินิจฉัยว่า (๑) นายเอให้การต่อสู้ว่า การที่สินค้าเสื้อผ้าของนายบีถูกลักไปเป็นการกระทำของคนร้ายไม่ใช่ผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของนายเอ ข้อต่อสู้ของนายเอฟังขึ้นหรือไม่

(๒) นายเอให้การต่อสู้ว่า นายบีไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ จึงไม่มีสิทธิเรียกค่าขาดประโยชน์จากการใช้รถยนต์จากนายเอ ข้อต่อสู้ของนายเอฟังขึ้นหรือไม่

(๓) นายซีให้การต่อสู้ว่า นายดีเป็นฝ่ายผิดสัญญาจ้างทำของเนื่องจากไม่ซ่อมรถให้เสร็จจึงไม่มีอำนาจฟ้องว่านายซีทำละเมิดเพื่อขอให้นายซีรับรถยนต์คืนไปได้ ข้อต่อสู้ของนายซีฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ (๑) การที่สินค้าเสื้อผ้าถูกคนร้ายลักไปนั้นเกิดขึ้นเพราะความผิดของนายเอที่ขับรถโดยประมาท เป็นเหตุให้ชนรถของนายบี ซึ่งถ้าไม่ชนก็คงไม่ถูกคนร้ายลักในที่เกิดเหตุ จึงนับว่าการสูญหายของสินค้าเสื้อผ้าเป็นผลโดยตรงจากการละเมิดของนายเอ ทั้งการที่มีคนร้ายลักสินค้าเสื้อผ้าไปเช่นนี้เป็นเหตุแทรกแซงที่ วิญญูชนคาดหมายได้ เพราะเป็นเรื่องธรรมดาเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบนทางหลวง ก็จะมีชาวบ้านรวมทั้งประชาชนหยุดรถลงไปมุงดูเหตุการณ์และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บ รวมทั้งอาจมีคนไม่ดีซึ่งปะปนอยู่ในกลุ่มคนเหล่านั้นถือโอกาสหยิบฉวยเอาทรัพย์สินสิ่งของที่ตกหล่นไปได้ ถือว่าเป็นผลใกล้ชิดสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากการขับรถโดยประมาทเลินเล่อของนายเอ การที่สินค้าเสื้อผ้าของนายบีถูกลักไปจึงหาใช่ผลที่ไกลเกินกว่าเหตุ ข้อต่อสู้ของนายเอฟังไม่ขึ้น (เทียบฎีกาที่ ๗๙๗๓-๗๙๗๕/๒๕๔๘, ๑๘๙๘/๒๕๑๘)

(๒) แม้นายบีจะไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ แต่นายบีนำรถยนต์คันดังกล่าวมาใช้เดินทางไปค้าขายทุกวัน นายบีย่อมมีสิทธิครอบครองใช้สอยประโยชน์จากรถยนต์นั้น เมื่อสิทธิของนายบีที่จะได้ครอบครองใช้สอยประโยชน์จากรถยนต์ได้รับความกระทบกระเทือนเสียหายจากเหตุละเมิด นายบีชอบที่จะใช้สิทธิทางศาลเรียกร้องให้นายเอชดใช้ค่าเสียหายที่ทำให้นายบีต้องขาดประโยชน์จากการใช้รถยนต์ได้ ข้อต่อสู้ของนายเอข้อนี้ฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน (เทียบฎีกาที่ ๖๙๖๔/๒๕๖๑)

(๓) แม้การที่นายดีไม่ดำเนินการซ่อมรถยนต์ให้แก่นายซีนั้นจะเป็นการผิดสัญญาจ้างทำของก็ตาม แต่นายซีก็มีสิทธิเพียงเรียกร้องค่าเสียหายจากนายดี แต่นายซีหามีสิทธิใดๆ ที่จะจอดรถยนต์ทิ้งไว้ที่ศูนย์บริการของนายดีเป็นเวลานานเกินสมควรไม่ ดังนั้นการที่นายซีไม่ยอมรับรถยนต์พิพาทคืน ทั้งที่นายดีได้แจ้งให้นายซีไปรับรถยนต์คืนแล้ว ย่อมถือได้ว่าเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต และเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่ให้เกิดความเสียหายแก่นายดี อันเป็นการไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และ ๔๒๑ ย่อมเป็นการกระทำละเมิดต่อนายดี นายดีจึงมีอำนาจฟ้องว่านายซีทำละเมิดเพื่อขอให้บังคับนายซีรับรถยนต์คืนไปได้ ข้อต่อสู้ของนายซีฟังไม่ขึ้น (เทียบฎีกาที่ ๒๗๓๐/๒๕๖๒)

(๔) ความเสียหายเกิดจากหลายสาเหตุรวมกัน

ฎีกาที่ ๔๑๖๔/๒๕๖๑ มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้เสียหายประกอบด้วย หนี้อันจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญก็คือว่า ความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงใด (เทียบ ฎ.๑๒๘๕/๒๕๖๑, ๑๙๓๕/๒๕๖๑, ๒๖๙๘/๒๕๖๑, ๓๙๕๘/๒๕๖๑, ๕๓๙๖/๒๕๖๑)

(๔.๑) ผู้เสียหายมีส่วนประมาท (Contributory Negligence) ได้รับค่าเสียหายน้อยลง

ฎีกาที่ ๑๐๕๓๔/๒๕๕๘ ความรับผิดของบุคคลในทางแพ่งในกรณีต่างฝ่ายต่างประมาททำให้เกิดมูลหนี้ละเมิดขึ้นนั้น ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ วางหลักให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และมาตรา ๔๓๘ บัญญัติว่า ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ซึ่งการที่จะกำหนดค่าสินไหมทดแทนแค่ไหน เพียงใดนั้น ศาลย่อมที่จะต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานของโจทก์ร่วมที่ ๑ และที่ ๒ และจำเลยที่นำสืบมาว่าฝ่ายจำเลยหรือผู้ตายประมาทมากน้อยกว่ากันอย่างไรและเพียงใดด้วย จึงจะเป็นการดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่โดยชอบด้วยบทบัญญัติของกฎหมาย (เทียบฎ.๕๓๙๑/๒๕๕๑)

ใครประมาทมากกว่า VS ใครเสียหายมากกว่า

ฎีกาที่ ๔๖๔๑/๒๕๕๘ การกำหนดค่าเสียหายในเหตุละเมิดที่ผู้เสียหายมีส่วนทำความผิดด้วยต้องเป็นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง โดยพิจารณาถึงพฤติการณ์ว่าฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อความเสียหายยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร ซึ่งต้องถือเอาการกระทำละเมิดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา หาได้ถือเอาความเสียหายมากน้อยเป็นเกณฑ์ไม่ (เทียบฎ.๔๘๐/๒๕๔๘, ๒๐๗๔/๒๕๖๓)

ฎีกาที่ ๖๙๖๔/๒๕๖๑ โจทก์กับจำเลยประมาทไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ทั้งสองฝ่ายจึงไม่อาจเรียกร้องค่าเสียหายต่อกันได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ (เทียบฎ.๑๗๘๖๘/๒๕๕๖, ๗๙๔๑/๒๕๕๖, ๕๔๙๑/๒๕๔๕, ๘๙๙๔/๒๕๔๒)

ฎีกาที่ ๕๔๓๙/๒๕๖๑ โจทก์มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าจำเลย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ (เทียบ ฎ.๕๒๔๙/๒๕๕๕, ๘๗๙๔/๒๕๔๗)

ฎ.145/2568 การที่อนุญาโตตุลาการวินิจฉัยว่า เหตุรถชนกันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของ ป. และผู้ตาย โดยทั้งสองฝ่ายต่างมีส่วนประมาทด้วยกันโดยไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันนั้น เป็นการใช้ดุลพินิจชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานโดยรับฟังข้อเท็จจริงว่า เหตุรถชนกันจนเกิดความเสียหายคือความตายของผู้ตายเกิดขึ้นเพราะความผิดของฝ่ายผู้ร้องคือ ป. และความผิดของฝ่ายผู้คัดค้านคือผู้ตายเองโดยมีส่วนทำความผิดพอ ๆ กัน แต่กลับชี้ขาดให้ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยความรับผิดที่เกิดจากรถยนต์ของ ป. เป็นผู้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้คัดค้าน เป็นการชี้ขาดที่ไม่สอดคล้องกับที่ได้ใช้ดุลพินิจรับฟังข้อเท็จจริง เพราะไม่มีเหตุผลใดที่คู่พิพาทที่มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายฝ่ายหนึ่งจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งทั้งที่ต่างมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายเท่ากัน ทั้งยังขัดต่อหลักการกำหนดค่าเสียหายอันเกิดจากการละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา 442 ประกอบมาตรา 223 อย่างชัดเจน ไม่อาจถือได้ว่าการกำหนดค่าเสียหายเช่นนี้เป็นการใช้ดุลพินิจตามกฎหมายของอนุญาโตตุลาการ การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเช่นนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 40 วรรคสาม (2) (ข)

ศรีกรุง
ประกันภัยครบวงจร
ถ้าไม่ผิด..อย่าให้ตำรวจชี้
ประมาทร่วม
เพราะอาจ..จะเสียสิทธิ์
เรียกร้อง

คำถาม นายแก้วและนายขวัญขับรถชนกัน ต่างฝ่ายต่างได้รับบาดเจ็บสาหัสและถูกส่งตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลเดียวกัน นายแก้วต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และนายขวัญต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเป็นเงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในคดีอาญาศาลพิพากษาว่า นายแก้วและนายขวัญต่างกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี และปรับคนละ ๒๐,๐๐๐ บาท แล้วรอการลงโทษคนละ ๑ ปี โดยไม่ได้วินิจฉัยว่าใครประมาทมากกว่ากัน คดีถึงที่สุดแล้ว นายแก้วมาฟ้องคดีแพ่งอ้างว่านายขวัญเป็นฝ่ายประมาทมากกว่า จึงขอให้นายขวัญชดใช้ค่าเสียหาย ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท นายขวัญต่อสู้ว่า

(ก) คดีแพ่งจึงต้องฟังว่าประมาทเท่ากัน

(ข) นายขวัญจ่ายค่ารักษาพยาบาลมากกว่าจึงไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหาย

ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของนายขวัญฟังขึ้นหรือไม่

(๔.๒) ผู้เสียหายมีหน้าที่ต้องดำเนินการอันสมควรเพื่อลดความเสียหาย หากไม่ได้ดำเนินการถือว่ามีส่วนผิด ต้องลดค่าเสียหาย

ฎีกาที่ ๔๔๓๙/๒๕๖๑ เมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของโจทก์และจำเลยที่เจ้าหน้าที่ของแต่ละฝ่ายกระทำไปนั้น การกระทำของเจ้าหน้าที่จำเลยเป็นเพียงก่อให้เกิดบัญชีเงินฝากที่ไม่ถูกต้องด้วยความประมาทเลินเล่อ แต่การสั่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากที่ถูกต้องของโจทก์เข้ามาบัญชีเงินฝากที่ไม่ถูกต้องดังกล่าวทำให้ ธ. สามารถเบิกถอนเงินออกจากบัญชีไปเกิดความเสียหายตามที่โจทก์ฟ้องนั้น เกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของโจทก์ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายที่ไม่ตรวจสอบให้ถูกต้อง และโจทก์ไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ของโจทก์ เป็นเหตุให้มีการกระทำทุจริตของ ธ. ได้ อันถือว่าทำละเมิดต่อโจทก์ที่ร้ายแรงกว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่เป็นเพียงการเปิดบัญชีเงินฝากโดยไม่ตรวจสอบให้ถูกต้อง ทำให้มีบัญชีเงินฝากที่ไม่ถูกต้องขึ้น แล้วใช้บัญชีเงินฝากดังกล่าวเรียกเก็บเงินจากการสั่งจ่ายโดยเจ้าหน้าที่ของโจทก์จากบัญชีเงินฝากที่ถูกต้องและหมุนเวียนการใช้บัญชีเงินฝากดังกล่าวสร้างความเสียหายแก่โจทก์เป็นเวลาหลายปีได้ ดังนั้นโจทก์มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าจำเลย ตาม ป.พ.พ. มาตรา 442 ประกอบมาตรา 223 วรรคหนึ่ง และมาตรา 438 วรรคหนึ่ง จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๕๓๙๖/๒๕๖๑ ก. กรรมการผู้มีอำนาจของโจทก์เก็บรักษาสมุดเช็คไว้ในตู้เซฟภายในห้องทำงาน บางครั้งจะให้ ศ. พนักงานการเงินและบัญชีกรอกรายละเอียดในเช็คที่จะสั่งจ่าย ส. ซึ่งเป็นลูกจ้างโจทก์ลักเช็คพิพาททั้งสิบเจ็ดฉบับไปกรอกข้อความและปลอมลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย หาก ก. ตรวจสอบก็จะทราบว่าลายมือที่ต้นขั้วเช็คเป็นของ ส. ไม่ใช่ลายมือของ ศ. โจทก์จึงมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายด้วย จำเลยประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ การจ่ายเงินตามเช็คเป็นงานที่เกิดขึ้นเป็นประจำ พนักงานจำเลยย่อมมีความชำนาญในการตรวจสอบลายมือชื่อในเช็คกับตัวอย่างลายมือชื่อที่จำเลยมีอยู่ว่าเป็นลายมือชื่อของผู้สั่งจ่ายจริงหรือไม่ เมื่อลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายปลอมในเช็คแตกต่างกับลายมือชื่อที่โจทก์ให้ไว้แก่จำเลย การที่พนักงานของจำเลยจ่ายเงินตามเช็คถึงสิบเจ็ดฉบับจึงเป็นการขาดความระมัดระวังเท่าที่สมควรจะต้องใช้ในกิจการเช่นจำเลย จำเลยจึงต้องรับผิดต่อโจทก์

สภาองค์กรของผู้บริโภค
Thailand Consumers Council
ถูกหลอกโอนเงินออนไลน์
เงินบำนาญเกลี้ยงบัญชี

(๕) นอกจากค่าเสียหายปกติและค่าเสียหายพิเศษ บางกรณีกฎหมายให้รับผิดค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive (Exemplary) Damages) ด้วย

ฎีกาที่ ๔๑๘๙/๒๕๖๓ การที่โจทก์ฟ้องเรียกร้องขอคืนเงินที่ผู้บริโภคเสียไปจากการถูกจำเลยทั้งสองหลอกลวงนั้น ถือได้ว่าเป็นการฟ้องเรียกค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนอย่างหนึ่ง เพราะ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๘ วรรคสอง บัญญัติว่า ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่ การคืนทรัพย์สินของผู้เสียหายที่ต้องเสียไปเพราะละเมิดหรือราคาทรัพย์นั้น ... ซึ่งพฤติการณ์ของจำเลยทั้งสองหลอกลวงผู้บริโภคให้หลงเชื่อจนได้เงินไปจากผู้บริโภค นอกจากเป็นการผิดสัญญาแล้ว ยังถือได้ว่าเป็นการทำละเมิดต่อผู้บริโภคด้วย ศาลจึงมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยทั้งสองจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ผู้บริโภคแต่ละคนได้รับ โดยถือว่าจำนวนเงินที่ผู้บริโภคแต่ละคนเสียไปจากการที่ถูกจำเลยทั้งสองหลอกลวง คือจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ผู้บริโภคแต่ละคนได้รับ เมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ ในคดีแล้ว เห็นสมควรให้จำเลยทั้งสองจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษให้แก่ผู้บริโภคอีกเท่าหนึ่งของจำนวนเงินที่ศาลชั้นต้นกำหนด โดยไม่กำหนดดอกเบี้ยในส่วนค่าเสียหายเพื่อการลงโทษให้

มาตรา ๔๓๙ บุคคลผู้จำต้องคืนทรัพย์อันผู้อื่นต้องเสียไปเพราะละเมิดแห่งตนนั้น ยังต้องรับผิดชอบตลอดถึงการที่ทรัพย์นั้นทำลายลงโดยอุบัติเหตุ หรือการคืนทรัพย์ตกเป็นพ้นวิสัยเพราะเหตุอย่างอื่นโดยอุบัติเหตุหรือทรัพย์นั้นเสื่อมเสียลงโดยอุบัติเหตุนั้นด้วย เว้นแต่เมื่อการที่ทรัพย์สินทำลาย หรือตกเป็นพ้นวิสัยจะคืนหรือเสื่อมเสียนั้น ถึงแม้ว่าจะมิได้มีการทำละเมิดก็คงจะต้องตกไปเป็นอย่างนั้นอยู่เอง

ฎีกาที่ ๗๑๐๔/๒๕๔๖ ทรัพย์สินที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ จะต้องคืนให้โจทก์คืนแผ่นเหล็กและเสาเข็ม เมื่อระยะเวลานับแต่เกิดข้อพิพาทจนถึงปัจจุบันเป็นเวลาประมาณ ๘ ปี ทรัพย์สินของโจทก์น่าจะเสื่อมสภาพไปจนพ้นวิสัยที่จะคืนในสภาพที่ใช้งานได้ดังเดิมเพื่อมิให้เกิดปัญหาให้ชั้นบังคับคดี ศาลฎีกาเห็นสมควรกำหนดให้จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้ราคาให้แก่โจทก์โดยไม่กำหนดให้คืนทรัพย์สินฎีกาที่ ๑๖๑๒/๒๕๖๒ จำเลยทั้งสามกระทำละเมิดทุบทำลายกำแพงรั้วพิพาทซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสอง จึงต้องคืนทรัพย์สินอันโจทก์ทั้งสองต้องเสียไปเพราะละเมิดนั้น หรือชดใช้ราคาทรัพย์สิน โจทก์ทั้งสองชอบที่จะขอให้บังคับจำเลยทั้งสามก่อสร้างรั้วกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็กส่วนที่ถูกทุบทำลายไปให้กลับคืนสู่สภาพเดิม หากจำเลยทั้งสามไม่ดำเนินการก็จะต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นค่าก่อสร้างรั้วกำแพงดังกล่าว

ฎีกาที่ ๕๓๗๔/๒๕๖๑ แม้การทุบทำลายกำแพงคอนกรีตซึ่งเป็นสาธารณูปโภค จะเป็นการทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายเกี่ยวกับทรัพยสิทธิ ซึ่งจำเลยมีหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ แต่โจทก์ก็ยังมีสิทธิขอบังคับให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของภารยทรัพย์กระทำการอย่างใดที่ทำให้ประโยชน์หรือความสะดวกแห่งภารยทรัพย์กลับคืนมา โจทก์จึงขอบังคับให้จำเลยซ่อมหรือสร้างกำแพงคอนกรีตให้กลับคืนสภาพเดิมได้และหากจำเลยไม่ได้ดำเนินการ ศาลย่อมมีอำนาจพิพากษาหรือมีคำสั่งให้โจทก์ว่าจ้างบุคคลภายนอกซ่อมหรือสร้างกำแพงคอนกรีตแทน โดยให้จำเลยเสียค่าใช้จ่ายได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๑๓ วรรคสอง

ฎีกาที่ ๑๖๗๒/๒๕๖๕ การเบียดบังเอาทรัพย์ของผู้อื่นอันเป็นความผิดอาญาฐานยักยอกและเป็นละเมิดในทางแพ่งนั้น การใช้ค่าสินไหมทดแทนต้องกระทำโดยการคืนทรัพย์สินที่ยักยอกแก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นลำดับแรก กรณีผู้ทำละเมิดไม่อาจคืนทรัพย์สินแก่ผู้เสียหายได้ ผู้เสียหายจึงจะมีสิทธิเรียกให้ผู้ทำละเมิดใช้ราคาทรัพย์สินแทนเป็นลำดับถัดมา ขณะฟ้องทรัพย์สินของโจทก์ร่วมทั้งหมดรวมทั้งสะพานไม้รอบบ่อ ยังอยู่ในสภาพที่จำเลยทั้งสามสามารถคืนให้แก่โจทก์ร่วมได้ ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม บัญญัติแสดงว่าค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เสียหายจะขอให้บังคับจำเลยชดใช้ให้ก็แต่เฉพาะค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญาที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยเท่านั้น คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามฐานยักยอก โจทก์ร่วมจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้จำเลยทั้งสามร่วมกันคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่จำเลยทั้งสามเบียดบังเป็นของตนโดยทุจริตตลอดจนค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานยักยอกตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๘ วรรคสอง การที่โจทก์ร่วมไม่ได้เข้าประกอบกิจการร้านอาหารในที่ดินและอาคารที่เช่าของจำเลยที่ ๑ เป็นผลมาจากโจทก์ร่วมและจำเลยที่ ๑ ตกลงเลิกสัญญาเช่าที่ดินและอาคารต่อกันแล้วก่อนเกิดเหตุกระทำความผิดอาญาฐานยักยอก ดังนี้ การที่โจทก์ร่วมขาดรายได้จากการขายอาหารจึงมิได้สืบเนื่องมาจากจำเลยทั้งสามกระทำความผิดฐานยักยอกตามฟ้องจึงไม่อาจนำค่าขาดรายได้จากการประกอบกิจการร้านขายอาหารมาเป็นเกณฑ์กำหนดค่าเสียหายให้จำเลยทั้งสามชดใช้แก่โจทก์ร่วมได้ อย่างไรก็ตาม ตามคำขอของโจทก์ร่วมดังกล่าวพออนุโลมได้ว่าเป็นการเรียกค่าสินไหมดแทนที่จำเลยทั้งสามเบียดบังเอาทรัพย์สินของโจทก์ร่วมไปใช้เป็นประโยชน์ของจำเลยทั้งสามในลักษณะเป็นค่าใช้ทรัพย์ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำความผิดฐานยักยอกของจำเลยทั้งสาม

ผู้ทำละเมิดตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่เวลาที่ทำละเมิด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๐๖ ผลที่ตามมาคือ ต้องรับผิดในความเสียหายทุกประการที่การชำระหนี้ตกเป็นพ้นวิสัยตามหลักในมาตรา ๒๑๗

ฎีกาที่ ๑๐๙๐/๒๕๑๘ จำเลยใช้คนลักไม้ของโจทก์ไป ศาลลงโทษจำเลยแล้ว ไม้เป็นของกลางอยู่ที่สถานีตำรวจถูกไฟไหม้หมด จำเลยทำละเมิดตั้งแต่วันลักไม้เมื่อจำเลยพิสูจน์ไม่ได้ว่าแม้จะไม่ละเมิดก็ยังเสียหายอยู่นั่นเองจำเลยต้องรับผิด

มาตรา ๔๔๐ ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์อันได้เอาของเขาไปก็ดี ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์อันลดน้อยลงเพราะบุบสลายก็ดี ฝ่ายผู้ต้องเสียหายจะเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่จะต้องใช้คิดตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณราคานั้นก็ได้

หนี้ที่ต้องใช้ราคานั้น เป็นหนี้เงินจึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ย จำนวนเงินที่จะต้องใช้ คิดตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณราคานั้น เช่นเดียวกับมาตรา ๒๒๕ คือวันที่ทรัพย์เสียหายหรือวันละเมิด

ฎีกาที่ ๑๕๕๐/๒๕๑๘ ค่าเสียหายแก่รถยนต์ที่ถูกชนเกิดเพลิงไหม้เสียหายหมดคิดราคาในกรณีนี้ตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณราคาคือเวลาทำละเมิด กับดอกเบี้ยจากเงินจำนวนนั้น ไม่ใช่ราคารถในปัจจุบัน

ฎีกาที่ ๓๔๙๑/๒๕๔๖ ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้นรวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย การคำนวณราคาทรัพย์เพื่อชดใช้แทนนั้นต้องคิดฐานที่ตั้งจากราคาในขณะเกิดเหตุละเมิด ไม่ใช่คิดจากราคาซื้อเดิม

AMARINTV
ONLINE
อวสานหวยอลเวง
ยอมคืนสลากถูกรางวัล

ฎีกาที่ ๑๑๒๒๔/๒๕๕๕ การที่สลากกินแบ่งรัฐบาลถูกรางวัลที่หนึ่งและจำเลยทั้งสองร่วมกันไปรับเงินรางวัลมาแล้ว ย่อมทำให้โจทก์ร่วมหมดโอกาสที่จะได้รับเงินรางวัลเท่ากับว่าโจทก์ร่วมต้องสูญเสียเงินจำนวนนั้นไปเนื่องจากการกระทำความผิดของจำเลยทั้งสองโดยตรง โจทก์จึงมีสิทธิขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนเงินหรือใช้เงินเท่ากับจำนวนเงินรางวัลที่หนึ่งให้แก่โจทก์ร่วมได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๓ แต่ได้ความว่าในการขอรับเงินรางวัล จำเลยทั้งสองได้รับเงินมาเพียง ๓,๙๘๐,๐๐๐ บาท เพราะต้องเสียอากรแสตมป์ ๒๐,๐๐๐ บาท จำเลยทั้งสองต้องคืนหรือใช้เงินจำนวนเท่าที่ได้รับมาเท่านั้น และโจทก์ร่วมซึ่งได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยทั้งสองย่อมมีสิทธิที่จะขอให้บังคับจำเลยทั้งสองใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วม โดยเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ต้องใช้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๐ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ ได้

ซื้อออนไลน์ระวังทองปลอม

ฎ.2289/2568 โจทก์มิได้มีคำขอให้จำเลยคืนแหวน 1 วง หรือใช้ราคาแทนให้แก่โจทก์ร่วม เนื่องจากแหวนดังกล่าวอยู่ในครอบครองของผู้รับจำนำ ซึ่งยังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการไถ่ถอนการจำนำก่อนส่งมอบคืน แม้ว่าคดีถึงที่สุดแล้วโจทก์ร่วมจะใช้สิทธิเรียกร้องต่อพนักงานสอบสวนขอให้คืนแหวนดังกล่าว ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 85 พนักงานสอบสวนก็ไม่อาจส่งมอบคืนแก่โจทก์ร่วมได้ เพราะมีข้อโต้แย้ง และแหวนของกลางดังกล่าวมิได้อยู่ในครอบครองของพนักงานสอบสวน เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยลักแหวนดังกล่าวของโจทก์ร่วมไปและยังมิได้คืนให้แก่โจทก์ร่วม ซึ่งเป็นความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยและพนักงานอัยการโจทก์มิได้มีคำขอให้จำเลยคืนทรัพย์หรือใช้ราคาแทนเป็นเงิน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 43 โจทก์ร่วมจึงมีสิทธิยื่นคำร้องในคดีส่วนแพ่งขอให้จำเลยคืนแหวนดังกล่าวหรือใช้ราคาแทนเป็นเงิน อันเป็นค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิดของจำเลยได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคแรกและวรรคสาม

กรณีต้องใช้ราคาแทนการคืนทรัพย์เป็นการเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ซึ่งเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ร่วม โจทก์ร่วมมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ต้องใช้แทนนั้นนับแต่วันละเมิด

มาตรา ๔๔๑ ถ้าบุคคลจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ เพราะเอาสังหาริมทรัพย์ของเขาไปก็ดี หรือเพราะทำของเขาให้บุบสลายก็ดี เมื่อใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลซึ่งเป็นผู้ครองทรัพย์นั้นอยู่ในขณะที่เอาไป หรือขณะที่ทำให้บุบสลายนั้นแล้ว ท่านว่าเป็นอันหลุดพ้นไปเพราะการที่ได้ใช้ให้เช่นนั้น แม้กระทั่งบุคคลภายนอกจะเป็นเจ้าของทรัพย์หรือมีสิทธิอย่างอื่นเหนือทรัพย์นั้น เว้นแต่สิทธิของบุคคลภายนอกเช่นนั้นจะเป็นที่รู้อยู่แก่ตนหรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตน

ใช้หนี้ผิดตัว กฎหมายยอมให้หลุดพ้น ตามหลักในมาตรา ๑๓๗๒

ฎีกาที่ ๔๖๑๒/๒๕๖๐ การชำระหนี้แก่ผู้ครองทรัพย์ในขณะเกิดเหตุตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๑ จะถือว่าเป็นการชำระหนี้แก่ผู้มีอำนาจรับชำระหนี้โดยชอบก็ต่อเมื่อผู้ชำระหนี้ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกนั้นไม่รู้ว่าผู้ที่รับชำระหนี้นั้นไม่ใช่เจ้าของทรัพย์และความไม่รู้นั้นมิใช่เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตน เมื่อฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ และ ส. พนักงานตรวจสอบอุบัติเหตุของจำเลยที่ ๒ รู้หรือควรรู้ได้แล้วว่า น. ผู้ขับขี่ควบคุมรถของโจทก์อันถือว่าเป็นผู้ครองทรัพย์นั้นอยู่ในขณะเกิดเหตุ ไม่ใช่เจ้าของรถยนต์กระบะนั้น ซึ่งแม้จะอ้างว่าไม่รู้ แต่การไม่รู้นั้นก็เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของคนทั้งสองเอง การชำระหนี้รวมตลอดถึงการทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับ น. จึงถือว่าเป็นการชำระหนี้หรือทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลที่ไม่มีอำนาจรับชำระหนี้หรือไม่มีอำนาจทำสัญญาประนีประนอมยอมความด้วยทั้งกรณีก็ฟังไม่ได้ว่า น. เป็นตัวแทนของโจทก์ในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ดังนี้ สัญญายอมรับในความประมาทของผู้ขับรถทั้งสองฝ่ายจึงไม่เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความที่จะมีผลผูกพันโจทก์ได้

ฎีกาที่ ๕๕๑๕/๒๕๓๘ ผู้ครองสังหาริมทรัพย์อยู่ในขณะถูกทำละเมิด มีสิทธิรับชำระหนี้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้ทำละเมิดได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๑ ย่อมมีสิทธิที่จะทำสัญญาประนีประนอมยอมความเกี่ยวกับการรับชำระหนี้ค่าสินไหมทดแทนได้เช่นกัน การที่จำเลยขับรถยนต์โดยประมาทเลินเล่อชนรถยนต์ที่ ส.ขับ และได้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างจำเลยกับ ส.ขึ้น สัญญานั้นย่อมมีผลบังคับได้ แม้ ส.จะไม่ใช่เจ้าของรถยนต์คันที่ขับและย่อมทำให้สิทธิเรียกร้องซึ่งแต่ละฝ่ายได้สละแล้วนั้นระงับสิ้นไปตามมาตรา ๘๕๒

มาตรา ๔๔๓ ในกรณีทำให้เขาถึงตายนั้น ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ ค่าปลงศพ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่นๆ อีกด้วย

ถ้ามิได้ตายในทันที ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ค่ารักษาพยาบาลรวมทั้งค่าเสียหายที่ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบการงานนั้นด้วย

ถ้าว่าเหตุที่ตายลงนั้นทำให้บุคคลหนึ่งคนใดต้องขาดไร้อุปการะตามกฎหมายไปด้วยไซร้ ท่านว่าบุคคลคนนั้นชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

มาตรา ๔๔๕ ในกรณีทำให้เขาถึงตายหรือให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดีในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ถ้าผู้ต้องเสียหาย มีความผูกพันตามกฎหมายจะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคล ภายนอกในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมของบุคคลภายนอกนั้นไซร้ ท่านว่าบุคคลผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อที่เขาต้องขาดแรงงานอันนั้นไปด้วย

๑. ค่าสินไหมทดแทนกรณีทำให้ตาย (มาตรา ๔๔๓, ๔๔๕)

(๑.๑) ค่าปลงศพ (ม.๔๔๓ ว.๑)

(๑.๒) ค่าใช้จ่ายอันจำเป็น (ม.๔๔๓ ว.๑)

(๑.๓) ค่ารักษาพยาบาลก่อนตาย (ม.๔๔๓ ว.๒)

(๑.๔) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ก่อนตาย (ม.๔๔๓ ว.๓)

(๑.๕) ค่าขาดไร้อุปการะ (ม.๔๔๓ ว.๒)

(๑.๖) ค่าขาดแรงงาน (ม.๔๔๕)

(๑.๑) ค่าปลงศพ

ฎีกาที่ ๘๔๒/๒๕๕๘ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๓ บัญญัติให้ผู้ทำละเมิดรับผิดใช้ค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่นด้วยซึ่งการกำหนดค่าเสียหายดังกล่าว ศาลจะต้องพิเคราะห์ถึงค่าปลงศพตามประเพณีและตามฐานานุรูปของผู้ตาย มิใช่ผู้ทำละเมิดต้องรับผิดทั้งหมด

ฎีกาที่ ๘๒๗๑-๘๒๗๒/๒๕๕๐ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำบุญงานศพ การทำหนังสือประวัติผู้ตาย และค่าของชำร่วยแจกในงานศพ เป็นไปตามธรรมเนียมประเพณีจึงเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นและเหมาะสมในการจัดการศพผู้ตายที่โจทก์ที่ ๑ มีสิทธิเรียกร้องจากจำเลยทั้งสองได้

ฎีกาที่ ๗๑๑๖/๒๕๖๐ โจทก์ที่ ๑ เป็นเพียงบิดาของผู้ตายโดยพฤตินัย มิใช่บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย โจทก์ที่ ๑ ไม่อาจยกเรื่องธรรมเนียมความเชื่อในท้องถิ่นมาเป็นข้อยกเว้นมาตรา ๑๕๔๗ ผู้ตายซึ่งเป็นบุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ที่ ๑ จึงไม่มีหน้าที่ต้องอุปการะโจทก์ที่ ๑ ผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมตั้งโจทก์ที่ ๑ เป็นผู้จัดการมรดกหรือผู้จัดการศพ หรือทายาทได้มอบหมายตั้งให้โจทก์ที่ ๑ เป็นผู้จัดการศพ รวมทั้งโจทก์ที่ ๑ มิใช่เป็นผู้ได้รับทรัพย์มรดกโดยพินัยกรรมหรือโดยสิทธิโดยธรรมจากผู้ตายเป็นจำนวนมากที่สุด โจทก์ที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการทำศพผู้ตายตามมาตรา ๑๖๔๙ (เทียบฎ.๔๗๗/๒๕๑๔)

ฎีกาที่ ๒๘๕/๒๕๕๔ สิทธิเรียกร้องค่าปลงศพตาม ม. ๔๔๓ เป็นสิทธิของผู้ที่เป็นทายาทตามกฎหมายเท่านั้นที่จะเรียกร้องได้ เมื่อโจทก์ทั้งสองไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมาย โจทก์ที่ ๑ เป็นบิดาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิใช่ทายาทตามกฎหมาย โจทก์ที่ ๑ จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าปลงศพ

ฎีกาที่ ๑๗๓๐/๒๕๖๖ ค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าปลงศพตามประเพณีและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นนั้น โจทก์ร่วมสามารถเรียกร้องได้ โดยจะต้องพิจารณาตามสมควร ตามความจำเป็นและตามฐานะของผู้ตายรวมถึงพิจารณาถึงประเพณีการทำศพตามลัทธินิยมประกอบด้วยและต้องไม่ใช่รายการที่ฟุ่มเฟือยเกินไป ... เงินช่วยค่าทำศพเป็นการช่วยเหลือค่าปลงศพให้แก่โจทก์ร่วมบางส่วนตามหลักมนุษยธรรม มิใช่จำเลยช่วยค่าทำศพโดยยอมรับผิดและไม่ได้มอบให้ในฐานะเป็นค่าเสียหายส่วนหนึ่ง แต่เป็นการให้ในลักษณะร่วมทำบุญอันเป็นการสำนึกในศีลธรรมจึงนำมาหักกับจำนวนเงินค่าปลงศพที่โจทก์ร่วมฟ้องเรียกร้องไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๒๒๕/๒๕๖๓ เมื่อผู้ตายมีภริยาที่มิได้จดทะเบียนสมรส ไม่มีบุตรด้วยกัน และบิดา มารดาผู้ตายได้ถึงแก่ความตายแล้ว ผู้ร้องซึ่งเป็นน้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตาย จึงเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกแต่เพียงผู้เดียว ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๙ (๓) และ ๑๖๓๓ และเป็นผู้มีอำนาจและตกอยู่ในหน้าที่ต้องจัดการทำศพ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๔๙ วรรคสอง มีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่งได้ ผู้ร้องจึงเป็นผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ มีอำนาจร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวได้

ฎีกาที่ ๓๓๐/๒๕๖๖ คดีส่วนอาญารับฟังได้ว่าจำเลยใช้อาวุธมีดฟันและแทงผู้ตายจนถึงแก่ความตายนั้น ไม่ใช่เป็นการกระทำโดยป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการกระทำละเมิด ผู้ร้องมีพยานหลักฐานมาแสดงยืนยันว่าผู้ตายมีภริยาแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสและไม่มีบุตรด้วยกัน บิดามารดาผู้ตายถึงแก่ความตายไปแล้ว ผู้ร้องเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตายจึงเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกแต่เพียงผู้เดียวตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๙ (๓) และ ๑๖๓๓ และเป็นผู้มีอำนาจและตกอยู่ในหน้าที่ต้องจัดการทำศพของผู้ตายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๔๙ วรรคสอง ได้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดงานศพผู้ตาย ผู้ร้องจึงมีสิทธิเรียกร้องค่าปลงศพจากจำเลย

(๑.๒) ค่าใช้จ่ายอันจำเป็น (เกี่ยวกับการจัดการศพ) รวมถึง

- ค่าส่งศพกลับภูมิลำเนา (ฎ.๒๐๒๓/๒๕๒๒)
- ค่าโลงศพ (ฎ.๖๗๒๙/๒๕๕๕)
- ค่าซื้อที่ฝังศพ ทำฮวงซุ้ย (ฎ.๕๓๓/๒๕๑๖)
- ค่าก่อเจดีย์บรรจุอัฐิตามสมควร หนังสือแจกงานศพ (ฎ.๒๗๐๗/๒๕๑๖)
- ค่าของชำร่วยงานศพ (ฎ.๘๒๗๑-๘๒๗๒/๒๕๕๐)
- ค่าดอกไม้ บุหรี่ถวายพระ (ฎ.๕๙๘๕/๒๕๓๙)

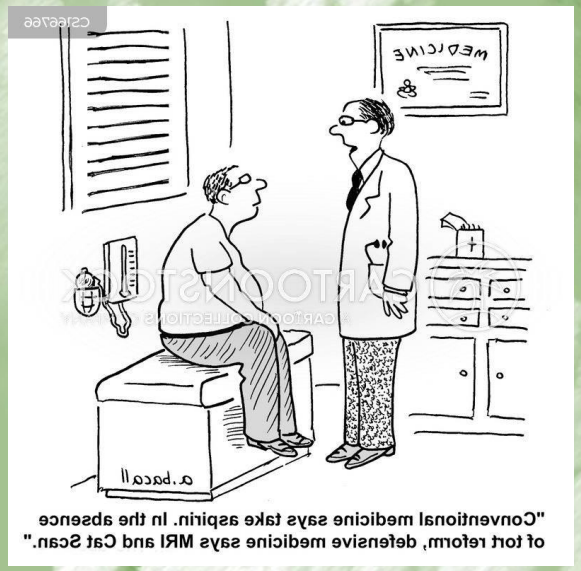
แต่ไม่รวมถึง

- ค่าเดินทางไปเคารพศพ ๑๐ ปี (ฎ.๗๑๖๖/๒๕๔๒)
- ค่าใช้จ่ายร้องขอให้ศาลตั้งผู้จัดการมรดก (ฎ.๔๐๖๔/๒๕๓๖)

ฎีกาที่ ๘๗๒๕/๒๕๖๑ โจทก์ที่ ๒ เบิกความถึงค่าใช้จ่ายในการจัดงานศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ แต่เพียงลอย ๆ ไม่มีพยานหลักฐานภาพถ่าย หลักฐานการชำระเงินหรือรายละเอียดค่าใช้จ่ายใด ๆ มาแสดงต่อศาล แม้โจทก์ที่ ๒ อ้างว่าโจทก์ที่ ๑ ต้องเสียค่าใช้จ่ายเดินทางมางานศพจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีก็ไม่ปรากฏรายละเอียดการเดินทางและค่าใช้จ่ายใด ๆ เมื่อพิเคราะห์ระยะเวลาจัดงานศพ ๕ วัน ที่ศาลอุทธรณ์กำหนด ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ รวมกัน ๑๑๐,๐๐๐ บาท จึงสูงเกินไป เห็นควรกำหนดให้ ๘๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่จำเลยทั้งสองชำระเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่โจทก์ที่ ๒ เป็นเงินเยียวยาเพื่อช่วยเหลือญาติผู้ตาย เงินดังกล่าวจึงเป็นเงินร่วมทำบุญอันเป็นการสำนึกในศีลธรรม มิใช่กรณีที่จำเลยทั้งสองช่วยค่าทำศพโดยยอมรับผิดและมิได้มอบให้ในฐานะเป็นค่าเสียหายส่วนหนึ่ง จะนำมาหักกับจำนวนเงินค่าปลงศพที่โจทก์ทั้งสองฟ้องเรียกร้องไม่ได้ ฎีกาของจำเลยที่ ๒ ข้อนี้ฟังขึ้นบางส่วน แต่ที่ศาลล่างทั้งสองกำหนดให้จำเลยที่ ๒ รับผิดชดใช้ค่าขาดไร้อุปการะแก่โจทก์ทั้งสองรวมกันนั้นไม่ถูกต้อง เพราะค่าขาดไร้อุปการะเป็นสิทธิเฉพาะตัวของบิดามารดาแต่ละคน

(๑.๓) ค่ารักษาพยาบาลก่อนตาย

ฎีกาที่ ๘๔๖๗/๒๕๕๙ แม้โจทก์จะไม่ได้จ่ายค่ารักษาพยาบาลตามใบแจ้งค่ารักษาพยาบาลของโรงพยาบาล อันเนื่องจากการใช้สิทธิบัตรทอง ๓๐ บาท ตาม พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕ ซึ่งบุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อันเป็นสิทธิของโจทก์ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ไม่เกี่ยวกับความรับผิดของจำเลยที่ ๑ ผู้ทำละเมิด ซึ่งจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต้องรับผิดด้วย โจทก์จึงมีสิทธิเรียกร้องค่ารักษาพยาบาลได้

(๑.๔) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ก่อนตาย

ฎีกาที่ ๘๖๘๓/๒๕๕๙ ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ก่อนตายเป็นเงินตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสอง แต่ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ตายไม่สามารถทำงานได้จนถึงอายุ ๖๐ ปี ที่โจทก์ที่ ๑ เรียกร้องดังกล่าว หาใช่ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ที่ผู้ตายมีสิทธิเรียกร้องจากผู้ทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสอง แต่เป็นส่วนหนึ่งของค่าขาดไร้อุปการะตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสาม

ฎีกาที่ ๑๗๓๐/๒๕๖๖ ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นค่าเสียหายที่ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้ก่อนตายนั้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคสอง คือ ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ละเมิดจำต้องใช้แก่ผู้เสียหายที่ยังไม่ถึงตายแต่ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบการงานเท่านั้น คดีนี้จำเลยขับรถยนต์เฉี่ยวชนผู้ตายและเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตายทันทีในวันเกิดเหตุ โจทก์ร่วมจึงไม่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้ และแม้ก่อนถึงแก่ความตาย ผู้ตายซึ่งเป็นบิดาโจทก์ร่วมเป็นผู้จัดการดูแลสวนและนาแต่ก็เป็นการประกอบอาชีพของผู้ตายตามปกติโดยไม่ปรากฏว่า ผู้ตายมีความผูกพันตามกฎหมายที่ต้องทำการงานในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมแก่โจทก์ร่วม กรณีจึงไม่ต้องด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๕

(๑.๕) ค่าขาดไร้อุปการะ

ฎีกาที่ ๕๖๒๘/๒๕๖๐ การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการขาดไร้อุปการะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคท้าย ย่อมกำหนดตามฐานะของผู้ตายและฐานะของผู้มีสิทธิได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดู และต้องพิจารณาว่าหากผู้ตายมีชีวิตจะให้อุปการะเลี้ยงดูได้เพียงใดและเป็นเวลานานเท่าใด ผู้ตายกำลังใกล้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี โจทก์ที่ ๑ มีอายุ ๕๓ ปี และโจทก์ที่ ๒ มีอายุ ๔๕ ปี หากผู้ตายไม่ถึงแก่ความตายย่อมมีโอกาสจบการศึกษาและประกอบอาชีพมีรายได้พอสมควร ที่ศาลอุทธรณ์กำหนดเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๒๐ ปี นับว่าเหมาะสมตามสมควรและตามฐานะของผู้ตายกับโจทก์ทั้งสองแล้ว

ฎีกาที่ ๔๗๕๑/๕๑ ค่าขาดไร้อุปการะของบุตรทั้งสาม โจทก์มิได้บรรยายฟ้องและนำสืบให้ชัดแจ้งว่าเป็นจำนวนเท่าใด แต่เมื่อพิเคราะห์ถึงอาชีพการงานของผู้ตาย ฐานะทางรอบครัวของโจทก์ซึ่งไม่ดีนัก ตลอดจนคำนึงถึงความประมาทของทั้งสองฝ่ายประกอบด้วยแล้วเห็นควรกำหนดให้จำเลยทั้งสองใช้ค่าขาดไร้อุปการะให้แก่บุตรผู้เยาว์ทั้งสาม

ค่าอุปการะดูตามกฎหมาย ไม่ดูตามความจริงว่าใครอุปการะหรือไม่

ฎีกาที่ ๖๓๙๓/๒๕๕๑ โจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นบิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมมีสิทธิฟ้องเรียกค่าขาดไร้อุปการะได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๕๖๓ ไม่ว่าขณะเกิดเหตุผู้ตายจะได้อุปการะเลี้ยงดูโจทก์ทั้งสองหรือไม่ และในอนาคตจะอุปการะกันหรือไม่ (เทียบฎ.๙๕๓๐/๒๕๕๗, ๕๐๔๒/๒๕๕๒)

ฎีกาที่ ๔๗๘๐/๒๕๕๘ ผู้ที่จะได้รับค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูจะต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๙๘/๓๘ คือ สามีกับภริยา หรือบิดามารดากับบุตร แต่ อ. และ ธ. มิใช่บุตรของ ห. ผู้ตาย แม้ในความเป็นจริงผู้ตายจะอุปการะเลี้ยงดูเด็กทั้งสองอยู่ก็ตาม จึงไม่มีสิทธิเรียกค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยทั้งสาม

ฎีกาที่ ๑๔๐๙/๒๕๔๘ ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม กำหนดให้ผู้กระทำละเมิดในกรณีทำให้เขาถึงตายรับผิดต่อบุคคลที่ต้องขาดไร้อุปการะเฉพาะที่ผู้ตายมีหน้าที่อุปการะตามกฎหมายเท่านั้น แต่มาตรา ๑๕๖๓ และ ๑๕๖๔ ที่บัญญัติให้บุตรและบิดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูกันนั้น หมายถึง บุตรและบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้บิดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมาย ดังนั้น แม้บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วจะเป็นทายาทโดยธรรมมีสิทธิรับมรดกของบิดาได้ แต่ก็ไม่มีสิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดา จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าขาดไร้อุปการะจากผู้กระทำละเมิด

ฎีกาที่ ๕๑๖๐/๒๕๖๖ ส่วนค่าขาดไร้อุปการะ นั้น เมื่อผู้ตายถูกทำละเมิดถึงแก่ความตาย โจทก์ที่ ๑ จึงย่อมมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าขาดไร้อุปการะได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ตายจะมีรายได้หรือได้อุปการะเลี้ยงดูโจทก์ที่ ๑ หรือไม่ ผู้มีสิทธิเรียกค่าปลงศพได้ คือ ผู้มีอำนาจจัดการศพตามที่บัญญัติไว้ในตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๔๙ โจทก์ที่ ๑ เป็นมารดาผู้ตาย โจทก์ที่ ๓ เป็นบุตรนอกกฎหมายของผู้ตาย แต่ผู้ตายได้รับรองแล้ว โดยให้การอุปการะเลี้ยงดูและให้ใช้นามสกุล โจทก์ที่ ๑ และที่ ๓ จึงเป็นทายาทผู้มีสิทธิเรียกร้องค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคหนึ่ง แม้จำเลยทั้งสองจะมอบเงินช่วยเหลือค่าทำศพ แต่จำเลยทั้งสองระบุมาในคำให้การว่าเป็นการช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมเท่านั้น จึงไม่ตัดสิทธิที่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๓ จะเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ ตามกฎหมายได้

ฎีกาที่ ๘๗๑/๒๕๖๕ โจทก์เป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย วันเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ขับรถชนท้ายรถซึ่งผู้ตายขับรถแล่นอยู่ในทิศทางเดียวกัน และความประมาทเกิดจากจำเลยที่ ๑ ฝ่ายเดียว ที่โจทก์ขอให้จำเลยที่ ๑ ชดใช้ค่าอุปการะเลี้ยงดูเพิ่มขึ้น นั้น เห็นว่า ผู้ตายเป็นสามีโจทก์มีหน้าที่ตามกฎหมายต้องอุปการะเลี้ยงดูโจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๖๑ วรรคท้าย มาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่งและมาตรา ๔๔๓ วรรคท้าย เมื่อโจทก์นำสืบและอ้างถึงพฤติการณ์อันเป็นเหตุให้โจทก์ต้องขาดไร้อุปการะแล้ว จึงมีข้อเท็จจริงที่ชอบจะวินิจฉัยค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้ให้แก่โจทก์ ซึ่งศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยค่าเสียหายส่วนนี้ไป ส่วนค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายจำเป็นอื่นนั้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดใช้ค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่นด้วย โดยค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวศาลจะพิจารณาตามสมควรตามความจำเป็น ทั้งพิจารณาตามประเพณีและตามฐานานุรูปของผู้ตาย

ฎีกาที่ ๑๗๓๐/๒๕๖๖ จำเลยขับรถยนต์เฉี่ยวชนผู้ตายและเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตายทันทีในวันเกิดเหตุ โจทก์ร่วมไม่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนที่ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบการงานตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคสอง

ก่อนถึงแก่ความตาย ผู้ตายซึ่งเป็นบิดาโจทก์ร่วมเป็นผู้จัดการดูแลสวนและนาแต่เป็นการประกอบอาชีพของผู้ตายตามปกติโดยไม่ปรากฏว่าผู้ตายมีความผูกพันตามกฎหมายที่ต้องทำการงานในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมแก่โจทก์ร่วม กรณีไม่ต้องด้วยป.พ.พ. มาตรา ๔๔๔ โจทก์ร่วมไม่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อที่ต้องขาดแรงงาน

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๐ เป็นสิทธิทางแพ่งที่ผู้ประสบภัยหรือทายาทโดยธรรมของผู้ประสบภัยจะได้รับค่าเสียหายเพื่อเยียวยาบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น และมาตรา ๒๔ วรรคสอง บัญญัติว่า ให้ถือว่าค่าเสียหายเบื้องต้นเป็นส่วนหนึ่งของเงินค่าสินไหมทดแทนตามป.พ.พ. และมาตรา ๔ บัญญัติว่า ค่าเสียหายเบื้องต้น หมายความว่า ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ค่าปลงศพ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการศพ รวมทั้งค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างอื่นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยในเบื้องต้น จึงต้องนำเงินค่าเสียหายเบื้องต้นที่โจทก์รวมได้รับไปแล้วและถือว่าเป็นค่าเสียหายส่วนหนึ่งตามป.พ.พ. มาหักออกจากค่าปลงศพด้วย แต่เงินช่วยค่าทำศพ ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นการช่วยเหลือค่าปลงศพให้แก่โจทก์ร่วมบางส่วนตามหลักมนุษยธรรม มิใช่จำเลยช่วยค่าทำศพโดยยอมรับผิดและไม่ได้มอบให้ในฐานะเป็นค่าเสียหายส่วนหนึ่ง แต่เป็นการให้ในลักษณะร่วมทำบุญอันเป็นการสำนึกในศีลธรรมจะนำมาหักกับจำนวนเงินค่าปลงศพที่โจทก์ร่วมฟ้องเรียกร้องไม่ได้

ฎีกาที่ ๖๔๓๖/๒๕๖๒ ขณะเกิดเหตุละเมิด จ. ผู้ตาย เป็นบุตรนอกสมรสของผู้คัดค้าน ซึ่งอยู่กินฉันสามีภรรยากับ ค. มารดาของผู้ตาย หลังจาก จ. ถึงแก่ความตาย ผู้คัดค้านได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาของผู้ตาย เป็นผลให้ จ. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้คัดค้านกับมารดาของผู้ตาย ซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕๗ บัญญัติให้การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวมีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด ดังนั้น แม้เหตุละเมิดเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๙ ขณะนั้น จ. มีอายุ ๒๑ ปีเศษ และถึงแก่ความตายไปแล้วก็ตาม แต่เมื่อผู้คัดค้านและ ค. บิดามารดาของ จ. จดทะเบียนสมรสกันเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ย่อมมีผลให้ จ. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนับตั้งแต่วันที่ จ. เกิด คือตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๗ จ. จึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดานับแต่นั้น การทำละเมิดเป็นเหตุให้ จ. ถึงแก่ความตายย่อมทำให้ผู้คัดค้านซึ่งเป็นบิดาขาดไร้อุปการะ

ฎีกาที่ ๕๔๐๐/๒๕๖๐ ค่าขาดไร้อุปการะนั้น ผู้ร้องในฐานะภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายโดยตัวของผู้ร้องเองตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๖๑ วรรคสอง ผู้ร้องจึงมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนส่วนนี้ได้ (เทียบฎ.๕๒๔๕/๒๕๕๘)

ฎ. ๒๐๙๒๐/๒๕๕๖ สิทธิในการเรียกร้องค่าขาดไร้อุปการะของ ส. และของโจทก์ซึ่งเป็นบิดาและมารดาของผู้ตายตามมาตรา ๔๔๓ วรรคท้าย ถือเป็นสิทธิเฉพาะตัว มิใช่เป็นสิทธิร่วมกันที่กฎหมายกำหนดให้บิดาหรือมารดาคนหนึ่งคนใดสามารถใช้สิทธิเรียกร้องได้เพียงคนเดียว (เทียบ ฎ.๙๕๓๐/๒๕๕๗, ๘๗๒๕/๒๕๖๑)

ฎีกาที่ ๕๑๖๐/๒๕๖๖ ส่วนค่าขาดไร้อุปการะ นั้น เมื่อผู้ตายถูกทำละเมิดถึงแก่ความตาย โจทก์ที่ ๑ จึงย่อมมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าขาดไร้อุปการะได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ตายจะมีรายได้หรือได้อุปการะเลี้ยงดูโจทก์ที่ ๑ หรือไม่ ผู้มีสิทธิเรียกค่าปลงศพได้ คือ ผู้มีอำนาจจัดการศพตามที่บัญญัติไว้ในตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๔๙ โจทก์ที่ ๑ เป็นมารดาผู้ตาย โจทก์ที่ ๓ เป็นบุตรนอกกฎหมายของผู้ตาย แต่ผู้ตายได้รับรองแล้ว โดยให้การอุปการะเลี้ยงดูและให้ใช้นามสกุล โจทก์ที่ ๑ และที่ ๓ จึงเป็นทายาทผู้มีสิทธิเรียกร้องค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคหนึ่ง แม้จำเลยทั้งสองจะมอบเงินช่วยเหลือค่าทำศพ แต่จำเลยทั้งสองระบุมาในคำให้การว่าเป็นการช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมเท่านั้น จึงไม่ตัดสิทธิที่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๓ จะเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ ตามกฎหมายได้

(๑.๖) ค่าขาดแรงงาน (ดูตามความจริง ต่างจากค่าขาดไร้อุปการะ)

ฎ.๑๗๙๕๐/๒๕๕๗ สำหรับค่าขาดแรงงานไม่ใช่ค่าขาดไร้อุปการะ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม เมื่อไม่ปรากฏว่าขณะผู้ตายทั้งสองยังมีชีวิตได้ช่วยดำเนินกิจการของโจทก์ที่ ๔ โจทก์ที่ ๔ จึงไม่สามารถเรียกค่าขาดแรงงาน

ฎีกาที่ ๕๑๖๐/๒๕๖๖ สำหรับค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าขาดแรงงาน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๕ บัญญัติว่า "ในกรณีทำให้เขาถึงตาย... ถ้าผู้ต้องเสียหายมีความผูกพันตามกฎหมายจะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคลภายนอกในครัวเรือน หรืออุตสาหกรรมของบุคคลภายนอกนั้นไซร้ ท่านว่าบุคคลผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อที่เขาต้องขาดแรงงานอันนั้นไปด้วย" การจะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าขาดแรงงานของบุคคลภายนอกตามบทบัญญัติดังกล่าวนี้จึงต้องเป็นกรณีที่ก่อนเกิดเหตุผู้ถูกทำละเมิดมีหน้าที่ไม่ว่าโดยสัญญาหรือโดยกฎหมายต้องทำการงานให้แก่บุคคลอื่น หากไม่มีหน้าที่หรือความผูกพันตามกฎหมายหรือตามสัญญาแล้วบุคคลภายนอกย่อมไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ ขณะผู้ตายถึงแก่ความตาย ผู้ตายบรรลุนิติภาวะแล้ว โจทก์ที่ ๑ ในฐานะมารดาของผู้ตายจึงไม่มีสิทธิตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๖๗ (๓) ที่จะให้ผู้ตายซึ่งเป็นบุตรทำการงานตามสมควรแก่ความสามารถและฐานานุรูป โจทก์ที่ ๑ จึงไม่อาจเรียกร้องค่าขาดแรงงานได้ และเมื่อผู้ตายกับโจทก์ที่ ๒ ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน ผู้ตายกับโจทก์ที่ ๒ จึงไม่ใช่สามีภริยาที่มีหน้าที่ต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๖๑ วรรคสอง ส่วนโจทก์ที่ ๓ ไม่ใช่บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายที่ผู้ตายมีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูในระหว่างที่โจทก์ที่ ๓ ยังเป็นผู้เยาว์ โจทก์ทั้งสามจึงไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าขาดแรงงานในครอบครัวจากจำเลยทั้งสองได้

มาตรา ๔๔๔ ในกรณีทำให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยนั้น ผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้ชดใช้ค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไปและค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการงานสิ้นเชิงหรือแต่บางส่วนทั้งในเวลาปัจจุบันนั้นและในเวลาอนาคตด้วย

ถ้าในเวลาที่พิพากษาคดีเป็นพ้นวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่ว่าความเสียหายนั้นได้มีแท้จริงเพียงใด ศาลจะกล่าวในคำพิพากษาว่ายัง สงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีก็ได้

มาตรา ๔๔๕ ในกรณีทำให้เขาถึงตายหรือให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ถ้าผู้ต้องเสียหาย มีความผูกพันตามกฎหมายจะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคล ภายนอกในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมของบุคคลภายนอกนั้นไซร้ ท่านว่าบุคคลผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อที่เขาต้องขาดแรงงานอันนั้นไปด้วย

มาตรา ๔๔๖ ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่ สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว

อนึ่งหญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาเป็นทุรศีลธรรมแก่ตนก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องทำนองเดียวกันนี้

ฎีกาที่ ๔๔๐๔/๒๕๖๔ แม้การกระทำของจำเลยจะเป็นความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญตาม ป.อ. มาตรา ๓๙๒ แต่เมื่อโจทก์มิได้บรรยายการกระทำดังกล่าวมาในคำฟ้อง ทั้งไม่ระบุในคำขอท้ายฟ้องไว้ จึงถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานดังกล่าว ศาลฎีกาจึงไม่อาจลงโทษจำเลยได้การที่จำเลยใช้อาวุธปืนเล็งข่มขู่ผู้ร้อง แม้จะไม่ได้ทำให้ผู้ร้องบาดเจ็บ แต่ก็เป็นการทำให้ผู้ร้องเสียหายแก่ร่างกายและอนามัยของผู้ร้อง เพราะ**การกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ร้องตกใจกลัวเป็นความเสียหายเกี่ยวกับความรู้สึกด้านจิตใจ** ซึ่งเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๖ ผู้ร้องถูกกระทำละเมิดจึงชอบที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนในกรณีนี้ได้

๒. ค่าสินไหมทดแทนแก่ร่างกายหรืออนามัย

(มาตรา ๔๔๔ ถึง ๔๔๖)

(๒.๑) ค่าใช้จ่ายต้องเสียไป (ม.๔๔๔)

(๒.๒) ค่าความสามารถประกอบการงานในปัจจุบัน (ม.๔๔๔)

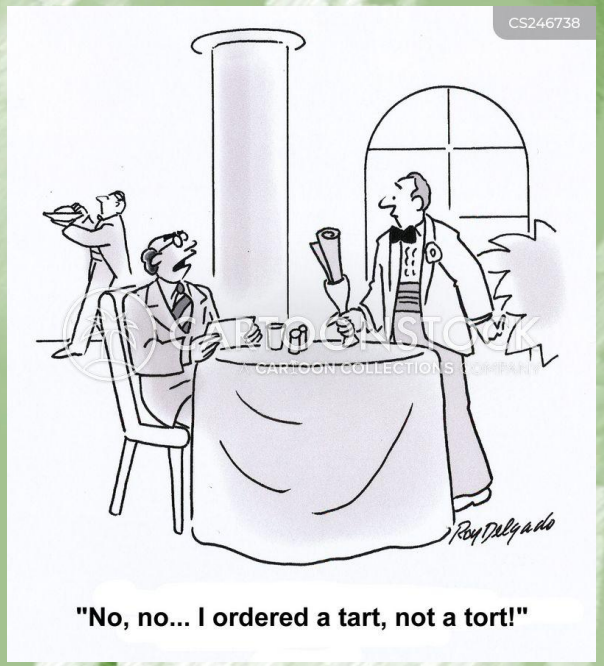
(๒.๓) ค่าความสามารถประกอบการงานในอนาคต (ม.๔๔๔)

(๒.๔) ค่าขาดแรงงานของบุคคลภายนอก (ม.๔๔๕)

(๒.๕) ค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน (ม.๔๔๖)

ร่างกายหรืออนามัย เช่น ถูกฉุดคร่าอนาจาร ฎ. ๓๓๖/๒๔๗๕ หรือทำร้ายร่างกาย ฎ.๖๓๔/๒๕๐๑

ฎีกาที่ ๘๐๕๖/๒๕๕๙ จำเลยได้พาโจทก์ร่วมที่ ๒ ไปเพื่อการอนาจารและกระทำชำเรา อันเป็นความผิดต่อโจทก์ร่วมที่ ๒ โจทก์ร่วมที่ ๒ จึงมีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยเป็นค่าเสียหายต่อชื่อเสียง ค่าเสียหายต่อร่างกายและจิตใจ ค่าเสียหายต่อเสรีภาพและค่าเสียหายที่ได้รับความทุกข์ทรมานของโจทก์ร่วมที่ ๒

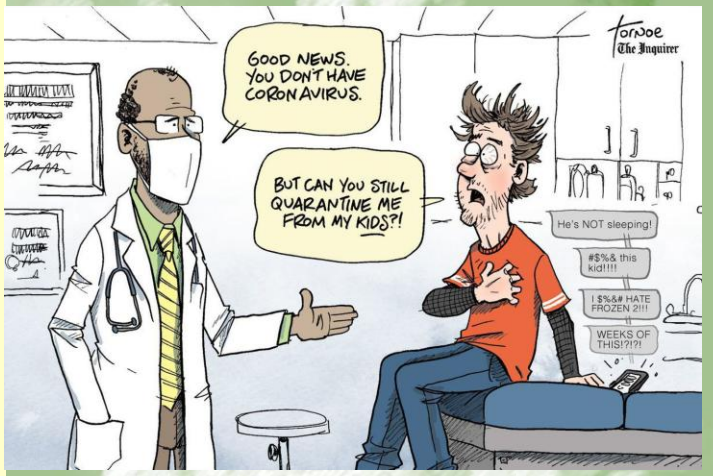
(๒.๑) ค่าใช้จ่ายต้องเสียไป

ฎีกาที่ ๖๒๓๒/๒๕๕๔ ค่าใช้จ่ายอันเป็นค่าเดินทางไปดูแลอาการเด็กชาย อ. เป็นค่าใช้จ่ายที่โจทก์ต้องเสียไปอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๕๑๖/๒๕๕๑ ค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาลเป็นค่าเครื่องรับโทรทัศน์และตู้เย็นในห้องพักผู้ป่วยเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าที่อำนวยความสะดวกอันจำเป็นแก่ผู้ป่วยและคนเฝ้าไข้ ทั้งโรงพยาบาลได้จัดเตรียมไว้ให้ใช้ในห้องอยู่แล้ว ถือเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นที่โจทก์ต้องเสียไป จำเลยจึงต้องรับผิดต่อโจทก์

(๒.๒) ไม่สามารถประกอบการงานในปัจจุบัน

ฎีกาที่ ๒๓๔๑/๒๕๔๘ ค่าขาดประโยชน์ที่มารดาของเด็กชาย ด. ไม่ได้ประกอบการงานในระหว่างที่เฝ้าดูแลรักษาเด็กชาย ด. มิใช่ค่าเสียหายที่เด็กชาย ด. พึงเรียกร้องได้ในกรณีที่มีผู้ทำละเมิดต่อเด็กชาย ด. ทำให้เด็กชาย ด. ได้รับความเสียหายแก่กายหรืออนามัยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๔, ๔๔๕ และ ๔๔๖

(๒.๓) ความสามารถประกอบการงานในอนาคต

ฎีกาที่ ๓๙๑๓/๒๕๔๘ หลังเกิดเหตุโจทก์ที่ ๑ มีอาการไม่รู้สึกตัวสมองบวม กะโหลกศีรษะยุบ เลือดออกใต้หนังศีรษะต้องรักษาด้วยการผ่าตัดเปิดกะโหลก ต้องใช้เวลารักษานานอาจเป็นปี หลังผ่าตัดแล้วโจทก์ที่ ๑ ยังมีอาการสมองไม่รับรู้ ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ พูดไม่ได้ ต้องจ้างผู้ดูแลตลอดเวลาทั้งไม่ปรากฏว่าจะสามารถรักษาให้โจทก์ที่ ๑ หายเป็นปกติไว้ ปัจจุบันโจทก์ที่ ๑ ยังไม่สามารถช่วยตัวเองได้เช่นนี้ ย่อมทำให้โจทก์ที่ ๑ สูญเสียความสามารถที่จะประกอบอาชีพต่อไปได้โดยสิ้นเชิง โจทก์ที่ ๑ จึงได้รับความเสียหาย โดยไม่คำนึงว่าจะต้องมีอาชีพแต่อย่างใด โจทก์ที่ ๑ ต้องทุกข์ทรมานจากการผ่าตัดและทุพลภาพไม่สามารถช่วยตัวเองได้ไปตลอดชีวิต ที่ศาลล่างทั้งสองกำหนดค่าเสียหายที่โจทก์ที่ ๑ เสียความสามารถในการประกอบการงานเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท และค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เหมาะสมแล้ว

ฎีกาที่ ๕๑๖/๒๕๕๑ จำเลยทำละเมิดแก่โจทก์ทำให้โจทก์ได้รับอันตรายสาหัสกายพิการ สมองได้รับความกระทบกระเทือนจนศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถเสียความสามารถประกอบการงานอย่างสิ้นเชิงต้องลาออกจากราชการ แม้โจทก์นำสืบความเสียหายไม่ได้แน่นอน ศาลก็มีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ได้ตามสมควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

ฎีกาที่ ๑๐๒๑๐/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าความเจ็บป่วยของโจทก์ที่ปรากฏนั้นมีอาการหนักหนาสาหัสที่ต้องรักษาต่อเนื่องเป็นเวลานานและต้องรักษาถึงหลายอาการและหลังจากวันฟ้องก็เห็นได้ชัดว่าจะต้องรักษาต่อเนื่องกันไปอีกและยากที่จะมีสภาพแข็งแรงเหมือนเดิมได้ ดังนั้นเมื่อในเวลาที่พิพากษาคดี ศาลชั้นต้นเห็นเป็นพ้นวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่ชัดว่าความเสียหายที่โจทก์ได้รับนั้นแท้จริงเพียงใด จึงมีอำนาจที่จะกล่าวในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษาอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีได้ตามที่มาตรา ๔๔๔ วรรคสอง ให้อำนาจไว้ได้

(๒.๔) ค่าขาดแรงงาน (ตามความเป็นจริง)

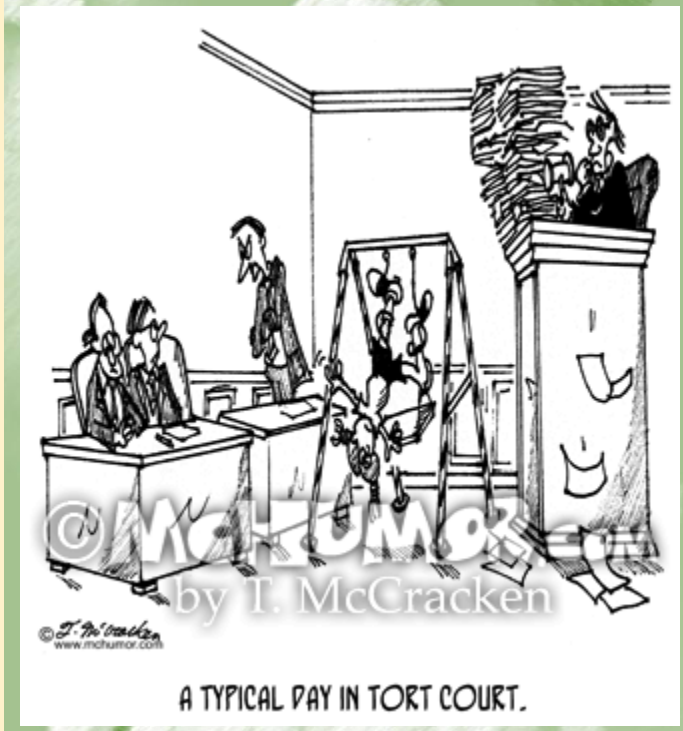
ฎีกาที่ ๕๐๑๔/๒๕๓๓ โจทก์ต้องขาดประโยชน์จากแรงงานของ ส. ทั้ง ๆ ที่โจทก์มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินเดือนให้แก่ ส. โจทก์ย่อมได้รับความเสียหายชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยทั้งสามตามมาตรา๔๔๕ ประกอบด้วยมาตรา ๔๒๕ และมาตรา ๘๘๗ แม้จำเลยที่ ๓ จะจ่ายค่าขาดประโยชน์แรงงานให้ ส. ไปแล้ว และระหว่างที่ ส.พักรักษาตัวเนื่องจากถูกรถชนส. มีสิทธิลาป่วยได้ก็ตาม แต่ก็ไม่ตัดสิทธิโจทก์ซึ่งเป็นนายจ้าง ส.ที่จะฟ้องเรียกค่าขาดประโยชน์จากแรงงานจากจำเลยอีก (เทียบฎ.๓๙๘๓/๒๕๒๘)

ฎีกาที่ ๕๓๒๓/๒๕๖๒ ขณะเกิดเหตุละเมิดโจทก์ที่ ๓ ยังเป็นเด็กเล็กไม่สามารถทำงานได้ตามกฎหมายแรงงาน และก่อนหน้านั้นไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ได้มอบหน้าที่ให้โจทก์ที่ ๓ ช่วยทำการงานหรือดำเนินกิจการในครัวเรือน โจทก์ที่ ๓ จึงไม่มีความผูกพันตามกฎหมายที่ต้องทำงานให้เป็นคุณแก่ครัวเรือน กรณีจึงไม่ต้องด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๕ และมาตรา ๑๕๖๗ (๓) ที่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ จะมีสิทธิเรียกค่าขาดแรงงานตามฟ้องได้ (เทียบฎ.๕๑๘๓/๒๕๓๗)

ฎีกาที่ ๖๙๐๕/๒๕๓๘ ค่าขาดแรงงานนั้น ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๔๕ ประกอบมาตรา๑๕๖๗ (๑), (๓) หากบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองได้มอบหน้าที่ให้บุตรทำการงานอันใดอันหนึ่งในครัวเรือนแล้ว ปรากฏว่ามีบุคคลใดทำละเมิดต่อบุตรซึ่งมีความผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องทำการงานให้แก่บิดามารดาจนถึงแก่ความตาย ผู้ทำละเมิดจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคือค่าขาดแรงงานในครัวเรือนให้แก่บิดามารดาที่ต้องขาดแรงงานอันนั้นด้วย

(๒.๕) ค่าเสียหายที่มิใช่ตัวเงิน คือ มาตรา ๔๔๖
(ค่าเสียหายที่เป็นตัวเงิน คือ มาตรา ๔๔๔ และ ๔๔๕)

- ค่าใช้จ่ายทำศัลยกรรมตกแต่งแผลเป็นใบหน้า (ฎ.๗๑๑๙/๒๕๔๑)
- ใบหน้าเสียโฉมติดตัว (ฎ.๕๕๙/๒๕๓๕, ๕๒๒๐/๒๕๓๙, ๕๓๓/๒๕๕๒)
- ความทนทุกข์ทรมานระหว่างรักษาพยาบาล (ฎ.๑๐๖๘/๒๕๐๙, ๓๙๔๕/๒๕๕๘, ๕๓๓/๒๕๕๒, ๖๐๙๒/๒๕๕๒, ๓๙๔๕/๒๕๕๘)
- ทุพลลภาพ (ฎ.๒๔๗/๒๕๓๘, ๒๑๖๒/๒๕๓๒, ๖๗/๒๕๓๙, ๖๓๐๓/๒๕๔๗)
- ค่าที่หญิงเสียความบริสุทธิ์เพราะถูกข่มขืนกระทำชำเรา (ฎ.๒๕๗๓/๒๕๑๘)

ฎีกาที่ ๕๗๕๑/๒๕๔๔ ความเสียหายที่มิใช่ตัวเงินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๖ หมายความว่า ความเสียหายอันไม่อาจคิดคำนวณเป็นเงินได้ แต่ความเสียหายเช่นว่านี้ต้องเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำละเมิด จำเป็นต้องเยียวยาหรือทดแทนความเสียหายให้เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจมีความเสียหายมากยิ่งกว่าความเสียหายต่อร่างกายอีกด้วย ความเสียหายที่มิใช่ตัวเงิน เช่น ความเจ็บปวดทนทุกขเวทนาระหว่างการรักษาพยาบาล หรือต้องทุพพลภาพพิการต่อไป ความเสียหายเช่นว่านี้กฎหมายให้ศาลมีอำนาจกำหนดให้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด เพราะค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่มิใช่ตัวเงินย่อมจะนำสืบคิดเป็นจำนวนเงินเท่าใดไม่ได้อยู่ในตัว เมื่อพิจารณาจากสภาพทางร่างกายและอาการของโจทก์ ซึ่งต้องผ่าตัดและเข้าเฝือกหลายครั้ง ต้องรับการรักษาเป็นเวลานานร่วม ๓ ปี และต้องทนทุกข์ทรมานต่อความเจ็บปวดของ บาดแผลในระหว่างการรักษาอันเป็นเวลานาน ยิ่งกว่านั้นสภาพแขนซ้ายของโจทก์ต้องทุพพลภาพตลอดชีวิต ทั้งเสียบุคลิกภาพเนื่องจากผลของการผ่าตัดทำให้แขนซ้ายสั้นกว่าแขนขวาดังนี้ถือว่าเป็นความเสียหายอันมิใช่ตัวเงินที่โจทก์ชอบจะเรียกร้องได้

ฎีกาที่ ๑๐๑๖/๒๕๖๑ โจทก์ต้องทุพพลภาพเสียการทรงตัวของลำขา ไม่อาจเดินยืนและนั่งเป็นระยะเวลานานได้ ไม่อาจควบคุมระบบขับถ่ายได้ โจทก์ย่อมไม่อาจประกอบอาชีพได้เช่นคนปกติทั่วไป ถือได้ว่าโจทก์ต้องสูญเสียความสามารถประกอบการงานในภายหน้าและทำลายความก้าวหน้าไปตลอดชีวิต โจทก์มีสิทธิเรียกค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการงานได้ตาม มาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง โดยมิพักต้องคำนึงว่าปัจจุบันคงศึกษาต่ออยู่หรือไม่ การสูญเสียอวัยวะสืบพันธ์ทำให้โจทก์ทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสทั้งร่างกายและจิตใจไปตลอดชีวิต ถือเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินตามมาตรา ๔๔๖ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๔๕๗๑/๒๕๕๖ แม้ว่าจำเลยจะมิได้ยิงอาวุธปืนดังกล่าวก็ตาม แต่การที่จำเลยใช้อาวุธปืนข่มขู่โจทก์ เช่นนี้เป็นการทำให้โจทก์เสียหายแก่ร่างกายและอนามัยของโจทก์แล้ว เพราะเป็นการทำให้โจทก์ตกใจกลัวเป็นความเสียหายเกี่ยวกับความรู้สึกทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินตามมาตรา ๔๔๖ โจทก์มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนในกรณีดังกล่าวนี้ได้

"Is the person you saw with the gun here in the courtroom today, and if so, would you point him out for the jury?"

ฎีกาที่ ๓๙๔๕/๒๕๕๘ ผลของการทำละเมิดของจำเลยที่ ๓ ทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บกระดูกขาขวาท่อนล่าง ซึ่งมี ๒ ท่อนคู่กันกระดูกแต่ละท่อนได้หัก ๒ แห่ง และมีแผลฉีกขาดที่ปลายขาขวายาว ๒๐ เซนติเมตร แพทย์ต้องตัดเนื้อเยื่อจากส่วนอื่นของร่างกายมาใส่แผลที่ฉีกขาด ต้องผ่าตัดใส่เหล็กดามกระดูกที่หักถึง ๒ ครั้ง โจทก์ต้องรับการรักษาต่อเนื่องนานนับปี ต้องเจ็บปวดทนทุกข์ทรมานเป็นอันมาก มีรอยแผลเป็นและไม่สามารถเดินได้อย่างปกติเพราะขายาวไม่เท่ากัน เห็นได้ว่าความเสียหายดังกล่าวเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินซึ่งโจทก์มีสิทธิเรียกได้จากจำเลยผู้ทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๖ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๖๓๐๓/๒๕๔๗ เด็กชาย ก. ต้องทุพพลภาพไปตลอดชีวิต โจทก์ทั้งสองจึงเรียกค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการงานได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง และความทุพพลภาพนี้ยังเข้ากรณีเป็นความเสียหายอันเป็นที่มาของความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจอย่างแสนสาหัสที่บังเกิดขึ้นกับเด็กชาย ก. ในขณะที่มีอายุเพียง ๖ ปีเท่านั้น โจทก์ทั้งสองจึงมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๖ ด้วย ค่าเสียหายดังกล่าวไม่ซ้ำซ้อนกันและไม่เป็นค่าเสียหายอย่างเดียวกัน (เทียบฎ.๕๒๒๐/๒๕๓๙, ๑๓๕๑/๒๕๔๓)

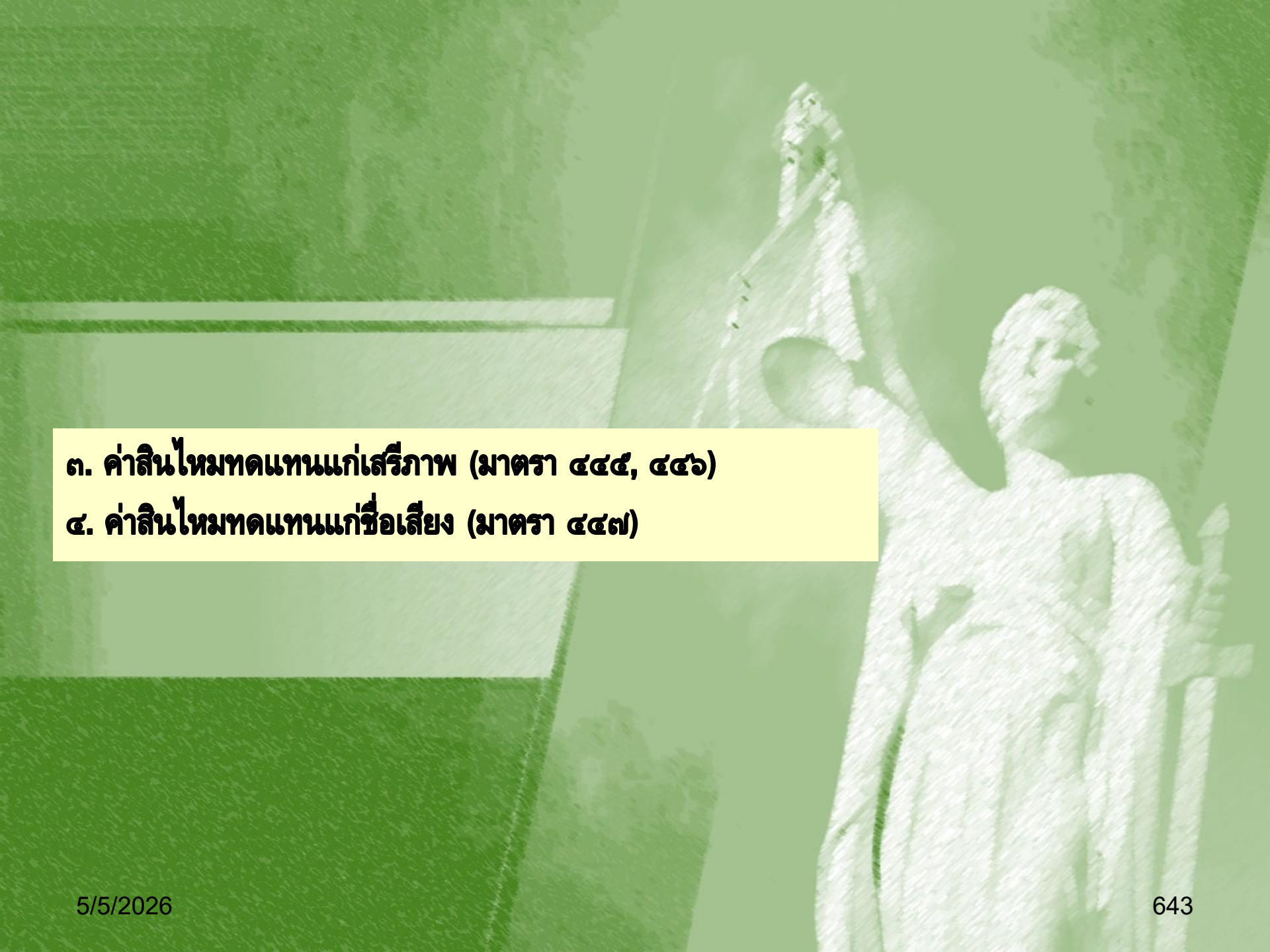
ฎีกาที่ ๕๓๓/๒๕๕๒ เมื่อโจทก์ต้องเสียความสามารถในการมองเห็นเนื่องจากโจทก์เสียตาข้างซ้ายทำให้ไม่สามารถมองภาพได้ละเอียดและกว้างเท่าคนปกติถือว่าเป็นค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินตาม ม. ๔๔๖ ว.๑ ค่าเสียหายที่ต้องเสื่อมสุขภาพอนามัย ต้องเสียโฉมได้รับความเจ็บปวดทรมานเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน มีสิทธิเรียกได้ตาม ม.๔๔๖ ว.๑

ฎีกาที่ ๖๐๙๒/๒๕๕๒ ค่าทนทุกข์ทรมานระหว่างเจ็บป่วย ค่าเสียสมรรถภาพในการมองเห็นและค่าสูญเสียความสวยงาม ถือเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน มีสิทธิเรียกได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าประกอบอาชีพหรือไม่

ฎีกาที่ ๘๑๑/๒๕๕๘ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีไม่ใช่ค่าเสียหายโดยตรงที่เกิดจากการที่จำเลยทั้งสองบุกรุกและทำให้บ้านทั้งสองหลังของโจทก์ร่วมเสียหาย ส่วนค่าเสียหายต่อจิตใจก็คือค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินซึ่งมาตรา ๔๔๖ กำหนดให้เรียกร้องได้เฉพาะในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายอนามัยหรือทำให้เขาเสียเสรีภาพเท่านั้น กรณีความเสียหายต่อทรัพย์สิน มาตรา ๔๔๖ ไม่เปิดสิทธิให้แก่ผู้ต้องเสียหายเรียกร้องเอาได้

ตาย	ร่างกายหรืออนามัย	เสรีภาพ	ทรัพย์สิน
ค่าปลงศพ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น (ม.๔๔๓)			
	ค่าเสียหายอย่างอื่นมิใช่ตัวเงิน(ม.๔๔๖) เช่น ค่าเสียหายต่อจิตใจ	ค่าเสียหายอย่างอื่นมิใช่ตัวเงิน(ม.๔๔๖) เช่น ค่าเสียหายต่อจิตใจ	
ค่ารักษาพยาบาลก่อนตาย (ม.๔๔๓)	ค่าใช้จ่ายที่เสียไป		
ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ก่อนตาย	ค่าเสียความสามารถประกอบการงาน ปัจจุบันและอนาคต (ม.๔๔๔)		
ค่าขาดไร้อุปการะตามกฎหมาย (ม.๔๔๓)			
ค่าขาดแรงงานตามความเป็นจริง (ม.๔๔๔)	ค่าขาดแรงงานตามความเป็นจริง (ม.๔๔๔)	ค่าขาดแรงงานตามความเป็นจริง (ม.๔๔๔)	
			คืนทรัพย์ (ม.๔๓๙) หรือใช้ราคา (ม.๔๔๐)

Taylor Swift (เทย์เลอร์ สวิฟต์) ชนะคดี ฟ้องดีเจ David Mueller (เดวิด มุลเลอร์) ในข้อหาคุกคามทางเพศ จับก้นเทย์เลอร์ขณะถ่ายภาพหมู่ร่วมกัน! เรียกค่าเสียหายแค่ ๑ ดอลล่าร์!! Taylor Swift ฟ้องว่าเขาลวนลามด้วยการเอามือล้วงเข้าไปใต้กระโปรงเพื่อจับก้นของเธอระหว่างถ่ายภาพร่วมกันในงานมีทแอนด์กรี๊ดเมื่อปี ๒๐๑๓ ดีเจคู่กรณีปฏิเสธอีกทั้งฟ้องกลับว่านักร้องคนดังกุเรื่องทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียงจนทำให้ถูกให้ออกจากงาน และเรียกร้องค่าเสียหายสูงถึง ๓ ล้านดอลล่าร์ สหรัฐฯศาลและคณะลูกขุนของเมืองเดนเวอร์ โคโลราโด สหรัฐอเมริกา ตัดสินว่า David Mueller มีความผิดจริงฐานล่วงละเมิดทางเพศ Taylor Swift โดยนักร้องสาวเรียกค่าเสียหายเพียง ๑ ดอลล่าร์สหรัฐฯ หรือประมาณ ๓๓ บาทเท่านั้น! การต่อสู้คดีของ Taylor Swift ย่อมต้องมีความใช้จ่ายสูงกว่าเงินที่ได้จากการคู่กรณีเพียง ๑ ดอลล่าร์อย่างแน่นอน แต่ที่นักร้องสาวเรียกค่าเสียหายน้อยนิดขนาดนั้นก็เพื่อแสดงออกว่าเธอไม่ได้ต้องการเรียกร้องตัวเงิน แต่ต้องการเป็นตัวอย่างให้ผู้หญิงที่เป็น ‘เหยื่อ’ ของการถูกกระทำอนาจารโดยไม่ยินยอม เลิกเขินอายและออกมาต่อสู้เพื่อพิสูจน์ความจริง.

๓. ค่าสินไหมทดแทนแก่เสรีภาพ (มาตรา ๔๔๕, ๔๔๖)

๔. ค่าสินไหมทดแทนแก่ชื่อเสียง (มาตรา ๔๔๗)

ฎีกาที่ ๑๗๓/๒๕๖๔ จำเลยกระทำอนาจารผู้เสียหายอายุเพียง ๑๔ ปีเศษ โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖ ผู้เสียหายจึงเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดของจำเลยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ โจทก์ร่วมเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมายและผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เสียหาย จึงมีอำนาจเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ และเป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาแทนผู้เสียหายได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓ (๒) และ (๓) และมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยแทนผู้เสียหายที่ต้องเสียหายเพราะจำเลยทำผิดอาญาเป็นทุรศีลธรรมแก่ผู้เสียหายได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๖ วรรคสอง อันเป็นการใช้อำนาจจัดการแทนผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้เยาว์ในความผิดที่ได้กระทำต่อผู้เยาว์ มิใช่เป็นการให้จำเลยรับผิดต่อโจทก์ร่วมเป็นการส่วนตัวแต่อย่างใด

มาตรา ๔๔๗ บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้ต้องเสียหายร้องขอศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควร เพื่อทำให้ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดีแทนให้ใช้ค่าเสียหายหรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้

ทางแก้กรณีเสียหายแก่ชื่อเสียงตามมาตรา ๔๒๓ (ส่วนกรณีเสียหายแก่ทางทำมาหาได้ตามมาตรา ๔๒๓ ต้องกำหนดค่าเสียหายตามมาตรา ๔๓๘)

มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิด มีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญาและมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซร้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

วรรคหนึ่ง มี ๒ ตอน

(๑) พ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

- นับแต่ผู้มีอำนาจหรือผู้แทนนิติบุคคลได้รู้

(๑) พ้นสิบปีนับ แต่วันทำละเมิด

- ละเมิดต่อเนื่อง เช่น ตราบใดที่รื้อถอนย่อมเป็นละเมิดติดต่อกัน ไม่ขาดอายุความ ฎ.๒๔๐๑/๒๕๒๓ รุกล้ำต่อเนื่องมา ฎ.๔๑๘๗/๒๕๓๒ ขุดเจาะตอกเสาเข็มเรื่อยมา ฎ.๙๘๖/๒๕๔๑

- ไม่ใช่ละเมิดต่อเนื่อง เช่น ต่อเติมอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาต ฎ.๖๐๒๘/๒๕๔๙

วรรคสอง ดู ป.วิ.อ. มาตรา ๕๑

๑. ถ้ายังไม่มีการฟ้องอาญา ใช้อายุความอาญาที่ยาวกว่า ถ้าสั้นกว่าไม่ใช้

๒. ถ้ามีการฟ้องอาญาก่อนแล้ว ดูว่าคดีอาญาเสร็๗เด็ดขาดหรือยัง

๒.๑ ยังไม่เสร็จเด็ดขาด อายุความสะดุดหยุดอยู่

ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้อง แม้ฟ้องแล้วแต่หากยังไม่ได้ตัวจำเลยมาดำเนินคดี อายุความยังไม่สะดุดหยุดลง ให้ใช้อายุความทางอาญา

๒.๒ ถ้าตัดสินเสร็จเด็ดขาด

(๑) อาญาลงโทษ มีคำพิพากษารับรองว่าละเมิด มีอายุความ ๑๐ นับแต่วันศาลตัดสินเด็ดขาด

(๒) อาญายกฟ้อง ไม่ใช่คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา เหลือแต่คดีละเมิด อายุความเป็นไปตามหลักทั่วไป คือ ๑ ปี หรือ ๑๐ ปี

มาตรา ๕๑ ถ้าไม่มีผู้ใดฟ้องทางอาญา สิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องทางแพ่งเนื่องจาก ความผิดนั้นย่อมระงับ ไปตามกำหนดเวลาดังที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายอาญาเรื่องอายุความฟ้องคดีอาญา แม้ถึงว่าผู้เยาว์หรือผู้วิกลจริตในมาตรา ๑๙๓/๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะเป็นผู้ฟ้องหรือได้ฟ้องต่างหากจากคดีอาญาก็ตาม

ถ้าคดีอาญาใดได้ฟ้องต่อศาลและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลด้วยแล้ว แต่คดียังไม่เด็ดขาด อายุความซึ่งผู้เสียหายมีสิทธิจะฟ้องคดีแพ่งย่อมสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ถ้าโจทก์ได้ฟ้องคดีอาญา และศาลพิพากษาลงโทษจำเลยจนคดีเด็ดขาดแล้ว ก่อนที่ได้ฟ้องคดีแพ่งสิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีแพ่งย่อมมี ตามกำหนดอายุความในมาตรา ๑๙๓/๓๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ถ้าโจทก์ฟ้องคดีอาญาและศาล พิพากษายกฟ้องปล่อยจำเลยจนคดีเด็ดขาดแล้วก่อนที่ได้ยื่นฟ้องคดีแพ่ง สิทธิของผู้เสียหายจะฟ้องคดีแพ่งย่อมมีอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ฎีกาที่ ๗๐๗๗/๖๐ อายุความตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่งใช้บังคับในกรณีผู้เสียหายฟ้องผู้กระทำละเมิดหรือผู้ร่วมรับผิดกับผู้กระทำละเมิด โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ ๒ ร่วมรับผิดในการกระทำของ ก. ในฐานะผู้ครอบครองและถือกรรมสิทธิ์รถบรรทุกขยะกับในฐานะนายจ้างหรือตัวการของ ก. จึงต้องใช้อายุความตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง และเริ่มนับแต่วันที่โจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

ฎีกาที่ ๒๐๔๒/๖๐ การที่จะนำอายุความทางอาญาที่ยาวกว่ามาใช้บังคับแทนกำหนดอายุความทางแพ่งตามมาตรา ๔๔๘ วรรคสอง นั้น จะต้องเป็นเรื่องที่โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา

ฎีกาที่ ๗๑๔๗/๒๕๖๒ แม้โจทก์จะยื่นฟ้องจำเลยเฉพาะความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๑ แต่โจทก์ก็บรรยายฟ้องว่า การกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้ผู้ร้องได้รับอันตรายสาหัส ผู้ร้องจึงเป็นผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องทางแพ่งฐานมูลละเมิดเรียกร้องให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ร่างกายโดยอาศัยมูลคดีอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ และแม้คดีส่วนแพ่งของผู้ร้องจะขาดอายุความเนื่องจากไม่มีการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยในข้อหาประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๐ ภายในอายุความสิบปีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕๑ ประกอบ ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๘ วรรคสอง ตามที่จำเลยฎีกาก็ตาม แต่ ป.วิ.อ. มาตรา ๔๐ ก็บัญญัติว่า คำพิพากษาส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น เมื่อจำเลยไม่ได้ยกปัญหาเรื่องอายุความขึ้นต่อสู้ในคำให้การ คดีจึงไม่มีประเด็นเรื่องอายุความ การที่ศาลชั้นต้นหยิบยกเอาอายุความมาเป็นเหตุยกคำร้องของผู้ร้องจึงไม่ชอบ ต้องห้ามตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๙๓/๒๙ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๕) และถือว่าเป็นข้อที่มิได้ยกขึ้นว่ากันมาโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งไม่เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยที่จำเลยสามารถหยิบยกขึ้นในชั้นฎีกาได้

ขอให้ทุกท่าน
ประสบความสำเร็จ
ในการสอบ